

“ အခုတော့ နာဂစ်မုန်တိုင်းက နေ့စဉ်တိုက်ခတ်နေသလိုပါဘဲ ”

နာဂစ်မုန်တိုင်းပြီး ငါးနှစ်လွန်ကာလ
လူမှုဘဝသက်ရောက်မှုများ လေ့လာဆန်းစစ်မှု

ပညာအလင်းပွင့် မြန်မာသုတေသနအဖွဲ့နှင့် ကမ္ဘာ့ဘဏ်တို့ ပူးတွဲဆောင်ရွက်သည်။

ဥယျာဇဉ်

ရန်ကုန်မြို့၊ ၂၀၁၄ ခုနှစ်

မျက်နှာဖုံးတွင် ဖော်ပြထားသော ဓာတ်ပုံများမှာ ဘိုကလေးမြို့နယ် အတွင်းရှိ နာဂစ်မုန်တိုင်းဒဏ်
 ပြင်းထန်စွာ ခံခဲ့ရသည့် ကွမ်းသီးချောင်းကျေးရွာမှ ပုံများဖြစ်ပါသည်။ လက်ဝဲဖက်မှပုံများမှာ ၂၀၀၈ခုနှစ်၊
 အောက်တိုဘာလ အခြေအနေဖြစ်ပြီး၊ လက်ယာဘက်မှ ပုံများမှာ ၂၀၁၃ ခုနှစ်၊ ဇွန်လတွင် ရိုက်ကူးထားခြင်း
 ဖြစ်ပါသည်။ ပုံများတွင် နာဂစ်မုန်တိုင်းဒဏ်ပျက်စီးသွားသည့် ကျေးရွာမှလတန်းကျောင်း၏ အခြေအနေနှင့်
 မုန်တိုင်းပြီး နောက် နှစ်နှစ်အတွင်း မုန်တိုင်းဒဏ်အကုန်အကျယ်ပါ ပူးတွဲတည်ဆောက်ထားသည့် ကျောင်းအသစ်
 တို့ကို လည်းကောင်း၊ အန္တရာယ်ရှိသော်လည်း နာဂစ်မုန်တိုင်းတိုက်ခတ်ပြီးနောက် (၅)နှစ်ကြာမြင့် သည်အထိ
 အသုံးပြုနေဆဲဖြစ်သည့် ကျေးရွာတွင်း ဆက်သွယ်ထားသော ချောင်းဖြတ်လူကူးတံတားတစ်စင်းကိုလည်း
 ကောင်း ဖော်ပြထားပါသည်။ ဓာတ်ပုံများကို Markus Kostner က ရိုက်ကူးထားပါသည်။

ဤအစီရင်ခံစာပြုစုရေးအတွက် ကမ္ဘာ့သဘာဝဘေးအန္တရာယ်လျှော့ချရေးနှင့် ပြန်လည်ထူထောင်
 ရေးအဖွဲ့ (Global Facility for Disaster Reduction and Recovery-GFDRR)က အကူအညီ ပေးပါသည်။ GFDRR
 အဖွဲ့သည် သဘာဝဘေးအန္တရာယ်များနှင့် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှု အကြောင်းကို ပိုမိုနားလည်စေရေး၊ သဘာဝ
 ဘေးအန္တရာယ်ဆိုင်ရာ ထိခိုက်လွယ်မှုများကို လျှော့ချနိုင်ရေးနှင့် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုနှင့် လိုက်လျောညီထွေ
 နေ ထိုင်နိုင်ရေးအတွက် ထိခိုက်လွယ်မှုမြင့်မားပြီး၊ စွမ်းဆောင်ရည် မပြည့်စုံသည့် ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများအား အကူ
 အညီပေးနိုင်ရန် တစ်ကမ္ဘာလုံးတွင် မိတ်ဖက်များဖွဲ့စည်းဆောင်ရွက်နေသည့် အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုဖြစ်ပြီး၊ ကမ္ဘာ
 ဘဏ်က စီမံခန့်ခွဲကာ အလှူရှင် (၂၁)ဦးတို့က ရန်ပုံငွေထောက်ပံ့ပါသည်။ ဤအစီရင်ခံစာတွင် သဘာဝ
 ဘေးဒဏ်ခံရသည့် ဒေသခံအစုအဖွဲ့၏ လူမှုများကို နားလည်ရန်နှင့် စောင့်ကြည့်လေ့လာရန် အရေးကြီးပုံကို
 လက်တွေ့ ဥပမာဖြင့် ဖော်ပြထားပြီး၊ တိမ်မြုပ်နေဆဲဖြစ်နိုင်သည့် အခြားအရေးကြီး ပြဿနာများကိုလည်း
 မီးမောင်းထိုးပြထားပါသည်။ သဘာဝဘေးအန္တရာယ်ကျ ရောက်ပြီး နောက် လိုအပ်ချက်ဆန်းစစ်ခြင်း နည်းစနစ်
 များ (Post Disaster Needs Assessment Methodology) နှင့် ပေါင်းစပ်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည့်အတွက် ဤလူမှု
 ဆိုင်ရာ ထိခိုက်မှုလေ့လာခြင်းလုပ်ငန်းသည် ပြန်လည်ထူထောင်ရေးမူဘောင်များနှင့် အစီအစဉ်များကို ထဲထဲ
 ဝင်ဝင် ဆန်းစစ်နိုင်ခဲ့ပြီး၊ သဘာဝဘေးဒဏ်ခံရသည့် ဒေသခံအစုအဖွဲ့များ၏ အသစ်ထွက်ပေါ်လာသည့် လို
 အပ်ချက်များ၊ ဦးစားပေးဆန္ဒများနှင့် အညီ ရင်းမြစ်များအား ခွဲဝေပေးရာတွင်လည်းကောင်း၊ ဒေသ၏ လက်တွေ့
 အခြေအနေကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားထားသော စီမံကိန်း အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ပုံစံများ ရွေးချယ်ရာ
 တွင်လည်းကောင်း အကူအညီပေးသူများအား လမ်းညွှန်ပေးပါသည်။

ဤအစီရင်ခံစာကို ကမ္ဘာ့ဘဏ်၏ တရားဝင်စာပေစိစစ်ရေးနည်းလမ်းနှင့်အညီ ပြန်လည် သုံးသပ်ထားခြင်းမရှိပါ။ ဤနေရာ တွင်ဖော်ပြထားသည့် တွေ့ရှိချက်များ၊ အဓိပ္ပာယ်ဖော်ထုတ်ချက်များ၊ သုံးသပ်ချက်များသည် စာတမ်းပြုစုသူများ၏ အဘော်သာဖြစ်ပြီး၊ ကမ္ဘာ့ဘဏ်နှင့် တွဲဖက် အဖွဲ့အစည်းများ သို့မဟုတ် ကမ္ဘာ့ဘဏ်၏ အမှုဆောင်ညွှန်ကြားရေးမှူးများ သို့မဟုတ် ၎င်းတို့ မိခင်နိုင်ငံများ၏ အမြင်များကို ကိုယ်စားပြုခြင်းမရှိပါ။

ကမ္ဘာ့ဘဏ်သည် ဤစာတမ်းတွင်ပါဝင်သော အချက်အလက်များ၏ တိကျမှုကိုလည်း တာဝန်ခံခြင်းမရှိပါ။ ဤစာတမ်းတွင် အသုံးပြုထားသည့် မြေပုံများတွင် ဖော်ပြထားသော နယ်နိမိတ်များ၊ အရောင်များ၊ အမျိုးအမည်များ၊ အခြားသတင်းအချက် အလက်များသည် မည်သည့်နယ်မြေပိုင်နက် သို့မဟုတ် သဘောတူညီချက် သို့မဟုတ် ထိုနယ်နိမိတ်များကို တရားဝင်လက်ခံခြင်းနှင့် ပတ်သက်သည့် ကမ္ဘာ့ဘဏ်၏ မည်သည့်ဆုံးဖြတ်ချက်ကိုမျှ ကိုယ်စားမပြုပါကြောင်း ဖော်ပြအပ်ပါသည်။

မာတိကာ

မာတိကာ	က
အကျဉ်းချုပ်	ခ
အခန်း (၁) နိဒါန်း	ဇ
၁။ နောက်ခံအကြောင်းအရာ	ဇ
၂။ လူမှုဆိုင်ရာထိခိုက်မှုများကို လေ့လာမှုများမှ တစ်ဆင့်မြင်တွေ့ရသည့် နာဂစ်မုန်တိုင်းအလွန်ပြန်လည် ထူထောင်ရေးအခြေအနေ၊	၁၁
၃။ ပိုမိုကျယ်ပြန့်သော လူမှုဆိုင်ရာထိခိုက်မှုဆန်းစစ်ခြင်းသုတေသနလုပ်ငန်း များမှ တွေ့ရှိချက်များ။	၁၄
အခန်း (၂) လူမှုစီးပွားရေး အခြေအနေများ	၁၆
၁။ နာဂစ်မုန်တိုင်းပြီးနောက် (၅)နှစ်အကြာတွင် တွေ့ရှိရသည့် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း အခြေအနေများ။	၁၆
- စီးပွားရေးအခြေအနေဖော်ပြချက်	၁၆
- လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေး	၁၇
- ငါးဖမ်းလုပ်ငန်း	၂၈
- လုပ်သား	၃၂
- အသေးစားစီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ	၃၄
၂။ ဆွေးနွေးနှင့်ငွေကြေးအခြေအနေ	၃၈
၃။ မြေယာ	၄၆
၄။ ရင်ဆိုင်ဖြေရှင်းသည့် နည်းလမ်းများ	၄၈
အခန်း (၃) လူမှုဆက်ဆံရေးအခြေအနေများ	၅၄
၁။ ကျေးရွာတွင်းဆက်ဆံရေး	
- ကျေးရွာသားများအချင်းချင်းလူမှုရေးသဟဇာတဖြစ်မှုနှင့် လူမှုဆက်ဆံရေးအခြေအနေများ။	၅၅
- တိုင်းရင်းသားအုပ်စုများ၊ဘာသာရေးအုပ်စုများအကြားဆက်ဆံရေး	၆၀
- ကျား/မတန်းတူညီမျှစွာဆက်ဆံရေး	၆၁
- မျိုးဆက်တစ်ခုနှင့်တစ်ခုအကြား ဆက်ဆံရေးအခြေအနေများ	၆၂
၂။ ကျေးရွာအချင်းချင်းဆက်ဆံရေးအခြေအနေများ	၆၂
၃။ ခေါင်းဆောင်မှုနှင့်အဖွဲ့အစည်းများ	၆၄
အခန်း (၄) အကြံပြုချက်များနှင့် ပြန်လှန်သုံးသပ်ချက်များ	၇၂
၁။ သဘာဝဘေးဘေးအန္တရာယ်နောက်ပိုင်းတွင် အကူအညီပေးခြင်းအတွက် အကြံပြုချက်များ။	၇၃
၂။ သဘာဝဘေးဒဏ်ခံရပြီးနောက် လူမှုဆိုင်ရာ ဆန်းစစ်မှုများပြုလုပ်ရန်လိုအပ်ခြင်း	၇၇
၃။ ပြန်လည်သုံးသပ်ချက်	၇၈

နောက်ဆက်တွဲ (၁)	နမူနာကျေးရွာများ၏ တည်နေရာ	၈၀
နောက်ဆက်တွဲ (၂)	လူမှုဆိုင်ရာထိခိုက်မှုများကို လေ့လာဆန်းစစ်သည့် နည်းစနစ်	၈၁
နောက်ဆက်တွဲ (၃)	ကျေးရွာ၏ အခြေခံအဆောက်အဦးများ	၈၅

အပြီးသတ်မှတ်စုများ ၉၀

ဇယားများစာရင်း

ဇယား (၁)	ထိခိုက်ခံရသည့် အတိုင်းအတာအလိုက် လယ်ယာလုပ်ငန်းအခြေအနေများ	၁၈
ဇယား (၂)	မြို့နယ်အလိုက်တွေ့ရှိရသည့် လယ်ယာလုပ်ငန်းအခြေအနေများ	၁၈
ဇယား (၃)	၂၀၀၈ခုနှစ်မှ ၂၀၁၃ခုနှစ်အတွင်း ကျေးရွာများကတွေ့ကြုံရသည့်	၂၀
	သဘာဝဖြစ်ရပ် အမျိုးအစားများ။	
ဇယား (၄)	လက်သမားအမျိုးအစားအလိုက် ပျမ်းမျှထုတ်လုပ်မှုကုန်ကျစရိတ်	၂၄
ဇယား (၅)	ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်သည့်ကျေးရွာ (၅)ရွာတွင် နှစ်စဉ်ပျမ်းမျှငါးဈေးနှုန်း	၃၁
ဇယား (၆)	၂၀၀၇-၂၀၁၂-၂၀၁၃ခုနှစ်အတွင်း အလုပ်များသည်	၃၃
	ရာသီချိန်များ၌ ပျမ်းမျှလုပ်အားခများ။	
ဇယား (၇)	ဆေးငွေရင်းမြစ်များ	၄၂
ဇယား (၈)	ငွေဆေးယူသူအမျိုးအစားအလိုက်ဆေးငွေရင်းမြစ်များ	၄၃
ဇယား (၉)	မုန်တိုင်းဒဏ်ခံရသည့်အတိုင်းအတာအလိုက်ကျေးရွာတွင်းဆက်ဆံရေးများ	၅၅
ဇယား (၁၀)	လူမှုဆက်ဆံရေးအခြေအနေညံ့သော ကျေးရွာများ	၅၇
ဇယား (၁၁)	ကျေးရွာများစွာပါဝင်သည့် ကွန်ယက်အဖွဲ့များ	၆၃
ဇယား (၁၂)	ခေါင်းဆောင်ဟောင်းနှင့်ခေါင်းဆောင်သစ်များ၏ ဝိသေသလက္ခဏာများ	၆၆
ဇယား (၁၃)	ခေါင်းဆောင်မှုနှင့်မုန်တိုင်းဒဏ်ခံမှု	၆၆
ဇယား (၁၄)	ခေါင်းဆောင်မှုအပေါ် အမြင်များနှင့်မုန်တိုင်းကြောင့်ထိခိုက်ခံရမှု	၆၉
ဇယား (၁၅)	အကူအညီရရှိမှုနှင့်ပတ်သက်သည့် တင်းမာမှုများ	၇၀
	(မုန်တိုင်းဒဏ်ခံရသည့်အတိုင်းအတာအလိုက်)	
ဇယား (၁၆)	နမူနာကျေးရွာများ၏ အဓိကအခြေခံအဆောက်အဦးများအခြေအနေ	၈၆
ဇယား (၁၇)	ကျေးရွာ အဓိကအခြေခံအဆောက်အဦးများ၏ ကောင်းမွန်မှုအခြေအနေ	၈၇
	(မုန်တိုင်းဒဏ်ခံရသည့်အတိုင်းအတာအလိုက်)	

ပုံများစာရင်း

ပုံ (၁)	ထိခိုက်ခံရသည့် အတိုင်းအတာအလိုက်စီးပွားရေးအခြေအနေများ	၁၇
ပုံ (၂)	ပြင်ပဖြစ်ရပ်များတွေ့ကြုံရသည့် ပျမ်းမျှအကြိမ်အရေအတွက်	၂၂
	(ထိခိုက်ခံရမှုအတိုင်း အတာအလိုက်)	
ပုံ (၃)	ထိခိုက်ခံရမှုအဆင့်အလိုက် ကျေးရွာများ၏ တစ်ဧကအတွက်နှုန်း	၂၃
ပုံ (၄)	၂၀၀၇-၂၀၁၂ခုနှစ်အတွင်းမိုးပေါင်းများ၏ ပျမ်းမျှတလင်းပေါက်ဈေးနှုန်းများ	၂၅
ပုံ (၅)	၂၀၀၇-၂၀၁၂ခုနှစ်အတွင်း ဘေးကျားပေါင်းမျိုး၏ ပျမ်းမျှတလင်းပေါက်ဈေးနှုန်းများ	၂၆
	(လယ်သမားအမျိုးအစားအလိုက်)	
ပုံ (၆)	ဆိုးရွားစွာထိခိုက်ခံရသော လယ်လုပ်ကျေးရွာများသည်	၂၈
	အဘယ်ကြောင့်ပြန်လည် မထူထောင်နိုင်ပါသနည်း။	
ပုံ (၇)	တံငါရွာ (၅)ရွာတို့၏ နှစ်စဉ်ပျမ်းမျှငါးထုတ်လုပ်မှု	၂၉

ပုံ (၈)	ထိခိုက်မှုအတိုင်းအတာအလိုက် အကြွေးတင်ရှိမှုပမာဏ	၃၉
ပုံ (၉)	အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းအမျိုးအစားအလိုက် နာဂစ်မုန်တိုင်းမတိုက်မီနှင့် တိုက်ခတ်ပြီး ချိန်နှို ဖျမ်းမှုအကြွေးပမာဏ	၄၀
ပုံ (၁၀)	၂၀၁၀ခုနှစ်မှစ၍ မြေရောင်းဝယ်မှုအဆင့်များ (မုန်တိုင်းကြောင့်ထိခိုက်မှု အတိုင်း အတာအလိုက်)	၄၇
ပုံ (၁၁)	မုန်တိုင်းကြောင့် ထိခိုက်မှုအတိုင်းအတာအလိုက်ကျေးရွာတွင်း ဆက်ဆံရေးပြောင်းလဲမှု	၅၈
ပုံ (၁၂)	အုပ်ချုပ်ရေးမှူးများအပေါ် ကျေးရွာသားများ၏ သဘောထားအမြင်များ	၆၇
ပုံ (၁၃)	အကူအညီနှင့်ပတ်သက်သည့် တင်းမာမှုများနှင့်ခေါင်းဆောင်များအပေါ် သဘောထား အမြင်များ	၇၀
ပုံ (၁၄)	မုန်တိုင်းကြောင့် ထိခိုက်မှုအတိုင်းအတာနှင့်အကူအညီရရှိမှု	၈၆

ဖြစ်ရပ်နမူနာများ စာရင်း

Box (၁)	အခုတော့နာဂစ်မုန်တိုင်းကနေစဉ်တိုက်ခတ်နေသလိုပါဘဲ	၁၇
Box (၂)	ရုန်းကန်နေရသော လယ်သမားများအား သဘာဝဘေးအန္တရာယ်များက မည်သို့ စုပေါင်းထိခိုက်စေသနည်း။	၂၆
Box (၃)	နာဂစ်မုန်တိုင်းတိုက်ခတ်ပြီး (၅)နှစ်အကြာတွင် ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်သူတစ်ဦး၏ အခြေအနေဖော်ပြချက်။	၃၀
Box (၄)	ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းကဏ္ဍတွင်းအုပ်ချုပ်မှု	၃၂
Box (၅)	လုပ်သားများသည် ၎င်းတို့၏ ကျေးရွာများတွင် အခွင့်အလမ်းနည်းပါးမှုနှင့် . . . ရင်ဆိုင်နေရပါသည်။	၃၄
Box (၆)	ငါးပိုင်များအပေါ် နာဂစ်မုန်တိုင်း၏သက်ရောက်မှု	၃၆
Box (၇)	ငါးပိရိုပိုင်ရှင်တစ်ဦးက လုပ်ငန်းပြန်လည်လုပ်ကိုင်ခြင်း	၃၇
Box (၈)	မြေပိုင်ဆိုင်မှုများတွင် သိသာသောပြောင်းလဲမှုများ	၄၇
Box (၉)	မြစ်ဝကျွန်းပေါ် နာဂစ်မုန်တိုင်း၏ သက်ရောက်မှု	၄၉
Box (၁၀)	အကူအညီများက လူမှုရေးသဟဇာတဖြစ်မှုကို မည်သို့အထောက်အကူပြုသနည်း	၅၆
Box (၁၁)	စီးပွားရေးအကြပ်အတည်းက လူမှုအသိုက်အဝန်းကို မည်သို့ပိုမိုခိုင်မာအားကောင်းစေပါသနည်း။	၅၉
Box (၁၂)	ပုန်ဖျက်နှာကျက်ကို မပြုခွဲနိုင်ခြင်း	၆၁
Box (၁၃)	ကျေးရွာများအကြားတွင် အာဏာအတွက် ပြိုင်ဆိုင်မှု	၆၃
Box (၁၄)	အုပ်ချုပ်ရေးမှူးများကို မည်သို့ရွေးချယ်ခဲ့ပါသနည်း	၆၅
Box (၁၅)	လူမှုဆက်ဆံရေးညံ့ဖျင်းမှုကို ခေါင်းဆောင်ကောင်းများက ပြောင်းလဲပေးနိုင်ခြင်း	၆၇
Box (၁၆)	လူမှုဆိုင်ရာ သဟဇာတဖြစ်ရေးအတွက် ခေါင်းဆောင်မှု အရေးကြီးခြင်း	၆၈
Box (၁၇)	ရွေးကောက်ခံရသော်လည်း ထိရောက်မှုမရှိပါ	၇၀

အကျဉ်းချုပ်

သဘာဝဘေးအန္တရာယ်များသည် ထိခိုက်ခံရသော ဒေသခံများ၏ လူမှုရေးနှင့် စီးပွားရေးအသိုက်အမြှိုတို့ကို နက်ရှိုင်းစွာ သက်ရောက်မှုရှိမြဲဖြစ်သည်။ ထိုသက်ရောက်မှုများသည် ဒေသခံများက ရင်ဆိုင်ဖြေရှင်းသည့်နည်းလမ်းများ၏ ခိုင်မာသည့် လုပ်ဆောင်ချက်များကြောင့်လည်းကောင်း၊ အကူအညီပေးရေးလုပ်ငန်းများ၏ ထိရောက်မှုကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဆက်လက်ဖြစ်ပေါ်သော ပြင်ပဘေးများကြောင့်လည်းကောင်း၊ ပိုမိုကျယ်ပြန့်သော လူမှုရေးနှင့်စီးပွား ရေးပတ်ဝန်းကျင်ပြောင်းလဲမှုများကြောင့်လည်းကောင်း၊ အချိန်နှင့်အမျှတိုးတက်ပြောင်းလဲနေကြပါသည်။ အချိန်ကြာ မြင့်လာသည်နှင့်အမျှ ထိခိုက်ခံရသော ဒေသခံအဖွဲ့များ၏ လိုအပ်ချက်များ ဦးစားပေးလုပ်ငန်းများသည်လည်း ပြောင်းလဲလာတတ်ပါသည်။ ဘေးအန္တရာယ်ပြီးနောက် အကူအညီပေးခြင်းနှင့် ရေရှည်ပြန်လည်ထူထောင်ရေးအတွက် ဖွံ့ဖြိုးရေးအကူအညီပေးရာတွင် ထိုသို့တိုးတက်ပြောင်းလဲနေသော သက်ရောက်မှုများနှင့်လိုအပ်ချက်များ ကို နားလည်ထားရန်အရေးကြီးပါသည်။

နာဂစ်မုန်တိုင်းသည် ဧရာဝတီမြစ်ဝကျွန်းပေါ် ဒေသကို ၂၀၀၈ခုနှစ်၊ မေလ (၂)ရက်နေ့တွင် ဝင်ရောက်တိုက်ခတ်ခဲ့ရာ လူဦးရေ(၁၄၀၀၀၀)ခန့်သေဆုံးခဲ့ရပါသည်။ ၂၀၀၈ခုနှစ်မှ ၂၀၁၀ခုနှစ်အတွင်း ပြန်လည်ထူထောင်ရေး ကာလတွင် နာဂစ်မုန်တိုင်းအပြီး လူမှုဆိုင်ရာ ထိခိုက်မှုလေ့လာဆန်းစစ်ခြင်း (SIM) ၃ ကြိမ် ပြုလုပ်ခဲ့ရာ ကျေးရွာအနည်းငယ်ကို ဦးတည်လေ့လာခြင်းအားဖြင့် နာဂစ်မုန်တိုင်းပြီးနောက် ထိုကျေးရွာများ၏ လူမှုဘဝများမည်သို့ပြောင်းလဲနေကြောင်း အသေးစိတ်အချက်အလက်များနှင့် မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသနေ ပြည်သူ့အဖွဲ့များအား မည်သို့အကောင်းဆုံးအကူအညီပေးနိုင်မည်ဟူသော အမြင်များကို ထောက်ပံ့ပေးနိုင်ခဲ့သည်။ ဤစတုတ္ထအကြိမ်လေ့လာဆန်းစစ်မှု SIM 4 တွင် နာဂစ်မုန်တိုင်းတိုက်ခတ်ပြီးနောက် (၅)နှစ်အကြာတွင် ရှိနေသည့် ကျေးရွာများ၏ စီးပွားရေးနှင့် လူမှုဘဝများအကြောင်းကို ထောက်ပံ့ပေးထားပါသည်။ ဤလေ့လာမှုတွင် အောက်ပါနယ်ပယ် (၂)ခုကို ဆန်းစစ်ခဲ့ပါသည်-

- ၀။ လူမှုစီးပွားရေးအခြေအနေများ။ ။ ဤအပိုင်းတွင် နာဂစ်မုန်တိုင်းနှင့်ဆက်လက်ဖြစ်ပေါ်သော အခြားသဘာဝဘေးဒဏ်များက အဓိကအလုပ်အကိုင်အုပ်စုများဖြစ်သည့် လယ်သမားများ၊ ငါးဖမ်းလုပ်သားများနှင့် ကျပန်းလုပ်သားများအပေါ် ပေါင်းစပ်သက်ရောက်မှုများကို စစ်ဆေးလေ့လာထားပြီး အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းစနစ်များ၊ ဆေးငွေနှင့်ငွေကြေးအခြေအနေများ၊ ရင်ဆိုင်ဖြေရှင်းသည့်နည်းလမ်းများနှင့်ပတ်သက်သည့် ပြဿနာများအား ဆန်းစစ် ထားပါသည်။
- ၂။ လူမှုဆက်ဆံရေးနှင့်အဖွဲ့အစည်းများ။ ။ ဤအပိုင်းများ နာဂစ်မုန်တိုင်း၊ ယင်းအတွက် အကူအညီများနှင့်ဖြစ်ပေါ် တိုးတက်လာသော စီးပွားရေးအခြေအနေများက လူမှုအရင်းအနှီးများ၊ စုပေါင်းလှုပ်ရှားမှုများအတွက် စွမ်းဆောင်ရည်၊ ကျေးရွာတွင်းနှင့်ကျေးရွာအချင်းချင်း ဆက်ဆံရေးများ၊ ကျေးရွာသားများနှင့် ၎င်းတို့၏ ခေါင်းဆောင်များအကြား ဆက်ဆံရေးတို့အပေါ် မည်သို့အကျိုးသက်ရောက်နေကြောင်း စူးစမ်းဖော်ထုတ်ထားပါသည်။

SIM 4 လေ့လာမှုသည် နာဂစ်မုန်တိုင်းပြီးနောက် ဆက်လက်ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သော ပြင်ပမှ သက်ရောက်မှုများကို သတ်မှတ်ဖော်ထုတ်ခြင်းနှင့် ထိုသက်ရောက်မှုများသည် ကျေးရွာအဆင့်တွင် (အထူးသဖြင့် ဆိုးကျိုးဖြစ်စေသည့် အခြားသော သဘာဝဘေးဒဏ်များနှင့် ပတ်သက်၍) မည်သို့သက်ရောက်နေခြင်းကို အလေးအနက်ထားခဲ့ပါသည်။ ထို့အပြင် ၂၀၁၀ ခုနှစ်မှ စတင်ခဲ့သည့် ပိုမိုကျယ်ပြန့်သော နိုင်ငံရေးပြောင်းလဲမှုများကလည်း ကျေးရွာအဆင့်အထိ မည်သို့ သက်ရောက်နေကြောင်းကိုလည်း ခြေရာခံလေ့လာခဲ့ပါသည်။ SIM 4 လေ့လာမှုကို ၂၀၁၃ ခုနှစ်၊ ဧပြီလမှ မေလအတွင်း ဆောင်ရွက်ခဲ့ပြီး ယခင်သုံးကြိမ်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ SIM လေ့လာမှုများကဲ့သို့ပင် တူညီသော နည်းစနစ်များကို အသုံးပြုခဲ့ပါသည်။ ယင်းတို့တွင် အသေးစိတ်တွေ့ဆုံ မေးမြန်းမှုများ၊ ဦးတည်အုပ်စုလိုက် ဆွေးနွေးပွဲများ၊ ယင်းတို့တွင် အသေးစိတ် တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုတွင် ဦးတည်အုပ်စုလိုက် ဆွေးနွေးပွဲများ၊ အဓိက သတင်းပေးသူများနှင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုများပါဝင်ပြီး နာဂစ်မုန်တိုင်းဒဏ်ကို အခံရဆုံးဖြစ်သည့် မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသအတွင်း ဗြူနယ်(၈)မြို့နယ်ရှိ ကျေးရွာပေါင်း (၄၀)တွင် ဒေသခံနေထိုင်သူ (၈၉၅) ဦးကို တွေ့ဆုံမေးမြန်းဆွေးနွေးခဲ့ပါသည်။

လူမှုစီးပွားရေးအခြေအနေများ

နာဂစ်မုန်တိုင်းကြောင့် ကျေးရွာများ၏ ပြင်ပမှ သက်ရောက်မှုများအပေါ် ရင်ဆိုင်နိုင်စွမ်းကို ဆိုးရွားစွာ အားနည်းစေပါသည်။

မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသရှိကျေးရွာများသည် နာဂစ်မုန်တိုင်းတိုက်ခတ်ပြီး (၅)နှစ်ကြာသည်အထိ ဆိုးရွားသော စီးပွားရေးအခြေအနေကို ကြုံတွေ့နေရဆဲဖြစ်ပါသည်။ ဤအခြေအနေသည် နာဂစ်မုန်တိုင်းတစ်ခုတည်းကြောင့်သာ မဟုတ်ဘဲ ရာသီဥတုအမျိုးမျိုးပြောင်းလဲနေခြင်း၊ ကဏန်းနှင့် ကြွက်များ ဖျက်ဆီးခြင်း၊ ရေကြီးခြင်း စသည့် အခြားသော အချက်များစွာတို့ကလည်း ပြန်လည်ထူထောင်ရေးလမ်းကြောင်းကို လွှမ်းမိုးနေကြပါသည်။ နာဂစ်မုန်တိုင်းဒဏ်ကို ဆိုးရွားစွာခံရသည့် ကျေးရွာများသည် မုန်တိုင်း၏ နောက်ဆက်တွဲ အကျိုးသက်ရောက်မှုများကြောင့် ထိုအဖြစ်အပျက်များကို သိသာစွာ ပိုမိုကြုံတွေ့ရပါသည်။ နာဂစ်မုန်တိုင်းကြောင့် မြေဆီလွှာတိုက်စားမှုများ ဖြစ်ပေါ်ပြီး တမံများပျက်စီးရသည့်အတွက် လယ်ကွင်းများအား ရေကြီးမှုဒဏ်ပိုခံရစေပါသည်။ နာဂစ်မုန်တိုင်းတိုက်ခတ်ပြီးနောက်ပိုင်းတွင် နေ့စဉ်နှင့် လစဉ်ဒီရေတက်ချိန်များ ပိုမိုကြာရှည်ခဲ့သဖြင့် လယ်ကွင်းများအတွင်း ဆားငန်ရေဝင်ရောက်မှုများလာပြီး ပိုးမွှားများဒဏ်ကိုလည်း ပိုမိုခံကြရပါသည်။ အမှန်တကယ်အားဖြင့် မုန်တိုင်းဒဏ်ကို ဆိုးရွားစွာခံရသည့် ကျေးရွာများသည် မုန်တိုင်းဒဏ်ကို အသင့်အတင့်နှင့် အနည်းအကျဉ်းသာ ခံရသည့် ကျေးရွာများနှင့် နှိုင်းယှဉ်ပါက ဆိုးကျိုးဖြစ်စေသည့် ပြင်ပဖြစ်ရပ်များကို ပျမ်းမျှအားဖြင့် နှစ်ဆခန့် ပိုမို ကြုံတွေ့ရကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။

နာဂစ်မုန်တိုင်းကြောင့် များစွာသော ကျေးရွာများတွင် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း လုပ်ငန်းများအား ကိုယ်ပိုင်စွမ်းအားဖြင့် ပြန်လည်ထူထောင်နိုင်လောက်အောင် ဆိုးရွားစွာ ထိခိုက်ခဲ့ပါသည်။ နမူနာကျေးရွာ (၄၀)ရွာအနက် အများစုတို့သည် ဆက်လက်ရုန်းကန်နေရဆဲဖြစ်ပြီး လူမှုစီးပွားရေးအရ ပြန်လည် နာလန်ထူနိုင်ခြင်းမရှိသေးပါ။ နမူနာ ကျေးရွာများအနက် (အသင့်အတင့်နှင့် အနည်းငယ်သာ ထိခိုက်ခဲ့သော) ၁၅% သာလျှင် ကောင်းမွန်စွာ ရပ်တည်နိုင်ပြီး ဆိုးရွားစွာ ထိခိုက်ခဲ့သည့် ကျေးရွာများအနက် သုံးပုံနှစ်ပုံပါဝင်သည့် ကျေးရွာ(၁၆)ရွာမှာ ဆင်းရဲစွာ နေရဆဲဖြစ်ပါသည်။

လယ်ယာကဏ္ဍတွင် ပြန်လည်ထူထောင်နိုင်မှုမှာ ကာလတိုအတွင်းသာဖြစ်ဟန်ရှိပါသည်။

ကျေးရွာတစ်ရွာတွင် နာဂစ်မုန်တိုင်းကြောင့် မည်မျှထိခိုက်ရသည်ဆိုခြင်းမှာ ထိုကျေးရွာ၏ လယ်ယာကဏ္ဍသည် နောက်(၅)နှစ်အကြာတွင် မည်မျှကောင်းမွန်စွာ အလုပ်လုပ်နေသည်ဟူသော အချက်နှင့် ခိုင်မာစွာ ချိတ်ဆက်နေပါသည်။ နာဂစ်မုန်တိုင်းတိုက်ခတ်ပြီး (၅)နှစ်အကြာတွင် ကျေးရွာများအနက် လေးပုံတစ်ပုံခန့်တွင်သာ လယ်ယာလုပ်ငန်းများ ပြန်လည်ထူထောင်နိုင်ပြီး ဆိုးရွားစွာ ထိခိုက်ခဲ့သည့် မည်သည့်ကျေးရွာတွင်မှ ကောင်းမွန်လယ်ယာလုပ်ငန်းအခြေအနေကို မတွေ့ရှိခဲ့ရပါ။ မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသတွင် လယ်ယာကဏ္ဍ ပြန်လည်ထူထောင်နိုင်ရန်အတွက် ပုံမှန်စပါးအထွက်နှုန်း ရရှိရန်အရေးကြီးပါသည်။ သို့ရာတွင် အနည်းငယ်သာ ထိခိုက်ခဲ့သည့် ကျေးရွာများတွင်ပင် စပါးအထွက်နှုန်းများမှာ နာဂစ်မုန်တိုင်းမတိုင်မီ အချိန်ကထက် နိမ့်နေဆဲဖြစ်ပါသည်။ ထို့အပြင် ထုတ်လုပ်မှုစရိတ်များ မြင့်မားလာပြီး စပါးဈေးနှုန်းများမှာလည်း နှစ်စဉ်ပြောင်းလဲနေကာ နာဂစ်မတိုင်မီ ဈေးနှုန်းထက် မြင့်မားသောနှစ်တစ်နှစ်သာ ရှိခဲ့ပါသည်။ ဆိုးရွားစွာထိခိုက်ခဲ့သည့် ကျေးရွာအားလုံးနှင့် အသင့်အတင့် ထိခိုက်ခဲ့သည့် ကျေးရွာအများစုတို့ရှိ လယ်သမားများသည် အကြွေးများစွာ တင်ရှိနေဆဲဖြစ်ပါသည်။ လယ်ယာလုပ်ငန်းအတွက် အခြေအနေ အနည်းငယ်သာပေးသော သို့မဟုတ် အသင့်အတင့်သာပေးသော ကျေးရွာများရှိ အသေးစားနှင့် အလတ်စား လယ်သမားအများစုတို့သည် နာဂစ်မုန်တိုင်းတိုက်ပြီး နောက်ပိုင်းနှစ်များတွင် အမြတ်မရရှိခဲ့ကြပါ။ မုန်တိုင်းဒဏ်ကို အနည်းငယ်သာခံခဲ့ရပြီး နောက်ထပ် ပြင်ပဖြစ်ရပ်များကိုလည်း ပိုမိုနည်းပါးစွာ တွေ့ကြုံရသည့် ကျေးရွာများတွင်သာ လယ်ယာနှင့်ပတ်သက်သည့် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်းများကို ပြန်လည်ထူထောင်နိုင်ပြီး အကြွေးတင်ရှိမှုအခြေအနေကို ထိန်းထားနိုင်ကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။

ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းသည် ဆိုးရွားစွာ ဖျက်ဆီးခံခဲ့ရပါသည်။

နာဂစ်မုန်တိုင်းတိုက်ပြီး ခဏတာကာလအတွင်း ငါးပေါများခဲ့ပြီး ငါးဖမ်းဆီးရမှု တိုးတက်လာခဲ့ပြီး နောက်ပိုင်းတွင် SIM လေ့လာမှုဆောင်ရွက်ခဲ့သည့် ငါးဖမ်းလုပ်ငန်း ကျေးရွာအားလုံး၌ ငါးဈေးနှုန်းများ ကောင်းမွန်သော်လည်း ငါးဖမ်းလုပ်ငန်း ပြန်လည်လုပ်ကိုင်မှုနှင့် သားငါးဖမ်းဆီးရရှိမှုမှာ ဆက်လက်ကျဆင်းနေခဲ့ပါသည်။ ထိုသို့ကျဆင်းရသည့် အဓိကအကြောင်းရင်းမှာ မရှင်းလင်းသော်လည်း ဖျာပုံခရိုင်ရှိ ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းအုပ်ချုပ်မှုစနစ်ကြောင့်လည်း ပါဝင်နေကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ ထိုဒေသတွင် ငါးဖမ်းလိုင်စင်များသည် ယခင်ကထက် ဆယ်ဆကျော် ဈေးကြီးမြင့်လာပြီး လိုင်စင်ရ/ စီးပွားဖြစ် ငါးဖမ်းသူများအား တစ်နှစ်ပတ်လုံး ငါးဖမ်းခွင့်ပေးထားသည့်အတွက် အလွန်အကျွံဖမ်းဆီးမှုများ ဖြစ်ပေါ်လာပါသည်။ နာဂစ်မုန်တိုင်းပြီးနောက် ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်ကြသည့် အသေးစားငါးဖမ်းသူများနှင့် လုပ်သားများစွာတို့ ရင်ဆိုင်ရသည့် စိန်ခေါ်မှုများမှာ အလွန်ပြင်းထန်သည့်အတွက် ၎င်းတို့အနေဖြင့် နောက်ထပ်အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်းများကို ပြောင်းလဲလုပ်ကိုင်ရပြီး အလုပ်သမားများနှင့် ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သားများ ဖြစ်လာကြပါသည်။ ထိုအကြပ်အတည်းသည် ငါးခိုင်းများသို့လည်း ရောက်ရှိလာပြီး ငါးဖမ်းလိုင်စင်များအတွက် ကုန်ကျစရိတ်မြင့်မားလာခြင်းနှင့် ငါးဖမ်းဆီးရမှုနည်းလာခြင်း နှစ်မျိုးလုံးကို ကြုံတွေ့ရကာ ၎င်းတို့ထံမှ ငွေချေးယူထားသည့် ငါးဖမ်းလုပ်သားများ၏ ငွေပြန်ဆပ်ရန် ပျက်ကွက်မှုများလည်း ပိုတိုးလာပါသည်။ မြို့နယ်အချို့တွင် ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းကဏ္ဍ၌ ရင်ဆိုင်နေရသော စိန်ခေါ်မှုများမှာ အလွန်ပြင်းထန်သည့်အတွက် နာဂစ်မုန်တိုင်းဒဏ်ကို အဆိုးရွားဆုံးခံခဲ့ရသည့် ကျေးရွာများတွင် အသေးစားငါးဖမ်းလုပ်ငန်းများသည် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်းအဖြစ်မှ ရပ်တန့်သွားကြပါသည်။

ဖြေဆိုသူ အလုပ်သမားများ၏ ဖော်ပြချက်များက ကျေးရွာ၏ စီးပွားရေးအခြေအနေကို ထင်ဟပ်ပေါ်လွင်စေပါသည်။

လယ်ယာနှင့်ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းများရှိ အလုပ်အကိုင် အခွင့်အလမ်းများအပေါ် များစွာမှီခိုနေရသည့်အတွက် အလုပ်သမားများ၏ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းအခြေအနေသည် နမူနာကျေးရွာများ၏ လူမှုစီးပွားရေးအခြေအနေများကို တုန့်ပြန်ထင်ဟပ်နေပါသည်။ နမူနာကျေးရွာများအနက် သုံးပုံနှစ်ပုံရှိ အလုပ်သမားများသည် ဆင်းရဲစွာ လုပ်ကိုင်နေကြရပါသည်။ နှစ်တစ်နှစ်၏ ကာလအများစုတွင် အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်းများ နည်းပါးသည့်အတွက် နာဂစ်မတိုင်ခင်ကာလများနှင့် နှိုင်းယှဉ်ပါက ရာသီချိန်များတွင် လုပ်အားခများ ပိုမြင့်လာသော်လည်း၊ လူနေမှု အဆင့်အတန်းများ ပိုမြင့်လာခြင်းမရှိကြပါ။ အလုပ်သမားမိသားစုများ၏ ဝင်ငွေကို မြည့်စွက်ပေးနိုင်သည့် နောက်ထပ်ဝင်ငွေရင်းမြစ်များ (အထူးသဖြင့် တစ်ပိုင်တစ်နိုင်ငါးဖမ်းခြင်း၊ ခန့်လုပ်ငန်းနှင့် ထင်းစုဆောင်းခြင်း)သည်လည်း ကျဆင်းခဲ့ပါသည်။ ရလဒ်အဖြစ် အလုပ်သမားများစွာတို့သည် နာဂစ်မတိုင်မီကာလသို့မဟုတ် နာဂစ်တိုက်ခတ်ပြီးနောက်ပိုင်းနှစ်များကထက် ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သားများ ပိုမိုဖြစ်လာကြပါသည်။

အကြွေးဝန်ထုပ်ဝန်ပိုး ပိုမိုပြင်းထန်လာခြင်း

အကြွေးတင်ရှိမှုသည် မုန်တိုင်းဒဏ်ခံရမှုအတိုင်းအတာနှင့် တိုက်ရိုက်ဆက်စပ်နေပါသည်။ နမူနာကျေးရွာများအနက် သုံးပုံတစ်ပုံခန့်မှ ကျေးရွာသားများသည် အကြွေးနွံထဲတွင် နစ်နေပြီး နာဂစ်မတိုင်မီ ချေးယူထားသော အကြွေးများကိုပင် ပြန်လည်ပေးဆပ်နိုင်ခြင်း မရှိတော့ပါ။ နမူနာကျေးရွာများအနက် ဆိုးရွားစွာနှင့် အသင့်အတင့် ထိခိုက်ခဲ့သည့် ကျေးရွာ(၃၀)အနက် အသင့်အတင့် ထိခိုက်ခဲ့သည့် ကျေးရွာ(၃)ရွာတွင်သာ အကြွေးပြန်ဆပ်ရန် ပြဿနာများမရှိခဲ့ပါ။ အသေးစားလယ်သမားများတွင် ပျမ်းမျှအကြွေးတင်ရှိမှု သိသာစွာတိုးလာခဲ့ပြီး ယခင်ကထက် (၃)ဆမျှရှိခဲ့ပါသည်။ အလုပ်သမားများသည် အကြွေးပြန်လည်ပေးဆပ်နိုင်စွမ်းအနည်းဆုံးဖြစ်ကြပါသည်။ ၎င်းတို့သည် ပုံမှန်စားသုံးမှုအတွက်ပင် ငွေချေးယူရန် လိုအပ်နေပြီး အခြေခံကုန်ဈေးနှုန်းများ မြင့်မားလာခြင်းကြောင့်လည်း ထိခိုက်ကြရပါသည်။

အတိုးနှုန်းများသည် တစ်လလျှင် ၀. ၇၅% မှ ၃၀% အထိ အမျိုးမျိုးရှိနေပြီး အများအားဖြင့် ပြောင်းလဲမှု မရှိကြပါ။ ကျေးရွာသားများသည် ငွေချေးပေးသည့် ရင်းမြစ်အမျိုးမျိုးတို့ကို ဆက်လက်မှီခိုနေဆဲဖြစ်ပြီး ၎င်း ရင်းမြစ်များ၏ အရေးပါမှုမှာလည်း တစ်ပြည်းပြည်းတိုးတက်လာနေပါသည်။ မြန်မာ့လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးဘဏ် (MADB) မှ ထုတ်ချေးငွေများသည် မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသတွင် အရင်းအနှီး လိုအပ်ချက်ကို ဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်ပြီး အတိုးနှုန်းနည်းသည့်အတွက်လည်း များစွာကြိုက်နှစ်သက်ကြပါသည်။ သို့ရာတွင် စိုက်ပျိုးရေးဘဏ်မှ ထုတ် ချေးငွေများသည် လိုအပ်ချက်များကို အပြည့်အဝ မဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်သည့်အတွက် ပုဂ္ဂလိက ငွေချေးစား သူများနှင့် ကုန်သည်များသည် ငါးဖမ်းလုပ်သားများအပါအဝင် ဒေသခံများအတွက် အရေးပါသော ချေးငွေ ရင်းမြစ်များအဖြစ် ဆက်လက်တည်ရှိနေပါသည်။

မြေယာခွဲဝေပေးမှုကို တဖြည်းဖြည်း အကျိုးသက်ရောက်နေခြင်း

နာဂစ်မုန်တိုင်းတိုက်ပြီးနောက် (၂)နှစ်အတွင်းတွင် ကျေးရွာသားများသည် အကြွေးများဆပ်ရသည့် အတွက် ၎င်းတို့၏ ပိုင်ဆိုင်မှုအတော်များများ လျော့ပါးသွားခဲ့ပါသည်။ နောက်ပိုင်း (၃)နှစ်တွင်လည်း အထွက် နှုန်းများလျော့ခြင်းနှင့် အကြွေးတင်ရှိမှုများကြောင့် မြေယာရောင်းချရသည့် အရေအတွက်လည်း တိုးလာခဲ့ပါ သည်။ မြေယာရောင်းချမှုများပြားသည့် ကျေးရွာ(၁၁)ရွာအနက် (၁)ရွာမှအပ ကျန်ကျေးရွာများသည် နာဂစ် မုန်တိုင်းဒဏ်ကို ဆိုးရွားစွာနှင့် အသင့်အတင့် ခံခဲ့ရသည့် ကျေးရွာများဖြစ်ကြပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ မြေယာရောင်းချမှု များသည် စီးပွားရေး ဒုက္ခရောက်မှုနှင့် ဆက်စပ်နေကြောင်း ဖော်ပြနေပါသည်။ အသင့်အတင့်ထိခိုက်ခဲ့သည့် ကျေးရွာ(၁၈)ရွာအနက် (၈)ရွာတို့တွင်ပင် မြေယာရောင်းချမှု အသင့်အတင့် သို့မဟုတ် မြင့်မားကြောင်း တွေ့ရှိ ရပါသည်။ မြေယာရောင်းချမှုများစွာတို့မှာ ၂၀၁၀ ခုနှစ်နှင့် ၂၀၁၁ ခုနှစ်အတွင်း ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပါသည်။ ပိုမိုဆင်းရဲ သော လယ်သမားများစွာတို့က မြေယာများကို ရောင်းချပြီး ပိုမိုအဆင်ပြေသော လူအနည်းငယ်တို့က ဝယ်ယူနေ ကြသဖြင့် နမူနာကျေးရွာများအနက် ၁၅% တွင် မညီမျှသော မြေယာခွဲဝေပိုင်ဆိုင်မှုများ ဖြစ်ပေါ်နေပါသည်။ ကျေးရွာသားများအနေဖြင့် လယ်ယာမြေဥပဒေအရ ၎င်းတို့၏ မြေများအား အပေါင်ပစ္စည်းအဖြစ် အသုံးပြုနိုင် မည် သို့မဟုတ် ဈေးနှုန်းမြင့်မားစွာဖြင့် ရောင်းနိုင်မည်ဟု ခံစားနေရပါသည်။ တစ်ချိန်တည်းတွင်ပင် လယ်ယာမြေ ဥပဒေသည် အချို့သော ကျေးရွာများတွင် လက်ရှိမြေယာအငြင်းပွားမှုများကို ပိုဆိုးလာစေပါသည်။

ပြင်ပသို့ ရွှေ့ပြောင်းအလုပ်လုပ်ကိုင်ခြင်းသည် တစ်စုတည်းသောရင်ဆိုင်ဖြေရှင်းသည့် နည်းလမ်းဖြစ်ပြီး ရွှေ့ပြောင်းလုပ်ကိုင်မှု တိုးမြှင့်လာပါသည်။

လွန်ခဲ့သော (၃)နှစ်အတွင်းတွင် ရင်ဆိုင်ဖြေရှင်းသည့် မဟာဗျူဟာများ ပြောင်းလဲခြင်းမရှိဘဲ တူညီသော နည်းလမ်းများကိုပင် ပိုမိုပြားပြားစွာ အသုံးပြုလာကြပါသည်။ ရွှေ့ပြောင်းအလုပ်လုပ်ကိုင်ခြင်းသည် အလုပ်အကိုင် ရှားပါးမှုမှ လွတ်မြောက်နိုင်ရန်နှင့် ရင်ဆိုင်ဖြေရှင်းရန် နည်းလမ်းအဖြစ် ဆက်လက်တိုးတက်နေပါသည်။ ကျေးရွာများ၏ ၄၀% ရှိ အိမ်ထောင်စုအားလုံး၏ သုံးပုံနှစ်ပုံ သို့မဟုတ် ထို့ထက်ပိုသော အိမ်ထောင်စုတိုင်းတွင် ရွှေ့ပြောင်းအလုပ်လုပ်ကိုင်သူ အနည်းဆုံး(၁)ဦး ရှိနေပါသည်။ ရွှေ့ပြောင်းအလုပ်လုပ်ကိုင်သူများစွာတို့မှာ အသက် ၁၇ နှစ်နှင့် ၂၅ နှစ်ကြားအရွယ်များ ဖြစ်ကြပါသည်။ ၂၀၁၀ ခုနှစ်မှစ၍ ရွှေ့ပြောင်းလုပ်ကိုင်သူ ပိုမိုပြား ပြားလာပြီး အချို့သော ကျေးရွာများတွင် ကျေးရွာလူငယ်လူဦးရေ၏ တစ်ဝက်နီးပါးခန့်သည် ရွှေ့ပြောင်း အလုပ်လုပ် ကိုင်နေကြပါသည်။ ထိုလူငယ်များသည် ရန်ကုန်နှင့်ပုသိမ်ကဲ့သို့သော မြို့ကြီးများသို့ သွားရောက်၍ အများစုမှာ စက်ရုံများတွင် အလုပ်လုပ်ကြပါသည်။

ရှင်သန်နေထိုင်ရေးအတွက် နာရီပေါင်းများစွာ အလုပ်လုပ်ရခြင်းကြောင့် လူမှုဆက်ဆံရေးအတွက် အချိန်မပေးနိုင်တော့ခြင်း၊ လူမှုရေးအတွက် ကုန်ကျစရိတ်များကို လျှော့ချရခြင်း၊ တစ်နပ်စာအရေအတွက် လျှော့ စားခြင်းကဲ့သို့သော အခြားရင်ဆိုင်ဖြေရှင်းသည့် နည်းလမ်းများမှာ လူမှုရေးနှင့် ကျန်းမာရေးအတွက် ဆိုးကျိုးများ သက်ရောက်ရန် အလားအလာရှိနေပါသည်။ နမူနာကျေးရွာများအနက် လေးပုံသုံးပုံကျော်တွင် အသေးစားနှင့်

အလတ်စား လယ်သမားများသည် ကုန်ကျစရိတ်များ လျော့ကျစေရန်အတွက် ဓာတ်မြေဩဇာ နှင့် အခြား သွင်းအားစုများအတွက် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုကို လျှော့ချနေရပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ အထွက်နှုန်းများ လျော့ကျသွားပြီး တစ်ခါတစ်ရံတွင် သီးနှံမအောင်မြင်မှုများအထိ ဖြစ်ပေါ်စေပါသည်။

လူမှုဆက်ဆံရေးနှင့် အဖွဲ့အစည်းများ

လူမှုဆက်ဆံရေးမှာ ခိုင်မာအားကောင်းနေဆဲဖြစ်ပါသည်။

ဆိုးရွားစွာ ထိခိုက်ခဲ့သည့် ကျေးရွာများအနက် သုံးပုံနှစ်ပုံခန့် အပါအဝင် နမူနာကျေးရွာများအနက် လေးပုံသုံးပုံခန့်တွင် လူမှုဆက်ဆံရေးအခြေအနေများသည် ကောင်းမွန် သို့မဟုတ် မျှတကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ လူမှုဆက်ဆံရေးကောင်းမွန်သော ကျေးရွာများတွင် ဒေသခံအစုအဖွဲ့များသည် စုစည်းမှုရှိပြီး ကျေးရွာသားများက ဘာသာရေးလုပ်ငန်းတာဝန်များနှင့် လမ်းပြပြင်ခြင်း၊ ရေကန်သန့်ရှင်းခြင်းကဲ့သို့သော ပုံမှန်လူမှုရေးလုပ်ငန်းများကို အများအားဖြင့် စုပေါင်းဆောင်ရွက်ကြပါသည်။ လူမှုဆက်ဆံရေးညံ့သော ကျေးရွာများတွင် ကျေးရွာသားများသည် အုပ်စုအမျိုးမျိုးကွဲနေပြီး လူမှုရေးလုပ်ငန်းများမှာလည်း ထိုအုပ်စုများအတွင်းတွင်ပင် ဆောင်ရွက်ကြပါသည်။ မြစ်ရပ်အများစုတွင် လူမှုဆက်ဆံရေး မကောင်းမွန်ခြင်းမှာ အကူအညီလုပ်ငန်းများ၏ တစ်နည်းနည်းဖြင့် သက်ရောက်မှု အကြွင်းအကျန်များကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

သို့ရာတွင် ချိတ်ဆက်မှုများမှာ ပိုမိုအားနည်းလာပါသည်။

သို့သော် တစ်ချိန်တည်းတွင်ပင် (ဆိုးရွားစွာ ထိခိုက်ခဲ့သည့် ကျေးရွာများအနက် သုံးပုံနှစ်ပုံခန့်အပါအဝင်) နမူနာကျေးရွာတစ်ဝက်ခန့်တွင် ဆက်ဆံရေးများသည် နာဂစ်မတိုင်မီ ကာလကထက် ပိုဆိုးလာသည်ဟု ကျေးရွာသားများက ခံစားကြရပါသည်။ လူမှုစီးပွားရေးဆိုင်ရာ စိန်ခေါ်မှုများကြောင့် လူမှုရေးသဟဇာတဖြစ်မှု အပေါ် လျှော့ချလျက်ရှိခဲ့သည့် ပိုမိုချမ်းသာသော မိသားစုများက ထိုသို့ ဆက်လက်မလှူဒါန်းနိုင်တော့သည့် အတွက် ကျေးရွာသားများအချင်းချင်း လူမှုရေးသဟဇာတဖြစ်မှုကို ခိုင်မာအားကောင်းစေမည့် အရေးပါသော နေရာတစ်ခု ဆုံးရှုံးရပါသည်။ အလုပ်လုပ်နိုင်သည့် ကျေးရွာသားများက ပြင်ပသို့ ရွှေ့ပြောင်းလုပ်ကိုင်မှု များပြားလာခြင်းနှင့် ကျန်ရှိနေသူများက အလုပ်ပိုမိုလုပ်ကိုင်ရန် လိုအပ်နေခြင်းတို့ကြောင့်လည်း အိမ်နီးချင်းများနှင့် လူမှုဆက်ဆံရေးအချိန်ကို ပိုမိုနည်းပါးစေပါသည်။

အထူးသဖြင့် လူမှုစရိုက်အမျိုးမျိုးရှိသော ကျေးရွာများတွင် ချိတ်ဆက်မှုများ ပိုမိုအားနည်းပါသည်။

နာဂစ်မုန်တိုင်းကာလအတွင်း ဘာသာရေးခေါင်းဆောင်များ သေဆုံးခြင်းကြောင့် အထူးသဖြင့် မွတ်ဆလင်နှင့် ဗုဒ္ဓဘာသာများနေထိုင်သော ကျေးရွာများတွင် လွန်ခဲ့သော (၅) နှစ်အတွင်း လူမှုဆက်ဆံရေးများ တင်းမာစေပါသည်။ နာဂစ်မုန်တိုင်းတိုက်ခတ်ပြီးစအချိန်တွင် အကူအညီများကို တစ်ခါတစ်ရံ ဘာသာရေးလမ်းကြောင်းဖြင့် ထောက်ပံ့ပေးရခြင်းက ယင်းအချက်ကို ထင်ရှားစေပါသည်။ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး သတိထား၍ ပြောဆိုဆက်ဆံနေကြပြီး အချင်းချင်း ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်ရာတွင် ယခင်ကကဲ့သို့ သက်သေသက်သာမရှိတော့ကြောင်း ကျေးရွာသားများက ဖော်ပြခဲ့ပါသည်။ သို့ရာတွင် ဒေသတစ်ခုလုံးခြုံငုံကြည့်ပါက နိုင်ငံတွင်းရှိ အခြားဒေသများတွင် ဆက်ဆံရေးပျက်ပြားမှုများ ဖြစ်နေသော်လည်း ဤဒေသရှိ ဘာသာရေးအုပ်စုများအကြားတွင် လူမှုဆိုင်ရာ ချိတ်ဆက်မှုများကို ဆက်လက်ထိန်းသိမ်းထားနိုင်ဆဲ ဖြစ်ပါသည်။ ကောင်းမွန်သော ဆက်ဆံရေးကို ထိန်းသိမ်းထားရန်အတွက် ခေါင်းဆောင်မှုသည် အရေးကြီးသော အခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်နေပါသည်။

အမျိုးသမီးများနှင့် လူငယ်များ၏ အခန်းကဏ္ဍသည် ဆက်လက်ဖြစ်ပေါ်တိုးတက်နေပါသည်။

အကူအညီအများစုကို ရပ်ဆိုင်းလိုက်ပြီးနောက်တွင် အမျိုးသမီးများအား လုပ်ပိုင်ခွင့်ပေးခြင်းသည် အခြားသော လမ်းကြောင်းသစ်များနှင့်အတူ တိုးတက်လာနေပါသည်။ နာဂစ်မုန်တိုင်းပြီးနောက်တွင် အမျိုးသမီးများသည် အကူအညီပေးရေးကော်မတီများတွင် ပါဝင်ခဲ့ကြပြီး၊ ယခု (၅) နှစ်ကြာပြီးနောက်တွင်လည်း၊ ယခင်ကော်မတီဝင် အမျိုးသမီးစုတို့သည် မိသားစုစီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၊ လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေး လုပ်ငန်း များနှင့် အိမ်ထောင်စု တာဝန်များကို ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် သမားရိုးကျ အမျိုးသမီးအခန်းကဏ္ဍများကို ပြန်လည် ရယူနေပြီ ဖြစ်ပါသည်။ အချို့သော ဖြစ်ရပ်များတွင် အမျိုးသမီးများသည် ပိုမိုကျယ်ပြန့်သော ကျေးရွာကိစ္စရပ်များတွင်ပါ ပါဝင်နေပြီ ဖြစ်ပါသည်။ ကျေးရွာ (၂) ရွာ၌ ၂၀၁၃ ခုနှစ်တွင် အမျိုးသမီးများကို ဆယ်အိမ်မှုများအဖြစ် ပထမဆုံးအကြိမ် ရွေးချယ်ခဲ့ကြပါသည်။ တစ်ချိန်တည်းတွင်ပင် လူငယ်များ၏ ချိတ်ဆက်ပါဝင်မှု လူငယ်များဦးဆောင်သော လှုပ်ရှားမှုများ ပိုမိုများပြားလာပြီး ယင်းမှာ လူငယ်ခေါင်းဆောင်များအား လုပ်ပိုင်ခွင့်ပေးနေသည့် လက်ရှိခေါင်းဆောင်မှုအပြောင်းအလဲများကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ တစ်ဖက်တွင်လည်း ယခင်အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်နှင့် ဆက်စပ်နေသော ခေါင်းဆောင်များသည် ကျေးရွာကိစ္စရပ်များမှ ဖယ်ခွာနေကြပါသည်။

ခေါင်းဆောင်မှုအပြောင်းအလဲများကြောင့် များစွာသောကျေးရွာများတွင် လူမှုဆက်ဆံရေးအပေါ် အပြုသဘောဆောင်သော သက်ရောက်မှုများ ရှိလာပါသည်။

နာဂစ်မုန်တိုင်းပြီးနောက် ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သော ခေါင်းဆောင်မှု အပြောင်းအလဲများအပေါ် ဒေသခံများက အကောင်းမြင်စိတ်ဖြင့် တုံ့ပြန်ခဲ့ကြပါသည်။ ၂၀၁၁ ခုနှစ်တွင် အစိုးရသစ်ပြောင်းလဲခဲ့ပြီး၊ နိုင်ငံရေးပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများကြောင့် ၂၀၁၃ အစောပိုင်းတွင် ကျေးရွာအုပ်စုအုပ်ချုပ်ရေးမှူးရွေးကောက်ပွဲများ ပြုလုပ်နိုင်ခဲ့ပါသည်။ နမူနာကျေးရွာ (၄၀) အနက် (၂၆) ရွာတို့မှ ကျေးရွာသားများက ခေါင်းဆောင်သစ်များကို ရွေးချယ်ခဲ့ပြီး (၁၃)ရွာတို့တွင်မူ ယခင်ခေါင်းဆောင်ဟောင်းများကို ပြန်လည်ရွေးချယ်ခဲ့ပါသည်။ ခေါင်းဆောင်သစ်များမှာ ယခင်ခေါင်းဆောင်ဟောင်းများထက် အထူးသဖြင့် ပိုမိုငယ်ရွယ်ကြပြီး ပညာတတ်များဖြစ်ကာ စီးပွားရေးအရ ပိုမိုတောင့်တင်းသူများလည်း ဖြစ်ကြပါသည်။ ကျေးရွာများအနက် လေးပုံသုံးပုံခန့်တွင် ကျေးရွာသားများက လက်ရှိခေါင်းဆောင်များ၏ လုပ်ဆောင်ချက်များကိုများစွာ ကျေနပ်ကြပါသည်။ ကျေးရွာ (၂၁) ရွာတွင် ကျေးရွာသားများနှင့် ၎င်းတို့၏ ခေါင်းဆောင်များအကြား ဆက်ဆံရေးမှာ ကောင်းမွန်ကြောင်းနှင့် ကျေးရွာ (၉) ရွာတွင် ပုံမှန်ဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြကြပါသည်။ ကျေးရွာသားများက ၎င်းတို့ခေါင်းဆောင်များအပေါ် အမြင်များမှာ ခေါင်းဆောင်များ၏ အသက်အရွယ်ပေါ်တွင် မူတည်ခြင်းမရှိပါ။

အကူအညီပေးရေး လုပ်ငန်းများနှင့်ပတ်သက်သည့် တင်းမာမှုများမှာ အနည်းငယ် ဆက်လက်ရှိနေဆဲ ဖြစ်ပါသည်။

အကူအညီများကို ညီမျှစွာ ခွဲဝေပေးခြင်းမရှိကြောင်း အမှန်တကယ်ဖြစ်ရပ် သို့မဟုတ် ထင်မြင်ချက်များမှ ထွက်ပေါ်လာသော ယခင်က တွေ့ရှိခဲ့သည့် လူမှုဆိုင်ရာ တင်းမာမှုများအနက် အများစုမှာ မရှိကြတော့ပါ။ သို့ရာတွင် ထိုတင်းမာမှုများကို ကျေးရွာ(၁၆)ရွာတွင် တွေ့နေရဆဲဖြစ်ပြီး ယင်းတို့အနက် တစ်ဝက်ခန့်မှာ ဆိုးရွားစွာ ထိခိုက်ခဲ့သည့် ကျေးရွာများဖြစ်ကြပါသည်။ ဆိုးရွားစွာ ထိခိုက်ခဲ့သည့်ကျေးရွာများသည် အကူအညီများ ပိုမိုရရှိသည့်အတွက် အကူအညီနှင့်ပတ်သက်၍ တင်းမာမှုများ ဖြစ်ပွားရန် ပိုမိုလွယ်ကူပါသည်။ ဆိုးရွားစွာ ထိခိုက်ခဲ့သည့် ကျေးရွာများအနက် သုံးပုံနှစ်ပုံခန့်တွင် ထိုသို့သော တင်းမာမှုများရှိနေပြီး အသင့်အတင့်ထိခိုက်ခဲ့သည့် ကျေးရွာများအနက် ၄၀% တွင်သာ တင်းမာမှုများ တွေ့ရှိရပါသည်။ ထိုကျေးရွာများအနက် သုံးပုံနှစ်ပုံကျော်တွင် ခေါင်းဆောင်သစ်များ ရွေးကောက်ထားပြီး ဖြစ်ပါသည်။ သို့ရာတွင် လူမှုရေးတင်းမာမှုများ ရှိခြင်းကြောင့် ကျေးရွာခေါင်းဆောင်များအပေါ် အဆိုးမြင်နေသည်ဟု ပြော၍ မရပါ။ အကူအညီများကြောင့် ကျေးရွာခေါင်းဆောင်များအား အဆိုးမြင်နေသည့် ကျေးရွာ (၅) ရွာသာ ရှိပါသည်။ တစ်ချိန်တည်းတွင်ပင် အကူအညီလုပ်ငန်းများ

ကြောင့် စွမ်းဆောင်ရည်တည်ဆောက်ရေးနှင့် ပူးပေါင်းပါဝင်ရေးတို့အပေါ် တောင်းကျိုးများ သက်ရောက်ခဲ့ကြောင်း ကျေးရွာသားများက အသိအမှတ်ပြုခဲ့ပါသည်။

အကြံပြုချက်များနှင့် ပြန်လည်သုံးသပ်ချက်များ

လူမှုဆိုင်ရာ ထိခိုက်မှုများကို ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်းလုပ်ငန်းသည် နာဂစ်အလွန်အကူအညီပေးရေး လုပ်ငန်းများကဲ့သို့ပင် မြန်မာနိုင်ငံသမိုင်းတွင် ထူးခြားသောအချိန်တစ်ခု၌ ဆောင်ရွက်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ သို့ဖြစ်ရာ ဒေသန္တရအဆင့်တွင် အစိုးရ - အရပ်ဘက်ဆက်ဆံရေးများအကြောင်း ကောင်းစွာမသိသေးသည့်အချိန်တွင် SIM လေ့လာမှုသည် ကျေးရွာများ၏ လူနေမှုဘဝများအကြောင်းကို ထဲထဲဝင်ဝင် ထောက်ပံ့ပေးထားပါသည်။ ထူးခြားသော နိုင်ငံရေးအခြေအနေများက ယင်း၏ သီးခြားအသုံးဝင်မှုကို အတိုင်းအတာတစ်ခုအထိ ဆုံးဖြတ်ပေးထားပါသည်။ နောက်တစ်ချက်မှာ နာဂစ်မုန်တိုင်းကဲ့သို့ သဘာဝဘေးအန္တရာယ်ကြောင့် လူမှုဆိုင်ရာ ထိခိုက်မှုများကို လေ့လာမှုများ မပြုလုပ်ခဲ့သည့်အတွက် ယခုကဲ့သို့သော ဆန်းစစ်လေ့လာမှုများမှ အရေးကြီးသော သင်ခန်းစာများကို ဆွဲထုတ်ရယူနိုင်ပါသည်။

ယခင် SIM လေ့လာမှုများတွင် နာဂစ်မုန်တိုင်းအလွန် အကူအညီပေးရေးလုပ်ငန်းများနှင့် သဘာဝဘေးဒဏ်မှ ပြန်လည်ထူထောင်ရေးလမ်းကြောင်းများကို ထိခိုက်ခံရသည့် ကျေးရွာသားများ၏ အမြင်များမှတစ်ဆင့် ဆန်းစစ်လေ့လာခဲ့ပါသည်။ ထိုလေ့လာမှုများ၏ တွေ့ရှိချက်များတွင် အကူအညီများသည် လက်ခံရရှိသူများအတွက် အလွန်အမင်း အထောက်အပံ့ဖြစ်စေသော်လည်း ထိခိုက်ခံရသည့် လူများ၏ လိုအပ်ချက်များကို အမြဲဦးတည်နိုင်ခဲ့ခြင်းမရှိကြောင်း၊ အများအားဖြင့် ရှေ့ရှည်ကဏ္ဍအတွက် အမြင်များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားခဲ့ခြင်းမရှိကြောင်း၊ ဆင်းရဲသည်ဟု မသတ်မှတ်သော်လည်း နာဂစ်မုန်တိုင်းဒဏ်ကို တူညီစွာ ခံစားခဲ့ရသည့် တန်ဖိုးကွင်းဆက်အတွင်းရှိ အရေးကြီးသော ပါဝင်သူများကို ဦးတည်ထားခြင်းမရှိကြောင်း စသည်တို့ ပါဝင်ပါသည်။ ထို့အပြင် SIM လေ့လာမှုများအရ ဒေသခံပြည်သူများသည် အကူအညီနှင့်ပတ်သက်သည့် ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ခြင်းတွင် ပါဝင်ခြင်းမရှိကြောင်း၊ အကူအညီပေးသူများက ဖွဲ့စည်းပေးထားသည့် အရေးပေါ်ကော်မတီများသည်လည်း ကျေးရွာသားများနှင့် ၎င်းတို့ခေါင်းဆောင်များအကြား ဆက်ဆံရေးကို ဆိုးကျိုးများသက်ရောက်စေကြောင်းနှင့် ထိုဆိုးကျိုးများသည် အကူအညီပေးသည့်ကာလပြီးနောက် အချိန်အတော်ကြာသည်အထိ ဆက်လက်သက်ရောက်နေကြောင်း တွေ့ရှိထားပါသည်။

SIM လေ့လာမှုများသည် စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးရေးနည်းလမ်းတစ်ခုအနေဖြင့်သာမက သဘာဝဘေးအန္တရာယ်ခံရသည့် ကျေးရွာများတွင် ကာလရှည်ကြာစွာ ဖျောက်ဆုံးနေသည့် အပြောင်းအလဲများကို တိုးတက်နားလည်စေရန်လည်း ကူညီပေးပါသည်။ SIM လေ့လာမှုများအရ ကြီးမားသော သဘာဝဘေးအန္တရာယ်များသည် ဒေသခံ ပြည်သူများ၏ ခုခံကာကွယ်မှုစနစ်များနှင့် ကိုယ်တိုင်ပြန်လည် ထူထောင်နိုင်သည့် စွမ်းရည်တို့ကို ပြင်းထန်စွာ ထိခိုက်ပျက်စီးစေပြီး ဆက်လက်ဖြစ်ပေါ်လာသည့် ပြင်ပမှ (သဘာဝအတိုင်း၊ စီးပွားရေး နိုင်ငံရေး စသည့်) ဖြစ်ရပ်များကြောင့်လည်း ဆိုးကျိုးများ သက်ရောက်ရန် ပိုမိုလွယ်ကူစေကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ အသက်ရှင်ကျန်ရစ်သူများက ဘေးအန္တရာယ်မှ ပြန်လည်ထူထောင်နိုင်စွမ်းရှိမှုသည် ၎င်းတို့ကျေးရွာများတွင် လူဦးရေမည်မျှ သေဆုံးသွားသည် ဆိုခြင်းထက် ၎င်းတို့၏ ပိုင်ဆိုင်မှုများ မည်မျှဆုံးရှုံးသွားသည်ဟူသည့်အချက်ပေါ် ပိုမိုမူတည်နေပါသည်။ SIM လေ့လာမှုများအရ ပြန်လည်ထူထောင်ရေးအတွက် အချက်အလက်များစွာတို့က အဆုံးအဖြတ်ပေးနေပြီး ထိုအချက်များ၏ အရေးပါမှုသည်လည်း နေရာဒေသအလိုက် အချိန်နှင့်အမျှ ပြောင်းလဲနေကြောင်း ညွှန်ပြနေပါသည်။ မုန်တိုင်းများကဲ့သို့သော သဘာဝဘေးအန္တရာယ်များသည် ၎င်းတို့လမ်းကြောင်းတစ်လျှောက်ရှိ လူများကို တူညီစွာ ထိခိုက်စေသည်သာမက အသိုက်အဝန်းတစ်ခုအတွင်းရှိ အုပ်စုအမျိုးမျိုးတို့က ကွဲပြားခြားနားစွာ ပြန်လည်ထူထောင်နေကြသည့်အတွက် ထိခိုက်ခံရသည့်ဒေသတစ်ခုအတွင်းတွင် အဖြစ်အပျက်အသစ်အဆန်းများကိုလည်း ဖန်တီးပေးနေပါသည်။ ထို့အပြင် လူမှုဆိုင်ရာ အရင်း အနှီးများခိုင်မာတောင့်တင်းပြီး ကာလတိုအတွင်း ပြန်လည်ထူထောင်နိုင်သည့် နေရာများတွင်ပင် ဆက်လက် ဖြစ်ပေါ်နေသော စီးပွားရေးချို့တဲ့မှု

၏ အကျိုးဆက်များကို ခုခံကာတွယ်နိုင်စွမ်းမရှိကြပါ။ အထက်ပါ အချက် များအရ ပြန်လည်ထူထောင်ရေးသည် အချိန်ကြာမြင့်မည်ဖြစ်ပြီး၊ တစ်သမတ်တည်းသွားနေခြင်းမဟုတ်ကြောင်း SIM လေ့လာမှုတွင် ပေါ်လွင်နေပါသည်။

ရလဒ်အနေဖြင့် SIM လေ့လာမှုက သဘာဝဘေးအန္တရာယ်ပြန်လည်ထူထောင်ရေးလုပ်ငန်းတွင် ပါဝင်နေသော အဖွဲ့အစည်းများအား အုပ်ချုပ်မှုနှင့် တာဝန်ခံမှုကဲ့သို့သော အဓိကပြဿနာများကိုလည်းကောင်း၊ အကူအညီများ၏ ထိရောက်မှု၊ ထိခိုက်လွယ်မှုနှင့် လူမှုရေးအရ ဖယ်ထားခံရမှုစသည်တို့အပေါ် ဒေသခံများ၏ အမြင်များလည်းကောင်း၊ ဒေသခံအစုအဖွဲ့များအတွင်း လူမှုဆိုင်ရာအပြောင်းအလဲများ သို့မဟုတ် အကူအညီများက ကျေးရွာအဆင့်တွင် မည်သို့အသုံးဝင်ကြောင်း၊ နောက်ကြောင်းပြန်စစ်ဆေးခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ပိုမိုနားလည်စေရန်အတွက် ကူညီပေးနိုင်ပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ လူမှုဆိုင်ရာဆန်းစစ်မှုသည် အကူအညီလုပ်ငန်းများအား ဒေသတွင်း အမှန်တကယ်အခြေအနေကို ပိုမိုတုံ့ပြန်နိုင်စွမ်းရှိလာစေပြီး အကူအညီလုပ်ငန်းများကြောင့် လူမှုရေးပြိုကွဲမှုများ မဖြစ်ပေါ်စေရန် ကူညီပေးနိုင်ပါသည်။

အခန်း(၁)

နိဒါန်း

၁။ နောက်ခံအကြောင်းအရာ

သဘာဝဘေးအန္တရာယ်များသည် နက်ရှိုင်းသော ရွတ်တရက်ထိခိုက်မှုများကို ဖြစ်စေပါသည်။ အသက်များ ဆုံးရှုံးပြီး နေအိမ်များပျက်စီးကာ ပိုင်ဆိုင်မှုများ ထိခိုက်ပျက်ဆီးကြရပါသည်။ အသက်ရှင်ကျန်ရစ်သူများသည်လည်း ပြင်းထန်သော ကျန်းမာရေး သို့မဟုတ် သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ ပြဿနာများ၊ စားနပ်ရိက္ခာနှင့် ရေပြတ်လပ်မှုများကို ကြုံတွေ့ရနိုင်ပါသည်။ ၂၀၀၈ ခုနှစ်၊ မေလ (၂) ရက်နေ့တွင် ရော့ဘတ်မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသနှင့် ရန်ကုန်တောင်ပိုင်းဒေသတို့တွင် နာဂစ်မုန်တိုင်းဝင်ရောက်တိုက်ခတ်သောအခါ ယင်း၏လမ်းကြောင်းတစ်လျှောက်တွင် အကြီးအကျယ်ပျက်စီးစေခဲ့ပါသည်။ လူဦးရေ(၁၄၀၀၀၀) ခန့်သေဆုံးခဲ့ပြီး ပျက်စီး ဆုံးရှုံးမှုတန်ဖိုးမှာ အမေရိကန်ဒေါ်လာ (၄) ဘီလီယံခန့်ရှိခဲ့ပါသည်။^၁ ယင်း၏အကျိုးဆက်ဖြစ်သည့် အရေးပေါ်လိုအပ်ချက် များကို ဖြေရှင်းနိုင်ရန်အတွက် ပြည်တွင်း၊ ပြည်ပမှ ပါဝင်သူများစွာတို့က လူသားချင်းစာနာမှုဆိုင်ရာ အကူအညီများကို ကျယ်ပြန့်စွာ ထောက်ပံ့ပေးခဲ့ပါသည်။ အကူအညီပေးရေးလုပ်ငန်းများကို ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းပေးရန်အတွက် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ၊ အာဆီယံနှင့် ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့တို့ ပူးပေါင်း၍ သုံးပွင့်ဆိုင်ပူးကြီးကြပ်ရေးအဖွဲ့ (TCG) ကို ဖွဲ့စည်းခဲ့ပါသည်။

သဘာဝဘေးအန္တရာယ်များကျရောက်ပြီးသည်နှင့် ထိခိုက်ခံရသော ဒေသခံပြည်သူများ၏ လိုအပ်ချက်များလည်း ထွက်ပေါ်လာမြဲဖြစ်ပါသည်။ အရေးပေါ်ကယ်ဆယ်ရေး ဦးစားပေးလုပ်ငန်းများ ရပ်သိမ်းပြီးနောက်တွင် အသက်ရှင်ကျန်ရစ်မှုများအနေဖြင့် ၎င်းတို့၏ နေထိုင်မှုဘဝများ လူမှုအသိုက်အမြုံများကို မည်သို့ပြန်လည်ဆောက်ရမည်ကို ဦးတည်လာကြပါသည်။ သဘာဝဘေးအန္တရာယ်များနှင့် အကူအညီလုပ်ငန်းများက ဒေသအတွင်းရှိ လူမှုစီးပွားရေးတည်ဆောက်မှုများနှင့် လူမှုဆက်ဆံရေးတို့အပေါ် ကျယ်ပြန့်စွာ အကျိုးသက်ရောက်နေကြပြီး ဒေသခံပြည်သူများကလည်း ၎င်းတို့ကိုယ်၎င်းတို့ ကူညီနိုင်ရန်အတွက် ထိုဘေးအန္တရာယ်များ၊ အကူအညီများနှင့် ဆက်ဆံနိုင်မည့် ရင်ဆိုင်ဖြေရှင်းရေးနည်းလမ်းများကို ဖော်ထုတ်လာကြပါသည်။ တစ်ချိန်တည်းတွင်ပင် သဘာဝဘေးအန္တရာယ် ကျရောက်ပြီးသည့် အခြေအနေတစ်ခုတွင် တစ်ဦးချင်းနှင့် အဖွဲ့ အစည်းအမျိုးမျိုးတို့က ၎င်းတို့၏ အပြုအမူအား ထိန်းညှိဆောက်ရွက်နေသည့်အတွက် ပြန်လည်ထူထောင်ရေးအတွက် အတားအဆီးအသစ်များလည်း ထွက်ပေါ်လာနိုင်ပါသည်။ ရင်းမြစ်များရှားပါးခြင်းကလည်း ပြိုင်ဆိုင်မှုများကို တိုးတက်စေပါသည် သို့မဟုတ် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုကို မြှင့်တင်ပေးနိုင်ပါသည်။

သဘာဝဘေးအန္တရာယ်ကျရောက်ပြီးနောက် အကူအညီပေးရေးလုပ်ငန်းများ၏ အောင်မြင်မှုမှာ အစီအစဉ်များသည် ထိုသို့သော လိုအပ်ချက်များနှင့် အပြောင်းအလဲများကို မည်သို့တုံ့ပြန်သည်ဟူသော အချက်ပေါ်တွင် မူတည်နေပါသည်။ ထို့ကြောင့် နာဂစ်မုန်တိုင်းတိုက်ခတ်ပြီးနောက်တွင် TCG အဖွဲ့သည် တုံ့ပြန်အကူအညီပေးမှုများကို သတင်းအချက်အလက်ပံ့ပိုးပေးရန် ရည်ရွယ်လျက် ဘက်စုံစောင့်ကြည့်စစ်ဆေးခြင်း စနစ်တစ်ခုကို ဖော်ထုတ်ခဲ့ပါသည်။ ဤစနစ်၏ အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုမှာ နာဂစ်မုန်တိုင်းအလွန် လူမှုဆိုင်ရာ ထိခိုက်မှုများကို လေ့လာဆန်းစစ်ခြင်း SIM ပင်ဖြစ်ပါသည်။ SIM လေ့လာမှုသည် ကျေးရွာသားများ၏ ပြောင်းလဲနေသော လိုအပ်ချက်များနှင့် ဦးစားပေးလုပ်ငန်းများကိုလည်းကောင်း၊ လူမှုဆက်ဆံရေးနှင့် လူမှုစီးပွားရေးအခြေအနေများ မည်သို့ ဖြစ်ပေါ်တိုးတက်နေကြောင်းကိုလည်းကောင်း၊ အကူအညီပေးရေးလုပ်ငန်းများ၏ သက်ရောက်မှုကိုလည်းကောင်း နားလည်လာစေရန် ရည်ရွယ်ပါသည်။ SIM လေ့လာမှုသည် မြစ်ဝကျွန်းပေါ် ဒေသအနှံ့အပြားရှိ ကျေးရွာ (၄၀) ရွာတို့ကို ဦးတည်လေ့လာထားပါသည်။ ကျေးရွာအနည်းငယ်ကို ဦးတည် လေ့လာခြင်းအားဖြင့် နာဂစ်မုန်တိုင်းပြီးနောက် ထိုကျေးရွာများ၏ လူမှုဘဝများမည်သို့ ပြောင်းလဲနေကြောင်း အသေးစိတ်အချက်အလက်များနှင့် မြစ်ဝကျွန်းပေါ် ဒေသနေ ပြည်သူ့အစုအဖွဲ့များအား မည်သို့အကောင်းဆုံး အကူအညီပေးနိုင်မည်ဟူသော အမြင်များကို ထောက်ပံ့ပေးနိုင်ခဲ့ပါသည်။ SIM လေ့လာမှုသည် လက်ရှိဆောင်ရွက်နေသော ကာလအပိုင်းအခြားအလိုက် ပြန်လည်သုံးသပ်ဆန်းစစ်ခြင်းလုပ်ငန်းများကို ဖြည့်ဆည်းပေါင်းစပ်ပေးထားပါ

သည်။ ထိုဆန်းစစ်ခြင်းလုပ်ငန်းများသည် မုန်တိုင်းကြောင့် ထိခိုက်ခံရသော ကျေးရွာများစွာတို့အတွက် ပြန်လည် ထူထောင်ရေးဆိုင်ရာ တိုးတက်မှုများကို ညွှန်းကိန်းများဖြင့် တိုင်းတာဆန်းစစ်ပါသည်။

နာဂစ်မုန်တိုင်းအလွန်လူမှုဆိုင်ရာ ထိခိုက်မှုလေ့လာဆန်းစစ်ခြင်း (၃) ကြိမ်ပြုလုပ်ရာတွင် TCG အဖွဲ့က ကြီးကြပ်ခဲ့ပါသည်။ ပထမအကြိမ်လေ့လာမှု (SIM 1) ကို ၂၀၀၈ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလတွင် ဆောင်ရွက်ခဲ့ပြီး နာဂစ် မုန်တိုင်းတိုက်ခတ်ပြီး (၆) လအကြာတွင် မုန်တိုင်းဘေးအန္တရာယ်နှင့် အကူအညီပေးရေးအစီအစဉ်များက မြစ်ဝ ကျွန်းပေါ်ဒေသခံပြည်သူများအား မည်သို့ အကျိုးသက်ရောက်ခဲ့ကြောင်းကို ဆန်းစစ်ခဲ့ပါသည်။ ဒုတိယအကြိမ် လေ့လာမှု (SIM 2) ကို နာဂစ်မုန်တိုင်းတိုက်ခတ်ပြီး တစ်နှစ်အကြာဖြစ်သည့် ၂၀၀၉ ခုနှစ်၊ မေလမှ ဇွန်လအတွင်း ပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။ တတိယအကြိမ်လေ့လာမှု (SIM 3) ကို ၂၀၁၀ ခုနှစ်၊ မတ်လမှ ဧပြီလအတွင်း ပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။ သုံးပွင့်ဆိုင်ကြီးကြပ်ရေးအဖွဲ့ (TCG) သည် ၂၀၁၀ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လတွင် လုပ်ငန်းများအပြီးသတ်ခဲ့ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံသည် ၂၀၁၀ ခုနှစ်မှစ၍ အခြေခံကျသော လူမှုရေး၊ နိုင်ငံရေးနှင့် စီးပွားရေးပြောင်းလဲမှု များကို ဆောင်ရွက်နေပါသည်။ ၂၀၁၀ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလတွင် လွှတ်တော်ရွေးကောက်ပွဲများ ပြုလုပ်ပြီးနောက် ၂၀၁၁ ခုနှစ်၊ မတ်လတွင် နိုင်ငံတော် အေးချမ်းသာယာရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးကောင်စီကို ဖျက်သိမ်းခြင်း၊ ၂၀၁၂ ခုနှစ်၊ ဧပြီလတွင် ကြားဖြတ်ရွေးကောက်ပွဲများ ပြုလုပ်ခြင်းနှင့် စီးပွားရေးပြင်ဆင်ပြောင်းလဲမှုများစွာတို့သည် ဒီမိုကရက်တစ် အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်နှင့် ဈေးကွက်အခြေခံသည့် စီးပွားရေးစနစ်သို့ အသွင်ကူးပြောင်းရန် အချက်ပြခဲ့ခြင်းသာမက မြန်မာနိုင်ငံကျေးလက်ဒေသများရှိ လူမှုဘဝများကိုလည်း နက်ရှိုင်းစွာ အကျိုးသက်ရောက်ခဲ့ပါသည်။ နာဂစ်မုန်တိုင်း သည် နိုင်ငံ၏ မှတ်တမ်းတင်ထားသော သမိုင်းတစ်လျှောက်တွင် ပျက်စီးဆုံးရှုံးမှုအများဆုံး သဘာဝဘေး အန္တရာယ်ဖြစ်ခဲ့ပြီး မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသနှင့် နိုင်ငံ၏ အခြားအစိတ်အပိုင်းများသည် အခြားသော သဘာဝဘေး များ ၏ ဆိုးကျိုးများကို ခံစားနေကြရပါသည်။

ကြီးမားသော သဘာဝဘေးအန္တရာယ်များမှ အသက်ရှင်ကျန်ရစ်သူများအပေါ် ထိုဘေးဒဏ်များ၏ ရေရှည်အကျိုး သက်ရောက်မှုများကို များသောအားဖြင့် နားမလည်ကြပါ။ နာဂစ်မုန်တိုင်းဒဏ်ခံခဲ့ရသည့် ကျေးရွာ များသည် ရေရှည်စီးပွားရေးအရ မည်သို့ပြန်လည်ထူထောင်ပြီးပါပြီလဲ။ ကျေးရွာများရှိ လူမှုဘဝများသည် နာဂစ် မုန်တိုင်း မတိုက်ခတ်မီအချိန်က အခြေအနေသို့ ပြန်ရောက်ပါပြီလား။ နာဂစ်မုန်တိုင်းဒဏ်ခံခဲ့ရသည့် ကျေးရွာများ သည် ဆက်လက်ဖြစ်ပေါ်သော သဘာဝဘေးများ၏ စုပေါင်းသက်ရောက်မှုများကို ကြံ့ကြံ့ခံနိုင်စွမ်းရှိပါပြီလား။ ကျေးရွာများက ပြန်လည်ထူထောင်နေသည့် လမ်းကြောင်းကို မည်သည့် ပြင်ပအချက်များက ပုံဖော်နေပါသလဲ။ ဤမေးခွန်းများအတွက် အဖြေများကို ရှာဖွေခြင်းသည် ၂၀၀၃ ခုနှစ်၊ ဧပြီလမှ မေလအတွင်း (နာဂစ်မုန်တိုင်း တိုက်ခတ်ပြီး ၅ နှစ်အကြာတွင်) ဆောင်ရွက်ခဲ့သော စတုတ္ထအကြိမ်လေ့လာမှု (SIM 4) ၏ ရည်ရွယ်ချက်များ ဖြစ်ပေါ်လာခဲ့ပါသည်။ SIM 4 လေ့လာမှုအတွင်း မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသရှိ အဆိုးရွားဆုံး ထိခိုက်ခံခဲ့ရသည့် မြို့နယ် (၈) မြို့နယ်မှ (ယခင်လေ့လာခဲ့သည့်) တူညီသော ကျေးရွာ (၄၀) တို့ကို ထပ်မံသွားရောက်ခဲ့ပြီး (နောက်ဆက်တွဲ - ၁) အဓိကအားဖြင့် အသေးစိတ်ဖော်ပြထားသော အရည်အသွေးပြမူဘောင်များကို အားထားလေ့လာခဲ့ပါသည်။^၂ နမူနာလေ့လာခဲ့သည့် ကျေးရွာများတွင် လူမှုရေးနှင့် စီးပွားရေးအခြေအနေဆိုင်ရာ အချက်အလက်များကို စုဆောင်းခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ကျေးရွာသားများအား နာဂစ်မုန်တိုင်းတိုက်ခတ်ပြီး (၅) နှစ်ကာလအတွင်း လျင်မြန်စွာ ပြောင်းလဲနေသော ပတ်ဝန်းကျင်နှင့်ပတ်သက်၍ ၎င်းတို့၏ အတွေ့အကြုံများကို တုန့်ပြန်ပြောကြား စေခြင်းတို့ဖြင့်လည်းကောင်း ဦးတည်လေ့လာခဲ့ပါသည်။^၃

၂။ လူမှုဆိုင်ရာ ထိခိုက်မှုများကို လေ့လာမှုမှတစ်ဆင့် မြင်တွေ့ရသည့် နာဂစ်မုန်တိုင်းအလွန် ပြန်လည် ထူထောင်ရေးအခြေအနေ

ပြန်လည်ထူထောင်ရေးလမ်းကြောင်းသည် အချိန်နှင့်အမျှဖြစ်ပေါ်တိုးတက်နေပြီး၊ မုန်တိုင်းကြောင့် ထိခိုက်ခံရသည့် အတိုင်းအတာပေါ်တွင်သာမက အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း လုပ်ငန်းအမျိုးအစားများနှင့် ၎င်းတို့ တည်ရှိနေသည့် နေရာများပေါ်တွင်လည်း မူတည်နေပါသည်။ ဤအပိုင်းတွင် နမူနာလေ့လာခဲ့သည့် ကျေးရွာ (၄၀) တို့၏ အချိန်ပိုင်းအလိုက် ပြောင်းလဲမှုအခြေအနေများကို ထောက်ပံ့ပေးရန်အတွက် နာဂစ်မုန်တိုင်းပြီး နောက် ကနဦးလူမှုဆိုင်ရာ ထိခိုက်မှုလေ့လာဆန်းစစ်ခြင်းနှင့် ယခင် SIM လေ့လာမှု (၃) ကြိမ်တို့မှ ထင်ရှားသော တွေ့ရှိချက်များကို အကျဉ်းချုပ်တင်ပြထားပါသည်။^၁

ပြင်ဆင်ခြင်းအဆင့် - နာဂစ်မုန်တိုင်းတိုက်ခတ်ပြီးနောက်ပိုင်း အခြေအနေကို ပူးတွဲဆန်းစစ်လေ့လာခြင်း

နာဂစ်မုန်တိုင်းတိုက်ခတ်ပြီး နောက်ပိုင်းအခြေအနေကို ပူးတွဲဆန်းစစ်လေ့လာခြင်း (PONJA) သည် နာဂစ်မုန်တိုင်း တိုက်ခတ်ပြီးနောက် ပထမဆုံးအကြိမ် ပြုလုပ်သည့် လေ့လာမှုဖြစ်ပြီး၊ မုန်တိုင်းကြောင့် လူမှုဆိုင်ရာ ထိခိုက်မှုများကို အသေးစိတ်လေ့လာဆန်းစစ်ခဲ့ပါသည်။ မုန်တိုင်းတိုက်ပြီး (၆)ပတ်အတွင်း ဆောင်ရွက်ခဲ့သည့် အတွက် PONJA လေ့လာမှုသည် ကနဦးအဆင့်နှင့် ယာယီသာဖြစ်ခဲ့ပါသည်။ ထိုလေ့လာမှုတွင် နာဂစ်မုန်တိုင်း နောက်ပိုင်းကာလများတွင် ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်မည့် လူမှုဆိုင်ရာထိခိုက်မှုပုံစံများကို မှန်းဆဖော်ထုတ်နိုင်ခဲ့ပါသည်။ SIM လေ့လာမှုများတွင် ထိုပြဿနာများကို အချိန်နှင့်အမျှ ဆက်လက်လေ့လာခဲ့ပါသည်။ PONJA လေ့လာမှု အတွင်း တွင်းဆင်းလေ့လာမှုများအရ အသက်ရှင်ကျန်ရစ်သူများအကြား စုစည်းညီညွတ်မှုနှင့် လူမှုရေးသဟဇာတ ဖြစ်မှုတို့များစွာ ကောင်းမွန်ကြောင်းနှင့် အသက်ရှင်သန်ရေး၊ ပြန်လည်တည်ဆောက်ရေးတို့အတွက် စုပေါင်း အားထုတ်ဆောင်ရွက်ကြမည်ကို သံသယဖြစ်စရာမလိုကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ ထိုလေ့လာမှုအတွင်းတွင် ချေးငွေအခြေခံသည့် တုံ့ပြန်မှုများက မုန်တိုင်းဒဏ်ခံရသည့် ကျေးရွာသားများအား အကြွေးထပ်မံတင်ရှိစေနိုင် သည့် အလားအလာများရှိကြောင်းနှင့် လယ်သမားငယ်များ၏ မြေယာများသည် မြေမှာစွာပိုင်ဆိုင်ထားသူများ လက်သို့ လွှဲပြောင်းရောက်ရှိသွားနိုင်သည့် အလားအလာရှိကြောင်းတို့ကို သတ်မှတ်ဖော်ထုတ်ခဲ့ပါသည်။ ထို့အပြင် PONJA လေ့လာမှုအတွင်းတွင် ဒေသတွင်းအလွတ်သဘောအဖွဲ့အစည်းများ၊ ဒေသန္တရ ခေါင်းဆောင်များနှင့် ပူးပေါင်းအလုပ်လုပ်ရန် အရေးကြီးကြောင်းကိုလည်း ဖော်ပြထားပါသည်။ ထိုလေ့လာမှုများကို အခြေခံ၍ PONJA အစီရင်ခံစာတွင် ကယ်ဆယ်ရေးလုပ်ငန်းများကို စီမံခန့်ခွဲသည့် အဆင့်အားလုံး (ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ် ခြင်းနှင့် ကယ်ဆယ်ရေးနှင့် ပြန်လည်ထူထောင်ရေးလုပ်ငန်းများ၏ အရည်အသွေးအပေါ် တုံ့ပြန်မှုများ အပါ အဝင်) တွင် ဒေသခံပြည်သူများ ပါဝင်စေရန် ဒေသတွင်း အစိုးရလုပ်ငန်းများ၊ ရင်းမြစ်များ၊ စွမ်းဆောင်ရည်များကို အမြင့်ဆုံး အသုံးပြုရန်၊ ကယ်ဆယ်ရေးနှင့် ပြန်လည်ထူထောင်ရေးလုပ်ငန်း အဆင့်တိုင်းတွင် ဒေသခံပြည်သူများ ၏ စွမ်းဆောင်ရည်တည်ဆောက်ပေးရန် စသည်တို့ပါဝင်သည့် လမ်းညွှန်စည်းမျဉ်းများကို ချမှတ်ခဲ့ပါသည်။

ပြန်လည်ထူထောင်ရေးလုပ်ငန်းများအရှိန်ရစေရန်အတွက် ပြတ်တောင်းမျှော်လင့်ချက်များ SIM လေ့လာမှု

SIM 1 လေ့လာမှုတွင် ကယ်ဆယ်ရေးနှင့်ပြန်လည်ထူထောင်ရေး အကူအညီများသည် အဝေးလံဆုံးသော ကျေးရွာများအထိ ရောက်ရှိခဲ့ကြောင်းနှင့် အကူအညီများမှာ ကျေးရွာအတွင်းတွင်လည်းကောင်း၊ ကျေးရွာများ အကြားတွင်လည်းကောင်း အဆင့်အမျိုးမျိုးဖြင့် တွဲပြားရောက်ရှိခဲ့ကြောင်း တွေ့ရှိခဲ့ပါသည်။ အကူအညီများသည် ကျေးရွာများ ပြန်လည်ထူထောင်ရေးအတွက် ပံ့ပိုးပေးနိုင်ခဲ့ပြီး၊ လက်ခံရရှိသော အကူအညီပမာဏနှင့် ပြန်လည် ထူထောင်နိုင်သည့်အရှိန်တို့ ဆက်နွယ်နေပါသည်။ သို့ရာတွင် ထိခိုက်ခံရသည့်အဆင့်မှာ ပြန်လည်ထူထောင် ရေးကို အဓိကအဆုံးအဖြတ်ပေးသည့် အချက်ဖြစ်ပါသည်။ ဆိုးရွားစွာနှင့် အသင့်အတင့် ထိခိုက်ခံခဲ့ရသည့် ကျေးရွာများသည် အကူအညီများစွာ ရရှိသော်လည်း လျင်မြန်စွာပြန်လည်ထူထောင်နိုင်ခြင်းမရှိကြပါ။ ဤ အချက်က အကူအညီများ၏ ပမာဏနှင့် ယင်းတို့၏ ထိရောက်မှုများသည် မလုံလောက်သေးကြောင်း ဖော်ပြ

နေပါသည်။ ကယ်ဆယ်ရေးအကူအညီများသည် ကျေးရွာအားလုံးသို့ ရောက်ရှိခဲ့သော်လည်း၊ ထိုကျေးရွာများ ပြန်လည်ထူထောင်ရေးအတွက်မူ အထူးသဖြင့် ငွေကြေးအကူအညီအပါအဝင် နောက်ထပ်အကူအညီများစွာ လိုအပ်နေခဲ့ပါသည်။ ထို့အပြင် အကူအညီပေးရေးလုပ်ငန်းများတွင် ကျေးရွာသားများက အမှန်ပြောဆိုမှု အလွန် နည်းပါးခဲ့ပါသည်။ ထိုအချက်ကြောင့် မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသ၏ လိုအပ်ချက်များနှင့် မကိုက်ညီသည့် အကူအညီ အမျိုးအစားအချို့ကို ပေးမိခြင်းများဖြစ်ခဲ့ပါသည်။

နာဂစ်မုန်တိုင်းကြောင့် လယ်ယာကဏ္ဍထုတ်လုပ်မှုနှင့် သီးနှံအထွက်နှုန်းများ သိသာစွာ ကျဆင်းခဲ့ရပါ သည်။ သီးနှံအထွက်ကျဆင်းသည့်အတွက် လယ်သမားများ၏ အကြွေးဝန်ထုပ်ဝန်ပိုး ပိုများလာပြီး ကြွေးဟောင်း များ ပြန်မဆပ်နိုင်သည့်အပြင် ပုံမှန်စားသုံးမှု အတွက်ပင် ငွေချေးကြရပါသည်။ မုန်တိုင်းအတွင်း ပစ္စည်းကိရိယာများ ဆုံးရှုံးခဲ့ရသည့် ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းရှင်များသည်လည်း ပြန်လည်ရပ်တည်နိုင်ရန် ရုန်းကန်နေရသဖြင့် ငါးဖမ်း လုပ်ငန်းသည်လည်း ဆိုးရွားစွာ ထိခိုက်ခဲ့ပါသည်။ ဤအချက်က တန်ဖိုးကွင်းဆက်အတွင်းရှိ နေရာတိုင်းမှ လူများ ကို ထိခိုက်စေပါသည်။ နာဂစ်မုန်တိုင်းကြောင့် လက်လုပ်လက်စားအလုပ်သမားများအတွက် ငွေကြိုတင်ရနိုင် သည့် အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်းများကို ရုတ်တရက် လျော့ကျစေပါသည်။ ထိုအလုပ်သမားများသည် ပုံမှန် အားဖြင့် ၎င်းတို့အား အလုပ်ပေးနိုင်သည့် ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းရှင်များ၊ လယ်သမားကြီးများထံမှ အလုပ်အကိုင်ရရှိမှု နည်းပါးလာခြင်းနှင့် ရင်ဆိုင်နေရပါသည်။ လက်လုပ်လက်စားအလုပ်သမားများသည် စားနပ်ရိက္ခာအကူအညီ များ ရရှိခဲ့သော်လည်း၊ အခြားသောအုပ်စုများနှင့် နှိုင်းယှဉ်ပါက အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းဆိုင်ရာ အထောက်အပံ့ ရရှိမှု ပိုနည်းပါသည်။ ရလဒ်အနေဖြင့် အလုပ်သမားအများစုတို့မှာ ပြင်းထန်သော အခက်အခဲများကို ရင်ဆိုင် ကြရပါသည်။ ထပ်တလဲလဲ အဖြစ်ဆုံးသော ပြဿနာမှာ အကြွေးဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးတိုးလာခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ လေ့လာ ခဲ့သည့် ကျေးရွာတိုင်းတွင် ကျေးရွာသားများသည် ၎င်းတို့၏ အကြွေးများ ပြန်ဆပ်နိုင်စွမ်းရှိရန်နှင့် နောက်လာမည့် နှစ်တွင် ဝမ်းစာအတွက် လုံလောက်သော ငွေကြေးရှိထားရန်သာ စိုးရိမ်နေကြပါသည်။

နာဂစ်မုန်တိုင်းသည် မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသရှိ ကျေးရွာများ၏ လူမှုစီးပွားရေးဘဝအပေါ် ကြီးမားစွာ ထိခိုက်ခဲ့ပါသည်။ ထိုသို့ကြီးမားသော ထိခိုက်မှုများရှိနေသည့်ကြားမှပင်၊ လူမှုဆက်ဆံရေးနှင့် ဒေသတွင်း စွမ်းဆောင်ရည်တို့မှာ ခိုင်မာအားကောင်းနေဆဲဖြစ်ပါသည်။ ကျေးရွာသားများသည် ရုတ်တရက်ထွက်ပေါ် လာသော စိန်ခေါ်မှု များကို ရင်ဆိုင်ကျော်ဖြတ်ရန် စုပေါင်းအလုပ်လုပ်ကိုင်ကြပြီး၊ ယင်းသို့လုပ်ကိုင်ခြင်းကြောင့် လူမှုဆက်ဆံရေးကို ပိုမိုခိုင်မာစေခဲ့ပါသည်။ ကျေးရွာများသည် ကြံ့ကြံ့ခံနိုင်၍ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်နိုင်စွမ်းရှိနေဆဲ ဖြစ်ပါသည်။ SIM 1 အစီရင်ခံစာတွင် လူများ၏ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းစနစ်များနှင့် ကျေးရွာစီးပွားရေးလုပ်ငန်း များအား အချိန်အနည်းငယ်အတွင်း ပြန်လည်ထူထောင်နိုင်ပါက ရေရှည်တွင် မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသကျေးရွာ များ ပြင်ပသို့ရွှေ့ပြောင်းသွားခြင်း၊ လူမှုအသိုက်အမြုံများ ပြိုကွဲခြင်းကဲ့သို့သော နက်ရှိုင်းသည့် ထိခိုက်မှုများ ဖြစ်လာနိုင်ကြောင်း နိဂုံးချုပ်ထားပါသည်။ လူများသည် နာဂစ်မုန်တိုင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်သည့် အကြွေးနွံထဲမှ ရုန်းမထွက်နိုင်ပါက ရေရှည်တွင် လူများစု၏ပိုင်ဆိုင်မှုများသည် လူနည်းစုဆီသို့ ရွှေ့ပြောင်းရောက်ရှိသွားနိုင်ပါ သည်။

ဆက်လက်ရောနှောဝေဝါးနေဆဲ ဖြစ်သည့် ပုံရိပ်တစ်ခု SIM 2 လေ့လာမှု

မုန်တိုင်းဒဏ်ခံရသူများသည် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းဆိုင်ရာ အကူအညီများကို ဦးစားပေးနေဆဲ ဖြစ်ပါ သည်။ သို့ရာတွင် မုန်တိုင်းတိုက်ခတ်ပြီး တစ်နှစ်အကြာတွင်မူ ထိခိုက်ခံရသည့် ကျေးရွာများ၏ လိုအပ်ချက် များတွင် ကျန်းမာရေး၊ ပညာရေးနှင့် ကျေးရွာအတွက် အသေးစားအခြေခံအဆောက်အဦများကိုလည်း ဦးစား ပေးလာကြပါသည်။ ထိုအချက်က အရေးပေါ်ကယ်ဆယ်ရေးကို ဦးစားပေးရာမှ ရေရှည်ပြန်လည်ထူထောင် ရေးသို့ ရွှေ့ပြောင်းလာကြောင်း ဖော်ပြနေပါသည်။ SIM 1 လေ့လာမှုကဲ့သို့ပင် ငွေကြေး သို့မဟုတ် အားလုံးလက် လှမ်းမီသော ချေးငွေပုံစံဖြင့် အကူအညီပေးခြင်းသည် ပိုမိုထိရောက်ဟန်ရှိပြီး ကျေးရွာသားများကလည်း ပစ္စည်း အကူအညီထက် ပိုမိုနှစ်သက်ကြပါသည်။ သို့ရာတွင် အကူအညီများ သိသာစွာ ကျဆင်းခဲ့ပြီး၊ မုန်တိုင်းဒဏ်ခံရ သူများ၏ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်းများကို လုံလောက်စွာ ပြန်လည်ထူထောင်နိုင်စွမ်း မရှိလောက်အောင်

နည်းပါးခဲ့ပါသည်။ ထို့အပြင် အကူအညီပေးသူများက အကူအညီနှင့်ပတ်သက်သည့် ဆုံးဖြတ်ချက်များကို ဆက်လက်ချမှတ်ခဲ့ပြီး အကူအညီများကိုလည်း တရားဝင်ခေါင်းဆောင်များနှင့် ကျေးရွာ အရေးပေါ်ကော်မတီများမှ တစ်ဆင့် ပိုမိုပုံစံကျစွာ ခွဲဝေခဲ့ကြပါသည်။ ကျေးရွာသားများအနေဖြင့် အကူအညီအကြောင်း သတင်းအချက်အလက်များကို ရှင်းလင်းစွာ မသိရှိရဘဲ အကူအညီအား အလွဲသုံးနေကြောင်း ထင်မြင်ချက်များနှင့် အကူအညီနှင့်ပတ်သက်သည့် အငြင်းပွားမှုများကို ဖြစ်ပေါ်စေပါသည်။

လူမှုစီးပွားရေး အခြေအနေများမှာ စိန်ခေါ်မှုများဆက်လက်ရှိနေဆဲဖြစ်ပြီး ပိုမိုကျယ်ပြန့်သော စီးပွားရေးပတ်ဝန်းကျင်ကြောင့် ပိုဆိုးလာစေပါသည်။ အားလုံးချုံ့ကြည့်ပါက အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းလုပ်ငန်းများအား ပြန်လည်ထူထောင်ရာတွင် တိုးတက်မှုအနည်းငယ်သာရှိပါသည်။ လယ်သမားများသည် လုံလောက်သော သွင်းအားစုများကို လက်လှမ်းမီမီသည့်အတွက် မြေယာအားလုံးကို စိုက်ပျိုးနိုင်ခြင်း မရှိကြပါ။ တစ်ချိန်တည်းတွင်ပင် ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းကို အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းလုပ်ငန်း တစ်ခုအဖြစ် ပြန်ထူထောင်ရာတွင် တိုးတက်မှုအနည်းငယ်သာ ရှိခဲ့သော်လည်း ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းကို ပြန်လည်စတင်ရာတွင်မူ တိုးတက်မှုများကို တွေ့ရှိရပါသည်။ ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းကဏ္ဍအတွက် အကူအညီများမှာ ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းတစ်ခုလုံးကို ပြန်လည်ရပ်တည်စေနိုင်မည့် အကြီးစားအကူအညီနှင့် အရင်းအနှီးများထက် တံငါသည်များအား တစ်ပိုင်တစ်နိုင်ဝင်ငွေ ရရှိစေမည့် အသေးစားငါးဖမ်းပစ္စည်းများကို ပိုမိုထောက်ပံ့ပေးခဲ့ပါသည်။ ပုံကျလုပ်သားများသည်လည်း ဆက်လက်ရုန်းကန်နေရဆဲဖြစ်ပါသည်။ လယ်သမားကြီးများက ၎င်းတို့၏ လုပ်ငန်းများကို ပြန်လည်ထူထောင်နိုင်စွမ်းမရှိသေးခြင်းနှင့် ယခင်ကကဲ့သို့ မြေယာအားလုံးကို အပြည့်အဝစိုက်ပျိုးနိုင်စွမ်းမရှိခြင်းတို့ကြောင့် ကျပန်းလုပ်သားများအတွက် အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်းများကို ထပ်မံလျော့ကျစေပါသည်။ ထို့အပြင် အချို့သောလယ်သမားများနှင့် ငါးဖမ်းလှေပိုင်ရှင်များကိုယ်တိုင်လည်း ကျပန်းလုပ်သားများဖြစ်လာသည့်အတွက် အလုပ်အတွက် ယှဉ်ပြိုင်မှု ပိုများလာပါသည်။ အကြွေးအခြေအနေပိုဆိုးနေပြီး အတိုးနှုန်းများမှာလည်း မြင့်မားဆဲ ဖြစ်ပါသည်။ လယ်သမားများသည် ချေးငွေ ပြန်မဆပ်နိုင်သည့်အတွက် ငွေချေးစားသူများထံသို့ မြေယာများ စတင်ပေးအပ်နေရပါသည်။

မြုံ့ကြည့်ပါက လူမှုအရင်းအနှီးမှာ အားကောင်းဆဲဖြစ်ပါသည်။ လူငယ်များက ကျောင်းများ၊ လမ်းများ မြဲမြံခြင်းကဲ့သို့သော ကယ်ဆယ်ရေးနှင့် ပြန်လည်ထူထောင်ရေးလုပ်ငန်းများတွင် တက်ကြွစွာ ပါဝင်နေကြပါသည်။ အကူအညီဆိုင်ရာကိစ္စရပ်များတွင် ကျေးရွာရပ်မိရပ်ဖများ၏ အခန်းကဏ္ဍသည် SIM 1 လေ့လာမှုအချိန်မှစ၍ လျော့ကျလာသော်လည်း တရားဝင်ပုံစံကျခေါင်းဆောင်များကမူ ခိုင်မာသော အခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်နေပါသည်။ ထို့အတူပင် ဘာသာရေးခေါင်းဆောင်များ၏ အခန်းကဏ္ဍအနေဖြင့်လည်း ခရစ်ယာန်နှင့် မွတ်ဆလင်ခေါင်းဆောင်များသာ နေ့စဉ် ပြန်လည်ထူထောင်ရေးလုပ်ငန်းများတွင် ချိတ်ဆက်ပါဝင်နေကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ အကူအညီနှင့်ပတ်သက်၍ တင်းမာမှုများကြောင့် လူမှုဆက်ဆံရေးကို အားနည်းစေသော ဖြစ်ရပ်များကို ပိုမိုတွေ့ရှိလာရပါသည်။

ပြန်လည်ထူထောင်မှုတစ်ခုအတွက် ထင်ယောင်ထင်မှားဖော်ညွှန်းချက်များ SIM 3 လေ့လာမှု

မုန်တိုင်းတိုက်ခတ်ပြီးနောက် အကူအညီပေးပုံမှန် လျော့နည်းလာခြင်းသည် အကူအညီပေးသူများ၏ ဦးစားပေးလုပ်ငန်းများ သိသာစွာပြောင်းလဲသွားခြင်းနှင့် ယှဉ်တွဲနေပါသည်။ လွန်ခဲ့သောနှစ်အတွင်းက ချေးငွေပံ့ပိုးပေးခြင်းနှင့် ငါးဖမ်းပစ္စည်းများ ထောက်ပံ့ပေးခြင်းသည် သိသာစွာ လျော့ကျခဲ့ပါသည်။ လယ်သမားလက်နှင့် လယ်သမားငယ်များအား ထောက်ပံ့မှုမှာ ကျယ်ပြန့်သော်လည်း အကူအညီပမာဏသည် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်းကို အမှန်တကယ် ပြန်လည်ထူထောင်ရေးအတွက် မလုံလောက်ကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ SIM 3 လေ့လာမှုအရအကူအညီပေးခြင်းနှင့် ဒေသခံအုပ်စုအမျိုးမျိုးတို့၏ လိုအပ်ချက်များ မဆက်စပ်မိကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ အကူအညီ ပေးသူများက စီမံကိန်း အမျိုးအစားနှင့် အကောင်အထည်ဖော်သည့်လုပ်ငန်း အဆင့်ဆင့်တို့ကို သတ်မှတ်ရာတွင် အဓိက ဆုံးဖြတ်ချက်ချသူများ ဖြစ်နေပါသည်။ အကူအညီပေးသူများနှင့် ကျေးရွာသား

များအကြား တာဝန်ခံမှုနှင့်ပတ်သက်သည့် ဆက်ဆံရေးမှာ အကန့်အသတ်ဖြင့်သာ ရှိနေဆဲ ဖြစ်ပါသည်။ ကျေးရွာ အဆင့်တွင် ထိရောက်စွာ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်နေသော ပွင့်လင်းမြင်သာမှုစနစ်များကို မတွေ့ရှိရပါ။

လယ်ယာကဏ္ဍတွင် ပြန်လည်ကောင်းမွန်လာသည့် လက္ခဏာများ ရှိခဲ့ပါသည်။ ကျေးရွာများအနက် တစ်ဝက်နီးပါးခန့်တွင် လယ်သမားများသည် နာဂစ်မုန်တိုင်းတိုက်ပြီး ပထမနှစ်၌ လယ်ယာမြေအားလုံး၏ ငါးပုံ တစ်ပုံကိုသာ စိုက်ပျိုးနိုင်ခဲ့ရာမှ ဒုတိယနှစ်တွင် မိုးစပါးနှင့် နွေစပါးနှစ်သီးလုံးကို စိုက်ပျိုးနိုင်ခဲ့ပါသည်။ ထို့အပြင် ကျေးရွာ (၄၀) တို့တွင် မုန်တိုင်းဖြစ်ပြီးသည့်နှစ်မှစ၍ ပျမ်းမျှအားဖြင့် စပါးထွက်နှုန်း ၁၅% ကျော် တိုးလာခဲ့ပါသည်။ တစ်ပြိုင်နက်တည်းတွင်ပင် လွန်ခဲ့သောနှစ်အတွင်း ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းကဏ္ဍ၌ များစွာရင်းနှီးမြှုပ်နှံခဲ့ကြသဖြင့် ငါးပေါများမှု၊ ဖမ်းဆီးရမှုနှင့် အလုပ်အကိုင်များ ရုတ်တရက် ကျဆင်းသွားခဲ့ပါသည်။ ရလဒ်အနေဖြင့် လွန်ခဲ့သောနှစ် အတွင်းတွင် များစွာသော ငါးဖမ်းလုပ်သားများသည် ရိုးရာအသက်မွေးဝမ်းကြောင်း လုပ်ငန်းကို ဆုံးရှုံးခဲ့ရပြီး၊ လယ်သမားများက လုပ်သားလိုအပ်ချက်များကို လျှော့ချနေသည့်အချိန်တွင်ပင် ကျပန်းလုပ်သားများ ဖြစ်လာကြကြောင်း ခန့်မှန်းထားပါသည်။ ကျေးရွာများအနက် တစ်ဝက်နီးပါးတွင် အလုပ်သမားများသည် အခြားသော ကျေးရွာသားများထက် သိသာစွာ အခြေအနေပိုဆိုးကြပါသည်။ အကြွေးတင်ရှိမှုကလည်း ပြန်လည်နာလန်ထူနိုင်မည့် ဖျော်မှန်းချက်များကို ဆက်လက်ဖျက်ဆီးနေပါသည်။ နာဂစ်မုန်တိုင်းတိုက်ပြီး နှစ်နှစ်အကြာတွင် ကျေးရွာအားလုံးရှိ အသက်မွေးဝမ်းကြောင်း အုပ်စုအားလုံး၏ ပျမ်းမျှအကြွေးတင်ရှိမှုပမာဏမှာ နာဂစ်အတိုက်မီကာလကထက် ပိုများနေပါသည်။ လယ်သမားများအနေဖြင့် လက်ရှိအခြေအနေကို ထိန်းသိမ်းနိုင်ရန်အတွက် အနည်းဆုံးအားဖြင့် အတိုးပေးခြင်း သို့မဟုတ် မြေမဟုတ်သော အခြားပိုင်ဆိုင်မှုများကို ရောင်းချခြင်းအားဖြင့် ရှည်လျားသော ခဏီကို လျှောက်လှမ်းနေရပါသည်။ နာဂစ်မုန်တိုင်းတိုက်ပြီး (၂) နှစ် အကြာတွင် အကြွေးဇာတ်လမ်းမှာ ကျယ်ပြန့်ခြင်းမရှိသေးသော်လည်း၊ ပိုင်ဆိုင်မှုများကို ဆက်လက်ဆုံးရှုံးမည့် ပြဿနာတစ်ခု ဖြစ်နေပါသည်။

ဖြစ်ကုန်ပေါ်ဒေသရှိ ကျေးရွာများသည် စိန်ခေါ်မှုများ ဆက်လက်ရင်ဆိုင်နေရသော်လည်း၊ လူမှုအသိုက်အဝန်း ခိုင်မာအားကောင်းသောကြောင့် ကြံ့ကြံ့ခံနိုင်စွမ်းရှိကြပါသည်။ ကျေးရွာ၏ လူမှုဘဝများတွင် လွန်ခဲ့သောနှစ်အတွင်း ပြောင်းလဲမှုအနည်းငယ်သာရှိခဲ့ပြီး၊ လူမှုဆက်ဆံရေးမှာလည်း ကောင်းမွန်ဆဲ ဖြစ်ပါသည်။ ကျား/မ ဆက်သွယ်မှုများ ကောင်းမွန်ပြီး၊ အမျိုးသမီးများသည်လည်း အကူအညီနှင့်ပတ်သက်သည့် ကော်မတီများတွင် ပိုမိုပါဝင်ခြင်းအားဖြင့် လုပ်ပိုင်ခွင့်များ ရရှိလာကြပါသည်။ တစ်ချိန်တည်းမှာပင် အကူအညီလုပ်ငန်းများတွင် လူငယ်များ၏ အခန်းကဏ္ဍမှာမူ လျော့ကျလာခဲ့ပါသည်။ ဘာသာရေးခေါင်းဆောင်အများစုတို့မှာ အကူအညီပေးရေးလုပ်ငန်းများနှင့် လူမှုရေးရာကိစ္စရပ်များမှ ဖယ်ခွာလာပြီး၊ ရိုးရာလေ့ထုံးတမ်းအရ ကိုးကွယ်မှုဆိုင်ရာကိစ္စရပ်များကိုသာ ဦးဆောင်ကြပါသည်။ ကျေးရွာသားများနှင့် ၎င်းတို့၏ ခေါင်းဆောင်များအကြား တင်းမာမှုလက္ခဏာအချို့ကို တွေ့ရှိခဲ့ရပြီး၊ ယင်းတင်းမာမှုအများစုမှာ အကူအညီပေးခြင်း ကိစ္စရပ်များနှင့် သက်ဆိုင်နေပါသည်။ သို့ရာတွင် ကျေးရွာ (၆) ရွာတွင်သာ ထိုသို့သော ဆက်ဆံရေး ဆိုးရွားသည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။

၃။ ပိုမိုကျယ်ပြန့်သော လူမှုဆိုင်ရာ ထိခိုက်မှုဆန်းစစ်ခြင်း သုတေသနလုပ်ငန်းများမှ တွေ့ရှိချက်များ

SIM လေ့လာမှုများကို အခြေခံ၍ လူမှုရေးနှင့် စီးပွားရေးအရည်အသွေးတို့ကို ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်း သုတေသနလုပ်ငန်း (QSEM) ကို ၂၀၁၁ ခုနှစ်တွင် ပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။ QSEM သုတေသနလုပ်ငန်းတွင် SIM သုတေသနနှင့် တူညီသောနည်းစနစ်များ၊ ခေါင်းစဉ်များကို အသုံးပြုထားပြီး တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ် (၆)ခုတို့ရှိ ကျေးရွာပေါင်း (၅၄) ရွာတို့တွင် ဆောင်ရွက်ခဲ့ရာ ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီးရှိ SIM သုတေသန၌ မပါဝင်သော ကျေးရွာ (၉)ရွာကိုလည်း လေ့လာခဲ့ပါသည်။ QSEM သုတေသနလုပ်ငန်းသည် မြန်မာနိုင်ငံရှိ ကျေးလက်ဒေသ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း စနစ်များကို ဆန်းစစ်ရန်နှင့် နားလည်စေရန် ရည်ရွယ်ထားပါသည်။ QSEM လုပ်ငန်းများအရ မြန်မာနိုင်ငံ ကျေးလက်ဒေသနေလူများ၏ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း မဟာဗျူဟာနှင့် လုပ်ငန်း အမျိုးမျိုးတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ထိုမဟာဗျူဟာများကို ပုံဖော်ပေးနေသော ကျယ်ပြန့်သည့် အချက်များကိုလည်းကောင်း ကျေးရွာလူမှုဘဝများရှိ လူမှုရေးနှင့် အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာအချက်များက ပြည်သူများ၏ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း

လုပ်ငန်းရွေးချယ်မှုနှင့် ရလဒ်များကို မည်သို့ အကျိုးသက်ရောက်နေကြောင်းကိုလည်းကောင်း ဆန်းစစ် လေ့လာ ခဲ့ပါသည်။ QSEM သုတေသနလုပ်ငန်းကို မြန်မာအလင်းပွင့်သုတေသနအဖွဲ့ (EMR) (ယခင် MDR) နှင့် ကမ္ဘာ့ဘဏ်တို့ကပင် အကောင်အထည်ဖော်ခဲ့ပါသည်။^၁ SIM4 သုတေသနဆောင်ရွက်ချိန်တွင် QSEM သုတေ သနကို (၃) ကြိမ်ဆောင်ရွက်ပြီး ဖြစ်ပါသည်။ ဤအစီရင်ခံစာတွင် QSEM သုတေသနလုပ်ငန်းမှ တွေ့ရှိထားပြီး SIM သုတေသနနှင့် သက်ဆိုင်သော လူမှုစီးပွားရေးအခြေအနေများနှင့် လူမှုဆက်ဆံရေးအခြေ အနေတို့ကိုလည်း ထည့်သွင်းဖော်ပြထားပါသည်။ ထို့နှိုင်းယှဉ်ချက်များအရ မုန်တိုင်းဒဏ်ခံရသည့် ကျေးရွာများ၏ ပြန်လည် ထူထောင်ရေးအခြေအနေများနှင့်ပတ်သက်သည့် SIM သုတေသနလုပ်ငန်း ၏ တွေ့ရှိချက်များ သဘာဝကျ မှန်ကန်ကြောင်းကို မြင်တွေ့ရမည်ဖြစ်ပါသည်။

အခန်း (၂)

လူမှုစီးပွားရေးအခြေအနေများ

နမူနာ ကျေးရွာ (၄၀) အနက် အများစုတို့သည် ရုန်းကန်နေရဆဲဖြစ်ပြီး လူမှုစီးပွားရေးအရ ပြန်လည် ထူထောင်ရဦးမည်ဖြစ်ပါသည်။ နာဂစ်မုန်တိုင်းဒဏ်ကို ဆိုးရွားစွာ ခံခဲ့ရသည့် ကျေးရွာအများစုပါဝင်သော (၁၆)ရွာ တွင် လူမှုစီးပွားရေးဆိုင်ရာ အကြပ်အတည်းဖြစ်နေပြီး (၁၈) ရွာမှာ ပြန်လည်ကောင်းမွန်နေသော်လည်း တိုးတက်မှု နှေးကွေးပါသည်။ ထိခိုက်မှုအနည်းဆုံးနှင့် အသင့်အတင့်သာ ခံခဲ့ရသည့် ကျေးရွာ (၆) ရွာသည်သာ ကောင်းမွန် သော စီးပွားရေးအခြေအနေတွင် ရှိပါသည်။ SIM ၃ လေ့လာမှုအတွင်းတွေ့ရှိရသည့် လယ်ယာကဏ္ဍ ပြန်လည် ကောင်းမွန်လာမှုမှာ ကာလတိုအတွင်းသာဖြစ်ပြီး အထူးသဖြင့် လယ်သမားငယ်နှင့် လယ်သမားလတ်များ အတွက် အထွက်နှုန်းနှင့် ထွက်ရှိမှု လျော့ကျစေသော ပြင်ပမှ အဖြစ်အပျက်များကြောင့် ပြန်လည်ယိုယွင်းလာခဲ့ပါ သည်။

မုန်တိုင်းတိုက်ခတ်ပြီး မကြာမီအချိန်တွင် တွေ့ရှိရသော ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းကဏ္ဍ ပြန်လည်ကောင်းမွန်မှု လက္ခဏာများသည်လည်း တစ်ဖြည်းဖြည်းမှေးမှိန်သွားပါသည်။ ဤအခြေအနေသည် SIM 3 လေ့လာမှုအချိန် တွင် ယိုယွင်းနေပြီဖြစ်ပြီး ထိုအချိန်မှစ၍ ငါးဖမ်းဆီးရမိမှုများ ထပ်မံလျော့ကျလာခဲ့သဖြင့် အသေးစားငါးဖမ်းသူ များအား အလုပ်သမားများ သို့မဟုတ် ရွှေ့ပြောင်းလုပ်ကိုင်သူများ ဖြစ်လာစေပါသည်။ ငါးဖိုင်များသည်လည်း ရုန်းကန်နေရပြီး များစွာတို့မှာ ၎င်းတို့၏လုပ်ငန်းများကို စွန့်လွှတ်ခဲ့ကြပါသည်။ နေ့စားလုပ်သားများ၏ အခြေ အနေသည်လည်း ဆက်လက်ယိုယွင်းနေဆဲဖြစ်ပါသည်။ နာဂစ်မုန်တိုင်းတိုက်ခတ်ပြီး လအနည်းငယ်အတွင်းတွင် များစွာသောလူများသည် စားနပ်ရိက္ခာအကူအညီများရရှိခဲ့ကြပြီး အလုပ်လျှော့လုပ်ရန် သို့မဟုတ် လုပ်အားခ ပိုတောင်းရန် ဆုံးဖြတ်ခဲ့ကြပါသည်။ စားနပ်ရိက္ခာအကူအညီများကို တစ်ဖြည်းဖြည်းလျှော့ချပြီး ရုပ်သိမ်းလာသည့် အချိန်တွင် လယ်သမားများအနေဖြင့် လုပ်သားလိုအပ်မှုကို လျှော့ချရန်အတွက် အခြားကျေးရွာများမှ အလုပ် သမားများ၊ လက်တွန်းထွန်စက်များကို ငှားရမ်းစပြုလာခဲ့ပါသည်။ တစ်ချိန်တည်းတွင် လယ်သမားငယ်များနှင့် ရေလုပ်ငန်းငယ်များစွာတို့က လုပ်သားများဖြစ်လာသည့်အတွက် လုပ်သားရရှိနိုင်မှုမှာ ပုံမှန်တိုးတက်လာခဲ့ပါ သည်။ ဤလမ်းကြောင်းသည် ဆက်လက်ဖြစ်ပေါ်နေပြီး အလုပ်သမားများအား ရွှေ့ပြောင်းအလုပ် လုပ်ကိုင်ခြင်း ကဲ့သို့သော ချက်ချင်းဖြေရှင်းနိုင်သည့်နည်းလမ်းများကို အသုံးပြုရန် တွန်းအားပေးလာပါသည်။

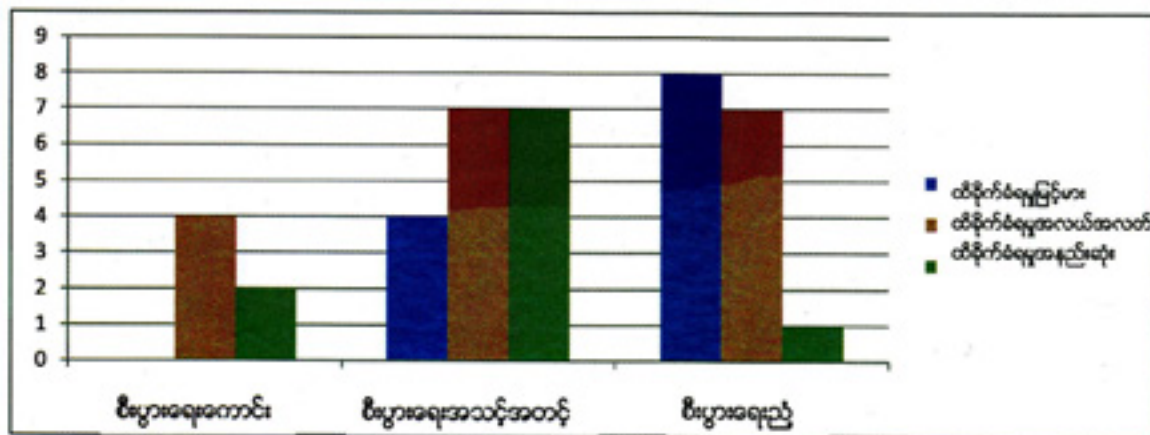
နာဂစ်တိုက်ခတ်ပြီး (၅)နှစ်အတွင်းတွင် လယ်ယာကဏ္ဍနှင့် ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းကဏ္ဍတို့၌ အတတ်အကျ ဖြစ်ပေါ်နေစဉ်တွင် အကြွေးအခြေအနေမှာမူ လမ်းကြောင်းတစ်ခုတည်းဖြင့်သာ တိုးတက်နေခဲ့ပါသည်။ လယ် ယာကဏ္ဍ တွင် အကြွေးတင်ရှိမှုအခြေအနေမှာ ၂၀၁၀ ခုနှစ်ကထက် ၂၀၁၃ ခုနှစ်တွင် သိသာစွာ မြင့်မားလာပြီး လယ်သမားများမှာမူ ၎င်းတို့၏ ဆိုးရွားသောစီးပွားရေးအနာဂါတ်များကြောင့် ငွေထုတ်ချေးရန် ယုံကြည်မှုဆုံးမဲ့ ကာ ချေးငွေရရှိမှုလည်း မရှိတော့ပါ။ မြေယာရောင်းချမှုများကလည်း တိုးတက်လာပြီး မြေပိုင်ဆိုင်မှု မညီမျှမှု ဖြစ်ပေါ်လာပါသည်။ မြန်မာ့လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးဖွံ့ဖြိုးမှုဘဏ် (MADB) တစ်စကချေးငွေများကို တိုးမြှင့်ပေး ခြင်းနှင့် မြေယာဥပဒေကို ၂၀၁၂ ခုနှစ်တွင် ပြဋ္ဌာန်းလိုက်ခြင်းတို့ကြောင့် အလွတ်ချေးဈေးကွက်နှင့် မြေဈေးကွက် များသို့ ပုံစံတကျချေးငွေများ အတိုင်းအတာတစ်ခုအထိ ထပ်ထည့်ပေးနိုင်ပါသည်။ သို့ရာတွင် အကြွေးတင်ရှိမှု အခြေအနေကို သက်သာစေနိုင်ခြင်းမရှိပါ။

၁။ နာဂစ်မုန်တိုင်းပြီးနောက် (၅) နှစ်အကြာတွင်တွေ့ရှိရသည့် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း အခြေအနေများ စီးပွားရေးအခြေအနေဖော်ပြချက်

နာဂစ်မုန်တိုင်းတိုက်ခတ်ပြီး (၅) နှစ်အကြာတွင်၊ ဖြစ်စေ့များပေါ်ဒေသရှိကျေးရွာများသည် ဆိုးရွား သော စီးပွားရေးအခြေအနေတွင်သာ ရှိနေသေးကြောင်း ဖော်ပြကြပါသည်။ စီးပွားရေးအခြေအနေမှာ နာဂစ်မုန် တိုင်း တစ်ခုတည်းကြောင့်မဟုတ်ဘဲ ပြန်လည်ထူထောင်ရေးလမ်းကြောင်းတွင် အခြားသောအချက်များစွာတို့က

လွှမ်းမိုးနေသောကြောင့်လည်း ဖြစ်ပါသည်။ (အောက်တွင်ကြည့်ပါ။) နမူနာကျေးရွာများအနက် ၁၅% သာလျှင် ကောင်းမွန်သော စီးပွားရေးအခြေအနေရှိကြောင်း စဉ်းစားနိုင်ပါသည်။ (ပုံ-၁) အနည်းငယ်သာ ထိခိုက်သော ကျေးရွာ(၁၀)ရွာအနက်(၇)ရွာတွင်ပင် အသင့်အတင့်သာရှိကြောင်း တွေ့ရပါသည်။ နာဂစ်မုန်တိုင်းကြောင့် တမံ များနှင့် ရေပိုလွှဲမြောင်းများ ပျက်စီးသွားသည့်အတွက် ထိုကျေးရွာများအနက် အချို့သည် ရေကြီးခြင်းဒဏ်ကို မကြာခဏခံကြရပါသည်။ ဆိုးရွားစွာထိခိုက်ခဲ့သည့် ကျေးရွာများအနက် အချို့သည် မည်သည့်ကျေးရွာမှ ကောင်း မွန်သော စီးပွားရေးအခြေအနေမရှိဘဲ ယင်းတို့အနက် သုံးပုံနှစ်ပုံခန့်မှာ စီးပွားရေးအခြေအနေ 'ညံ့' ကြပါသည်။ ထိုကဲ့သို့ စီးပွားရေးအခြေအနေညံ့သည့် ကျေးရွာများမှာ ဆက်လက်ဖြစ်ပေါ်သော သဘာဝဘေး များ၏ ဆိုးကျိုး များကို ခံစားရသော ကျေးရွာများဖြစ်ပြီး၊ မြေယာခွဲဝေပိုင်ဆိုင်မှုအပေါ်မှာလည်း အချိန်နှင့်အမျှ မည်သူများ ပိုမို ဖြစ်ပေါ်နေပါသည်။ Box(၁)တွင် ထိုကျေးရွာ များ၏ နေ့စဉ်လူမှုဘဝအခြေအနေကို စကားလုံးအနည်းငယ်ဖြင့် ဖော်ပြ ထားပါသည်။

ပုံ (၁)- ထိခိုက်ခံရသည့် အတိုင်းအတာအလိုက် စီးပွားရေးအခြေအနေများ

Box (၁)- အခုတော့ နာဂစ်မုန်တိုင်းက နေ့စဉ်တိုက်ခတ်နေသလိုပါပဲ

ဒေးဂရေမြို့ရှိ ဆိုးရွားစွာထိခိုက်ခံရသော ကျေးရွာတစ်ရွာတွင် မိသားစုတစ်စုသည် နာဂစ်မုန်တိုင်း အတွင်း ၁၆ နှစ် အရွယ် သားတစ်ဦး ဆုံးရှုံးခဲ့ရပါသည်။ ထိုသားငယ်၏ အားထားလောက်သော အကူအညီ မရှိတော့သဖြင့် ဖခင်ဖြစ်သူသည် မိသားစုလိုအပ်ချက်များကို ပြည့်ဆည်းနိုင်ရန်အတွက် တစ်ပိုင်တစ်နိုင် ငါးဖမ်းခြင်းကို ပင်ပန်း ကြီးစွာ လုပ်ကိုင်ခဲ့ရပါသည်။ ဖခင်ဖြစ်သူသည် ၂၀၁၂ ခုနှစ်တွင် လေဖြတ်သွားသဖြင့် အလုပ်မလုပ်နိုင်တော့ပါ။ ရလဒ်အနေဖြင့် သမီးနှစ်ယောက်ကို ကျောင်းထုတ်လိုက်ရပြီး၊ ဖခင်အား ထမင်းပွဲ ရှေ့ရောက်ပြင်ဆင်ကျွေးရန်နှင့် ဆေးကုသစရိတ်များကျခံရန်အတွက် မိခင်ဖြစ်သူနှင့်အတူ နေ့စားအလုပ် စတင်လုပ်ကိုင်ခဲ့ရပါသည်။ နိမ့်ပါးသော အသက်ရှင်နေထိုင်မှုအတွက်ပင် လောက်ငုံရုံသာ ဝင်ငွေရရှိခြင်း ကြောင့် မိခင်ဖြစ်သူက 'နေ့တိုင်း နာဂစ်မုန်တိုင်း တိုက်နေသလိုပါပဲ' ဟူ၍ သူမ၏နေ့စဉ်ဒုက္ခများကို ဖော်ပြ ခဲ့ပါသည်။

လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေး

၂၀၁၀ ခုနှစ်လည်တွင် ဆောင်ရွက်ခဲ့သော SIM 3 လေ့လာမှုအချိန်တွင် လယ်ယာကဏ္ဍသည် ပြန်လည် ကောင်းမွန်စပြုလာခဲ့သော်လည်း ရေရှည်မတည်တံ့ခဲ့ပါ။ နာဂစ်မုန်တိုင်းတိုက်ခတ်ပြီးစအချိန်တွင် စပါးထွက်ရှိမှုနှင့် ရွေးနှုန်းများ မြင့်တက်ခဲ့သော်လည်း၊ ထိုအလားအလာမှာ ဆက်လက်မဖြစ်ပေါ်တော့ပါ။ ကျေးရွာများတွင် နေထိုင်စရာများ ဆုံးရှုံးခြင်း၊ အကူအညီလုပ်ငန်းများ အပြီးသတ်သွားခြင်းနှင့် ဆက်လက်ဖြစ်ပေါ်သော ပြင်ပ အဖြစ်အပျက်များ၏ ဆိုးကျိုးများကြောင့် နမူနာကျေးရွာအားလုံးရှိ လယ်သမားများစွာတို့သည် နာဂစ်မုန်တိုင်း

အတွင်း ဆုံးရှုံးခဲ့သော ပိုင်ဆိုင်မှုများကို ပြန်လည်တည်ထောင်နိုင်ခြင်း မရှိကြပါ။ မြစ်ရပ်များစွာတို့တွင် မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသရှိ လယ်သမားများသည် ၎င်းတို့၏ ဘဝလမ်းကြောင်းရှိ ဤကဲ့သို့ထိခိုက်မှုများကို မကျော်လွှားနိုင်ကြတော့ပါ။

SIM 4 လေ့လာမှုအရ လယ်ယာလုပ်ငန်းများသည် နမူနာကျေးရွာများအနက် တစ်ဝက်ခန့် (၁၇ ရွာ)မှာ ညံ့သောအခြေအနေတွင်လည်းကောင်း၊ (၁၄)ရွာမှာ အသင့်အတင့်အခြေအနေတွင်လည်းကောင်း ရှိနေပြီး (၉)ရွာတွင်သာ ကောင်းမွန်သောအခြေအနေတွင် ရှိနေကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ ဆိုးရွားစွာ ထိခိုက်ခဲ့သည့် ကျေးရွာများအနက် မည်သည့်ကျေးရွာတွင်မှ ကောင်းမွန်သော လယ်ယာလုပ်ငန်း အခြေအနေကို မတွေ့ရှိရပါ။ (ဇယား -၁) ညံ့သော အခြေအနေတွင်ရှိသည့် ကျေးရွာများအနက် တစ်ဝက်နီးပါးမှာ အဆိုးဝါးဆုံး ထိခိုက်ခဲ့သည့် ကျေးရွာများဖြစ်ပြီး ကျန်ကျေးရွာအများစုမှာ အသင့်အတင့် ထိခိုက်ခဲ့သည့် ကျေးရွာများ ဖြစ်ကြပါသည်။ ကောင်းမွန်သော လယ်ယာလုပ်ငန်းအခြေအနေရှိသည့် ကျေးရွာများမှာ နာဂစ်မုန်တိုင်းဒဏ်ကို အသင့်အတင့်နှင့် အနည်းငယ်သာ ခံရသည့် ကျေးရွာများဖြစ်ကြပါသည်။ ဆိုးရွားစွာ ထိခိုက်ခဲ့သည့် ကျေးရွာများအနက် (၄)ရွာတွင်သာ လယ်ယာလုပ်ငန်းအခြေအနေ အသင့်အတင့်ရှိနေသည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။

ဇယား (၁) - ထိခိုက်ခံရသည့် အတိုင်းအတာအလိုက် လယ်ယာလုပ်ငန်းအခြေအနေများ

ထိခိုက်ခံရသည့် အတိုင်းအတာ	ကောင်း	သင့်	ညံ့	စုစုပေါင်း
ဆိုးရွားစွာထိခိုက်ခံရသည့်ကျေးရွာ	၀	၄	၀	၁၂
အသင့်အတင့်ထိခိုက်ခံရသည့် ကျေးရွာ	၄	၆	၀	၁၀
အနည်းငယ်သာထိခိုက်ခံရသည့်ကျေးရွာ	၅	၄	၀	၁၀
စုစုပေါင်း	၉	၁၄	၀	၄၀

လယ်ယာလုပ်ငန်းအခြေအနေများသည် မြို့နယ်အလိုက် ကွဲပြားကြပါသည်။ ကောင်းမွန်သော အခြေအနေများကို ကျိုက်လတ်၊ မော်လမြိုင်ကျွန်း၊ ငပုတောမြို့နယ်များတွင်သာ တွေ့ရပါသည်။ (ဇယား - ၂) မုန်တိုင်းဒဏ်ကို အဆိုးဆုံး အခြေအနေရှိသည့် မြို့နယ်များမှာ တောင်ဘက်ပိုင်းကမ်းရိုးတန်းတွင် တည်ရှိသည့် လပွတ္တာ၊ ဘိုကလေး၊ ဖျာပုံ၊ ဒေးဒဲနှင့် ကျောင်းတန်းမြို့နယ်များ ဖြစ်ပါသည်။

ဇယား (၂) - မြို့နယ်အလိုက် တွေ့ရှိရသည့် လယ်ယာလုပ်ငန်းအခြေအနေများ

မြို့နယ်အမည်	ကောင်း	သင့်	ညံ့	စုစုပေါင်း
ဘိုကလေး		၅	၄	၉
ဒေးဒဲ		၃	၃	၆
ကျောင်းကုန်း		၀	၂	၃
ကျိုက်လတ်	၃		၀	၄
လပွတ္တာ		၂	၃	၅
မော်လမြိုင်ကျွန်း	၄			၄
ငပုတော	၂	၀	၀	၄
ဖျာပုံ		၂	၃	၅
စုစုပေါင်း	၉	၁၄	၀	၄၀

လယ်ယာလုပ်ငန်းအခြေအနေသည် ထိခိုက်ခံရသည့် အတိုင်းအတာနှင့် တိုက်ရိုက်ဆက်သွယ်နေပါသည်။ လယ်ယာလုပ်ငန်းအခြေအနေ ညံ့သည့်ကျေးရွာများတွင် နာဂစ်မတိုင်မီက အထွက်နှုန်းများကို ပြန်မရတော့ပါ။ အသင့်အတင့်ကောင်းမွန်သော အခြေအနေရှိသည့် ကျေးရွာများနှင့် နှိုင်းယှဉ်ပါက ထိုကျေးရွာများသည် ပိုးမွှားကျခြင်း၊ ရာသီဥတုမမှန်ခြင်း၊ ရေကြီးခြင်းစသည့် ပြင်ပမှ ဖိအားများကို ပိုမိုကြုံတွေ့ရပါသည်။ ညံ့သည့်ကျေးရွာများရှိ လယ်သမားများအနက် သုံးပုံနှစ်ပုံခန့်သည် အကြွေးနွံထဲတွင် နစ်နေပြီး၊ လယ်သမားတစ်ဝက်ခန့်မှာ လွန်ခဲ့သော (၄)နှစ်အတွင်း မြေယာများရောင်းချခဲ့ရပါသည်။ လယ်ယာလုပ်ငန်းအသင့်အတင့်ရှိသော ကျေးရွာများတွင် အခြေအနေမှာ အနည်းငယ်ပိုကောင်းမွန်ပြီး လယ်သမားများက သီးနှံရိတ်သိမ်းချိန်တွင် အကြွေးတစ်စိတ်တစ်ဒေသကို ပြန်ဆပ်နိုင်ကြပါသည်။ သို့ရာတွင် နောက်နှစ်စိုက်ပျိုးချိန် စတင်သည့်အခါတွင် ငွေပြန်ချေးကြရပါသည်။ ဆန့်ကျင်ဘက်အနေဖြင့် လယ်ယာလုပ်ငန်းကောင်းမွန်သော ကျေးရွာများတွင် ပုံမှန်အထွက်နှုန်းများ ရရှိလာပြီး ဈေးနှုန်းများလည်း ကောင်းပါသည်။ ထိုကျေးရွာများတွင် နာဂစ်မုန်တိုင်းတိုက်ပြီး စအချိန်၌ အထွက်နှုန်းများ ကျသွားခဲ့သော်လည်း၊ နောက်ပိုင်းနှစ်များတွင် ပြန်လည်ကောင်းမွန်လာခဲ့ပါသည်။ လယ်သမားများတွင် အကြွေးတွင်ရှိမှုနည်းပါးပြီး ထိုအကြွေးများကို စိုက်ပျိုး ရာသီချိန်ပြီးတိုင်း ပြန်လည်ပေးဆပ်နိုင်ကြပါသည်။

သီးနှံပျိုးစိုက်ပျိုးနိုင်၍ တစ်နှစ်လျှင် စပါးနှစ်သီးရိတ်သိမ်းနိုင်သော ကျေးရွာများတွင် လယ်ယာလုပ်ငန်းများ ပိုမိုကောင်းမွန်ကြပါသည်။ လယ်ယာလုပ်ငန်းကောင်းမွန်သည့် ကျေးရွာ (၉)ရွာအနက် (၇) ရွာတို့တွင် တစ်နှစ်စပါးနှစ်သီးစိုက်ပျိုးကြပါသည်။ ထို (၇)ရွာအနက် (၃) ရွာ (မော်လမြိုင်ကျွန်းမှ နှစ်ရွာနှင့် ဘိုကလေးမှ တစ်ရွာ) တို့တွင် လေ့လာမှုပြီးနောက် တစ်နှစ်လျှင် နှစ်သီးစတင်စိုက်ပျိုးခဲ့ပါသည်။ ထိုကျေးရွာများတွင် နာဂစ်မုန်တိုင်းမတိုင်မီက မိုးစပါးအပြင် ပဲမျိုးစုံစိုက်ပျိုးလေ့ရှိသော်လည်း ဈေးအတက် အကျများစွာကို ကြုံတွေ့ရသည့်အတွက် ၂၀၁၀-၂၀၁၁ ခုနှစ်မှစ၍ ပဲအစားဧကစပါးကို ပြောင်းလဲစိုက်ပျိုးခဲ့ ကြပါသည်။ တစ်ဖက်တွင်မူ ကျေးရွာ (၂၂)ရွာမှ လယ်သမားများသည် စပါးတစ်သီးတည်းကိုသာ စိုက်ပျိုးနိုင်သည့် ကျေးရွာ (၁၈)ရွာအနက် (၄) ရွာတွင်သာ လယ်ယာလုပ်ငန်းအခြေအနေ ဆိုးရွားနေကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။

လယ်ယာလုပ်ငန်းအခြေအနေသည် နေရာဒေသအလိုက် ကွဲပြားနေပြီး၊ နာဂစ်မုန်တိုင်းနှင့်လည်း သက်ဆိုင်ခြင်းမရှိပါ။

လယ်မြေများအတွင်းသို့ ဆင်ဝင်ရောက်ဖျက်ဆီးခြင်းသည် ငပုတောမြို့နယ်ရှိ အနောက်ဘက်တောင်တန်းဒေသ သစ်တောများအနီးတွင် တည်ရှိသော ကျေးရွာတစ်ရွာတွင် ပြဿနာဖြစ်နေပါသည်။ ဆင်အကောင် (၃၀)ခန့်သည် နှစ်စဉ်သီးနှံရိတ်သိမ်းချိန်တွင် ဤဒေသသို့ ပုံမှန်ဝင်ရောက်လာလေ့ရှိပါသည်။ ထိုဆင်အုပ်များသည် နာရီပိုင်းအတွင်း စပါး (၁၀)ဧကခန့်ကို စားနိုင်စွမ်းရှိကြပါသည်။ ဤပြဿနာမှာ နာဂစ်မုန်တိုင်းမတိုင်မီက ဖြစ်သော်လည်း နာဂစ်မုန်တိုင်းတိုက်ခတ်ပြီးနောက်တွင်လည်း ပိုမိုဖြစ်ပွားနေပါသည်။ အကြောင်းရင်းမှာ စီးပွားရေးကုမ္ပဏီများက ရာဘာပင်များ စတင်စိုက်ပျိုးလာကြပြီးနောက် သစ်တောများ ပိုမို ပြုန်းတီးလာနေပြီး သစ်တောများမှ ဆင်များအတွက် ကျေးရွာသားများသည် လယ်မြေများကို အချိန်မလပ်စောင့်ကြည့်နေသော်လည်း ဆင်များကို မောင်းထုတ်နိုင်ခြင်းလည်း မရှိကြပါ။ သစ်တောများ ပြုန်းတီးခြင်းသည် ကျေးရွာသားများအနေဖြင့် ယခင်ကကဲ့သို့ ထင်းကိုပေါများစွာ မစုဆောင်းနိုင်တော့ကြောင်းကိုလည်း ဆိုလိုပါသည်။

ပြင်ပမှ ဖြစ်ရပ်များတွင် သိသာသော စုပေါင်းအကျိုးသက်ရောက်မှုများ ရှိကြပါသည်။

နာဂစ်မုန်တိုင်းသည် တစ်ကြိမ်တည်းဖြင့် ပြီးသွားသော ဘေးအန္တရာယ်ကြီးဖြစ်သော်လည်း ဧရာဝတီမြစ်ဝကျွန်းပေါ် ဒေသအတွက်မူ ထိုအချိန်မှစ၍ အခြားသော သိသာထင်ရှားသည့်ပြင်ပမှ သက်ရောက်မှုများကို ဆက်လက်ခံစားနေကြရဆဲဖြစ်ပါသည်။ ထိုသက်ရောက်မှုများကလည်း လယ်သမားများ၏ ကြံ့ကြံ့ခံနိုင်စွမ်းနှင့် ပြန်လည်ထူထောင်နိုင်စွမ်းကို ထပ်မံအားနည်းစေပါသည်။ SIM4 လေ့လာမှုအတွင်းတွင် နာဂစ်မုန်တိုင်းတိုက်

ခတ်ပြီးနောက် (၅) နှစ်ကာလအတွင်း နမူနာကျေးရွာများ၌ ဆိုးကျိုးများဖြစ်ပွားစေခဲ့သည့် ပြင်ပမှ ဖြစ်ရပ်များကို လေ့လာခဲ့ရာ ကျေးရွာသားများက လယ်ယာလုပ်ငန်းအပေါ် ထိခိုက်ကြောင်း သတ်မှတ်ဖော်ထုတ်ခဲ့သည့် ထို ဖြစ်ရပ်များကို မှတ်တမ်းတင်ခဲ့ပါသည်။ သီးနှံအထွက်နှုန်းကို ထိခိုက်စေသည့် အဖြစ်အပျက်များဆုံး သဘာဝဖြစ်ရပ် များတွင် ပိုးမွှားများ၊ ကဏန်းများ၊ ကြွက်များ၊ ငါးနှင့် ပေါင်းပင်များ ကျရောက်ဖျက်ဆီးခြင်း၊ ရာသီဥတုမမှန်ခြင်း (မိုးလေဝသပုံစံများပြောင်းလဲခြင်း)၊ ရေကြီးခြင်းနှင့် ဒီရေအတက်အကျ ပြောင်းလဲမှုကြောင့် မြေဆီလွှာဆားငန် ဓာတ်ပြောင်းလဲခြင်း စသည်တို့ပါဝင်ပါသည်။ ဇယား (၃) တွင် ၂၀၀၈ ခုနှစ်မှစတင်၍ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သော ဖြစ်ရပ်အမျိုး အစားများနှင့် ထိုဖြစ်ရပ်များကြောင့် နှစ်စဉ်ထိခိုက်ကြရသည့် ကျေးရွာအရေ အတွက်တို့ကို ဖော်ပြထားပါသည်။

ဇယား (၃) - ၂၀၀၈ ခုနှစ်မှ ၂၀၁၃ ခုနှစ်အတွင်း ကျေးရွာများကတွေ့ကြုံရသည့် သဘာဝဖြစ်ရပ်အမျိုးအစားများ

ဖြစ်ရပ်အမျိုးအစား	၂၀၀၈	၂၀၀၉	၂၀၁၀	၂၀၁၁	၂၀၁၂	၂၀၁၃
ပိုးမွှားကဏန်းငါးကြွက်ပေါင်းပင်ပြဿနာများ	၁၀	၁၂	၁၁	၉	၁၆	၂
ရာသီဥတုမမှန်ခြင်း *		၆	၁၀	၁၂	၃၃	၆
ရေကြီးခြင်း	၄	၉	၈	၆	၅	၄
မြေဆီလွှာဆားငန်ဓာတ်ပြောင်းလဲခြင်း		၃	၂	၂	၀	၃

* ရာသီဥတုမမှန်ခြင်းအများစုမှာ ခိုက်သိမ်းချိန်တွင် မိုးရာသီကုန်ဆုံးခါနီးအချိန်၌ ဖြစ်ပွားပါသည်။ SIM4 လေ့လာမှုကို ခိုက်သိမ်း ချိန်မရောက်မီ ပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။

မုန်တိုင်းဒဏ်ခံခဲ့ရသည့် ကျေးရွာများတွင် ဖြစ်ပွားသည့် ပြင်ပဖြစ်ရပ်များမှာ မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသ၏ ဂေဟစနစ်ကို ပြောင်းလဲစေခဲ့သော နာဂစ်မုန်တိုင်းနှင့် ဆက်စပ်နေကြပါသည်။ SIM4 သုတေသနတွင် ထိုပြင်ပ ဖြစ်ရပ်များ၊ နာဂစ်မုန်တိုင်းကြောင့် ထိခိုက်မှုအတိုင်းအတာနှင့် လယ်ယာကဏ္ဍတွင် ပြန်လည်ထူထောင်နိုင်မှု တို့အကြား ဆက်သွယ်ချက်များကို ထင်ရှားစွာ ဖော်ပြနိုင်ခဲ့ပါသည်။ ပိုးမွှားများ၊ ကဏန်းနှင့်ကြွက်များဖျက်ဆီးမှု သည် နမူနာကျေးရွာများ၏ သုံပုံတစ်ပုံခန့်တွင် ဖြစ်ပွားပြီး အင်းဆက်များကျရောက်မှုမှာ အကြိမ်ရေအများဆုံး ဖြစ်ရပ်ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့ အင်းဆက်ကျရောက်မှုသည် မုန်တိုင်းဒဏ်ဆိုးရွားစွာ ခံခဲ့ရသည့် ဒေသနှင့် ဘိုကလေး ဒေသတို့တွင် ပိုမိုများပြားစွာဖြစ်ပွားပါသည်။^၁ ဒေသခံမြို့နယ်ရှိ လယ်သမားများ၏ ပြောကြားချက်အရ အင်း ဆက်ပြဿနာများမှာ အထူးသဖြင့် ပင်လယ်ရောင်ရောက်မှုဒဏ်ခံရသည့် အနိမ့်ပိုင်းစရိယာများတွင် ပိုမိုဖြစ်ပွား ကြပါသည်။ နာဂစ်မုန်တိုင်းတိုက်ခတ်ပြီးနောက်ပိုင်းတွင် နေ့စဉ်နှင့်လစဉ် ဒီရေတက်ချိန်များ ပိုမိုကြာမြင့်လာ သဖြင့် လယ်ကွင်းများအတွင်းသို့ ဆားငန်ရေပိုဝင်ရောက်လာနိုင်ပြီး ပိုးမွှားကျရောက်မှုဒဏ်ခံရစေပါသည်။ တစ်ချိန်တည်းတွင်ပင် ငပုတောမြို့နယ်ရှိ ကျေးရွာတစ်ရွာတွင် ကုန်းမြင့်ပိုင်းရှိ လယ်မြေများသို့ ဒီရေပုံမှန်ရောက် လေ့မရှိသော်လည်း အထွက်နှုန်းကျဆင်းခဲ့ကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ဒီရေမြင့်တက်မှ သာ ကဏန်းများကို ဒီရေနှင့်အတူ စီးဆင်းပါသွားစေသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ SIM4 လေ့လာမှု ကာလအတွင်း တွင် ကဏန်းများသည် လယ်ကွင်းများအတွင်း ကာလရှည်ကြာစွာရှိနေပြီး သီးနှံများအား ပိုမိုဖျက်ဆီးကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။

နာဂစ်မုန်တိုင်းနောက်ပိုင်းတွင် မိုးရွာသွန်းမှု မမှန်ခြင်းသည် မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသ၌ အတွေ့များသော ပြဿနာတစ်ခုဖြစ်လာပါသည်။ ဤပြဿနာတွင် စိုက်ပျိုးအထွက်နှုန်းများကို ထိခိုက်စေသော ပုံစံနှစ်မျိုးကို တွေ့ရ ပါသည်။ (က) ပထမပုံစံမှာ စိုက်ပျိုးချိန်နှင့် ခိုက်သိမ်းချိန်တို့တွင် ပုံမှန်မဟုတ်သော မိုးကြီးခြင်းနှင့် ပုံမှန် မဟုတ်သော မိုးရွာချိန်ကြာခြင်းတို့ဖြစ်ပြီး၊ ကျေးရွာများအနက် လေးပုံသုံးပုံခန့်ကို ထိခိုက်စေပါသည်။ (ခ) ဒုတိယပုံစံမှာ သီးနှံ များအောင်ရေ အလိုအပ်ဆုံးအချိန်တွင် အပူချိန်မြင့်မားပြီး မိုးမရွာခြင်းဖြစ်ပြီး ကျေးရွာများ၏ သုံးပုံတစ်ပုံကျော်ကို

ထိခိုက်စေပါသည်။ မိုးသည်းထန်စွာ ရွာခြင်းကြောင့် စိုက်ပျိုးထားသော မျိုးစေ့များ ရေနှင့်အတူ ပါသွားတတ်ပါသည်။ ကျေးရွာများအနက် သုံးပုံတစ်ပုံကျော်တွင် မြေနိမ့်ပိုင်း၌လယ်မြေများရှိနေသည့် လယ်သမားများက မိုးသည်းထန်စွာ ရွာသွန်းခြင်းကြောင့် နှစ်တိုင်းတွင် မျိုးစေ့နှစ်ကြိမ်မှ သုံးကြိမ်အထိ ပြန်လည် ပျိုးထောင်စိုက်ပျိုးကြရကြောင်း ပြောကြားခဲ့ပါသည်။

ရေကြီးခြင်းမှာ မိုးသည်းထန်စွာရွာခြင်း၊ ချောင်းဖျားတွင် နန်းပို့ချမှုများခြင်း၊ တစ်ဖျားပျက်စီးနေခြင်း စသည့် အကြောင်းရင်းသုံးချက်ကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ ချောင်းဖျားသည် လယ်ကွင်းများအတွင်းသို့ ရေသွယ် ရောက်ရှိစေပြီး မိုးရေကိုလည်း ပြန်လည်စီးထုတ်ပေးသည့်အတွက် မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသ၏ လယ်ယာစနစ်တွင် အရေးကြီးဆုံးသော အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုဖြစ်ပါသည်။ ကျေးရွာအချို့တို့ရှိ ချောင်းဖျားသည် နန်းပို့ချမှုကြောင့် တိမ်ကောလာပြီး ၎င်းတို့၏ ပုံမှန်လုပ်ဆောင်ချက်များကို ပြုလုပ်နိုင်ခြင်းမရှိတော့ပါ။ အကျိုးဆက်အနေဖြင့် လယ်ကွင်းများအား ရေကြီးခြင်း မကြာခဏ ဖြစ်ပေါ်စေပါသည်။ ကျောင်းကုန်း၊ လပွတ္တာ၊ ဖျာပုံနှင့် ဒေးဒဲမြို့နယ်တို့မှ လယ်သမားများက နာဂစ်မုန်တိုင်းတိုက်ပြီးနောက်ပိုင်းတွင် နန်းပို့ချမှု ပိုဆိုးလာသည်ဟု ခံစားကြရပါသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် မုန်တိုင်းကြောင့် မြေဆီလွှာတိုက်စားမှုများ ဖြစ်ပေါ်ပြီး ချောင်းဖျားအတွင်းတွင် နန်းများ ပိုမိုစုပုံလာသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ နာဂစ်မုန်တိုင်းမတိုက်မီအချိန်က ကျေးရွာ သားများသည် ၂-၃ နှစ် တိုင်းတွင် ချောင်းဖျားအား နန်းဆယ်တင်လေ့ ရှိကြပါသည်။ နာဂစ်မုန်တိုင်းတိုက်ပြီး နောက်တွင် နန်းပမာဏများလာသည့်အတွက် အစိုးရကသာ ထောက်ပံ့ပေးနိုင်မည့် စက်ယန္တရားများ အသုံးပြုရန် လိုအပ်လာပါသည်။

လယ်သမားများသည် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုကြောင့် ထိခိုက်မှုများကို ပုံစံအမျိုးမျိုးဖြင့် တွေ့ကြုံခဲ့ရပါသည်။

ပုံမှန်မဟုတ်သော မိုးလေဝသပုံစံများကြောင့် အသေးစားနှင့် အလတ်စားလယ်သမားများအား အများဆုံး ထိခိုက်စေပါသည်။ လုပ်သားနှင့် စက်ယန္တရားမသုံးနိုင်ခြင်းကြောင့် သီးနှံရိတ်သိမ်းချိန်တွင် အချိန်ပိုမိုကြာမြင့်သည့်အတွက် မိုးသည်းထန်စွာ ရွာသွန်းပါက ရင့်မှည့်နေသောသီးနှံများ မိုးရေနေောက်ပါသွားနိုင်သည့် ဆုံးရှုံးမှုအန္တရာယ်ကြီးမားပါသည်။ ဆန့်ကျင်ဖက်အားဖြင့် လယ်သမားကြီး များသည် လုပ်သားနှင့် စက်ယန္တရားများကို ငှားရမ်းနိုင်ပြီး မိုးမရွာမီ လုပ်ငန်းများပြီးစီးရန်အတွက် ညသန်းခေါင်အချိန်ထိပင် အလုပ်လုပ်နိုင်စွမ်းရှိကြပါသည်။

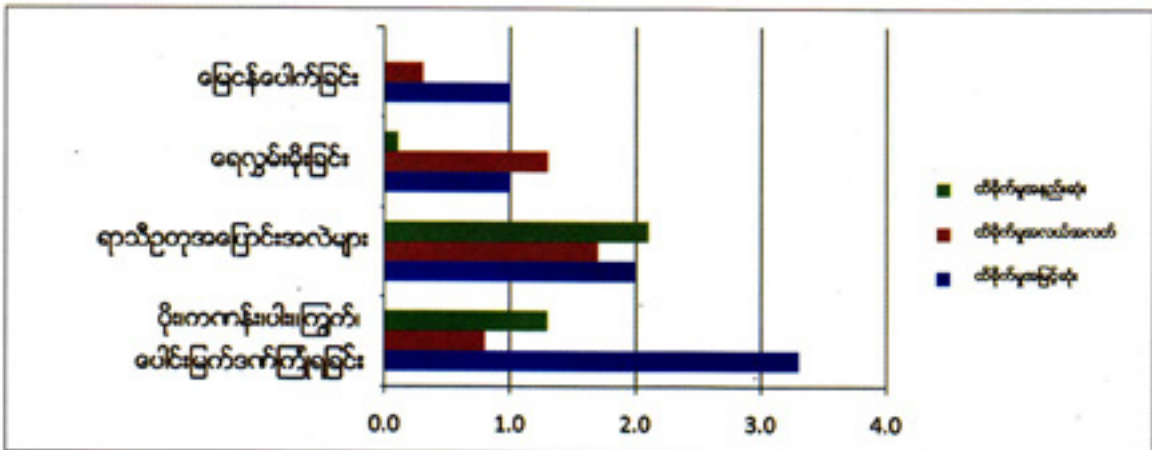
ကျေးရွာအချို့တို့တွင် နေ့စဉ်၊ လစဉ်နှင့်ရာသီအလိုက် ဒီရေအတက်အကျပြောင်းလဲမှုများရှိကြောင်း ပြောကြားခဲ့ပါသည်။ လပွတ္တာ၊ ဘိုကလေးနှင့် ဒေးဒဲမြို့နယ်တို့ရှိ ကျေးရွာတစ်ရွာစီတို့က နေ့စဉ်ဒီရေတက်ချိန် ပိုကြာကြောင်း ပြောကြားခဲ့ပြီး အခြားကျေးရွာများက လစဉ်နှင့်ရာသီအလိုက် ဒီရေလှိုင်းများပိုမိုမြင့်တက်လာပြီး၊ ဒီရေတက် ချိန်လည်း ပိုကြာလာကြောင်း ဖော်ပြခဲ့ကြပါသည်။ နေ့စဉ်ပထမအကြိမ်ဒီရေတက်ချိန်သည် နာဂစ်မတိုင်မီက ထက် ပိုမိုကြာမြင့်လာကြောင်းနှင့် ဒုတိယအကြိမ် ဒီရေတက်သည့်အချိန်အထိ လယ်ကွင်းများထဲ၌ ရေအချို့ကျန်နေသေးကြောင်း ပြောကြားခဲ့ပါသည်။ ရလဒ်အနေဖြင့်မြေဆီလွှာသည် ယခင်ကထက် ဆားငန်ဓာတ်ပိုများလာကာ၊ စပါးအရည်အသွေးနှင့် အထွက်နှုန်းတို့ကို ကျဆင်းစေပါသည်။

လပွတ္တာနှင့်ဖျာပုံမြို့နယ်တို့ရှိ လယ်သမားများသည် ရာသီအလိုက် ဒီရေလှိုင်းမြင့်တက်မှုအပြောင်းအလဲများကို တွေ့မြင်နေရပါသည်။ လပွတ္တာမြို့နယ်ရှိ အချို့သောဒေသများတွင် ရာသီအလိုက်ဒီရေလှိုင်းများသည် ဇူလိုင်လနှင့် ဩဂုတ်လများတွင် ရောက်လာလေ့ရှိပြီး၊ လယ်သမားများအနေဖြင့် လယ်ကွင်းများထဲမှ ဆားငန်ဓာတ်များ ကောင်းစွာလျော့ကျသွားသည်အထိ မိုးရွာသွန်းပြီးမှသာ စတင်စိုက်ပျိုးနိုင်ကြပါသည်။ လယ်သမားများသည် နာဂစ်မုန်တိုင်းတိုက်ခတ်ပြီးနောက်ပိုင်းတွင် ဒီရေလှိုင်းတက်မှု ပိုမိုကြာရှည် မြင့်မားလာကာ ဆားငန်ဓာတ်လည်းပိုများလာကြောင်း ခံစားကြရပါသည်။ မိုးရွာသွန်းခြင်းဖြင့် စိုက်ပျိုးနိုင်သည့် ဆားငန်ဓာတ်သို့ လျော့ကျစေရန်အတွက် (၁၀)ရက်ခန့် နှောင့်နှေးလာကြောင်း တွေ့ကြုံနေရပါသည်။ ထို့အပြင် နောက်ထပ် ဒီရေလှိုင်းများသည် ယခုအခါ ဇွန်လအစောပိုင်းတွင် ရောက်ရှိလာပါသည်။ ထို့အတူပင် ဖျာပုံမြို့နယ်မှ လယ်သမားများကလည်း ဒီရေလှိုင်းများသည် ဒီဇင်ဘာနှင့် ဇန်နဝါရီလများတွင် ရောက်လေ့ရှိသော်လည်း ယခုအခါ မိုးစပါးရိတ်သိမ်းချိန်ဖြစ်သည့် စက်တင်ဘာနှင့် အောက်တိုဘာလများတွင် လယ်ကွင်းများအထိရောက်ရှိလာကြောင်း အစီ

ရင်ခံခဲ့ကြပါသည်။ ထိုသို့ဒီရေလှိုင်းစောရောက်ခြင်းကြောင့် ကျေးရွာများမှ သီးနှံ ၁၅% ခန့် ပျက်စီးခဲ့ရပါသည်။ ဒီရေရောက်ရှိမှုအပြောင်းအလဲများမှာ နာဂစ်မုန်တိုင်းကြောင့်ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သည့် မြေတိုက်စားခြင်းများကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသရှိ အနိမ့်ပိုင်းဒေသများတွင် ကမ်းခြေတစ်လျှောက် ပြောင်းလဲမှုအနည်းငယ် ဖြစ်လျှင်ပင် ရေစီးဆင်းမှုစနစ်အပေါ် ထိခိုက်မှုများဖြစ်လာပြီး ရေနှင့်နီးသည့်လယ်ကွင်းများကို ရေနစ်မြုပ်စေ နိုင်ပါသည်။

ကျေးရွာအများစုတို့သည် သဘာဝဘေးရန်များကို နှစ်စဉ် တစ်ခု သို့မဟုတ် တစ်ခုထက်ပို၍ တွေ့ကြုံ ကြရပါသည်။ သို့သော် ဆိုးရွားစွာထိခိုက်ခဲ့သည့် ကျေးရွာများသည် အခြားကျေးရွာများထက် ပိုမိုကြုံတွေ့နေရ ပါသည်။ နာဂစ်မုန်တိုင်းတိုက်ခတ်ပြီး (၅)နှစ်အတွင်းတွင် ဆိုးကျိုးဖြစ်စေသော ပြင်ပဖြစ်ရပ်များ အရေအတွက် သည် နှစ်ဆကျော်ရှိခဲ့ပါသည်။ လယ်ယာလုပ်ငန်း 'ညှဲ'သော ကျေးရွာများသည် လယ်ယာလုပ်ငန်း ကောင်းမွန် သော ကျေးရွာများနှင့် နှိုင်းယှဉ်ပါက နှစ်ဆကျော်အထိလည်းကောင်း၊ အသင့်အတင့်ကျေးရွာများနှင့် နှိုင်းယှဉ်ပါ က ၁. ၅ ဆနီးပါးခန့်အထိလည်းကောင်း ပိုမိုကြုံတွေ့ရပါသည်။ ပုံ (၂)တွင် ထိခိုက်ခံရသည့် အတိုင်း အတာအမျိုး မျိုးရှိသည့် ကျေးရွာများက (၂၀၀၈ ခုနှစ်မှ ၂၀၁၃ ခုနှစ်အတွင်း) ရင်ဆိုင်ရသည့် ပြင်ပဖြစ်ရပ်အမျိုးမျိုးတို့၏ ပျမ်းမျှ အရေအတွက်ကို ဖော်ပြထားပါသည်။

ပုံ (၂) - ပြင်ပဖြစ်ရပ်များတွေ့ကြုံရသည့် ပျမ်းမျှအကြိမ်အရေအတွက် (ထိခိုက်ခံရမှုအတိုင်းအတာအလိုက်)

နမူနာကျေးရွာအားလုံးတို့သည် မိုးရွာသွန်းမှုပုံစံမမှန်ခြင်းကဲ့သို့ သော ရာသီဥတုအပြောင်းအလဲများကို ခံစားခဲ့ရပါသည်။ သို့ရာတွင် ပိုးမွှားပြဿနာသည် ဆိုးရွားစွာထိခိုက်ခဲ့သည့် ကျေးရွာများတွင် အပြင်းထန်ဆုံး ဖြစ်ပါသည်။ နမူနာကျေးရွာများအနက် (၇) ရွာမှအပ ကျန်ကျေးရွာများအားလုံးသည် မြစ်ချောင်းကမ်းပါးများ တစ်လျှောက်တွင် တည်ရှိနေကြပါသည်။ ဆိုးရွားစွာထိခိုက်ခဲ့သည့် ကျေးရွာများသည် ဆားငန်ရေဝင်ရောက်မှုနှင့် ရေကြီးမှုဒဏ်ကို ပိုမိုခံစားရသော်လည်း ရေကြီးခြင်းမှာမူ အသင့်အတင့်ထိခိုက်ခံခဲ့ရသည့်ကျေးရွာများကဲ့သို့ အကြိမ်ရေများပြားပါ။ သို့ဖြစ်၍ ဆိုးရွားစွာထိခိုက်ခဲ့သည့်ကျေးရွာများသည် သိသာသော အကူအညီမရရှိပါက နောက်ပိုင်းဖြစ်ပေါ်သည့် သဘာဝဘေးဒဏ်များ၏ ဆိုးကျိုးများကို (ယင်းဆိုးကျိုးများသည် သိသာစွာ သေးငယ် နေလျှင်ပင်) ကြုံကြုံခံနိုင်စွမ်းမရှိတော့သည်အထိ နာဂစ်မုန်တိုင်းက ထိခိုက်စေခဲ့ကြောင်း ကောက်ချက်ချနိုင်ပါ သည်။

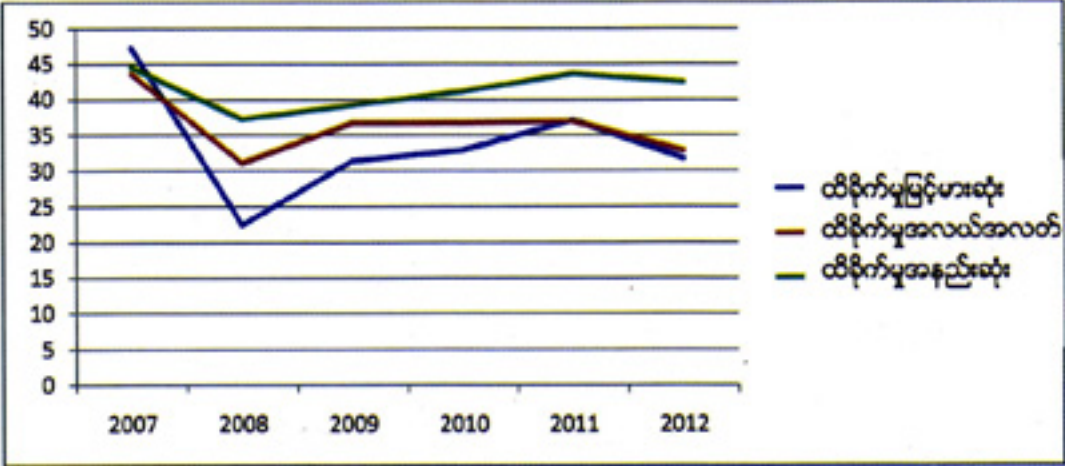
သီးနှံထွက်ရှိမှုသည် ပြန်လည်ထူထောင်ရေးအတွက် အဓိကအချက်ဖြစ်သော်လည်း နာဂစ်မတိုင်မီအချိန်က ထက် နိမ့်ကျနေဆဲ ဖြစ်ပါသည်။

မုန်တိုင်းကြောင့် ထိခိုက်ခံရမှုပမာဏသည် လယ်ယာကဏ္ဍပြန်လည်ထူထောင်နိုင်မည့် စွမ်းဆောင်ရည် အပေါ် တိုက်ရိုက်သက်ရောက်နေပါသည်။ နာဂစ်မုန်တိုင်းတိုက်ပြီးစအချိန်တွင် ထုတ်လုပ်မှုစွမ်းရည် ကျဆင်းခြင်း

နှင့် ပင်လယ်ရေဝင်ရောက်၍ မြေဆီလွှာပျက်ဆီးခြင်းဟူသည့် အကြောင်းရင်းနှစ်ချက်ကြောင့် သီးနှံထွက်ရှိမှု ရုတ်တရက် လျော့ကျသွားပါသည်။ ဆိုးရွားစွာ ထိခိုက်ခဲ့သည့် ကျေးရွာများမှ လယ်သမားများသည် လယ်ယာ သွင်းအားစုများ၊ အရင်းအနှီးနှင့် လူသားရင်းမြစ်များမရှိသည့်အတွက် မုန်တိုင်းတိုက်ပြီးနောက်တွင် စိုက်ပျိုးရေး လုပ်ငန်းများကို ချက်ချင်းပြန်လည် မဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့ပါ။ လယ်မြေအများစုကို ပလပ်မြေများအဖြစ် ပစ်ထားခဲ့ရ ပါသည်။ ဆန့်ကျင်ဘက်အားဖြင့် အနည်းငယ်သာထိခိုက်ခဲ့သည့်ကျေးရွာများသည် နာဂစ်တိုက်ပြီး မကြာမီတွင် လယ်ယာလုပ်ငန်းများ ပြန်လည်စတင်နိုင်ခဲ့ပါသည်။ သို့ရာတွင် ၎င်းတို့အများစုသည်လည်း မြေဆီလွှာတွင်း ဆားငန်ဓာတ်များမှုကြောင့် အထွက်နှုန်းများယာယီကျဆင်းမှုကို ကြုံတွေ့ခဲ့ရပါသည်။

နမူနာကျေးရွာများအားလုံးတို့တွင် မိုးစပါးထွက်ရှိမှုသည် နာဂစ်မတိုင်မီက ထွက်ရှိမှုကို မမီနိုင်သေးပါ။ နာဂစ်မုန်တိုင်းတိုက်ပြီး ပထမရာသီ၌ အထွက်နှုန်းသည် အနည်းငယ်သာထိခိုက်ခဲ့သည့်ကျေးရွာများနှင့် နှိုင်းယှဉ် ပါက ဆိုးရွားစွာထိခိုက်ခဲ့သည့် ကျေးရွာများတွင် သုံးဆအထိလည်းကောင်း၊ အသင့်အတင့် ထိခိုက်ခဲ့သည့် ကျေးရွာ များတွင် နှစ်ဆအထိလည်းကောင်း ပိုမိုနည်းပါးခဲ့ကြောင်းတွေ့ရပါသည်။ (ပုံ - ၃ ကိုကြည့်ပါ) ထို့နောက်ပိုင်းတွင် ၂၀၁၀ ခုနှစ်အထိ အထွက်နှုန်းများ တိုးလာခဲ့ပါသည်။ သို့သော် ၂၀၁၂ ခုနှစ်တွင် ရိတ်သိမ်းချိန် တွင် အခါမဲ့ မိုးရွာ သွန်းခြင်းကြောင့် သီးနှံများပျက်ဆီးခဲ့သဖြင့် ကျေးရွာ(၂၀)ရွာတို့၌ အထွက်နှုန်းများကျဆင်းခဲ့ ပါသည်။

ပုံ (၃) -ထိခိုက်ခံရမှုအဆင့်အလိုက် ကျေးရွာများ၏ တစ်စကအထွက်နှုန်း (ပေါးတင်း)

ဆိုးရွားစွာထိခိုက်ခဲ့သည့် ကျေးရွာများ၊ အသင့်အတင့်ထိခိုက်ခဲ့သည့်ကျေးရွာများအနက် အများစုတို့သည် လယ်ယာသွင်းအားစုများ၊ ဓာတ်မြေဩဇာနှင့် မျိုးစေ့များစသည့် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းဆိုင်ရာ အကူအညီများ ၏ ကျေးဇူးကြောင့် ၎င်းတို့၏ လယ်ယာလုပ်ငန်းကို ပြန်လည်လုပ်ကိုင်နိုင်ခဲ့ပါသည်။ ထိုအကူအညီများကြောင့် ယာယီဖြစ်သော်လည်း အသိအမှတ်ပြုရမည့် သီးနှံထွက်ရှိမှုများပြန်လည်ရရှိခဲ့ပါသည်။ ပြင်ပမှ အကူအညီများ သည် ထိရောက်သော်လည်း၊ ထိုကျေးရွာများက ဆက်လက်ကြုံတွေ့ရသည့် သဘာဝဖြစ်ရပ်ဆိုးများကို ကြုံကြုံခံ နိုင်စေရန်အတွက်မူ လုံလောက်ခြင်းမရှိပါ။

လယ်သမားများသည် ထုတ်လုပ်စရိတ်မြင့်မားမှုနှင့် ရင်ဆိုင်နေရပါသည်။

နမူနာကျေးရွာများအနက် လေးပုံသုံးပုံတွင် နာဂစ်မတိုင်မီကာလထက် ထုတ်လုပ်မှုစရိတ်များ မြင့် တက်နေကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ ဤကိစ္စရပ်အတွက် မျိုးစေ့အတွက် ထပ်တိုးကုန်ကျစရိတ်များရှိခြင်း၊ စက် ယန္တရားများဖြင့် လယ်ယာလုပ်ကိုင်ခြင်း၊ လုပ်အားခများ မြင့်မားခြင်းနှင့် ဓာတ်မြေဩဇာ၊ ပိုးသတ်ဆေးအတွက် ကုန်ကျစရိတ်မြင့်လာခြင်းစသည့် အကြောင်းရင်း (၄) ချက်ရှိပါသည်။ မြေဆီလွှာအတွင်း ဆားငန်ဓာတ်မြင့်မား နေခြင်းနှင့် မိုးရွာသွန်းမှုမမှန်ခြင်းကြောင့် မျိုးစေ့များ နှစ်ကြိမ်မှသုံးကြိမ်အထိ ပြန်လည်စိုက်ပျိုးရသည့်အတွက် ကျေးရွာများအနက် တစ်ဝက်ကျော်ရှိ လယ်သမားများသည် မျိုးစေ့များကို ထပ်မံဝယ်ယူကြရပါသည်။ လယ်

သမားများသည် မျိုးစေ့ထပ်မံဝယ်ရသည့်အတွက် အကြမ်းဖျင်းအားဖြင့် တစ်ဧကလျှင် ၁၂၀၀၀ ကျပ်မှ ၂၄၀၀၀ ကျပ်အထိ ပိုမိုသုံးစွဲနေရပါသည်။^{၁၀}

ကျေးရွာအများစုတို့သည် နာဂစ်မုန်တိုင်းအတွင်း ဆုံးရှုံးသွားသော ကျွဲများနေရာတွင် အစားထိုးရန်အတွက် ထွန်စက်များကို စတင်အသုံးပြုခဲ့ကြပါသည်။ အစပိုင်းတွင် ကျေးရွာသားများစွာတို့သည် နာဂစ်မုန်တိုင်းပြီးနောက် အကူအညီအဖြစ် ထွန်စက်များရရှိခဲ့ပါသည်။ နောက်ပိုင်းတွင် လယ်သမားကြီးများကလည်း ထွန်စက်များ ဝယ်ယူလာပြီး တစ်ခါတစ်ရံတွင် အလုပ်သမားရွားပါးမှုကို အစားထိုးခဲ့ပါသည်။ ထွန်စက်များကို ပူးတွဲသုံးခြင်း သို့မဟုတ် ငှားရမ်းခြင်းများလည်း ရှိကြပါသည်။ ထိုသို့စက်ယန္တရားသုံး၍ လယ်ယာလုပ်ကိုင်ခြင်းကြောင့် ထုတ်လုပ်မှုစရိတ်များ သိသာစွာတက်လာစေပါသည်။ စက်သုံးဆီ ကုန်ကျစရိတ်သည်^{၁၁} တစ်ဧကလျှင် ၁၂၀၀၀ ကျပ် ရှိပြီး လက်တွန်းထွန်စက်တစ်စီးငှားရမ်းပါက လယ်သမား၏ ကျွမ်းကျင်မှုပေါ်မူတည်၍ တစ်ဧကလျှင် ၁၀၀၀၀ ကျပ်မှ ၁၈၀၀၀ ကျပ်အထိ ကုန်ကျပါသည်။ ထို့အပြင် စက်ထိန်းသိမ်းစရိတ်များ၊ မမျှော်လင့်သော ပြင်ဆင်စရိတ်များလည်း ရှိပါသေးသည်။ လွန်ခဲ့သောနှစ်အနည်းငယ်အတွင်း လက်တွန်းထွန်စက်များအား အလွန်အကျွံအသုံးပြုမှုကြောင့် စက်များ မကြာခဏပျက်လာကြောင်း လယ်သမားများက ပြောကြားခဲ့ပါသည်။

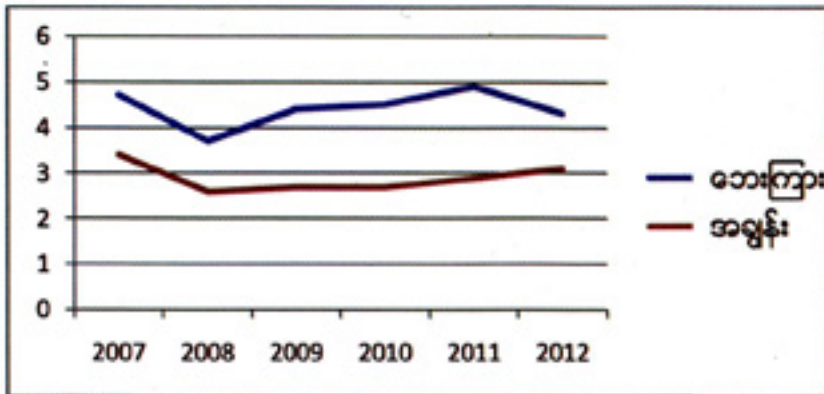
အခြားသော သွင်းအားစုများဖြစ်သည့် လုပ်သား၊ ဓာတ်မြေဩဇာနှင့် ပိုးသတ်ဆေးများသည်လည်း ပိုမိုဈေးကြီးလာပါသည်။ နေ့စားလုပ်အားသည် အမျိုးသားများအတွက် ၃၈% နှင့် အမျိုးသမီးများအတွက် ၃၂% တိုးလာခဲ့ပါသည်။ ပိုးသတ်ဆေးအတွက် ကုန်ကျစရိတ်များလည်း နာဂစ်မတိုင်မီကထက် ၆၇% နီးပါး တိုးလာခဲ့ပါသည်။ ပိုးသတ်ဆေးများ၏ ဈေးနှုန်း မြင့်တက်လာခြင်းကြောင့်သာမက ပိုးသတ်ဆေးများကို ပိုမို သုံးစွဲခြင်းကြောင့်လည်း ကုန်ကျစရိတ်မြင့်မားလာခြင်းဖြစ်ပါသည်။^{၁၂} ဇယား(၄)တွင် နာဂစ်မတိုင်မီ ၂၀၀၈ ခုနှစ် နှင့် SIM လေ့လာမှုတွင် နောက်ဆုံးစိုက်ပျိုးရာသီဖြစ်သည့် ၂၀၁၂-၂၀၁၃ ခုနှစ်တို့၏ ထုတ်လုပ်မှုကုန်ကျစရိတ်များကို နှိုင်းယှဉ်ပြထားပါသည်။ ထုတ်လုပ်မှုစရိတ်အားလုံးကို ခြုံငုံကြည့်ပါက ၂၀၁၂ ခုနှစ် မိုးစပါးရာသီတွင် နာဂစ်မတိုင်မီကထက် ပျမ်းမျှ ၅၃% (အသေးစားလယ်သမားများအတွက် ၆၈%) မြင့်တက်လာပြီး ၂၀၁၃ ခုနှစ် နေ့စပါးရာသီတွင် နာဂစ်မတိုင်မီကထက် ၄၁% (အသေးစားလယ်သမားများအတွက် ၃၃%) မြင့်တက်လာကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ တစ်ချိန်တည်းတွင်ပင် နာဂစ်ပြီးနောက် သီးနှံထွက်ရှိမှုနှင့် ဈေးနှုန်းများသည် နာဂစ် မတိုင်မီကာလကထက် နိမ့်နေဆဲဖြစ်ပါသည်။

ဇယား (၄) - လယ်သမားအမျိုးအစားအလိုက် ပျမ်းမျှထုတ်လုပ်မှုကုန်ကျစရိတ်

အမျိုးအစား	ပိုးစပါး (ကျပ်သိန်းပေါင်း) ¹³		နေ့စပါး (ကျပ်သိန်းပေါင်း)	
	နာဂစ်မတိုင်မီ	၂၀၁၂ ခုနှစ်	နာဂစ်မတိုင်မီ	၂၀၁၂-၂၀၁၃ ခုနှစ်
လယ်သမားကြီး	၀.၈	၀.၀	၀.၂	၀.၆
လယ်သမားလတ်	၀.၇	၀.၀	၀.၂	၀.၄
လယ်သမားငယ်	၀.၇	၀.၂	၀.၂	၀.၆

၂၀၀၉ ခုနှစ်မှစ၍ စပါးဈေးနှုန်းများ တဖြည်းဖြည်းပြန်လည်ကောင်းမွန်လာသော်လည်း နာဂစ်မတိုင်မီက ဈေးနှုန်းအောက်တွင်ပင် ဆက်လက်ရှိနေပါသေးသည်။ ၂၀၀၈ ခုနှစ်တွင် နာဂစ်မုန်တိုင်းအတွင်း အရည်အသွေးမကောင်း၍ ဈေးနှုန်းကျဆင်းရခြင်းသည် ကမ္ဘာ့ငွေကြေးအကြပ်အတည်းကြောင့် ပြည်ပပို့ကုန်ဈေးနှုန်းများ ကျဆင်းခြင်းနှင့် ပေါင်းစပ်၍ ပိုမိုဆိုးရွားခဲ့ပါသည်။ အများသုံးစပါးမျိုးများဖြစ်သည့် ဘေးကြားနှင့် အခွန်မျိုးတို့အတွက် ဈေးနှုန်းများမှာ ၂၀၁၁ ခုနှစ်အထိ တဖြည်းဖြည်း ပြန်လည်ကောင်းမွန်လာပါသည်။ သို့ရာတွင် ၂၀၁၂ ခုနှစ်တွင်မူ နမူနာကျေးရွာများအနက် သုံးပုံနှစ်ပုံခန့်တွင် နာဂစ်မတိုင်မီဈေးနှုန်းများထက် နည်းနေသေးကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။^{၁၄} (ပုံ-၄)

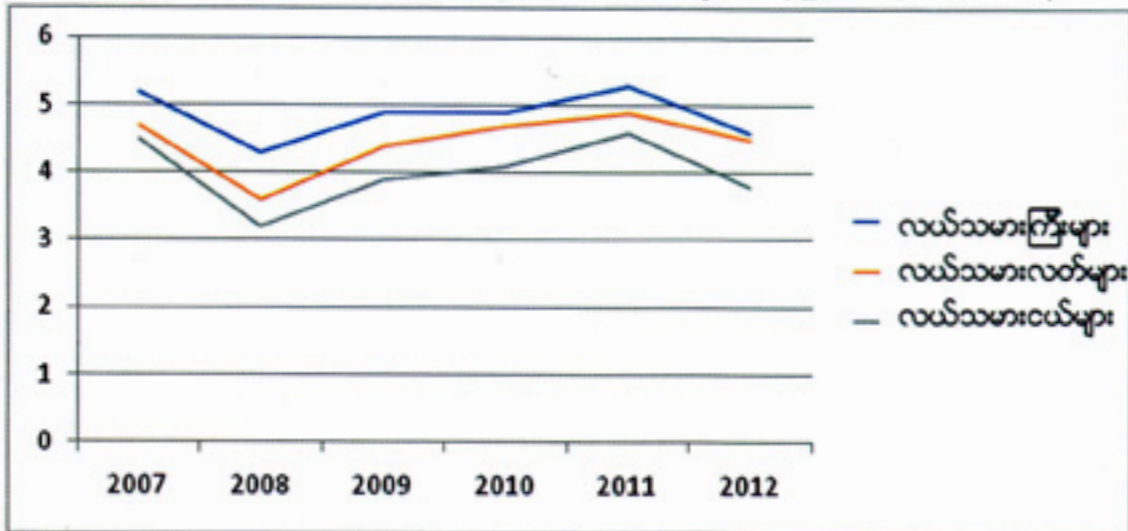
ပုံ (၄) - ၂၀၀၇ - ၂၀၁၂ ခုနှစ်အတွင်း ဝမ်းဗီးများ၏ ပျားပျာတလင်းပေါက်ဈေးနှုန်းများ (စပါး ၁၀၀ တင်းအတွက်ဈေးနှုန်း - ကျပ်သိန်းပေါင်း)

လယ်သမားများက စပါးအရည်အသွေးညံ့ခြင်းနှင့် ရိတ်သိမ်းပြီးချက်ချင်း ရောင်းချခြင်းတို့သည် ဈေးနှုန်းလျော့နည်းရသည့် အကြောင်းရင်း (၂) ချက်ဖြစ်ကြောင်း မှတ်ယူကြပါသည်။ မြေဆီလွှာဆားငန်ဓာတ်များခြင်း၊ ရာသီဥတု မမှန်ခြင်းနှင့် ပိုးမွှားကျရောက်သည့်ပြဿနာများကြောင့် စပါးအရည်အသွေးသည် ၂၀၀၈ ခုနှစ်မှစတင်၍ ကျဆင်းလာခဲ့ကြောင်း လယ်သမားများစွာတို့က ပြောကြားခဲ့ပါသည်။ ဥပမာအားဖြင့် ဘေးကြား စပါးဖို့၏ ဖျမ်းမှုဈေးနှုန်းမှာ ၂၀၁၂ ခုနှစ်တွင် ၁၀% ခန့် ကျဆင်းသွားခဲ့ရာ အကြောင်းရင်းမှာ ရိတ်သိမ်းချိန်တွင် အခါမဲ့မိုးရွာသွန်းခဲ့၍ စပါးအရည်အသွေးညံ့ဖျင်းသွားသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

နာဂစ်မုန်တိုင်းမတိုင်မီက လယ်သမားများသည် သီးနှံများရိတ်သိမ်းပြီးနောက် ဈေးနှုန်းမြင့်တက်လာသည့် အချိန်ကို စောင့်၍ အနည်းဆုံးတစ်စိတ်တစ်ပိုင်းကို ရောင်းချနိုင်ခဲ့ပါသည်။ ယခုအချိန်တွင် များစွာသော လယ်သမားများသည် ထိုကဲ့သို့ မစောင့်နိုင်ကြတော့ပါ။ လယ်သမားများသည် ငွေကြေးအလွန်အမင်း လိုအပ်နေသည့်အတွက် သီးနှံထွက်တုန်များကို ရိတ်သိမ်းပြီး ပြီးချင်းရောင်းချကြရကြောင်း နမူနာကျေးရွာများအနက် သုံးပုံနှစ်ပုံမှ (အနည်းငယ်သာ ထိခိုက်ခဲ့သည့် ကျေးရွာများအပါအဝင်) လယ်သမားများက ပြောကြားခဲ့ပါသည်။ ဥပမာအားဖြင့် လယ်ယာ လုပ်ငန်း 'ညှဲ'သောကျေးရွာများရှိ အသေးစားနှင့် အလတ်စားလယ်သမားများအနက် သုံးပုံတစ်ပုံခန့်သည် ၎င်းတို့၏ စပါးများကို ကြိုတင်ရောင်းချရပြီး (ဝယ်ယူသူများက လယ်မြေမှ စပါး ထွက်ရှိနိုင်ကြောင်း ယူဆဝယ်ယူသောအချိန်တွင်) များသောအားဖြင့် ရိတ်သိမ်းချိန်ဈေးနှုန်း၏ တစ်ဝက်ခန့်သာ ရရှိပါသည်။ ထိုသို့ ရောင်းချရငွေကို စပါးရိတ်သိမ်းချိန်ကုန်ကျစရိတ်များကာမိရန်နှင့် စိုက်ပျိုးရာသီအတွင်း ၎င်းတို့ ချေးယူထားသည့် အကြွေးများကို ပြန်ဆပ်ရန် အသုံးပြုကြရပါသည်။ အလျင်အမြန်ရောင်းချရသည့် ဖိအားအခြေအနေကြောင့် တလင်းပေါက်ဈေးနှုန်းများအပေါ် သက်ရောက်စေပြီး ယင်းသို့ အလျင်စလို ရောင်းချရန် မလိုအပ်သည့် လယ်သမားကြီးများမှာမူ လယ်သမားငယ်များထက် ပိုမြင့်သောဈေးနှုန်းများကို ပုံမှန်ရရှိကြပါသည်။ (ပုံ - ၅)။ 'လယ်သမားတွေလက်ထဲမှာ စပါးရှိနေရင်ဈေးက အမြဲတမ်းနည်းတယ်။ ကုန်သည်တွေလက်ထဲမှာ စပါးရှိနေရင်တော့ ဈေးတက်တော့တာပဲ'ဟူသော ခံစားချက်များကို ကျေးရွာများတွင် မကြာခဏ ကြားရပါသည်။

ပုံ (၅) ၂၀၀၇-၂၀၁၂ ခုနှစ်အတွင်း ဘေးကျားစပါးမျိုး၏ ပျမ်းမျှတလင်းပေါက်ဈေးနှုန်း (လယ်သမားအမျိုးအစားအလိုက်၊ စပါးတင်း ၁၀၀ အတွက် ဈေးနှုန်း - ကျပ်သိန်းပေါင်း)

‘မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသရှိ လယ်သမားများ၏ပြဿနာမှာ အကျိုးအမြတ်မရှိခြင်းဖြစ်ပါသည်’ဟု လယ်သမားလတ်တစ်ဦးက ပြောကြားခဲ့ပါသည်။ နာဂစ်မုန်တိုင်းမီက မိုးစပါးဈေးနှုန်းမှာ တင်း(၁၀၀)လျှင် (၅)သိန်းနီးပါးရှိခဲ့ပြီး၊ အထွက်နှုန်းမှာလည်း တစ်ဧကလျှင် (၄၀) တင်းကျော်ရှိသည့်အတွက် လယ်သမားများတွင် အကြွေးတင်ရှိမှုလည်း နည်းပါသည်။ ယနေ့အချိန်တွင် စပါးတင်း (၁၀၀) လျှင် (၄) သိန်းကျော်သို့ရောက်ခဲ့ပြီး အထွက်နှုန်းမှာလည်း တစ်ဧကတင်း(၄၀)မပြည့်တော့ပါ။ လယ်သမားများသည် အကြွေးများစွာတင်ရှိနေသဖြင့် ၎င်းတို့၏လယ်မြေတစ်စိတ်တစ်ပိုင်းကို ကြွေးရှင်များသို့ ထိုးအပ်ရမည် ဖြစ်ကြောင်း လယ်သမားငယ်နှင့် လယ်သမားလတ်များအနက် သုံးပုံတစ်ပုံခန့်က ပြောကြားခဲ့ပါသည်။ ရလဒ်အနေဖြင့် လယ်ယာလုပ်ငန်း ‘အသင့်အတင့်’နှင့် ‘ညံ့’သော ကျေးရွာများမှ လယ်သမားငယ်နှင့် လယ်သမားလတ်အများစုတို့သည် နာဂစ် မုန်တိုင်းနောက်ပိုင်းတွင် မည်သည့်အကျိုးအမြတ်မှ မရှိခဲ့ကြပါ။ နာဂစ်မုန်တိုင်းသည် ယင်း၏လမ်းကြောင်း တစ်လျှောက်ရှိ လယ်သမားများစွာတို့၏ စွမ်းဆောင်ရည်နှင့် ကြံ့ကြံ့ခံနိုင်မှုတို့ကိုပါ ကြီးမားစွာဖျက်ဆီးခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ထုတ်လုပ်မှုစွမ်းရည်နှင့် ကြံ့ကြံ့ခံနိုင်မှုတို့ကို ဆုံးရှုံးခြင်းသည် မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသရှိ အသက်မွေး ဝမ်းကြောင်းလုပ်ငန်းရလဒ်များကို ဖျက်ဆီးပစ်ခြင်းပင် ဖြစ်ပါသည်။ Box (၂) တွင် နာဂစ်မုန်တိုင်းကြောင့် မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသရှိ လယ်ယာလုပ်ငန်းများအပေါ် ရေရှည်ထိခိုက်မှုများကို ဖော်ပြထားပါသည်။

Box (၂) - ရုန်းကန်နေရသော လယ်သမားများအား သဘာဝဘေးအန္တရာယ်များက မည်သို့ စုပေါင်းထိခိုက်စေသနည်း။

ဖြစ်ရပ်(၁) - နာဂစ်မုန်တိုင်းနှင့်အခြားပြင်ပဖြစ်ရပ်များကြောင့် ထိခိုက်ခဲ့ရသည့် အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းလုပ်ငန်းများ

လပွတ္တာမြို့နယ်မှ လယ်မြေ (၃၀) ဧကခန့်ပိုင်ဆိုင်သော လယ်သမားကြီးတစ်ဦးသည် နာဂစ်မုန်တိုင်းကြောင့် စုဆောင်းပစ္စည်းနှင့် အရင်းအနှီးအချို့ ဆုံးရှုံးခဲ့ရသော်လည်း မုန်တိုင်းပြီးသည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် လယ်ယာလုပ်ငန်းကို ပြန်လည်လုပ်ကိုင်ခဲ့ပါသည်။ ထိုနှစ်စိုက်ပျိုးချိန်တွင် နာဂစ်မုန်တိုင်းမီက တစ်တင်းလျှင် ၃၀၀၀ ကျပ်ထက်ပိုမပေးရသော မျိုးစေ့များမှာ ၄၅၀၀ ကျပ် အထိ ဈေးတက်လာခဲ့ပါသည်။ ထိုလယ်သမားကြီးသည် ကုန်ကျစရိတ်မြင့်မားမှုကို ကာမိစေရန်အတွက် ငွေကျပ်သိန်း(၂၀)ကို တစ်လလျှင်(၁၅) ကျပ်တိုးဖြင့် ချေးယူခဲ့ရပါသည်။ ယင်းပမာဏမှာ ယခင်က လယ်ယာသွင်းအားစုများအတွက် သူ့ချေးယူလေ့ရှိသော ငွေပမာဏ၏ လေးဆခန့်ရှိပါသည်။ ကံမကောင်းစွာဖြင့်ပင် နာဂစ်မုန်တိုင်းမတိုင်မီက တစ်ဧကလျှင် အနည်းဆုံးစပါးတင်း (၄၀)ထွက်ရှိရာမှ ထိုနှစ်တွင် တစ်ဧက (၁၈)တင်းနှုန်းသာ ထွက်ရှိခဲ့ပါသည်။ ထိုသို့ အထွက်နှုန်း

နည်းပါးခြင်းမှာ လယ်ကို ကောင်းစွာမထွန်းယက်နိုင်ခဲ့ခြင်းကြောင့်ဖြစ်ကြောင်းနှင့် သူ့အနေဖြင့် နာဂစ်မုန်တိုင်းကာလအတွင်း ကျွဲနွားများ ဆုံးရှုံးခဲ့ရသည့် အခြားလယ်သမားများအား သူ၏ခိုင်းနွားများကို ဖျှံဝေအသုံးပြုခဲ့ကြောင်း လယ်သမားကြီးက အကြောင်းပြချက်ပေးခဲ့ပါသည်။

၂၀၀၉ ခုနှစ်တွင် စိုက်ပျိုးရာသီအစပိုင်း၌ ပိုးမွှားကျရောက်မှုပြဿနာများ ကြုံတွေ့ခဲ့ရသဖြင့် ဒုတိယအကြိမ်ပြန်လည် စိုက်ပျိုးခဲ့ရပါသည်။ ထိုနှစ်ပိုင်းမှစ၍ မြေဆီလွှာတွင် ဆားငန်ဓာတ်များနေမှုကြောင့် နှစ်တိုင်းနှစ်ကြိမ်မှသုံးကြိမ်အထိ ပြန်လည်စိုက်ပျိုးခဲ့ရပါသည်။ နာဂစ်မုန်တိုင်းတိုက်ခတ်ပြီးနောက်ပိုင်းတွင် ဒီရေတက်ချိန်ကြာမြင့်လာပြီး မြေသားများ ပိုမိုလာခြင်းနှင့် သူ၏ခိုင်းကျွဲနွားများ မလုံလောက်ခြင်းတို့ကြောင့် လက်တွန်းထွန်းစက်တစ်စီးကိုလည်း ငှားရမ်းအသုံးပြုရပါသည်။ ထို့အပြင် မြေဆီလွှာယိုယွင်းပျက်စီးလာခြင်းကို တုန့်ပြန်ရန်အတွက် ဓာတ်မြေဩဇာနှင့် ပိုးသတ်ဆေးများကို ပိုမိုအသုံးပြုလာရပါသည်။ ထိုကဲ့သို့ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများ ပြုလုပ်မှသာ အထွက်နှုန်းသည် တစ်ဧကလျှင် ၃၀တင်း အထိ ပြန်လည်ရောက်ရှိလာခဲ့ပါသည်။ သို့ရာတွင် ထုတ်လုပ်မှုကုန်ကျစရိတ်မှာမူ နာဂစ်မတိုင်မီကထက် ၅၀% ပိုများလာခဲ့ပါသည်။

ပိုဆိုးစေသောအချက်တစ်ချက်မှာ ယခုအချိန်တွင် စပါးဈေးနှုန်းသည် တင်း (၁၀၀)လျှင် (၂)သိန်းသို့ပင် မရောက်ရှိတော့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ကျေးရွာမှ အခြားသော လယ်သမားအများစုကဲ့သို့ပင် ဤလယ်သမားကြီးသည်လည်း စပါးများကို ရိတ်သိမ်းချိန်မတိုင်မီ ရောင်းချသောအခါ ရိတ်သိမ်းချိန် တလင်းပေါက်ဈေးနှုန်း၏ တစ်ဝက်ခန့်သာ ရရှိခဲ့ပါသည်။ ထိုနှစ်က လယ်သမားကြီး စိုက်ပျိုးထားသော လယ်များအနက် (၈)ဧကကို တစ်ဧကလျှင် (၃)သိန်းကျပ်ဖြင့် ရောင်းချခဲ့ရပါသည်။ ၂၀၁၂ ခုနှစ်တွင် ရိတ်သိမ်းချိန်၌ အချိန်အခါမဟုတ် မိုးရွာသွန်းမှုကြောင့် စပါးများထပ်မံပျက်စီးခဲ့ပါသည်။ SIM 4 သုတေသနဆောင်ရွက်ချိန်တွင် ထိုလယ်သမား ကြီးသည် မြန်မာ့လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးဘဏ်မှ တိုးမြှင့်ချေးပေးမည့် ချေးငွေများ (တစ်ဧကလျှင် တစ်သိန်းကျပ်နှုန်း)နှင့် လယ်ယာမြေဥပဒေ (ဤဥပဒေအရ မြေယာရောင်းချမှုကို ခွင့်ပြုပေးထားပါသည်) တို့ကို စောင့်မျှော်နေပြီး ငွေပိုချေးယူရန်နှင့် ကျန်ရှိသောလယ်မြေ (၂၂)ဧကအနက်အချို့ကို ရောင်းချရန် စီစဉ်နေပါသည်။ လယ်ယာမြေဥပဒေ၏ရလဒ်အဖြစ် သူ၏လယ်မြေများကို ပိုမိုမြင့်မားသော ဈေးနှုန်းဖြင့် ရောင်းချနိုင်မည်ဟု မျှော်လင့်နေပါသည်။

ဖြစ်ရပ် (၂) မိသားစုကို လုပ်ကျွေးနေသူတစ်ဦးဆုံးရှုံးရခြင်းကြောင့် ထိခိုက်မှုများ

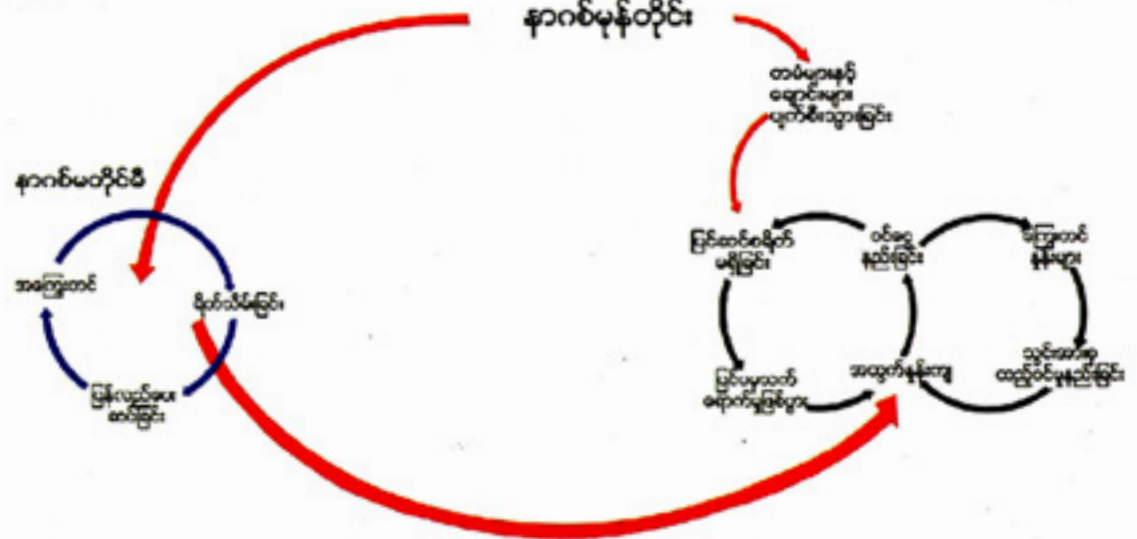
နာဂစ်မုန်တိုင်းမတိုင်မီက ကျောင်းကုန်းမြို့နယ်ရှိ မိသားစုတစ်ခုသည် ယောက်ျားဖြစ်သူ၏ မိဘများထံမှ အမွေရထားသောလယ်မြေ (၁၂) ဧကကို စိုက်ပျိုးလုပ်ကိုင်စားသောက်နေခဲ့ပါသည်။ နာဂစ်မုန်တိုင်းအတွင်း ယောက်ျားဖြစ်သူသေဆုံးသွားသောအခါ ထိုမိသားစုတွင် လယ်ယာလုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်နိုင်သူတစ်ဦးမှ မရှိသည့်အတွက် ယောက်ျားဖြစ်သူဘက်မှ အမျိုးများက ထိုလယ်မြေများကို ပြန်ယူသွားခဲ့ပါသည်။ မိန်းမဖြစ်သူက ထိုလယ်မြေများပြန်ရရေးအတွက် ယောက်ျားဘက်မှ အမျိုးများကို တရားစွဲခဲ့ပြီး လယ်မြေ (၁၂) ဧကအနက် (၆) ဧကကို ပြန်လည်ရရှိခဲ့ပါသည်။ သို့ရာတွင် မိသားစုအတွင်း လယ်လုပ်နိုင်သူတစ်ဦးမှမရှိသည့်အတွက် ထိုမိသားစု၏ဝင်ငွေမှာလည်း လျော့ကျလာခဲ့ပါသည်။ ထို့အပြင် မြေယာအငြင်းပွားမှု ဖြစ်နေစဉ်အတွင်း တရားရုံးအတွက် ကုန်ကျစရိတ်များရှိခဲ့သောကြောင့် အကြွေးများလည်း တင်ရှိခဲ့ပါသည်။ ထိုမိသားစုသည် အိမ်နှင့်ခြံဝင်းတို့ကို သမီးတစ်ဦး၏ယောက်ျားဘက်မှအမျိုးများသို့ တစ်ဖြည်းဖြည်းရောင်းချခဲ့ရပါသည်။ ယခုအခါ သူတို့၏ လယ်မြေများကို ငွေအနည်းငယ်ဖြင့်သာ ငှားရမ်းထားရပါသည်။

ဆိုးရွားစွာထိခိုက်ခဲ့သော လယ်လုပ်ကျွေးရွာများသည် အဘယ်ကြောင့် ပြန်လည်မထူထောင်နိုင်ပါသနည်း။

ဆိုးရွားစွာထိခိုက်ခဲ့သော လယ်လုပ်ကျွေးရွာများ၏ ကံမကောင်းမှုမှာ အဖျက်အဆီးသံသရာနှစ်ခုဖြင့် လည်ပတ်နေခဲ့ပါသည်။ ပထမအချက်မှာ မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသရှိလယ်ယာလုပ်ငန်းတွင် အဓိကသွင်ပြင်တစ်ခုဖြစ်နေသည့် ကြေးယူ - ရိတ်သိမ်း - ကြေးပြန်ဆပ် သံသရာကို နာဂစ်မုန်တိုင်းက ဖျက်ဆီးလိုက်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ လယ်သမားများသည် သီးနှံများစိုက်ပျိုးရန်နှင့် ရိတ်သိမ်းရန်အတွက် ငွေကြေးချေးယူကြရပြီး သီးနှံများရောင်း

ချွေးနောက်တွင် အကြွေးပြန်ဆပ်ကြရပါသည်။ နွေစပါးများ ရိတ်သိမ်းသည့်အချိန်ခန့်တွင် နာဂစ်မုန်တိုင်း တိုက်ခတ်ခဲ့ပြီး စပါးများမှာ လယ်ကွက်အတွင်းတွင်လည်းကောင်း၊ သိုလှောင်ထားစဉ်တွင်လည်းကောင်း ဖျက်ဆီးခံခဲ့ရပါသည်။ စပါးအထွက်နှုန်းနည်းပါးခြင်းသည် လယ်သမားများအတွက် ဝင်ငွေလျော့နည်း ခြင်းဖြစ်၍ ၎င်းတို့၏ အကြွေးများကို ပြန်မဆပ်နိုင်တော့ပါ။ အကူအညီများက လယ်ယာအတွက် သွင်းအားစုများကို ထောက်ပံ့ပေးခဲ့သော်လည်း လယ်သမားများအနေဖြင့် သွင်းအားစုအနည်းငယ်ကိုသာ အသုံးပြုနိုင်ခဲ့သည့်အတွက် အထွက်နှုန်းများလည်း လျော့ကျခဲ့ပါသည်။ ဗုတိယအချက်မှာ လယ်ယာလုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်သည့် ကျေးရွာများ၏ ဂေဟစနစ်များအတွက် အဓိကကျသော တမံများနှင့်ချောင်းများကို နာဂစ်မုန်တိုင်းက ထိခိုက်ဖျက်ဆီးခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ နာဂစ်မုန်တိုင်းတိုက်ခတ်ပြီးနောက်အကူအညီများအတွင်း သို့မဟုတ် ထို့နောက်ပိုင်း အကူအညီများအရ ပြန်လည်ပြုပြင်ရန် ရန်ပုံငွေအနည်းငယ်သာရရှိသည့်အတွက် လယ်ယာမြေများသည် ရေကြီးခြင်း၊ ဆားငန်ဓာတ်များခြင်းနှင့် ပိုးမွှားဖျက်ဆီးမှုတို့ကို ပိုမိုလွယ်ကူစွာခံလာရပြီး ဆက်လက်၍ အထွက်နှုန်းနှင့် ဝင်ငွေများကျဆင်းစေပါသည်။ ပုံ(၆)တွင် နာဂစ်မုန်တိုင်း၏ တိုက်ရိုက်သက်ရောက်မှုများနှင့် ရေရှည်တွင် ဖြစ်ပေါ်လာသည့် သွယ်ဝိုက်သက်ရောက်မှုများ၏ စီးဆင်းမှုကို ပေါင်းစပ်ဖော်ပြထားပါသည်။

ပုံ(၆)- ဆိုးရွားစွာထိခိုက်ခဲ့သော လယ်လုပ်ကျေးရွာများသည် အဘယ်ကြောင့် ပြန်လည်မထူထောင်နိုင်ပါသနည်း။

ငါးဖမ်းလုပ်ငန်း

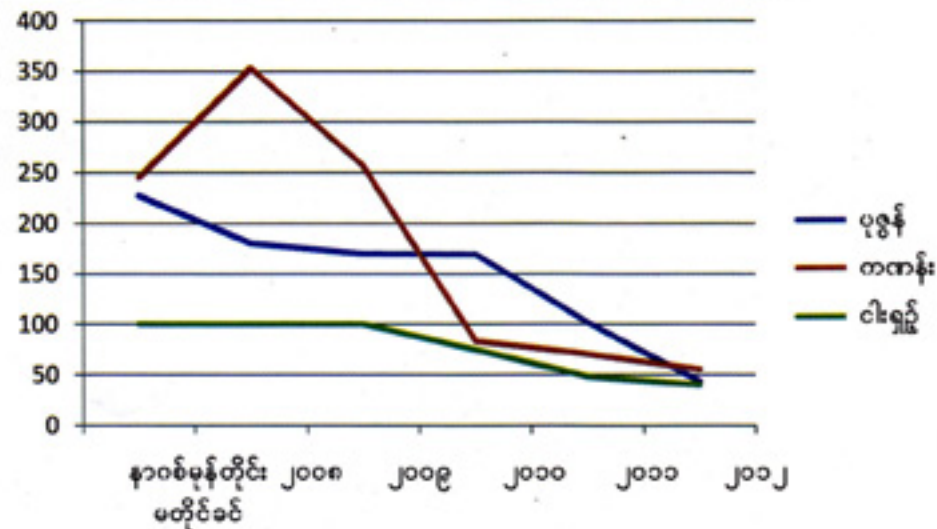
နာဂစ်မုန်တိုင်းတိုက်ပြီးစအချိန်တွင် ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းသည် ယခင်က ငါးဖမ်းသူဟုတ်သည်ဖြစ်စေ၊ မဟုတ်သည်ဖြစ်စေ၊ ကျေးရွာသားများစွာအတွက် ဝင်ငွေရရှိနိုင်သည့် အကောင်းဆုံးအခွင့်အလမ်းဖြစ်ခဲ့ပါသည်။ မုန်တိုင်းတိုက်ခတ်ပြီးစအချိန်တွင် ပစ္စန်းကဲ့သို့သော အချို့ငါးအမျိုးအစားများသည် ပေါများခဲ့ပြီး ဖမ်းဆီးရမှုတိုးတက်လာခဲ့ကြောင်း ငါးဖမ်းသူတစ်ဦးက ပြောကြားခဲ့ပါသည်။ သို့ရာတွင် ငါးဖမ်းသူများသည်လည်း မုန်တိုင်းအတွင်း ပစ္စည်းကိရိယာများ ဆုံးရှုံးခဲ့ရသည့်အတွက် ထိုသို့သော တိုးတက်မှုများကို အမြတ်မထုတ်နိုင်ခဲ့ကြပါ။ ထို့အပြင် နာဂစ်ပြီးနောက် ငါးဝယ်လိုအားသည်လည်း ကျဆင်းခဲ့ပါသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် လူများက နာဂစ်ဒဏ်ခံရသည့် စရိယာများရှိ ငါးများသည် မြစ်အတွင်းမျောပါနေသည့် လူသေအလောင်းများကြောင့် ညစ်ညမ်းနေသည်ဟု ယုံကြည်ကြသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ ၂၀၀၉ ခုနှစ်တွင် ငါးပေါများခြင်း၊ ဖမ်းဆီးရမှု ပုံမှန်ရှိခြင်းနှင့် အကူအညီများကြောင့် အသေးစားငါးဖမ်းသူများနှင့်အလုပ်သမားများသည် ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းဖြင့် အသက်မွေးနိုင်ခဲ့ပါသည်။ ငါးဖမ်းခြင်းသည် ငွေချေးသူနှင့် အကြွေးယူသူနှစ်ဦးလုံးအတွက် အကျိုးအမြတ်ဖြစ်စေသော လုပ်ငန်းဖြစ်ပြီး ထိုအချိန်က လယ်ယာလုပ်ငန်းထက်ပင် အမြတ်ပိုများသည့်အတွက် များစွာသောလုပ်သားများက ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းထဲမှ ငွေချေးယူခဲ့ကြပါသည်။ တစ်ချိန်တည်းတွင်ပင် များစွာသော ကျေးရွာသားများကလည်း အကူ

အညီပေးသူများထံမှ ငါးဖမ်းပစ္စည်းများ လက်ခံရရှိခဲ့ရာ နာဂစ်မတိုင်မီက ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းကို အဓိကအသက်မွေးဝမ်းကျောင်းအဖြစ် မလုပ်ကိုင်ခဲ့သည့် ကျေးရွာများတွင်ပင် အကူအညီများ ရရှိခဲ့ပါသည်။ ပိုမိုတန်ဖိုးကြီးသော ငါးဖမ်းပစ္စည်းများ လိုအပ်သည့် အလတ်စားငါးဖမ်းသူများမှာ မည်သည့် အကူအညီမှမရရှိခဲ့ပါ။ သို့ရာတွင် ငါးဖိုင်များထံမှ ချေးယူငွေများဖြင့် ငါးဖမ်းလှေများ၊ ငါးဖမ်းပိုက်များကို ရင်းနှီးမြှုပ်နှံနိုင်ခဲ့ပါသည်။

ငါးဖမ်းဆီးရရှိမှု ရုတ်တရက်လျော့ကျသွားခြင်း

နမူနာကျေးရွာများအနက် ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းကို အဓိကလုပ်ကိုင်သည့် ကျေးရွာ (၁၁)ရွာတို့တွင် ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းကသည် ၂၀၁၀ ခုနှစ်မှစ၍ သိသာစွာ ယိုယွင်းလာခဲ့ရာ အထူးသဖြင့် ဖျာပုံ၊ ဒေးဒရဲနှင့် ဘိုကလေးမြို့နယ်များတွင် ပိုမိုဆိုးရွားပါသည်။ ငါးပေါများမှုနှင့် ငါးဖမ်းဆီးရမှု ရုတ်တရက်လျော့ကျသွားခြင်းသည် အကျိုးအမြတ်နည်းခြင်း၏ အဓိကအကြောင်းရင်းဖြစ်ကြောင်း ငါးဖမ်းလုပ်သားများက စဉ်းစားကြပါသည်။ ပုံ (၇) တွင် ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်သည့် ကျေးရွာ(၅)ရွာ၏ အချက်အလက်ရရှိနိုင်သော ကာလများအတွက် ငါးထုတ်လုပ်မှုကို ဖော်ပြထားပါသည်။ ၂၀၁၂ ခုနှစ်တွင် ပုလွန်ထုတ်လုပ်မှုမှာ နာဂစ်မတိုင်မီကာလထက် ၈၀% ခန့်အထိ လျော့ကျသွားပြီး ငါးသလောက် ငါးမှာ ၆၀% အထိ လျော့ကျသွားခဲ့ပါသည်။ အထူးပြင်းထန်မှုမှာ ၂၀၀၉ ခုနှစ်မှ ၂၀၁၀ ခုနှစ်အတွင်း ပုလွန်ထွက်ရှိမှု သုံးပုံနှစ်ပုံခန့်လျော့ကျသွားခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းကျဆင်းမှုသည် မြစ်ဝကျွန်းပေါ် ဒေသရှိ ကျေးရွာများ၏ စီးပွားရေးကို ကျယ်ပြန့်စွာ အကျိုးသက်ရောက်ခဲ့ပါသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် လယ်ယာလုပ်ငန်းမှဝင်ငွေနည်းပါးသည့်အချိန်တွင် များစွာသော အလုပ်သမား များနှင့် လယ်သမားငယ်များက ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းအတွင်း ဝင်ရောက်လာသောကြောင့်ဖြစ်ပါသည်။ ၂၀၁၀ ခုနှစ် တွင်၊ နမူနာကျေးရွာများ၏ ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းသည် မော်လမြိုင်ကျွန်းမြို့နယ်တွင်သာ အားထားလောက်သော ဝင်ငွေရင်းမြစ်အဖြစ် ဆက်လက်တည်ရှိနေခဲ့ပါသည်။

(ပုံ) ၇ တံငါရွာ(၅)ရွာ၏ နှစ်စဉ်ပျမ်းမျှ ငါးထုတ်လုပ်မှု (ပိဿာ)

ငါးဖမ်းသူများက ငါးပေါများမှုလျော့ကျရသည့် အကြောင်းရင်းကို ရှင်းပြရန် ခက်ခဲသည်ဟု ရှုမြင်ကြပါသည်။ SIM3 လေ့လာမှုတွင် ညွှန်ပြထားသကဲ့သို့ပင်၊ မြစ်ဝကျွန်းပေါ် ဒေသမြို့နယ်များစွာတို့တွင် ငါးအလွန်အကျွံဖမ်းဆီးခြင်း၊ နာဂစ်မုန်တိုင်းကြောင့် ပတ်ဝန်းကျင်ယိုယွင်းလာခြင်း (အထူးသဖြင့် ငါးများသားပေါက်လေသော ဒီရေတောများ ပျက်ဆီးခြင်း)၊ ရေရှည်တည်တံ့မှုမရှိသော ငါးဖမ်းသည့်နည်းလမ်းများကို အသုံးပြုခြင်း (ဥပမာအားဖြင့် လျှပ်စစ်ဖြင့် ရှော့တိုက်ငါးဖမ်းခြင်း သို့မဟုတ် အကူအညီပေးသူများက ပံ့ပိုးပေးသည့် အလွန်တင်းကျပ်သော ငါးဖမ်းပိုက်များ အသုံးပြုခြင်း)နှင့် နာဂစ်မုန်တိုင်းကာလအတွင်း အသက်များ ဆုံးရှုံးခြင်းကြောင့် အသိပညာများလည်း ဆုံးရှုံးခြင်းစသည်တို့သည် အဓိကအကြောင်းရင်းများ ဖြစ်နိုင်ပါသည်။

ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းကဏ္ဍတွင် ရင်ဆိုင်နေရသည့် စိန်ခေါ်မှုများမှာ မြို့နယ်အချို့ရှိ ဆိုးရွားစွာထိခိုက်ခဲ့ခဲ့ရသော ကျေးရွာများတွင် အသေးစားငါးဖမ်းလုပ်ငန်းများသည် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်းအဖြစ်မှ ရပ်နားသွားရလောက်အောင် အလွန်ပြင်းထန်ပါသည်။ SIM လေ့လာမှု (၄) ကြိမ်မှ တွေ့ရှိချက်များအရ ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းဆောင်ရွက်သည့် နမူနာကျေးရွာ(၂၁)ရွာအနက် (၄)ရွာတွင် မကြာမီကာလအတွင်း ငါးဖမ်းလုပ်ငန်း ကွယ်ပျောက်သွားရန် အလားအလာများ ရှိနေပါသည်။ (Box-၃)။ အမှန်တကယ်တွင်မူ ထိုကျေးရွာများရှိ အသေးစားနှင့် အလတ်စားငါးဖမ်းလုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်သူ သုံးပုံတစ်ပုံမှ တစ်ဝက်အထိမှာ ငါးဖမ်းခြင်းလုပ်ငန်းကို စွန့်လွှတ်ပြီး ပင်လယ်ကမ်းဝေး ငါးဖမ်းသင်္ဘောများတွင် ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သားများဖြစ်လာခဲ့ပါသည်။ ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်သည့် အခြားသောကျေးရွာများတွင် အသေးစားနှင့် အလတ်စားငါးဖမ်းလုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်သူများသည် ငါးဖမ်းဆီးရမှုတိုးတက်လာနိုင်သည်ဟူသော မျှော်လင့်ချက်များဖြင့် ဆက်လက်လုပ်ကိုင်နေဆဲဖြစ်ပါသည်။ တစ်ချိန်တည်းတွင်ပင် ၎င်းတို့၏ အဓိကအသက်မွေးမှုအတွက် အလုပ်သမားများအဖြစ် လုပ်ကိုင်နေကြပါသည်။

Box (၃) နာဂစ်မုန်တိုင်းတိုက်ခတ်ပြီး (၅)နှစ်အကြာတွင် ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်သူတစ်ဦး၏ အခြေအနေဖော်ပြချက်။

နာဂစ်မုန်တိုင်းမတိုင်မီက ဒေးဒရဲမြို့နယ်ရှိ ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်သူတစ်ဦးသည် ငါးသလောက် အဓိကဖမ်းဆီးပြီး နှစ်စဉ် (၇)သိန်းမှ (၈)သိန်းအထိ ဝင်ငွေရှိပါသည်။ သူသည် ငါးဒိုင်ထံမှသာ ငွေချေးယူလေ့ရှိပြီး ငါးဖမ်းရရှိသည့်အခါတွင် ထိုအကြွေးများကို ပြန်ဆပ်ပါသည်။ ထိုငါးဖမ်းလုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်သူသည် နာဂစ်မုန်တိုင်းအတွင်း လေ့နှင့်ငါးဖမ်းပိုက်များ ဆုံးရှုံးခဲ့ရပြီး အကူအညီပေးသူများထံမှလည်း မည်သည့်ငါးဖမ်းပစ္စည်းမှမရရှိခဲ့ပါ။ ၂၀၀၉ ခုနှစ်တွင် နောက်တစ်ကြိမ် ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်ရန် ကြိုးစားသည့်အနေဖြင့် ငွေချေးစားသူတစ်ဦးထံမှ တစ်လလျှင် ၁၀% အတိုးဖြင့် ငွေကျပ် (၁၀)သိန်းကို လည်းကောင်း၊ မြို့နယ်အတွင်းရှိ ငါးဒိုင်ထံမှငွေကြေးအနည်းငယ်ကိုလည်းကောင်း ချေးယူခဲ့ပါသည်။ ဤနှစ်အတွင်း ငါးဖမ်းဆီးရမှုကောင်းမွန်ခဲ့ပြီး ငွေကျပ် (၆)သိန်းခန့် ဝင်ငွေရရှိခဲ့ပါသည်။ ထိုပမာဏသည် နာဂစ်မတိုက်ခတ်မီက ရရှိငွေနှီးပါး ဖြစ်ပါသည်။

သို့ရာတွင် ငါးသလောက်ဖမ်းဆီးရရှိမှုတိုးတက်လာပြီး၊ ကျေးရွာရှိ လယ်ယာလုပ်ငန်းတွင် မည်သည့်အလုပ်အကိုင်မှ ဖန်တီးပေးနိုင်မှုမရှိသည့်အတွက် အလုပ်သမားများစွာတို့ကလည်း ငါးဒိုင်များထံမှ ငွေချေးယူကြပြီး ငါးဖမ်းခြင်းလုပ်ငန်းကို စတင်လုပ်လာကြပါသည်။ ငါးဖမ်းသူများပြားလာသည့်အတွက် ၂၀၁၀ ခုနှစ်တွင် ငါးအရအမီမကျဆင်းခဲ့ပါသည်။ ထိုငါးဖမ်းလုပ်ငန်းလုပ်သူသည် ၂၀၁၁ ခုနှစ်တွင် နာဂစ်မုန်တိုင်းမတိုင်မီကာလထက် တစ်ဝက်ခန့်သာ ငါးဖမ်းဆီးရမိသော်လည်း ငါးဈေးများနှစ်ဆကျော် မြင့်တက်သွားသည့်အတွက် ကံကောင်းစွာဖြင့် ငွေကျပ် (၆)သိန်းခန့် ဝင်ငွေရရှိခဲ့ပါသည်။ သို့ရာတွင် ငွေချေးစားသူထံမှ ချေးယူထားသော အကြွေးများကို ပြန်ဆပ်နိုင်ခြင်း မရှိသေးပါ။ အကြပ်တည်းဆုံးအချိန်သည် ၂၀၁၂ ခုနှစ်တွင် ရောက်လာခဲ့ပါသည်။ ထိုနှစ်အတွင်း ငါးဖမ်းဆီးရမှုထပ်မံကျဆင်းခဲ့ပြီး တစ်နှစ်လုံးအတွက် ငွေကျပ် (၃)သိန်းသာ ဝင်ငွေရရှိခဲ့ပါသည်။ SIM သုတေသနပြုလုပ်သည့်အချိန်တွင် ထိုငါးဖမ်းလုပ်ကိုင်သူသည် အကြွေးများ ပြန်ဆပ်နိုင်ရန်အတွက် ငါးဖမ်းလေ့နှင့် ငါးဖမ်းပိုက်များကို ပြန်ရောင်းချရမည့်အခြေအနေတွင် ရှိနေပြီး ထိုသို့ ရောင်းချလိုက်ပါက သူ၏ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်း ပျောက်ဆုံးသွားမည်ကို စိုးရိမ်နေကြောင်း တွေ့ရှိခဲ့ရပါသည်။

ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်သူများသည် ဈေးကောင်းရချိန်ကို အခွင့်ကောင်းမယူနိုင်ခဲ့ကြပါ။

ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်သူများသည် ငါးဈေးကောင်းခြင်း၏ အကျိုးအမြတ်များကို ထပ်မံမရရှိနိုင်တော့ပါ။ ၂၀၀၈ ခုနှစ်မှ ၂၀၁၂ ခုနှစ်ကာလအတွင်းတွင် ပုစွန်နှင့် ပုစွန်ဆိပ်ဈေးနှုန်းမှာ များသောအားဖြင့် တည်ငြိမ်နေပြီး၊ ပြည်ပသို့တင်ပို့ရောင်းချရသည့် ငါးသလောက်ဈေးနှုန်းမှာ ၇၇% မြင့်တက်လာခဲ့ပါသည်။ (ဇယား - ၅)။

သို့ရာတွင် ငါးသလောက်တစ်ဖိုး တည်း၏ဈေးနှုန်းမြင့်တက်မှုက ငါးဖမ်းဆီးရမှုလျော့ကျခြင်းကို မကာမိစေနိုင်ဘဲ အကျိုးအမြတ်ရရှိမှုမှာလည်း သိသာစွာ ကျဆင်းခဲ့ပါသည်။ ငါးဖမ်းလုပ်သားများက ၎င်းတို့အနေဖြင့် ငါးဖမ်းရာသီများ၌ပင်၊ ရက်သတ္တပတ် (၂)ပတ်ကြာ ငါးဖမ်းစက်ဝန်းအတွင်း၊ ငါးတစ်ကောင်မှ မမိသောအချိန်များကို ၂ ရက် ၃ ရက်ခန့် ကြိုတွေ့နေရကြောင်း ပြောကြားခဲ့ပါသည်။^{၁၅} ၎င်းတို့အနေဖြင့် ထိုကဲ့သို့ ငါးရှားပါးမှုကို နာဂစ်မတိုင်မီက မတွေ့ကြုံခဲ့ရပါ။ ထို့အပြင် အသေးစားငါးဖမ်းလုပ်ငန်းလုပ်ကိုင် သူများသည် ၎င်းတို့ဖမ်းမိလာသော ငါးများကို ဈေးလျော့ရောင်းခြင်းဖြင့် ပြန်ဆပ်ရမည့် ကြိုတင်ငွေများကို ငါးပိုင်များထံမှ ရယူနေရပါသည်။

ဇယား(၅) - ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်သည့် ကျေးရွာ(၅)ရွာတွင် နှစ်စဉ်ပျမ်းမျှငါးဈေးနှုန်း (ကျပ်ငွေဖြင့် တစ်ပိဿာဈေးနှုန်း)

ငါးအမျိုးအစား	နာဂစ်မတိုင်မီ	၂၀၁၀ခုနှစ်	၂၀၁၅ခုနှစ်	၂၀၁၈ခုနှစ်	၂၀၁၉ခုနှစ်	၂၀၂၀ခုနှစ်
ပုစွန်တောရွာ	၁၅၃၃	၁၆၀၀	၁၇၅၀	၁၆၀၀	၁၅၂၂	၁၅၆၇
ပုစွန်ဆိတ်	၇၅၀	၉၀၀	၉၀၀	၆၆၇	၉၃၃	၁၀၀၀
ငါးသလောက်	၁၆၇၀၀	၁၇၂၀၀	၂၀၂၅၀	၂၄၆၅၀	၂၅၉၀၀	၃၀၄၀၀

ငါးဖမ်းဆီးရမှုကျဆင်းလာခြင်းတွင် ဒေသအလိုက် ပြောင်းလဲမှုများစွာ ရှိပါသည်။

ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းကျဆင်းလာခြင်းသည် မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသရှိ မြို့နယ်အားလုံးတွင် တစ်ညီတည်းဖြစ်နေခြင်းမဟုတ်ပါ။ မော်လမြိုင်ကျွန်း၊ လပွတ္တာနှင့် ငပုတောမြို့နယ်များမှ ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်သည့် ကျေးရွာများသည် ဖျားပုံ၊ ဘိုကလေးနှင့် ဒေးဒဲမြို့နယ်များမှ ကျေးရွာများထက် ပိုမိုကောင်းမွန်သော အခြေအနေတွင် ရှိနေပါသည်။ မော်လမြိုင်ကျွန်း၊ လပွတ္တာနှင့် ငပုတောမြို့နယ်များရှိ ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်သူများသည် ငါးပေါများမှုကျဆင်းခြင်းနှင့် တွေ့ကြုံခဲ့ရသော်လည်း ၎င်းတို့၏ ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းများမှာ အသင့်အတင့်ကောင်းမွန်နေကြောင်း SIM 4 လေ့လာမှုအတွင်း ပြောကြားခဲ့ပါသည်။ အခြားမြို့နယ် (၃) မြို့နယ်ရှိ ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်သူများမှာမူ ငါးပေါများမှု သိသာစွာ ကျဆင်းလာခြင်းကြောင့် ငါးဖမ်းဆီးရမှုမရှိသော နေ့ရက်များပင် ကြုံတွေ့နေရပါသည်။

ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းကဏ္ဍအုပ်ချုပ်မှုသည် ငါးဖမ်းလုပ်သားများ၏ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်းများ ပြန်လည်ထူထောင်နိုင်စွမ်းကို လျော့ကျစေရာတွင် အရေးကြီးသော အခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်နေပါသည်။ ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းကဏ္ဍတွင်းရှိ အုပ်ချုပ်မှုဆိုင်ရာပြဿနာများ၊ အထူးသဖြင့် ငါးဖမ်းလိုင်စင်များ ခွဲဝေချထားပေးခြင်းနှင့် ပတ်သက်သည့် ပြဿနာများသည် နာဂစ်မုန်တိုင်းထက် စောစွာရှိနေခဲ့ပြီးဖြစ်ပါသည်။ (Box - ၄) သို့ရာတွင် ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းနှင့်ပတ်သက်သည့် အကန့်အသတ်များသည် နာဂစ်မုန်တိုင်းပြီးနောက် ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းကဏ္ဍ ပြန်လည်ထူထောင်နိုင်သည့်အချိန်တွင် ပိုမိုသိသာလာပါသည်။ ငါးဖမ်းကွက်အများစုကိုလေလံနှင့် မဲစနစ်များဖြင့် ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းရှင်ကြီးများသို့ ရောင်းချခဲ့ခြင်းကြောင့် ဖျားပုံနှင့်ဒေးဒဲမြို့နယ်တို့တွင် အများပြည်သူ ဝင်ရောက်နိုင်သည့် ငါးဖမ်းကွက်များ ပိုမိုနည်းပါးပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ ငါးဖမ်းလိုင်စင်များသည် အခြားနေရာများထက် ဆယ်ဆခန့် ဈေးကြီးနေပါသည်။ ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်သူများကလည်း မြင့်မားသော လိုင်စင်ကြေးများပေးနိုင်ရန်အတွက် တစ်နှစ်ပတ်လုံး ငါးဖမ်းဆီးကြပါသည်။ ထိုသို့ဖမ်းရာတွင် ငါးသားပေါက်ချိန်များလည်း ပါဝင်သည့်အတွက်၊ ရေရှည်တွင် ငါးပေါများမှုကို ဆိုးရွားစွာထိခိုက်စေပါသည်။ ငါးဖမ်းလုပ်သားများသည် ဘက်ထရီဖြင့် ရှောင်တိုက်ဖမ်းခြင်း၊ အဆိပ်ချွန်ခြင်း သို့မဟုတ် ကွက်စိပ်ပိုက်များဖြင့် ဖမ်းခြင်းစသည့် ထိခိုက်စေသော ငါးဖမ်း နည်းလမ်းများကိုလည်း အသုံးပြုခဲ့ကြပါသည်။ ရလဒ်မှာ ငါးအလွန်အကျွံဖမ်းခြင်းနှင့် ဂေဟစနစ် ပျက်စီးခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ထို့အပြင် ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းရှင်ကြီးများက အလုပ်သမားများစွာတို့ ပါဝင်လုပ်ကိုင်နေ သည့် ငါးဖမ်းလုပ် ငန်းငယ်များ၏ တစ်ပိုင်တစ်နိုင်ငါးဖမ်းခြင်းကို တားမြစ်ပိတ်ပင်ထားပါသည်။

Box (၄) - ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းကဏ္ဍတွင်း အုပ်ချုပ်မှု

ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီး၊ ဖျာပုံခရိုင်သည် ဖျာပုံ၊ ဘိုကလေး၊ ကျိုက်လတ်နှင့် ဒေးဒရဲမြို့နယ်တို့ ပါဝင်ပြီး လိုင်စင်ရရှိထားသည့် စီးပွားဖြစ် ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်သူများအား တစ်နှစ်ပတ်လုံး ငါးဖမ်းခွင့်ပြုထား သည့် တစ်ခုတည်းသော ခရိုင်ဖြစ်ပါသည်။ ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီးရှိ အခြားသော ခရိုင်(၅)ခုတို့တွင် လိုင်စင် ရရှိထားသည့် ငါးလုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်သူများအား မိုးရာသီတွင်သာ ငါးဖမ်းခွင့်ပြုပြီး စီးပွားဖြစ်မဟုတ်သော ငါးဖမ်းသူများကိုမူ ခြောက်သွေ့ရာသီတွင် ငါးဖမ်းခွင့်ပြုထားပါသည်။ ဖျာပုံခရိုင်တွင် ဤစည်းကမ်းချက်ကို ၁၉၉၁ ခုနှစ်မှ စတင်၍ စတင်ကျင့်သုံးခဲ့ပါသည်။

၂၀၁၁ ခုနှစ်မတိုင်မီက ငါးဖမ်းလိုင်စင်များကို လေလံစနစ်ဖြင့် ခွဲဝေချထားပေးသော်လည်း လေလံ ပစ်သည့် ငါးဖမ်းကွက်များ၏ ကြမ်းခင်းဈေးနှုန်းကို အများပြည်သူသို့ ပွင့်လင်းစွာကြေငြာပေးခြင်းမရှိခဲ့ပါ။ ခရိုင်/တိုင်းဒေသကြီး အာဏာပိုင်များနှင့် နီးစပ်သူများကိုသာ ထိုအကြောင်းအား သိရှိစေသည့် အတွက် ထိုနီးစပ်သူများသာ လေလံဆွဲသူများဖြစ်လာကြပါသည်။ ၂၀၁၁ ခုနှစ်မှစ၍ လေလံပွဲများသည် တဖြည်းဖြည်း ပွင့်လင်းမြင်သာမှုရှိလာပြီး ကြမ်းခင်းဈေးနှုန်းများကိုလည်း အများပြည်သူသို့ ကြိုတင် အသိပေးထားပါသည်။ သို့သော် လေလံပွဲတွင် ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်သူများထက် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းရှင် များအကြား ပြင်းထန်စွာ ယှဉ်ပြိုင်ကြသဖြင့် လိုင်စင်ဈေးနှုန်းများ မြင့်မားခဲ့ပါသည်။ ထို့နောက်တွင် အမှန်တကယ် ငါးဖမ်းလုပ်ငန်း လုပ်ကိုင်သူများက ထိုစီးပွားရေးလုပ်ငန်းရှင်များထံမှ လိုင်စင်များကို ဈေးနှုန်းနှစ်ဆကျော်ပေးပြီး ပြန်လည် ဝယ်ယူကြရပါသည်။ ငါးဖမ်းသူများကလည်း ထိခိုက်စေသော ငါးဖမ်းနည်းလမ်းများကို အသုံးပြုလာကြပါ သည်။ ၂၀၁၃ ခုနှစ်တွင် စည်းကမ်းချက်များကို ထပ်မံပြောင်းလဲခဲ့ရာ လူတစ်ဦးသည် ငါးဖမ်းကွက် (၅)ကွက် အထိသာ လိုင်စင်ဝယ်ယူနိုင်ပြီး လေလံပွဲတွင် လိုင်စင်အရေအတွက် ပိုမိုခွင့်ပြုပေးနိုင်ရန်အတွက် ငါးဖမ်း ကွက်များ၏ အရွယ်အစားကိုလည်း လျော့ချခဲ့ပါသည်။ ထိုအချိန်မှစ၍ လိုင်စင်ဈေးနှုန်းများ လျော့ကျသွားပြီး ငါးအလွန်အကျွံဖမ်းဆီးမည့် ဖိအားများလည်း လျော့ပါးသွားခဲ့ပါသည်။

၂၀၁၃ ခုနှစ်တွင် ဖျာပုံခရိုင်အတွင်းရှိ ရေချိုငါးဖမ်းလုပ်ငန်းများကို တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရက ဆုံးဖြတ် ပေးပါသည်။ သို့ရာတွင် ဖျာပုံခရိုင်တွင် ရှိနေသော လိုင်စင်ရရှိထားသူများအား တစ်နှစ်ပတ်လုံး ငါးဖမ်းခွင့် ပြုထားသည့် စည်းကမ်းချက်ကို ပြင်ဆင်ရန် ကျန်ရှိနေပါသေးသည်။ ဖျာပုံ၊ ဒေးဒရဲနှင့် ဘိုကလေးမြို့နယ် များတွင် ငါးဖမ်းဆီးရမှု သိသာစွာလျော့ကျသွားခြင်းမှာ ထိုဥပဒေနှင့် များစွာသက်ဆိုင်နေပါသည်။

လုပ်သား

လယ်ယာနှင့် ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းကဏ္ဍများ ပြန်လည်ထူထောင်ရန် ရုန်းကန်နေရသည့်အတွက် ထိုလုပ်ငန်း များကို မှီခိုနေရသော နေ့စားလုပ်သားများသည်လည်း အလွန်ဆိုးရွားသော လူမှုစီးပွားရေးအခြေအနေ ရှိနေပါ သည်။ SIM 4 လေ့လာမှုအရ နမူနာ ကျေးရွာများအနက် (၂၇) ရွာတို့ရှိ အလုပ်သမားများသည် ဆင်းရဲစွာ လုပ်ကိုင်နေရပြီး အသင့်အတင့်ထိခိုက်ခံရသည့်ကျေးရွာ (၇)ရွာတွင် အလယ်အလတ်အခြေအနေနှင့် ဆိုးရွားစွာ ထိခိုက်ခံခဲ့ရသည့် ကျေးရွာ (၆)ရွာတို့တွင် ကောင်းမွန်သည့်အခြေအနေ ရှိကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ နာဂစ်မုန်တိုင်း တိုက်ပြီးစအချိန်တွင် အလုပ်သမားများသည်လည်း အထူးသဖြင့် စားနပ်ရိက္ခာ အကူအညီအပါအဝင် အကူ အညီအမျိုးမျိုးကို ရရှိခဲ့ကြပါသည်။ ကျေးရွာသားများက မုန်တိုင်းအကြောင်းကို ပြန်လည်ပြောပြရာတွင် အလုပ် သမားများနှင့်ပတ်သက်၍ 'သူတို့တွေက အကူအညီပေးတဲ့သူတွေရဲ့ကျေးဇူးနဲ့ အိမ်မှာ ဆန်ကိုအိတ်လိုက်ထား နိုင်ကြတယ်'ဟူသော ဖော်ပြချက်ကို မကြာခဏကြားရပါသည်။ ထို့အပြင်ကျေးရွာအများစုတို့မှ အလုပ်သမား များသည် အကူအညီပေးသူများက ငွေကြေးထောက်ပံ့ပေးသည့် အခြေခံအဆောက်အအုံပြန်လည် တည် ဆောက်ရေး စီမံကိန်းများမှလည်း အကျိုးအမြတ်ရှိခဲ့ပါသည်။ အချို့သောကျေးရွာများတွင် အလုပ်သမားများ သည် အိမ်များ၊ အသေးစားငါးဖမ်းပစ္စည်းကဲ့သို့သော အသက်မွေးဝမ်းကြောင်း ပစ္စည်းများကို ရရှိခဲ့သည့်အတွက်

အိုးအိမ်ပစ္စည်းပိုင်ရှင်များ ဖြစ်လာကြပါသည်။ သို့ရာတွင် အကူအညီများက ယာယီအလုပ်အကိုင်နှင့် ကယ်ဆယ်ရေးပစ္စည်းများထက် ပို၍ထောက်ပံ့ပေးနိုင်ခြင်းမရှိခဲ့ပါ။ ထို့ကြောင့် ၂၀၁၀ ခုနှစ်တွင် ပြင်ပအကူအညီများ ရပ်ဆိုင်းသွားသောအခါ မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသရှိ အလုပ်သမားများ၏ ပုံမှန်အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း ရင်းမြစ်များမှ အားလုံးအတွက် လုံလောက်သော အလုပ်အကိုင်များကို မပေးနိုင်တော့ပါ။

နာဂစ်မုန်တိုင်းတိုက်ပြီးနောက်မှစ၍ အလုပ်များသည့်ရာသီအချိန်များတွင် လုပ်အားခများမြင့်တက်ခဲ့သော်လည်း လူနေမှုအဆင့်အတန်း မြင့်မားလာခြင်း မရှိခဲ့ပါ။ နာဂစ်မုန်တိုင်းတိုက်ပြီး ပထမ (၂)နှစ်တွင် အလုပ်သမားများသည် အကူအညီများရရှိခဲ့သည့်အတွက် ပိုမိုမြင့်မားသောလုပ်အားခများကို တောင်းဆိုနိုင်ခဲ့ကြပါသည်။ ၂၀၀၇ ခုနှစ်မှ ၂၀၁၂-၂၀၁၃ ခုနှစ်အတွင်း စပါးစိုက်ပျိုးရေးအဖွဲ့အစည်းများတွင် နေ့စားခများသည် အမျိုးသားလုပ်သားများအတွက် ၃၂% နှင့် အမျိုးသမီးလုပ်သားများအတွက် ၃၈% မြင့်တက်ခဲ့ပါသည်။ (ဇယား - ၆)။ သို့ရာတွင် လုပ်အားခမြင့်မားလာခြင်းကို ဝင်ငွေမြင့်လာခြင်းအဖြစ် အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆို၍ မရပါ။ ပထမအချက်မှာ နာဂစ်မုန်တိုင်းပြီးနောက် စက်ယန္တရားများကို အသုံးပြုလာသည့် လယ်သမားများစွာတို့က အလုပ်သမားများအတွက် ရေရှည်တွင် အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်းများကို လျော့ကျစေခဲ့ပါသည်။ လယ်ယာကဏ္ဍတွင် ပြန်လည်ထူထောင်နိုင်မှု နှေးကွေးခြင်းကလည်း ယင်းအချက်ကို ပိုဆိုးစေပါသည်။ ဒုတိယအချက်မှာ လုပ်သားအလိုအပ်ဆုံးဖြစ်သည့် ခိုက်သိမ်းချိန်တွင်သာ လုပ်အားခများ ပိုမြင့်မားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ကျန်အချိန်များတွင် ကျေးရွာအားလုံး၌ လုပ်သားထောက်ပံ့ပေးနိုင်မှု ပိုလျှံနေပါသည်။ တတိယအချက်မှာ အလုပ်သမားအနည်းငယ်သာ ပုံမှန်နှင့် အချိန်ပြည့်အလုပ်များ ရှိနေပြီး အများစုမှာ စိုက်ပျိုးရေးရာသီမဟုတ်ပါက အများမလုပ်လိုသော အလုပ်များကို လုပ်အားခနည်းပါးစွာဖြင့် လက်ခံလုပ်နေရပါသည်။ အချို့ဆက်အားဖြင့် အလုပ်သမားအများစုတို့က ခိုက်သိမ်းချိန်မရောက်မီတွင် လယ်သမားများထံမှ ကြိုတင်ငွေများ ယူကြရပြီး ထိုကြိုတင်လုပ်အားခမှာ ခိုက်သိမ်းချိန်တွင် အမှန်တကယ်ရရှိမည့် လုပ်အားခ၏တစ်ဝက်ခန့်သာ ရှိပါသည်။

ဇယား (၆) - ၂၀၀၇ ခုနှစ်နှင့် ၂၀၁၂-၂၀၁၃ ခုနှစ်အတွင်း အလုပ်များသည့်ရာသီအချိန်များ၌ ပျမ်းမျှလုပ်အားခများ (ကျပ်)

အမျိုးသားများအတွက် လုပ်အားခများ				အမျိုးသမီးများအတွက် လုပ်အားခများ			
၂၀၀၇ ခုနှစ်		၂၀၁၂-၂၀၁၃ ခုနှစ်		၂၀၀၇ ခုနှစ်		၂၀၁၂-၂၀၁၃ ခုနှစ်	
မနုဇဉ်	လစဉ်	မနုဇဉ်	လစဉ်	မနုဇဉ်	လစဉ်	မနုဇဉ်	လစဉ်
၁၉၄၇	၅၈၅၀၀	၂၆၉၃	၇၆၄၂၉	၁၃၈၃	မသိရပါ	၁၈၃၂	မသိရပါ

တစ်ဆင့်ခံဝင်ငွေရင်းမြစ်များ လျော့နည်းလာခြင်းကြောင့် အလုပ်သမားများ၏ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်းများကို ပိုမိုကြပ်တည်းစေပါသည်။ ကျေးရွာ (၄)ရွာတို့မှ အလုပ်သမားများသည် အထူးသဖြင့် လယ်ယာလုပ်ငန်းမှ အလုပ်အကိုင်ရှားပါး သည့် မိုးရာသီတွင် (မိုးရာအတိုင်း အိမ်မိုးရန်အတွက် အသုံးပြုကြသည့်) ဓနိယုစ်ရက်လုပ်ခြင်းအပေါ် မှီခိုနေရပါသည်။ သို့ရာတွင် နာဂစ်မုန်တိုင်းအတွင်း ဓနိယုစ်ရက်လုပ်သူများ သေဆုံးခဲ့ပြီး ဓနိပင်အများအပြားမှာလည်း ပျက်စီးခဲ့ရသည့်အတွက် ဓနိယုစ်ရေးကွက်မှာလည်း ကျဆင်းနေခဲ့ပါသည်။ နောက်ပိုင်းတွင် ကျေးရွာသားများသည် သွပ်၏အပူဒဏ်ကို မကြိုက်ကြသော်လည်း ကြာရှည်ခံသော သွပ်မိုးများကို ပိုမိုအသုံးပြုလာကြပါသည်။ အကြောင်းရင်းမှာ အကူအညီများရရှိခြင်းနှင့် ဓနိရွားပါးလာခြင်း နှစ်မျိုးလုံးကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ မြို့နယ်နှင့်ကျေးရွာအားလုံးနီးပါးတွင် အလုပ်သမားများအတွက် အရေးကြီးသော ဝင်ငွေရင်းမြစ်တစ်ခုဖြစ်သည့် တစ်ပိုင်တစ်နိုင်ငါးဖမ်းခြင်းသည်လည်း ငါးပေါများမှုကျဆင်းခြင်းကြောင့် ထိခိုက်ခဲ့ရပါသည်။ အထူးသဖြင့် ဈေးကြီးသော ငါးဖမ်းလိုင်စင်များကို ဝယ်ယူရရှိထားသည့် ငါးဖမ်း လုပ်ငန်းရှင်ကြီးများက ၎င်းတို့လိုင်စင်ရရှိထားသည့် မြစ်ချောင်းများအတွင်းတွင် တစ်ပိုင်တစ်နိုင်ငါးဖမ်းခြင်းကို တားမြစ်ထားသည့် ဖျာပုံနှင့် ဒေးဒရဲမြို့နယ်တို့ရှိ အလုပ်သမားနှင့် အသေးစားငါးဖမ်းသူများကို ပိုမိုထိခိုက်ခဲ့ပါ သည်။ ကျေးရွာ(၄)ရွာတို့တွင် အလုပ်သမားများသည် ထင်းနှင့်ဝါးခုတ်ခြင်းအတွက် သစ်တောများကို မှီခိုနေ ရပါသည်။ ဤဝင်ငွေရင်းမြစ်သည်

လည်း သစ်တောများပြုန်းတီးလာခြင်းနှင့် သစ်တောထွက်ပစ္စည်းထုတ်လုပ်မှုကို ကန့်သတ်ထားသော အစိုးရ စည်းကမ်းချက်များကြောင့် ထိခိုက်ခဲ့ရပါသည်။ (Box - ၅)

Box - (၅) လုပ်သားများသည် ၎င်းတို့၏ ကျေးရွာများတွင် အခွင့်အလမ်းနည်းပါးမှုနှင့် ရင်ဆိုင်နေရပါသည်။

ဘိုကလေးမြို့နယ်မှ လယ်ယာလုပ်သားမိသားစုတစ်စုသည် နာဂစ်မုန်တိုင်းမတိုက်မီက ငါးဖမ်းခြင်းနှင့် အနီးရှိ ကျွန်းတစ်ကျွန်းပေါ်မှ ထင်းစုဆောင်းခြင်းတို့ဖြင့် တစ်ဆင့်ခံဝင်ငွေအဖြစ် တစ်နေ့လျှင် ၄၀၀၀ ကျပ်ခန့် ရရှိခဲ့ပါသည်။ နာဂစ်မုန်တိုင်း တိုက်ပြီးနောက်တွင် ထိုမိသားစုသည် အကူအညီများဖြင့် နေထိုင်ခဲ့ပြီး အချိန်အနည်းငယ်ကြာမျှ ပုံမှန်အလုပ်မလုပ်နိုင်ခဲ့ပါ။ သို့သော် ၂၀၁၀ ခုနှစ်တွင် စားနပ်ရိက္ခာ အကူအညီများ ရပ်ဆိုင်းလိုက်သောအခါ ထိုမိသားစုသည် အကြပ်အတည်းများ စတင်ရင်ဆိုင်လာရပါသည်။ လယ်သမားများက စက်ယန္တရားများ အသုံးပြုလာခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ကျေးရွာရှိ လုပ်သားများက အလုပ်မလုပ်လိုကြသဖြင့် အခြားကျေးရွာမှလုပ်သားများကို ငှားရမ်းအသုံးပြုလာခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း မိမိတို့ကျေးရွာအတွင်းတွင် အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်းများ လျော့နည်းလာကြောင်း ထိုမိသားစုက တွေ့ရှိခဲ့ရပါသည်။ ရလစ်အနေဖြင့် ထိုမိသားစုသည် (တရားမဝင်) သစ်တောထွက်ပစ္စည်း များ စုဆောင်းခြင်းနှင့် ငါးဖမ်းခြင်းတို့ကို ပိုမိုမှီခိုလာရပါသည်။ ကျွန်းအနီးတစ်ဝိုက်တွင် ငါးဖမ်းနေသည်ကို ဖမ်းမိပါက ရဲအား ၅၀၀၀ ကျပ်ပေးရပါသည်။ ထို့အပြင် အစိုးရကလည်း သစ်တောများ လျင်မြန်စွာပြုန်းတီးလာခြင်းကြောင့် ထိုကျွန်းမှသစ်တောထွက်ပစ္စည်းထုတ်ယူမှုကို ၂၀၁၂ ခုနှစ်တွင် တားမြစ်ခဲ့ပါသည်။ SIM သုတေသနပြုလုပ်သည့် အချိန်တွင် ထိုမိသားစုသည် ငါးဖမ်းခြင်းမှရရှိသည့် တစ်နေ့ဝင်ငွေ ၈၀၀ - ၁၀၀၀ ကျပ်ခန့်ဖြင့် နေထိုင်စားသောက်နေရပြီး အကြပ်တည်းဆုံးအချိန်များကို ရင်ဆိုင်နေရကြောင်း တွေ့ရှိခဲ့ရပါသည်။

ကျေးရွာတွင်းနှင့်အနီးတစ်ဝိုက်တွင် စီးပွားရေးအခြေအနေပိုကောင်းပါက၊ အလုပ်သမားများအတွက် အလုပ်အကိုင်အခြေအနေများ လည်း ပိုကောင်းလာပါသည်။ လယ်ယာလုပ်ငန်းပြန်လည် ထူထောင်နိုင်သော ကျေးရွာများနှင့် မြို့ပြနေရာများနှင့် အများဆုံးချိတ်ဆက်နေသောကျေးရွာများတွင် အခွင့်အလမ်းအများဆုံး ရှိပါသည်။ ဥပမာအားဖြင့် မော်လမြိုင်ကျွန်းမြို့နယ်ရှိ လယ်သမားများသည် ၂၀၁၀ ခုနှစ်မှစ၍ တစ်နှစ်လျှင် နှစ်သီးစိုက်ပျိုးနိုင်ခဲ့ပြီး၊ ရလစ်အနေဖြင့် အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်းများ ပိုမိုဖန်တီးပေးနိုင်ခဲ့ပါသည်။ လပွတ္တာမြို့နယ်ရှိ ကျေးရွာ(၃)ရွာတို့မှ လုပ်သားများသည်လည်း ကျေးရွာအနီးတွင် မြို့နယ်ခွဲမြို့တစ်မြို့တည်ဆောက်နေပြီး ဆောက်လုပ်ရေး၊ ငါးအဖေးခန်းစက်ရုံများ၊ အစိုးရရုံးများမှ အလုပ်အကိုင်များဖန်တီးပေးနေသည့်အတွက် အဆင်ပြေနေကြပါသည်။ ထိုနေရာများတွင် လုပ်သားများသည် အစားအသောက်များရောင်းချခြင်း၊ အသစ်တည်ဆောက်နေသည့် ဖယ်ရီသင်္ဘောဆိပ်ခံတွင် ဆိုင်ကယ်ကယ်ရီပြေးဆွဲခြင်းတို့ဖြင့် ဝင်ငွေများတိုးလာကြပါသည်။ ထို့အပြင် ကျေးရွာ(၅) ရွာ (ကချိုက်လတ်မြို့နယ်မှ ၂ ရွာနှင့် လပွတ္တာမြို့နယ်မှ ၃ ရွာ)တို့မှ လုပ်သားများသည်လည်း ကျေးရွာချင်းဆက်လမ်းများ၊ မြို့နယ်ချင်းဆက်လမ်းများနှင့် ပုံမှန်ပြေးဆွဲသည့် မော်တော်ခရီးစဉ်များစသည့် နာဂစ်မုန်တိုင်းပြီးနောက် အသစ်ထွက်ပေါ်လာသော သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးကွန်ယက်များကြောင့် လူမှုစီးပွားရေးအခြေအနေများ တိုးတက်လာကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။

အသေးစားစီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ

စွန့်ဦးတီထွင်လုပ်ငန်းရှင်ငယ်များ၏ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်းများကလည်း ကျေးရွာများ၏ လူမှုစီးပွားရေးအခြေအနေကို ထင်ဟပ်ပေါ်လွင်စေပါသည်။ SIM 4 လေ့လာမှုအတွင်းတွင် ဈေးဆိုင်ပိုင်ရှင်များ၊ ဆန်စက် ပိုင်ရှင်များ၊ ငါးဖိုင်များ၊ ငါးပိ ပြုလုပ်သူများ၊ ဆားချက်သူများ၊ မီးသွေးလုပ်ငန်းရှင်များ၊ သက်တယ်ပျစ်လုပ်ငန်းရှင်များစသည့် အသေးစားစီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ အခြေအနေကိုလည်း လေ့လာခဲ့ပါသည်။

နမူနာကျေးရွာအားလုံးတို့တွင် ၂၀၁၀ ခုနှစ်မှစ၍ ဈေးဆိုင်ပိုင်ရှင်အရေအတွက် တိုးလာခဲ့ပါသည်။ နမူနာကျေးရွာများ အနက် သုံးပုံနှစ်ပုံခန့်တွင် ထိုအရေအတွက်သည် နှစ်ဆမှငါးဆအထိ တိုးလာပါသည်။ သို့ရာတွင် ကျေးရွာများ၌ ဈေးဆိုင်ကြီးများ မရှိကြပါ။ အစားအသောက်နှင့် အိမ်သုံးပစ္စည်းတို့ကို ပမာဏများပြားစွာရောင်းချသည့် ပိုကြီးသောဈေးဆိုင်ပိုင်ရှင်များသည် ဝယ်ယူမှုများ အထူးသဖြင့် အလုပ်သမားများ၏ ဖျက်ကွက်မှုများလာသည့်အတွက် ၂၀၁၀ ခုနှစ်မှစ၍ အကြွေးဖြင့်ရောင်းချခြင်းကို လျှော့ချခဲ့ပါသည်။ ရလဒ်အနေဖြင့် ၎င်းတို့၏ ရောင်းအားများလည်း သိသာစွာလျော့ကျသွားပါသည်။

နာဂစ်မုန်တိုင်းမတိုင်မီက တစ်နေ့လျှင် ကျပ် ၈၀၀၀၀ မှ ၁၀၀၀၀၀ အထိ ရောင်းချရသော ဈေးဆိုင်ကြီးများသည် ယခုအခါတစ်နေ့လျှင် ၃၀၀၀၀ ကျပ်မှ ၅၀၀၀၀ ကျပ်အထိ ရောင်းအားကျသွားကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ ဈေးဆိုင်ပိုင်ရှင်များသည် လည်း ပစ္စည်းမျိုးစုံစေရန် လက်တွန်းထွန်းစက်များ၊ အခြားယာဉ်များအတွက် စက်သုံးဆီများ၊ အပိုပစ္စည်းများကဲ့သို့သော အခြားပစ္စည်းများကို စတင်ရောင်းချလာကြပါသည်။ တစ်ချိန်တည်းတွင် ကျေးရွာအများစုတို့တွင် အထူးသဖြင့် လယ်သမားများကဲ့သို့သော အခြားကျေးရွာသားများကလည်း စီးပွားရေးအခြေအနေအထားလားသောကြောင့် အလုပ်မျိုးစုံလင်စေရန် ကြိုးစားသည့်အနေဖြင့် ဈေးဆိုင်ငယ်များကို ဖွင့်လာကြပါသည်။ ထို့အပြင် ပြင်ပမှငွေလွှဲပို့မှုများကို လက်ခံရရှိသည့် အလုပ်သမားမိသားစုများ၊ အသေးစားဈေးငွေစီမံကိန်းများမှ ငွေချေးယူသူများကလည်း ဈေးဆိုင်ငယ်များဖွင့်လာကြပါသည်။ ထိုဈေးဆိုင်အများစုတို့က အကြွေးစနစ်ဖြင့်ရောင်းချ၍ လုပ်ငန်းအတွင်းဝင်ရောက်ကြသော်လည်း ဖောက်သည်များက ပေးဆပ်ရန် ဖျက်ကွက်ကြသည့်အတွက် အခြေအနေမတည်ငြိမ်ကြပါ။ မြို့ပြဒေသများနှင့် ဆက်သွယ်ရေးကောင်းမွန်သော ကျေးရွာများတွင် သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးစရိတ်များ သက်သာလာသည်နှင့်အမျှ ကုန်ပစ္စည်းများကို ဈေးနှုန်းချိုသာစွာ ဝယ်ယူနိုင်ကြသည့်အတွက် ဈေးဆိုင်ကြီး/ငယ်ပိုင်ရှင်များ ရပ်တည်နိုင်ရေးအတွက် ရုန်းကန်နေကြရပါသည်။

နမူနာကျေးရွာများရှိ ဆန်စက်များသည် မြို့ပေါ်ဆန်စက်ကြီးများ၏ ပြိုင်ဆိုင်မှုတိုးမြှင့်လာခြင်းကို ရင်ဆိုင်နေရပါသည်။ နမူနာကျေးရွာ(၄၀)ရွာအနက် (၁၆)ရွာတို့တွင် ဆန်စက်ကြီး (၈)စက်နှင့် ဆန်စက်ငယ် (၆)စက်ရှိနေပါသည်။ ဆန်စက်ကြီးများသည် ရာသီချိန်တစ်ခုလုံး လည်ပတ်နေသော်လည်း ဆန်စက်ငယ်များမှာမူ လယ်သမားများကိုယ်ပိုင်စားသုံးရန် စပါးကြိတ်ခွဲသည့် အချိန်များတွင်သာ လည်ပတ်ပါသည်။ ထိုဆန်စက်များအနက် (၁၂)စက် (ဆန်စက်ကြီး ၆ စက်နှင့် ဆန်စက်ငယ် ၆ စက်) တို့သည် အကြောင်းရင်းနှစ်ချက်ကြောင့် ရုန်းကန်နေကြရပါသည်။ ပထမအချက်မှာ သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး ပိုမိုကောင်းမွန်လာခြင်းကြောင့် လယ်သမားများသည် နည်းပညာပိုမြင့်ပြီး၊ ဈေးနှုန်းသက်သာကာ အရည်အသွေးပိုကောင်းသည့် မြို့ပေါ်ရုံခေတ်မီ ဆန်စက်များတွင် စပါး ကြိတ်ခွဲနိုင်ကြခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ဒုတိယအချက်မှာ လယ်သမားများသည် ရိတ်သိမ်းပြီးချိန်တွင် စပါးကို လှောင်မထားနိုင်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ နာဂစ်မုန်တိုင်းမတိုင်မီက လယ်သမားများသည် စပါးများလှောင်ထားတတ်ပြီး နောက်ပိုင်း ဈေးနှုန်းမြင့်တက်သည့်အချိန်တွင် ကြိတ်ခွဲတတ်ကြပါသည်။ ယနေ့အချိန်တွင် လယ်သမားများက စပါးရိတ်သိမ်းပြီးသည်နှင့်တစ်ပြိုင်နက် ရောင်းချကြသည်အတွက် ဆန်စက်လုပ်ငန်းများအားလည်း ထိခိုက်စေပါသည်။ သယ်ယူပို့ဆောင်ခမယူဘဲ စပါးသယ်ယူပေးခြင်း၊ အကြွေးဖြင့် ကြိတ်ခွဲပေးခြင်းစသည့် အပိုဆောင်း ဝန်ဆောင်မှုများပေးနိုင်သည့် ဆန်စက် (၅)စက်တွင်သာ အလုပ်အကိုင်ပိုမိုကောင်းမွန် ကြောင်း တွေ့ရပါသည်။ ယင်းဆန်စက်ပိုင်ရှင်များအနက် တစ်ဦးက သူ့ကိုယ်တိုင်လည်း (လယ်သမားကြီးတစ်ဦး ဖြစ်သည့်အတွက်) ငွေကြေးအရတောင့်တင်း၍ အတိုးနှုန်းနည်းသည့် ဈေးငွေများရရှိသောကြောင့် ထိုကဲ့သို့သော ဝန်ဆောင်မှုများ ပေးနိုင်သည့် အနေအထားရှိခြင်းဖြစ်ကြောင်း ရှင်းပြခဲ့ပါသည်။

SIM4 လေ့လာမှုအတွင်း တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သည့် ငါးဦးစီအများစုတို့သည် ငါးဖမ်းလိုင်စင်အတွက် ကုန်ကျစရိတ်များမြင့်လာခြင်းနှင့် ငါးဖမ်းဆီးရမှုလျော့လာခြင်းကြောင့် ရုန်းကန်နေကြရပါသည်။ ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်သည့် ကျေးရွာတစ်ရွာတွင် ငါးဦးစီတစ်ဦးမှ နှစ်ဦးအထိ ရှိတတ်ပါသည်။ မြို့နယ်အားလုံးရှိ ငါးဦးစီများသည် အချို့သော ငါးဖမ်းကွက်များအတွက် ငါးဖမ်းခွင့်ကို လေလံအောင်မြင်ထားသော ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းရှင်ကြီးများနှင့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းရှင်များထံမှ (များသောအားဖြင့် အကြွေးစနစ်ဖြင့်) ပုံစံတကျမဟုတ်သော (Informal)

နည်းလမ်းဖြင့် ရယူကြပါသည်။ ငါးဖမ်းလုပ်သားများသည် ၂၀၁၀ ခုနှစ်မှစ၍ စတင်ထိခိုက်လာသော်လည်း ငါးခိုင်များမှာမူ ၂၀၁၂ ခုနှစ်နောက်ပိုင်းတွင်မှ စီးပွားရေးအခြေအနေပိုဆိုးလာကြပါသည်။ ငါးဖမ်းလုပ်သားအများစုသည် ငါးခိုင်များထံမှ ငွေချေးယူကြပြီး ဖမ်းမိသောငါးများကို ပြန်သွင်းခြင်းဖြင့် အကြွေးဆပ်ကြပါသည်။ ၂၀၀၉ ခုနှစ်အထိ ငါးဈေးနှုန်းများလည်း ပုံမှန်တက်နေပြီး ၎င်းတို့၏ အကြွေးများအားလုံး ပြန်ဆပ်နိုင်လောက်အောင် ငါးဖမ်းဆီးရမှုလည်း ကောင်းမွန်ခဲ့ပါသည်။ ၂၀၁၂ ခုနှစ်တွင် ငါးဖမ်းဆီးရမှု လျော့ကျလာခြင်းမှာ ငါးဖမ်းလုပ်သားများအနေဖြင့် ၎င်းတို့၏ အကြွေးများကို ပြန်လည်မပေးဆပ်နိုင်တော့လောက်အောင် ပိုမိုဆိုးရွားလာခဲ့ပါသည်။ အကျိုးဆက်အနေဖြင့် ငါးခိုင်များသည်လည်း ငါးလုပ်ငန်းရှင်ကြီးများထံမှ ယူထားသော အကြွေးများကို ပြန်ဆပ်ရန်ပျက်ကွက် ခဲ့ပါသည်။ (Box ၆) ဘိုကလေး၊ ဒေးဂရဲ ဖာပုံ၊ မော်လမြိုင်ကျွန်းနှင့် ငပုတောမြို့နယ်များမှ ကဏန်းခိုင်များသည်လည်း ကဏန်းဖမ်းဆီးရမှုလျော့ကျလာခြင်း၊ ကဏန်းအရွယ်အစားနှင့် အလေးချိန် (ဆက်လက်၍ ဈေးနှုန်း) ကျဆင်းလာခြင်းတို့ကြောင့် တူညီသောအခြေအနေတွင်ရောက်နေကြောင်း ဖော်ပြခဲ့ကြပါသည်။ ငါးရှင်ခိုင်များနှင့် ၎င်းတို့၏စီးပွားရေးကို ဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်သော အခြားဝင်ငွေရင်းမြစ်များ (လယ်ယာလုပ်ငန်း၊ ဈေးဆိုင်ကဲ့သို့သော) ရှိသည့် ငါးခိုင်များသည်သာ ပိုမိုကောင်းမွန်စွာလုပ်ကိုင် နေကြောင်း တွေ့ရပါသည်။

Box (၆) ငါးခိုင်များအပေါ် နာဂစ်မုန်တိုင်း၏ သက်ရောက်မှု

ဖြစ်ရပ် (၁) ငပုတောမြို့နယ်ရှိ ငါးခိုင်တစ်ဦးသည် နာဂစ်မတိုင်မီက တစ်ပတ်လျှင် ၃-၄ ရက်ခန့်အတွင်း ငါးအမျိုးမျိုးနှင့် ပုစွန်(၁၄)ပုံး(သေတ္တာကြီး)ဝယ်ယူရရှိနိုင်ပါသည်။ ၂၀၁၁ ခုနှစ်အထိ တစ်ပတ်လျှင် ၄-၅ ပုံး ဝယ်ယူရရှိနိုင်သေးသော်လည်း ၂၀၁၃ ခုနှစ်တွင်မူ တစ်ပတ်လျှင် (၂)ပုံးသာ ဝယ်ယူရရှိနိုင်တော့ပါသည်။

ဖြစ်ရပ် (၂) ငါးဖမ်းလုပ်သား ၂၅ ဦးခန့်အား တစ်ဦးလျှင် ၂ သိန်း - ၃ သိန်းကျပ်ခန့်ချေးထားသော ဒေးဂရဲမြို့နယ်မှ ငါးခိုင်တစ်ဦးက ၂၀၁၂ ခုနှစ်တွင် ငါးဖမ်းလုပ်သားများက သူတို့၏အကြွေးများကို ပြန်မဆပ်နိုင်ကြ သည့်အတွက် သူသည်လည်း မြို့ပေါ်ရှိ လိုင်စင်ပိုင်ရှင်များထံသို့ ငွေကုန်သိန်း ၁၀၀ ခန့်ပြန်ဆပ်ရန်ပျက်ကွက် ခဲ့ကြောင်း ပြောကြားခဲ့ပါသည်။

ဖြစ်ရပ် (၃) မော်လမြိုင်ကျွန်းမြို့နယ်ရှိ ကဏန်းခိုင်များအနက်တစ်ဦးက ကဏန်းများ၏အရွယ်အစားနှင့် အလေးချိန်တို့သည် ယခင်ဖမ်းဆီးရမိသည့် ကဏန်းများထက် ပိုသေးလာကြောင်း မှတ်ချက်ပြုခဲ့ပါသည်။ ၂၀၀၉ ခုနှစ်မတိုင်မီက ကဏန်းများသည် တစ်ကောင်လျှင် ၇ ကျပ်သား၊ ၈ ကျပ်သားခန့်ရှိပြီး၊ ၆၀၀ ကျပ်မှ ၁၀၀၀ ကျပ်အထိ ဈေးရပါသည်။ တစ်နေ့လျှင် ၈ ကဏန်း ၇ ကောင်၊ ၈ ကောင်ခန့်ဖမ်းမိနိုင်သည့်အတွက် ကျေးရွာသားများသည် တစ်နေ့ ၇၀၀၀ - ၈၀၀၀ ကျပ်ခန့် ဝင်ငွေရရှိနိုင်ပါသည်။ ၂၀၁၃ ခုနှစ်တွင် ဖမ်းဆီးရမိသော ကဏန်းများသည် အရွယ်အစား အလွန်သေးလာပြီး၊ တစ်ကောင်လျှင် ၃ ကျပ်သား၊ ၄ ကျပ်သားခန့်သာရှိတော့သည့်အတွက် ဈေးနှုန်းလည်းများစွာနည်းသွားပါသည်။ တစ်နေ့လျှင် ကဏန်း ၆၀-၇၀ ကောင်ဖမ်းနိုင်သည့် ကျေးရွာသားများပင် ဝင်ငွေ ၂၀၀၀ ကျပ်မှ ၃၀၀၀ ကျပ်အထိသာရရှိနိုင်ပါတော့သည်။ အဆိုပါ ကဏန်းခိုင်က ကဏန်းများ၏ အရေအတွက်နှင့် အလေးချိန်လျော့ကျလာခြင်းမှာ ကျေးရွာသားများအနေဖြင့် ကဏန်းများကို အရွယ်ရောက်သည်အထိ မစောင့်နိုင်တော့ဘဲ တွေ့ရှိရသောကဏန်းအားလုံးကို ဖမ်းဆီးသောကြောင့်ဖြစ်နိုင်ကြောင်း ပြောကြားခဲ့ပါသည်။

နမူနာကျေးရွာများအနက် (၂) ရွာတို့တွင် ငါးပိလုပ်ငန်းရှင်များကို တွေ့ရပါသည်။ တစ်ရွာမှာ လပွတ္တာမြို့နယ်တွင်ဖြစ်ပြီး အခြားတစ်ရွာမှာ ဖာပုံမြို့နယ်တွင် ဖြစ်ပါသည်။ မြိုင်မြို့ကြည့်ပါက ငါးပိလုပ်ငန်းများ သည်လည်း မတူညီသောအကြောင်း အမျိုးမျိုးကြောင့် ရုန်းကန်နေရဆဲဖြစ်ပါသည်။ နာဂစ်မတိုင်မီက လပွတ္တာ မြို့နယ်ရှိ ကျေးရွာတစ်ရွာတွင် အကြီးစားငါးဖမ်းလုပ်ငန်း လုပ်ကိုင်သူ (၃၀) ဦးခန့်နှင့် အသေးစားငါးဖမ်းလုပ်ငန်း

လုပ်ကိုင်သူ ၁၀ ဦး၊ ၁၂ ဦးတို့နှင့် ဆက်စပ်လုပ်ကိုင်နေသော ငါးပိရုံ(၄)ရုံ ရှိခဲ့ပါသည်။ အကြီးစားငါးဖမ်းလုပ်ငန်း လုပ်ကိုင်သူများသည် ငါးတန်ချိန် ၂၅၀၀ ခန့်သယ်ဆောင်နိုင်သော မော်တော်ကြီးများဖြင့် ပင်လယ်ပြင်သို့ ထွက်ခွာကြပြီး၊ အသေးစား ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းများမှာ လှေငယ်များဖြင့် မြစ်များအတွင်း၌သာ ငါးဖမ်းကြပါသည်။ ထိုငါးဖမ်းသူများသည် ငါးပိလုပ်ရန် ကောင်းမွန်သော ငါးတစ်မျိုးဖြစ်သည့် 'မျှင်'ကို ဖမ်းဆီးကြပါသည်။ နာဂစ်မုန်တိုင်းကာလအတွင်းတွင် ငါးပိရုံများသည် အလုပ်သမားများ၊ ပစ္စည်းကိရိယာများနှင့် အရင်းအနှီးများ ဆုံးရှုံးခဲ့ရပါသည်။ နာဂစ်ပြီးနောက်ပိုင်းတွင် အသေးစားငါးဖမ်းလုပ်ငန်းများက အကူအညီရရှိသည့် လှေငယ်များဖြင့် 'မျှင်' ငါးဖမ်းခြင်းကို ပြန်လည် စတင်နိုင်ခဲ့သော်လည်း ငါးရရှိမှုနည်းပါးသည့်အတွက် ငါးပိရုံတစ်ရုံသာလုပ်ငန်းများ ပြန်လုပ်နိုင်ခဲ့ပါသည်။ တစ်ချိန်တည်းတွင်ပင် နာဂစ်မုန်တိုင်းနောက်ပိုင်း၌ မြန်မာနိုင်ငံအထက်ပိုင်းရှိ ဝယ်ယူသူများက မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသမှ ငါးပိကို မဝယ်ယူလိုသည့်အတွက် ငါးပိဈေးကွက်လည်း လျော့ကျသွားရပါသည်။ ငါးပိဈေးနှုန်းသည် နာဂစ်မုန်တိုင်းမတိုင်မီက ဆယ်ပိသာလျှင် ၅၀၀၀ ကျပ်ကျော်ရှိရာမှ နာဂစ်မုန်တိုင်းတိုက်ပြီးနောက်တွင် ၃၅၀၀ ကျပ်မှ ၄၀၀၀ ကျပ်အထိသာ ရှိတော့ပါသည်။ တစ်ခုတည်းသော ငါးပိရုံ၏ပိုင်ရှင်သည် လုပ်ငန်းဆက်လက်လည်ပတ်နိုင်ရန်အတွက် မြန်မာနိုင်ငံ၊ အစားအစာနှင့် ဆေးဝါးကြီးကြပ်ရေးအဖွဲ့မှ (FDA)မှ အဆိပ်သင့်သည်ဟု သတ်မှတ်ထားသော ဆိုးဆေးတစ်မျိုးကိုသုံးခဲ့သည့်အတွက် ငါးပိရုံ လုပ်ငန်း လျှင်မြန်စွာ ကျဆင်းသွားရပါ သည်။ သို့ရာတွင် ထိုသို့ ထောက်ပံ့မှုကုသဆေးသွားသောကြောင့် ငါးပိဈေးကွက်အတွင်း လုပ်ငန်းသစ်များထွက်ပေါ်လာရန်အတွက် အခွင့်အလမ်းများဖြစ်လာခဲ့ပြီး ၂၀၁၃ ခုနှစ် တွင် လပတ္တိဇာမြို့နယ်ရှိ ထိုကျေးရွာတွင် နောက်ထပ်ငါးပိရုံ (၂) ရုံရှိလာခဲ့ပါသည်။ (Box ၇)။"

Box - (၇) - ငါးပိရုံပိုင်ရှင်တစ်ဦးက လုပ်ငန်းပြန်လည်လုပ်ကိုင်ခြင်း

လပတ္တိဇာမြို့နယ်ရှိ ကျေးရွာတစ်ရွာတွင် ငါးပိရုံပိုင်ရှင်တစ်ဦးသည် သူပိုင်ဆိုင်သည့်ရွှေများကို ပေါင်နံခြင်းဖြင့် ရရှိလာသော အရင်းအနှီးများဖြင့် ၂၀၁၁ ခုနှစ်တွင် လုပ်ငန်းပြန်လည်စတင်ခဲ့ပါသည်။ တစ်ချိန်တည်းတွင် ဤကျေးရွာရှိ ပြင်ဆိုင်မှုနည်းသော ဈေးကွက်တွင်းသို့ဝင်ရောက်ခြင်းဖြင့် အကျိုးအမြတ်ရနိုင်မည့် အခွင့်အလမ်းတစ်ခုကိုလည်း မြင်ခဲ့ပါသည်။ အခြားသော ငါးပိလုပ်ငန်းရှင်များသည် ဤကျေးရွာသို့ မလာနိုင်ကြသည့်အတွက် ဤကျေးရွာရှိ ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်သူများသည် ငါးပိပြုလုပ်ရန် ကောင်းမွန်သော 'မျှင်' ငါးဖမ်းကို ရောင်းချနိုင်ခြင်း မရှိကြကြောင်း သူက သတိပြုမိပါသည်။ ထို့နောက် သူက ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်သူ (၁၁)ဦးအား မော်တော်ငယ် များဖြင့် ပင်လယ်သို့ထွက်၍ 'မျှင်' ငါးဖမ်းဆီးနိုင်ရန် အတွက် ကြိုတင်ငွေများ ထုတ်ပေးခဲ့ပါသည်။ ငါးဖမ်းလုပ်သားများ သည် ၂၀၁၁ ခုနှစ်တွင် 'မျှင်' ပိသာချိန် ၁၃၀၀၀ ခန့် ဖမ်းမိနိုင်ခဲ့ပါသည်။ (နာဂစ်မတိုင်မီက ၁၅၀၀၀ ပိသာ ခန့် ဖမ်းဆီးနိုင်ပါသည်။) ငါးပိရုံပိုင်ရှင်က ထိုငါးများကို ဝယ်ယူပြီး ငါးပိပြုလုပ်ကာ မြန်မာနိုင်ငံအရပ်ရပ်သို့ ရောင်းချနိုင်ခဲ့ပါသည်။ 'မျှင်' ငါးဖမ်းမိရမှုမှာ ၂၀၁၂ ခုနှစ်တွင် နည်းပါးခဲ့သော်လည်း သိသာစွာ မကျဆင်းခဲ့သဖြင့် သူ၏ ငါးပိလုပ်ငန်းမှာလည်း ဆက်လက်၍ အမြတ်ရခဲ့ပါသည်။ သူ၏ ငါးပိလုပ်ငန်းအတွက် ပင်လယ်ပြင်တွင် 'မျှင်' ငါးဖမ်းဆီးနေသော ရေလုပ် သား(၁၁)ဦးအပြင် ယခုအခါ အနီးအနားရှိ မြစ်များတွင် 'မျှင်' ငါးဖမ်းဆီးနေသော အသေးစားရေလုပ်သား (၁၀)ဦးလည်း ထပ်မံရှိလာပါသည်။

နမူနာကျေးရွာများအနက် ငပုတောမြို့နယ်ရှိ ကျေးရွာတစ်ရွာတွင်သာ ဆားလုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်သူများကို တွေ့ရှိရပါသည်။ ထိုကျေးရွာ၏ အဓိကအသက်မွေးဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်းဖြစ်သည့် ဆားချက်လုပ်ငန်းသည် ဆားဈေးနှုန်းများ ကျသွားခဲ့သည့်အတွက် သိသာစွာ ကျဆင်းခဲ့ရပါသည်။ နာဂစ်မတိုင်မီက ဆားတစ်ပိသာလျှင် ၇၀ ကျပ်မှ ၈၀ ကျပ် အထိရရှိခဲ့ပါသည်။ နာဂစ်ဖြစ်ပြီးစအချိန်တွင် မုန်တိုင်းကြောင့် ထိခိုက်ဆုံးရှုံးမှုများရှိခဲ့သောကြောင့် ဆားမချက်လုပ်နိုင်တော့သဖြင့် ဆားဈေးသည် တစ်ပိသာလျှင် ၃၀၀ ကျပ်အထိ မြင့်တက်သွားခဲ့ပါသည်။ သို့ရာတွင် ၂၀၀၉ ခုနှစ်မှစ၍ ဆားဈေးနှုန်းများပြန်လည်ကျဆင်းလာခဲ့ရာ ၂၀၁၀ ခုနှစ်နှင့် ၂၀၁၁ ခုနှစ်တို့တွင် တစ်ပိသာ ၃၀ ကျပ်မှ ၄၀ ကျပ်အထိသာရှိပါသည်။ ဤကျေးရွာအုပ်စုအတွင်းရှိ ဆားချက်လုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်

သူ ၂၀၀ ဦးခန့်အနက် တစ်ဝက်ကျော်သည် ၂၀၁၂-၂၀၁၃ ခုနှစ်အတွင်း ဈေးဆားနှုန်း ၂၀ ကျပ်အထိ ကျဆင်းသွားသော အချိန်တွင် ဆားလုပ်ငန်းများကို စွန့်ခွာသွားကြရာ၊ ယခုအခါ ဆားချက်လုပ်သူ ၉၀ ဦးခန့်သာ ကျန်ရှိတော့ပါသည်။ အိန္ဒိယနှင့်တရုတ်မှ တင်သွင်းလာသော ဆားများနှင့် နှိုင်းယှဉ်ပါက အရည်အသွေးနိမ့်ကျခြင်းကြောင့် ဈေးနှုန်းများကျဆင်းရကြောင်းနှင့် မြန်မာနိုင်ငံဆားချက်လုပ်ငန်းတွင် အသုံးပြုသည့် နည်းပညာနိမ့်ကျမှုကြောင့် ဒေသတွင်း ဆားချက်လုပ်ငန်းများသည် ယှဉ်ပြိုင်နိုင်စွမ်းမရှိတော့ကြောင်း ဆားချက်လုပ်ငန်း လုပ်ကိုင်သူများက ပြောကြားခဲ့ပါသည်။

ဆားလုပ်ငန်းရှင်များသည် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းမျိုးစုံကို မြှင့်လှုပ်ကြပါသည်။ ၂၀၁၁ ခုနှစ်မှစ၍ ဆားလုပ်ငန်းရှင်များအနက် လေးပုံသုံးပုံခန့်က ၎င်းတို့၏ မြေအချို့ကို လယ်မြေများအဖြစ်ပြောင်းလဲကြပြီး အချို့သောလုပ်ငန်းရှင်များက ဈေးဆိုင်များ ဖွင့်ကြပါသည် သို့မဟုတ် အရောင်းအဝယ် စတင်လုပ်ကြပါသည်။ ၎င်းတို့၏ မြေများမှာ ဆားငန်ဓာတ်များသဖြင့် သီးနှံအထွက်နှုန်း နည်းပါသည်။ သို့ရာတွင် မြေဆီလွှာအရည်အသွေးတိုးတက်လာသည်နှင့်အမျှ အထွက်နှုန်းတဖြည်းဖြည်း တိုးလာနိုင်သည်ဟူသော မျှော်လင့်ချက်ဖြင့် စပါး ကို ဆက်လက်စိုက်ပျိုးနေဆဲ ဖြစ်ပါသည်။ ဆားကွင်းများရှိ အလုပ်သမားများသည် ဆားချက်လုပ်ငန်းအပေါ် လယ်ယာလုပ်သားများထက်များစွာ ပိုမိုမှီခိုနေရပါသည်။ အကျိုးဆက်အနေဖြင့် ဆားကွင်းလုပ်သားများသည် လယ်ယာလုပ်သားများ ဖြစ်လာကြပါသည်။ ဆားလုပ်ငန်းရှင်များက လယ်ယာလုပ်ငန်းမှ အကျိုးအမြတ် ပိုမိုရရှိပါက ၎င်းတို့၏ မြေအားလုံးကို စပါးစိုက်ပျိုးသည့် လယ်မြေများအဖြစ်သို့ တဖြည်းဖြည်း ပြောင်းလဲ သွားမည်ဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြခဲ့ပါသည်။ ထိုသို့ မလုပ်လျှင်ပင် ကျန်ရှိနေသော ဆားလုပ်ငန်းရှင်များသည် အကျိုး အမြတ်များလျော့ကျလာသည့်အတွက် အလုပ်သမားအင်အားကို သုံးပုံတစ်ပုံအထိ လျှော့ချနေရပါသည်။

နမူနာကျေးရွာများရှိ မီးသွေးနှင့် သက်ကယ်လုပ်ငန်းများသည်လည်း ကျဆင်းနေပါသည်။ ငပုတောနှင့် လပွတ္တာမြို့နယ်တို့ရှိ သစ်တောများအတွင်းတွင် ကျေးရွာသားများသည် မီးသွေးဖုတ်ရန်အတွက် ထင်းများ စုဆောင်းလေ့ရှိပါသည်။ အစိုးရကလည်း ၂၀၁၀-၂၀၁၁ ခုနှစ်တွင် ထိုသစ်တောများအတွင်းသစ်ထုတ်၍ ရာဘာစိုက်ပျိုးရန်အတွက် ကုမ္ပဏီများသို့ လိုင်စင်များထုတ်ပေးခဲ့ပါ သည်။ တစ်ချိန်တည်းတွင်ပင် မီးသွေးရောင်းချရသည့် ရန်ကုန်နှင့် ပုသိမ်ကဲ့သို့သော မြို့ကြီးများတွင် (ပိုမိုသန့်ရှင်း၍ ဈေးသက်သာသော) ဓာတ်ငွေ့နှင့် လျှပ်စစ်ဓာတ်အားတို့ကို ပြောင်းလဲအသုံးပြုနေကြသောကြောင့် မီးသွေးအတွက် ဈေးကွက်ဝယ်လိုအားမှာလည်း ကျဆင်းလာခဲ့ပါသည်။ ရလဒ်အဖြစ် ငပုတောနှင့် လပွတ္တာမြို့နယ်တို့ရှိ ကျေးရွာ (၂) ရွာတို့မှ မီးသွေးလုပ်ငန်းရှင်များ ပျောက်ကွယ်လုနီးပါးဖြစ်သွားပါသည်။ လပွတ္တာမြို့နယ်ရှိ ကျေးရွာမှ မီးသွေးလုပ်ငန်းရှင်တစ်ဦးသာလျှင် အခြားရွာမှ အသေးစား မီးသွေးဖုတ်သူများထံမှ မီးသွေးများကို ဆက်လက်ရောင်းချနေပါသည်။ သို့ရာတွင် ရောင်းအားများမှ ကျဆင်းနေဆဲဖြစ်ပါသည်။ သက်ကယ်ပျစ်လုပ်ငန်းသည်လည်း ပိုမိုကြာရှည်ခံ၍ ခိုင်မာသော သွပ်မီးများကို ပြောင်းလဲအသုံးပြုနေကြ ခြင်းကြောင့် ထိခိုက်နေပါသည်။ ဘိုကလေးနှင့် ဒေးဒဲမြို့နယ်များရှိ ကျေးရွာ(၂)ရွာမှ လုပ်ငန်းများသည် ရပ်တန့်လုနီးပါးဖြစ်နေပြီး၊ ငပုတောမြို့နယ်ရှိ လုပ်ငန်းတစ်ခုမှာမူ ဆက်လက် လည်ပတ်နေပါသည်။ အထက်ပါ ဖြစ်ရပ်အားလုံးတို့တွင် ထိုလုပ်ငန်းများ ကျဆင်းခြင်းကြောင့် မီးသွေးနှင့် သက်ကယ်ပျစ်လုပ်ငန်းများကို စိုက်ပျိုးရာသီချိန်မဟုတ်သည့် ကာလအတွင်း အဓိကဝင်ငွေ ရင်းမြစ်တစ်ခုအဖြစ် လုပ်ကိုင်နေသည့် (အထူးသဖြင့် အမျိုးသမီးလုပ်သားများ) အလုပ်သမားများအား ထိခိုက်စေပါသည်။

၂။ ဈေးငွေနှင့် ငွေကြေးအခြေအနေ

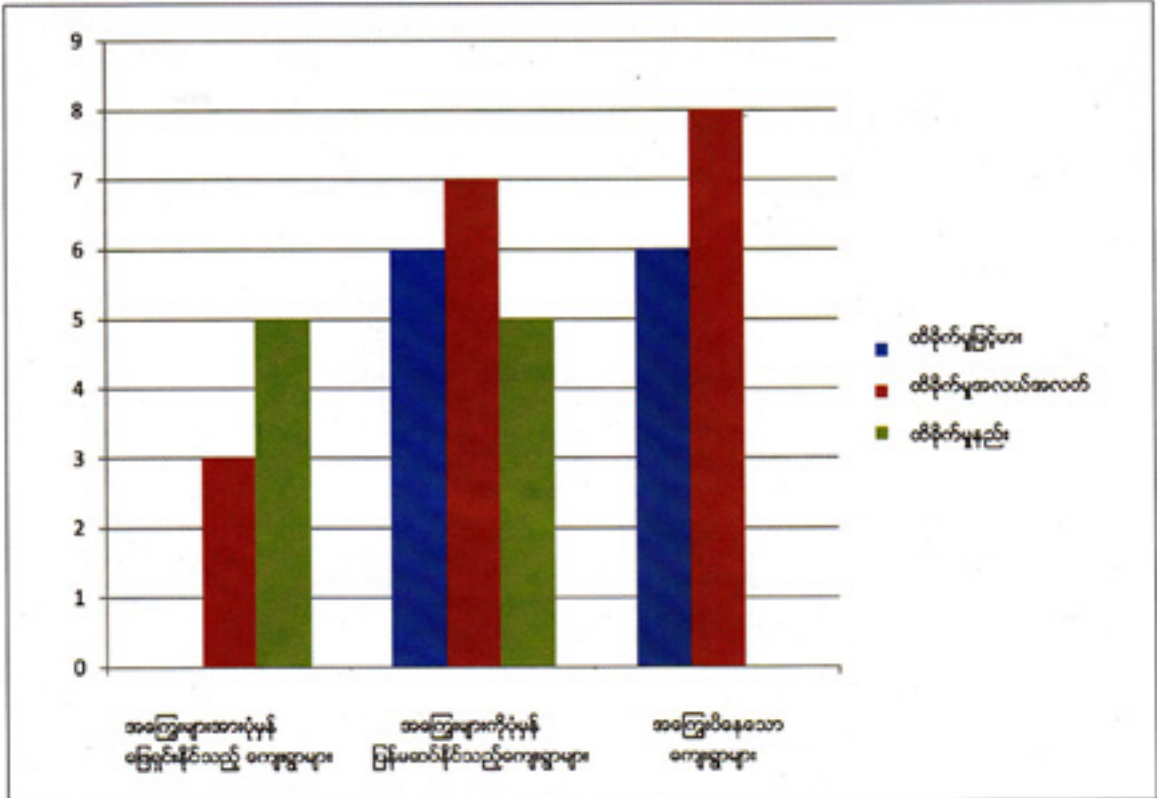
အကြွေးတင်ရှိမှုသည် မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသရှိ ကျေးရွာများ၏ ပြန်လည်ထူထောင်ရေးကို နှောင့်နှေးစေပါသည်။

ကျေးရွာအများစု၏ ပြန်လည်ထူထောင်ရေးသည် အကြွေးကြောင့် ဆက်လက်နှောင့်နှေးနေဆဲဖြစ်ပါသည်။ နမူနာ ကျေးရွာ (၁၄)ရွာရှိ အိမ်ထောင်စုများအနက် ၃၀% မှ ၄၀% ခန့် အထူးသဖြင့် လယ်သမားငယ်နှင့် လယ်သမားလတ်များသည် အကြွေးနက်ရှိုင်းစွာ တင်ရှိနေကြပါသည်။ နောက်ထပ် (၁၈)ရွာမှ အိမ်ထောင်စုများအနက် ၃၀% မှ ၄၀% ခန့်သည်လည်း အကြွေးများပြန်ဆပ်နိုင်နေရေးအတွက် ရုန်းကန်နေရပါသည်။ ကျေးရွာ

(၈) ရွာရှိ ကျေးရွာသားများသည်သာ ၎င်းတို့၏ အကြွေးများကို ပုံမှန်ပြန်ဆပ်နိုင်ကြပါသည်။ အကြွေးများစွာ တင်ရှိနေသည့် ကျေးရွာ (၁၄) ရွာတို့ရှိ ကျေးရွာသားများသည် နာဂစ်မတိုင်မီက ချေးယူထားသော အကြွေးများကို ပင်ပြန်ဆပ်နိုင်စွမ်း မရှိကြသေးပါ။ အချို့က ၎င်းတို့၏ မြေယာများ၊ လယ်ယာသုံးပစ္စည်းစသည့် ပိုင်ဆိုင်မှုများကို ရောင်းချခြင်း သို့မဟုတ် ပေါင်နှံခြင်းအားဖြင့် အကြွေးတစ်စိတ်တစ်ဒေသကို ပေးဆပ်ကြပါသည်။ အရင်းအနှီး မရှိခြင်းနှင့် ဆိုးကျိုးဖြစ်စေသော ပြင်ပမှဖြစ်ရပ်များကြောင့် သီးနှံထုတ်လုပ်မှု တိုးတက်အောင် မစွမ်းဆောင်နိုင်သည့်အတွက် အကြွေးများဆက်လက်တင်ရှိနေဆဲဖြစ်ပြီး၊ အကြွေးနွဲ့မှလွတ်မြောက်ရန် မျှော်လင့်ချက်အနည်းငယ်သာ ရှိပါသည်။ ကြွေးဆပ်နိုင်ရန် ရုန်းကန်နေရသော ကျေးရွာ (၁၈) ရွာတို့တွင် လယ်သမားများသည် နှစ်စဉ် စပါးရိတ်သိမ်းချိန်တိုင်းတွင် အကြွေးများ၏ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းကိုသာ ဆပ်နိုင်ကြပါသည်။ ၎င်းတို့အနေဖြင့် ပိုင်ဆိုင်မှုများကို ရောင်းချ၍ ပြန်ဆပ်ရမည့် ကာလရှည်အကြွေးများမရှိကြပါ။ ထိုလယ်သမားများသည် စပါးအထွက်နှုန်းနှင့် ဈေးနှုန်းကောင်းသည်နှင့်တစ်ပြိုင်နက် ၎င်းတို့၏ အကြွေးအားလုံးကို ပြန်ဆပ်နိုင်၍ လုပ်ငန်းတွင် ပြန်လည်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံနိုင်ရန် မျှော်လင့်နေကြပါသည်။ အကြွေးတင်ရှိမှု နည်းပါးသော ကျေးရွာ (၈) ရွာတို့တွင် ကျေးရွာသားများသည် ပုံမှန်အားဖြင့် ချေးငွေများရရှိနိုင်ကြပြီး၊ စိုက်ပျိုးရာသီပြီးဆုံးတိုင်း ထိုအကြွေးများကို ပြန်ဆပ်နိုင်စွမ်းရှိကြပါသည်။

အကြွေးတင်ရှိမှုသည် မုန်တိုင်းကြောင့် ထိခိုက်မှုအတိုင်းအတာနှင့် နီးကပ်စွာဆက်စပ်နေပါသည်။ အသင့်အတင့်နှင့် ဆိုးရွားစွာ ထိခိုက်ခဲ့သည့် နမူနာကျေးရွာ (၃၀) ရွာအနက် အသင့်အတင့် ထိခိုက်ခဲ့သည့် ကျေးရွာ (၃) ရွာတွင်သာ အကြွေးပြဿနာတင်းရှင်းပါသည်။ မြင့်ကြည့်ပါက ကျေးရွာများအနက် လေးပုံတစ်ပုံခန့်ရှိ ကျေးရွာသားများသည်သာ ၎င်းတို့၏ အကြွေးများကို ပုံမှန်ပြန်ဆပ်နိုင်စွမ်းရှိကြပါသည် (ပုံ - ၈)။ ဆိုးရွားစွာ ထိခိုက်ခဲ့သည့် ကျေးရွာများအားလုံးတို့ရှိ ကျေးရွာသားများသည် အကြွေးများပြန်ဆပ်ရန် ရုန်းကန်နေရပါသည်။

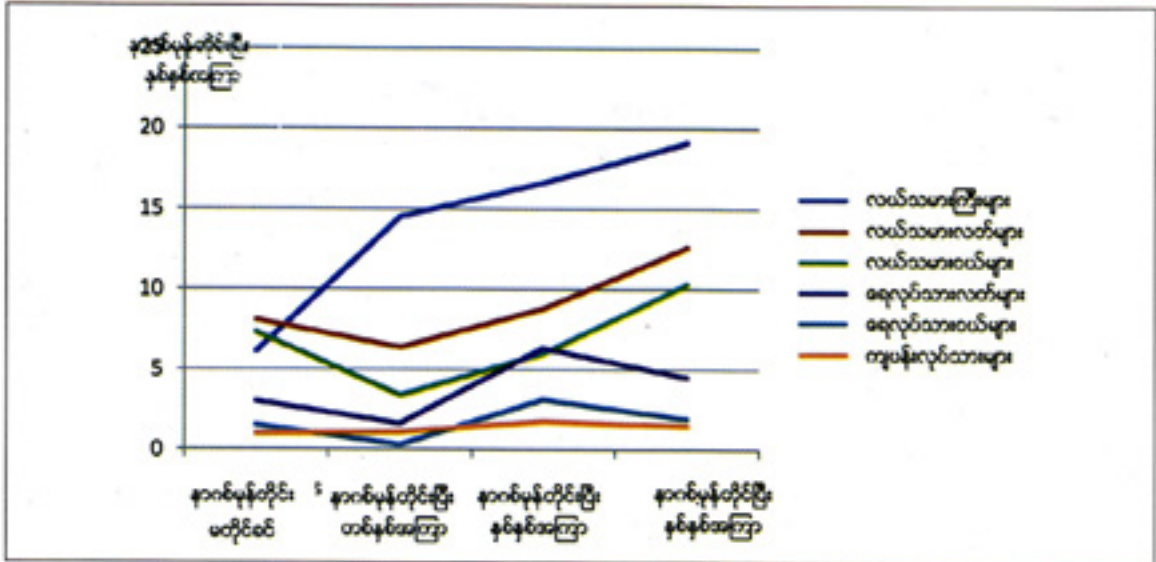
ပုံ (၈) - ထိခိုက်မှုအတိုင်းအတာအလိုက် အကြွေးတင်ရှိမှုပမာဏ

အကြွေးဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးသည် နာဂစ်မတိုင်မီကာလထက် သိသာစွာ မြင့်မားပါသည်။

နာဂစ်မတိုင်မီကာလနှင့်နှိုင်းယှဉ်ပါက အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်း အမျိုးအစားအားလုံးတွင် ဖျမ်းမှုအကြွေးပမာဏသိသာစွာ မြင့်မားလာပါသည်။ အသေးစားနှင့် အလတ်စားလယ်သမားများနှင့် ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်သူများ၊ အလုပ်သမားများ၏ ဖျမ်းမှုအကြွေးသည် ၁. ၃ ဆမှ ၁. ၆ ဆ အထိ ပိုများလာပါသည်။ တစ်ချိန်တည်းတွင်ပင် လယ်သမားကြီးများ၏ ဖျမ်းမှု အကြွေးမှလည်း ၃ ဆ ပိုများလာကြောင်း တွေ့ရပါသည်။ (ပုံ -၉)။ သို့ရာတွင် ထိုသို့မြင့်တက်လာမှုများမှာ ပုံမှန်မရှိဘဲ သိသာသောအပြောင်းအလဲများ ဖြစ်နေပါသည်။ ထို့အပြင် နာဂစ်မုန်တိုင်းသည် ချေးငွေရရှိနိုင်မှုကို အရေးပါသောနည်းလမ်းနှစ်မျိုးဖြင့် သက်ရောက်နေပါသည်။ ပထမနည်းလမ်းမှာ ချေးငွေထောက်ပံ့ပေးသူများစွာတို့ ကိုယ်တိုင်လည်း စီးပွားရေးအကြပ်အတည်းများကို ရင်ဆိုင်နေရပြီး၊ နာဂစ်မုန်တိုင်း မတိုင်မီကဲ့သို့ ငွေမချေးပေးနိုင်တော့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ဒုတိယအချက်မှာ နာဂစ်မုန်တိုင်းပြီးနောက် ၂ နှစ်၊ ၃ နှစ်အကြာတွင် ကျေးရွာများစွာတို့၌ ဖြိုရှင်များက အပေါင်ပစ္စည်းများ ပိုမိုတောင်းဆိုလာခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ရလဒ်အနေဖြင့် လယ်သမားငယ်များ၊ ငါးဖမ်းလုပ်သားများနှင့် အလုပ်သမားများသည် အပေါင်ပစ္စည်းများ မရှိကြသည့်အတွက် ချေးငွေမရရှိနိုင်တော့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ပုံ(၉) အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းအမျိုးအစားအလိုက် နာဂစ်မုန်တိုင်းမတိုင်မီနှင့် တိုက်ခတ်ပြီးနောက် ဖျမ်းမှုအကြွေးပမာဏ (ကျပ်သိန်းပေါင်း)

သို့ရာတွင် အကြွေးပမာဏများက ပြင်းထန်သော ချို့တဲ့မှုကို ဖုံးကွယ်ထားပါသည်။

နာဂစ်မုန်တိုင်းပြီးနောက် လယ်သမားများ၏ ကြွေးမြီတင်ရှိမှုအခြေအနေ သိသာစွာ ပြောင်းလဲနေပါသည်။ ဆိုင်ကလုနီးမုန်တိုင်း တိုက်ပြီး တစ်နှစ်အတွင်းတွင် လယ်သမားကြီးများ၏ မဆပ်ရသေးသောအကြွေးများသည် နှစ်ဆကျော်ရှိခဲ့ပြီး လယ်သမားလတ် များ၏ အကြွေးတင်ရှိမှုမှာမူ ၂၀% အထိလည်းကောင်း၊ လယ်သမားငယ်များမှာ ၅၀% အထိ သိသာစွာလျော့ကျသွားခဲ့ပါသည်။ ၂၀၀၉ ခုနှစ်နှင့် ၂၀၁၃ ခုနှစ်အတွင်းတွင် လယ်သမားငယ်များ၏ ဖျမ်းမှုအကြွေးတင်ရှိမှုမှာ (၃) ဆအထိ သိသာစွာတိုးတက် သွားပါသည်။ နာဂစ်မုန်တိုင်းတိုက်ပြီးစအချိန်တွင် ချေးငွေများရှားပါးပြီး လယ်သမားများသည် ၎င်းတို့၏အကြွေးများ ပြန်ဆပ်နိုင်ရန်အတွက် ပိုင်ဆိုင်မှုများကို ရောင်းချ သို့မဟုတ် ပေါင်နှံခဲ့ရပါသည်။ နာဂစ်ဖြစ်ပြီး နှစ်နှစ်အကြာတွင် အထွက်နှုန်းနှင့် ဈေးနှုန်းများ ပြန်တက်လာခဲ့သဖြင့် လယ်သမားများစွာတို့က ၎င်းတို့၏အကြွေးများကို ပြန်ဆပ်နိုင်ခဲ့ပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ လယ်ယာလုပ်ငန်းတွင် ပြန်လည်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံနိုင်မည့် ချေးငွေများ ထပ်မံချေးယူနိုင်ခဲ့ပါသည်။ သို့သော် လယ်ယာလုပ်ငန်းသည် ပြင်ပဖြစ်ရပ်များကြောင့် ပြန်လည်ကျဆင်းခဲ့ကာ လယ်သမားများသည်လည်း အကြွေးပြန်ဆပ်နိုင်စွမ်းမရှိတော့ပါ။ ၂၀၁၁ ခုနှစ်တွင် လယ်ယာလုပ်ငန်းအခြေအနေ 'ညံ့'သော ကျေးရွာများမှ လယ်သမားများ အနက် ငါးပုံတစ်ပုံမှ တစ်ဝက်ခန့်အထိ သည် ပိုင်ဆိုင်မှုများကို ပေါင်နှံခြင်း၊ ၎င်းတို့၏ မြေကိုငှားရမ်းခြင်း၊ ရောင်း

ချခြင်းတို့ကို ပြုလုပ်ခဲ့ရပြီး မြီရှင်များစွာတို့က မြေယာအပါအဝင် ၎င်းတို့၏အပေါင်ပစ္စည်းများကို သိမ်းယူခဲ့ကြပါသည်။ နမူနာကျေးရွာများတွင် မြေယာရောင်းဝယ်မှုအများစုမှာ ထိုနှစ်အတွင်း ဖြစ်ပွားခဲ့ပါသည်။

ငါးဖမ်းလုပ်သားများသည် နာဂစ်မုန်တိုင်းတိုက်ပြီး တစ်နှစ်အတွင်းအကြွေးများ သိသာစွာကျဆင်းခဲ့သော်လည်း၊ ၂၀၁၀ ခုနှစ်တွင် ရုတ်တရက်မြင့်တက်လာခဲ့ပါသည်။ အသေးစားငါးဖမ်းလုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်သူများအနေဖြင့် ဆယ်ဆကျော်အထိ မြင့်တက်ခဲ့ပါသည်။ ၂၀၀၉ ခုနှစ်တွင် ငါးဖမ်းဆီးရမှု အသင့်အတင့်ကောင်းမွန်ခဲ့ပြီး ဈေးနှုန်းများမှာလည်း အတက်ဖက်သို့ ဦးတည်နေခဲ့ပါသည်။ ထိုအခြေအနေက ငါးဖမ်းလုပ်သားများအား ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းတွင် ပိုမိုရင်းနှီးမြှုပ်နှံရန်နှင့် နာဂစ်မုန်တိုင်းကာလအတွင်း ဆုံးရှုံးသွားသောပစ္စည်းများကို ပြန်လည်အစားထိုးဝယ်ယူရန် အားပေးခဲ့ပါသည်။ ကြားခံပွဲစားများသည်လည်း ရေလုပ်ငန်းကဏ္ဍအတွင်း တိုးမြှင့်လာသည့် မျှော်မှန်းချက်များကြောင့် အားတက်လာပြီး ငွေကြေးပိုမိုချေးယူခဲ့ကြပါသည်။ ၂၀၁၀ ခုနှစ်တွင် ငါးဖမ်းဆီးရမိမှုများ စတင်ကျဆင်းလာသည်နှင့်အမျှ ငါးဖမ်းလုပ်သားများသည် ၎င်းတို့၏ အကြွေးများကို ပြန်ဆပ်ရန် ရုန်းကန်ခဲ့ရပါသည်။ ငါးဖမ်းလုပ်သားများသည် ငါးဒိုင်များထံမှအကြွေးတစ်စိတ်တစ်ပိုင်းကို ငါးဖြင့် ပြန်လည်ပေးဆပ်နိုင်သော်လည်း၊ ငါးဖမ်းလုပ်သားများအနက် တစ်ဝက်ခန့်မှာ ပုဂ္ဂလိကငွေချေးသူများထံမှ အကြွေးများကို ပြန်ဆပ်ရန် တဖြည်းဖြည်း ပျက်ကွက်လာပါသည်။ နာဂစ်မုန်တိုင်းတိုက်ပြီး (၅)နှစ်အကြာတွင် ငါးဖမ်းရာသီချိန်၌ ပင် ငါးတစ်ကောင်မှမရသော နေ့ရက်များကို ကြုံတွေ့နေရသောကြောင့် အကြွေးများနှင့် စားစရိတ်များကို ပြန်ဆပ်နိုင်ရန်အတွက် ငါးဖမ်းလှေများ၊ ပိုက်များကို ရောင်းချ သို့မဟုတ် ပေါင်နှံရတော့မည့် ငါးဖမ်းလုပ်သားများစွာ ရှိနေပါသည်။^၉

အလုပ်သမားများစွာတို့သည် အကြွေးနွံထဲတွင် နစ်နေပါသည်။ အလုပ်သမားများသည် အကြွေးပြန်ဆပ်နိုင်စွမ်း အနိမ့်ဆုံးဖြစ်ပါ သည်။ ၎င်းတို့သည် စားသုံးမှုအတွက်ပင် ငွေချေးကြရသူများဖြစ်ရာ အခြေခံပစ္စည်းများ ဈေးတက်လာသည့်အခါ ပိုမိုထိခိုက်ကြပါ သည်။ အလုပ်သမားများက ကြွေးပြန်ဆပ်နိုင်မှုသည် လယ်သမားများနှင့် ငါးဖမ်းလုပ်သားများ၏ စီးပွားရေးအခြေအနေနှင့်လည်း တိုက်ရိုက်သက်ဆိုင်နေပါသည်။ နာဂစ်မုန်တိုင်းတိုက်ခတ်ပြီး (၂)နှစ်အကြာတွင် အလုပ်သမားများ၏ ပျမ်းမျှအကြွေးပမာဏသည် ၈၀% ခန့် မြင့်တက်လာခဲ့ပါသည်။ ထိုသို့မြင့်တက်လာခြင်းမှာ ၎င်းတို့၏အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်းများကို ပြန်လည်တည်ဆောက်ရခြင်းကြောင့်သာမက၊ ကျေးရွာများအနက် ၄၀% ခန့်တွင် ဆောင်ရွက်နေသည့် အသေးစားချေးငွေစီမံကိန်းများမှ အပါအဝင် ချေးငွေများကို ပေါများစွာရရှိနိုင်ခြင်းကြောင့်လည်း ဖြစ်ပါသည်။ ထို့အပြင် အနည်းဆုံးအားဖြင့် စီးပွားရေးမျှော်လင့်ချက်ကောင်းမွန်သော ကျေးရွာ(၈)ရွာတို့တွင် အကြွေးဖြင့် ဈေးရောင်းခြင်းသည် ပိုမိုထင်ရှားလာပါသည်။ ၂၀၁၃ ခုနှစ်တွင် အလုပ်သမားများအားငွေချေးရန် မယုံကြည်တော့ခြင်းကြောင့် ပျမ်းမျှ အကြွေးပမာဏသည် ၂၀% နီးပါးကျဆင်းသွားပါ သည်။ နာဂစ်မုန်တိုင်းတိုက်ပြီး (၅)နှစ်အကြာတွင် တင်ရှိနေသည့် ပျမ်းမျှ အကြွေးပမာဏ ၁. ၅ သိန်းကျပ်သည် နှစ်လစာလုပ်အားခနှင့် ညီမျှပါသည်။ စီးပွားရေးကြပ်တည်းမှုကို ကာလကြာရှည်ခံနေရသော ဒေသတစ်ခုတွင် ထိုငွေပမာဏသည် အနိမ့်ဆုံးငွေကြေးဖြင့် အသက်ရှင်ရပ်တည်နေရသည့် လူများအတွက် ဆိုးရွားသော စိန်ခေါ်မှုများကို ဖြစ်စေပါသည်။ ကျေးရွာများအနက် သုံးပုံနှစ်ပုံခန့်ရှိ အလုပ်သမားများသည် ၎င်းတို့၏ နေ့စဉ်စားသုံးမှုအတွက် လယ်သမားများထံမှ ကြိုတင်လုပ်အားခငွေများကို ယူကြရပါသည်။ အလုပ်လုပ်ပြီးသည်နှင့်တစ်ပြိုင်နက် ၎င်းတို့ကြိုတင်ယူထားသော ငွေကြေးကိုနှုတ်ယူထားပြီး၊ ပိုနေသော လုပ်အားခအနည်းငယ်ကိုသာ ရရှိကြသဖြင့် ရပ်တည်နိုင်ရန် ခက်ခဲ့ပါသည်။ ဤအချက်သည် ကျေးရွာများစွာတို့ရှိ အလုပ်သမားများ ရုန်းမထွက်နိုင်သည့် အကြွေးသံသရာတစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။

မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသမှ ကျေးရွာသားများသည် ဈေးငွေရင်းမြစ်အမျိုးမျိုးတို့ပေါ် မှီခိုနေရဆဲဖြစ်ပါသည်။

နာဂစ်မုန်တိုင်းတိုက်ပြီးနောက် (၅)နှစ်အကြာတွင် မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသရှိ ချေးငွေရင်းမြစ်များ မပြောင်းလဲကြပါ။ သို့သော် ၎င်းတို့၏ အရေပါးမှုများ တိုးတက်လာပါသည်။ ၂၀၁၀ ခုနှစ်တွင် ပြုလုပ်သော SIM 3 လေ့လာမှုအထိ လယ်သမားကြီးများ၊ ဆွေမျိုးများ၊ မိတ်ဆွေများနှင့် ပုဂ္ဂလိကငွေချေးသူများအပါအဝင် ပုံစံတကျမဟုတ်သော (Informal) ငွေချေးသူများသည် ချေးငွေအတွက် အဓိကရင်းမြစ်များ ဖြစ်ကြပါသည်။ သို့သော် ၂၀၁၂

ခုနှစ်တွင် မြန်မာ့လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးဘဏ် (MADA) သည် အရေးအပါဆုံးသော ချေးငွေရင်းမြစ် တစ်ခုအနေဖြင့် ပုဂ္ဂလိက ငွေချေးသူများ၏ နေရာကို ရယူခဲ့ပါသည်။ (ဇယား - ၇) SIM 3 လေ့လာမှုကာလနှင့် နှိုင်းယှဉ်ပါက ငါးပိုင် များနှင့် ဈေးဆိုင်ပိုင်ရှင်များ၏ အခန်းကဏ္ဍလျော့ကျသွားချိန်တွင် အသေးစားချေးငွေထောက်ပံ့ပေးသူများနှင့် ကုန်သည်များသည်လည်း ပိုမိုသိသာလာပါသည်။ အသေးစားချေးငွေများသည် ၎င်းတို့ချေးယူနေကျ ရင်းမြစ်များ ထက် စည်းကမ်းချက်များ ပိုမိုကောင်းမွန်သည်ဟု ကျေးရွာသားများက ရှုမြင်ကြပါသည်။ သို့ရာတွင် အသေးစား ချေးငွေများသည်လည်း အကြွေးတင်ရှိမှုကို မလျော့ပါးစေနိုင်ပါ။ ကျေးရွာများ အနက် လေးပုံတစ်ပုံခန့်တွင်ရှိ သော အလုပ်သမားများနှင့် လယ်သမားငယ်များသည် အနာဂတ်ကာလတွင် ငွေချေးယူရေးအတွက် ဆက်လက် အကူအညီပေးရန်အတွက် အသေးစားချေးငွေများကို ပြန်လည်ပေးဆပ် ရာတွင် ပုဂ္ဂလိကငွေချေးသူများကို အဓိက မှီခိုနေရဆဲ ဖြစ်ပါသည်။

ဇယား (၇) - ချေးငွေရင်းမြစ်များ

လယ်သမားများ၊ ငါးပိုင်ရှင်များ၊ ငွေချေးလုပ်ငန်းငယ်များနှင့် အလုပ်သမားများတွင် တင်ရှိနေသည့် အကြွေးများ	အရေအတွက်
မြန်မာ့လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးဘဏ်	၆၄
ပုဂ္ဂလိက ငွေချေးသူများ	၅၉
လယ်သမားကြီးများ	၃၅
အသေးစားချေးငွေထောက်ပံ့သူများ	၃၃
ကုန်သည်များ (ဝမ်းကုန်သည်များ)	၃၂
ငွေချေးများ/ပိတ်ငွေများ	၂၉
ဈေးဆိုင်ပိုင်ရှင်များ	၁၄
ငါးပိုင်များ	၁၀
ဆန်စက်ပိုင်ရှင်များ	၉
ငွေဆိုင်များ၊ အပေါင်ဆိုင်များ	၈
သွင်းအားစုရောင်းချသူများ (ခါတ်မြေသုတ်နှင့် ဒီဇယ်)	၅

မှတ်ချက်။ ဦးတည်အုပ်စုအလိုက် ဆွေးနွေးခြင်းများနှင့် အဓိကသတင်းပို့သူများအား တွေ့ဆုံမေးမြန်းခြင်းများတွင် ပါဝင်မြေဆိုသူများက ဖော်ပြခဲ့သည့် အကြိမ်အရေအတွက်များ ဖြစ်ပါသည်။

မြန်မာ့လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးဘဏ် (MADA) ကို လူကြိုက်များလာခြင်းသည် ယင်းဘဏ်က ချေးငွေ မူဝါဒပြောင်းလဲလိုက်ခြင်း၏ တိုက်ရိုက်ရလဒ်တစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။ နာဂစ်မုန်တိုင်းမတိုင်မီက (MADB) ဘဏ်သည် တစ်စတစ်လျှင် ၇၀၀၀ ကျပ်နှုန်းဖြင့်သာ ငွေချေးပေးခဲ့ပါသည်။ နာဂစ်မုန်တိုင်းနောက်ပိုင်းတွင် ချေးငွေများ (၇)ဆ နီးပါးတိုးတက်လာရာ ၂၀၀၈ ခုနှစ်တွင် တစ်စတစ်လျှင် ၈၀၀၀ ကျပ်၊ ၂၀၀၉ ခုနှစ်တွင် ၁၀၀၀၀ ကျပ်၊ ၂၀၁၀ ခုနှစ် တွင် ၂၀၀၀၀ ကျပ်၊ ၂၀၁၁ ခုနှစ်တွင် ၄၀၀၀၀ ကျပ်နှင့် ၂၀၁၂ ခုနှစ်တွင် ၅၀၀၀၀ ကျပ်အထိ တိုးမြှင့်ချေးပေးခဲ့ပါ သည်။ နာဂစ်တိုက်ပြီးကာစနှစ်များတွင် လယ်သမားများသည် (MADA) ထက် ပုဂ္ဂလိကငွေချေးသူများကို ပိုကြိုက်နှစ်သက်ကြပါသည်။ (MADA) မှ ချေးငွေရရှိရန်နှင့် ပြန်ဆပ်ရန်အတွက် လုပ်ထုံး လုပ်နည်းများသည် ယင်းဘဏ်က ထုတ်ချေးပေးသော ငွေပမာဏအနည်းငယ်နှင့် မလိုက်ဖက်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ ထုတ်ချေးငွေ များ တိုးမြှင့်ပြီးသည့်နောက်ပိုင်းတွင် လယ်သမားများသည် (MADA) ဘဏ်မှ ချေးငွေများကိုသာ မျှော်လင့်နေကြ ပါသည်။ လယ်သမားလတ်များနှင့် လယ်သမားကြီးအချို့ အပါအဝင် များစွာသောလယ်သမားများက (MADA)

ဘဏ်သည် ၂၀၁၃ ခုနှစ် မိုးစပါးစိုက်ချိန်မှစတင်၍ တစ်ဧက ၁၀၀၀၀၀ ကျပ်နှုန်းဖြင့် ချေးငွေတိုးမြှင့်ထောက်ပံ့ပေးပါက ၎င်းတို့အနေဖြင့် ပုဂ္ဂလိကငွေချေးသူများထံမှ ငွေချေးစရာ မလိုတော့ကြောင်း ပြောကြားခဲ့ကြပါသည်။

ချေးငွေရရှိနိုင်မှုနှင့် အကြွေးတင်ရှိမှုတို့အပေါ်တွင် မြန်မာ့လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးဘဏ်မှ ချေးငွေများ၏ အကျိုးသက်ရောက်မှုမှာ ကျေးရွာများအလိုက် ကွဲပြားကြပါသည်။ တစ်ဖက်တွင် ကျေးရွာများအနက် လေးပုံတစ်ပုံတွင် မြန်မာ့လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးဘဏ်မှ ချေးငွေပမာဏများမြင့်တက်လာမည့် မျှော်မှန်းချက်များကြောင့် ပုံစံတကျမဟုတ်သော (Informal) ငွေချေးသူများက လယ်သမားများသို့ ငွေပိုချေးစေရန် လှုံ့ဆော်ပေးပါသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ဘဏ်မှ ချေးငွေများတိုးမြှင့်ရရှိပါက လယ်သမားများသည် ပုံစံတကျမဟုတ်သော (Informal) ချေးငွေများကို ပိုမိုလွယ်ကူစွာ ပေးဆပ်နိုင်မည်ဟု မျှော်လင့်ရသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ အခြားတစ်ဖက်တွင်မူ လယ်သမားငယ်များသည် (MADA)ဘဏ်မှချေးငွေများကို ပြန်ဆပ်ရန်ပင် အမှန်တကယ် အခက်အခဲတွေ့နေကြပါသည်။ ကျေးရွာများအနက် လေးပုံတစ်ပုံကျော်တွင် စပါးထွက်ရှိမှုမှာ မျှော်မှန်းထားသည်ထက် နည်းပါးနေသောကြောင့် တစ်ဧကလျှင် ကျပ် ၅၀၀၀၀ နှုန်းဖြင့် ကြွေးပြန်ဆပ်ရန်မှာ အလွန်ကြီးမားသော ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးတစ်ခု ဖြစ်လာပါသည်။ အချို့သော လယ်သမားများသည် (MADA)ဘဏ်မှ ချေးငွေများကို ထုတ်လုပ်မှု ရည်ရွယ်ချက်များအတွက် အသုံးပြုသည်ထက်၊ ကလေးများ (အထူးသဖြင့် အထက်တန်းကျောင်းနှင့် တက္ကသိုလ်တက်နေသူများ)၏ ပညာရေးကုန်ကျစရိတ်များအတွက် အသုံးပြုလိုက်ခြင်းကြောင့်လည်း ကြွေးပြန်ဆပ်ရန် ခက်ခဲမှုကို ပိုဆိုးစေပါသည်။ လယ်သမားများသည် (MADA)ဘဏ်မှ ချေးငွေများကို မဖျက်မကွက်ပြန်ဆပ်ရန်နှင့် နောက်သီးနှံချိန်တွင် ချေးငွေရရှိရေးကို အနှောင့်အယှက်မဖြစ်စေရေးအတွက် ပုံစံတကျမဟုတ်သော (Informal) ငွေချေးသူများထံမှ အတိုးနှုန်းမြင့်မားစွာဖြင့် ငွေချေးယူကြရပါသည်။

မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသရှိ ကျေးရွာသားများသည် များပြားသော ချေးငွေရင်းမြစ်များကို ဆက်လက် မှီခိုနေရပါသည်။ ချေးငွေ ရင်းမြစ်များ၏ အရေအတွက်မှာ အလယ်အလတ်ငါးပမ်းလုပ်သားများအတွက် (၅)နေရာမှ လယ်သမားလတ်များအတွက် (၉)နေရာအထိ အမျိုးမျိုးကွဲပြားနေပါသည်။ လယ်သမားငယ်များနှင့် အလုပ်သမားများတွင် ချေးငွေရင်းမြစ် (၈)နေရာ စီ ရှိကြပါသည်။ (ဇယား - ၈) တစ်ချိန်တည်းတွင်ပင် မြီရှင်များတွင်လည်း ၎င်းတို့မှ ငွေချေးယူသူအမျိုးမျိုးကွဲပြားနေကြပါသည်။ ပုဂ္ဂလိကငွေချေးသူများနှင့် အသေးစားချေးငွေထောက်ပံ့ပေးသူများသည် ငွေချေးသူ(၇)မျိုးသို့ ငွေချေးပေးနေပြီး၊ ကုန်သည်များ၊ ဆွေမျိုးများနှင့် မိတ်ဆွေများသည် ငွေချေးသူ(၆)မျိုးကို ချေးငွေထောက်ပံ့ပေးနေပါသည်။ ဇယား (၈)တွင် အထူးသဖြင့် လယ်သမားလတ်နှင့် လယ်သမားငယ်များအတွက် မြန်မာ့လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးဘဏ်၏ အရေးပါမှုကို ထပ်မံအတည်ပြုထားပါသည်။

ဇယား (၈) - ငွေချေးယူသူအမျိုးအစားအလိုက် ချေးငွေရင်းမြစ်များ

ပြီရှင်များ	လယ်သမား		လယ်သမား		လယ်သမား		အလုပ်သမားများ
	ကြီးများ	လတ်များ	ငယ်များ	သားကြီးများ	အလတ်များ	အငယ်များ	
စိုက်ပျိုးရေးဘဏ်(MADB)	၀၅	၂၇	၂၂				
ပုဂ္ဂလိကငွေချေးသူများ	၄	၁၂	၁၁	၆	၅	၇	၀၄
လယ်သမားကြီးများ		၇	၈		၁	၂	၀၇
အသေးစားငွေထောက်ပံ့သူများ	၃	၆	၅	၁	၆	၄	၀၄

ပြိုင်ပွဲများ	လယ်သမား ကြီးများ	လယ်သမား လတ်များ	လယ်သမား ငယ်များ	ငါးဖမ်းလုပ် သားကြီးများ	ငါးဖမ်းလုပ်သ ားလတ်များ	ငါးဖမ်းလုပ်သ ားငယ်များ	အလုပ်သ မားများ
ကုန်သည်များ	၁၃	၇	၁၂		၃		၂
ဆွေမျိုးများ/ပိတ်ခ ဆွေများ	၈	၄	၃	၂		၄	၈
ဆွေဆိုင်ပိုင်ရှင်များ						၂	၁၂
ငါးပိုင်များ				၂	၃	၆	၂
ဆန်စက်ပိုင်ရှင်များ	၃	၃	၃				
ရွှေပိုင်/အပေါင်ဆို င်များ		၂		၁	၁	၁	၁
သွင်းအားစုရောင်းချ သူများ	၂	၁	၁				

မှတ်ချက်။ ဦးတည်အုပ်စုအလိုက် ဆွေးနွေးခြင်းများနှင့် အဓိကသတင်းပံ့ပိုးသူများအား တွေ့ဆုံမေးမြန်းခြင်းများတွင် ပါဝင်မြေဆိုသူများက ဖော်ပြခဲ့သည့် အကြိမ်အရေအတွက်များ ဖြစ်ပါသည်။

ပုံစံတကျမဟုတ်သော (Informal) ငွေချေးသူများ၏ အရေးပါမှုသည်လည်း အချိန်နှင့်အမျှ ပြောင်းလဲနေပါသည်။ ငွေချေးယူသူနှင့် ငွေချေးပေးသူများနှစ်ဦးလုံးက နာဂစ်မုန်တိုင်းတိုက်ပြီး တစ်နှစ်ကာလအတွင်းတွင် လယ်သမားများအတွက် အကြွေးများဖြင့် ကြိုတင်ချေခံရခြင်းဖြစ်ကြောင်း ပြောကြားခဲ့ပါသည်။ သမားရိုးကျ ချေးငွေရင်းမြစ်များဖြစ်သည့် ဆန်စက်ပိုင်ရှင်များ၊ ဆန်ကုန်သည်များ၊ သွင်းအားစုရောင်းချသူများ (အထူးသဖြင့် ဓာတ်မြေဩဇာဆိုင်များ)နှင့် (လယ်သမားလတ်နှင့် လယ်သမားငယ်များကို ငွေချေးပေးသော) လယ်သမားကြီးများသည် သူတို့ကိုယ်တိုင် ငွေကြေးအခက်အခဲများရင်ဆိုင်နေရပြီး၊ ချေးငွေများထောက်ပံ့ပေးနိုင်ခြင်းမရှိခဲ့ဘဲ လယ်သမားများ၏ ကြွေးပြန်ဆပ်နိုင်စွမ်းကိုလည်း မယုံကြည်ခဲ့ကြပါ။ ၂၀၁၀ ခုနှစ်မှစ၍ သမားရိုးကျငွေချေးသူများ၊ အထူးသဖြင့် ဆန်ကုန်သည်များထံမှ ချေးငွေရရှိမှု တိုးမြှင့်လာခဲ့ပါသည်။ သို့ရာတွင် သမားရိုးကျရင်းမြစ်များထံမှ ချေးငွေတိုးမြှင့်လာမှုကြောင့် အကျိုးရှိသူများမှာ အကြွေးများအား ပုံမှန်ပြန်ဆပ်နိုင်စွမ်းရှိသည့် လယ်သမားကြီးများသာအများစု ဖြစ်ပါသည်။ အပေါင်ပစ္စည်းအဖြစ်သုံးနိုင်သည့် ပိုင်ဆိုင်မှုများမရှိသော ကျေးရွာအားလုံးမှာ (မုန်တိုင်းကြောင့် ထိခိုက်မှုမည်သည့်အတိုင်း အတာရှိသည်ဖြစ်စေ) လယ်သမားငယ်များသည် ချေးငွေရင်းမြစ်အမျိုးမျိုးတို့ကို အသုံးပြုကြသော်လည်း ချေးငွေရရှိနိုင်ရန်အခက်အခဲများ ကြုံတွေ့ခဲ့ရပါသည်။ ထို့အပြင် အထူးသဖြင့် ဆိုးရွားစွာ ထိခိုက်ခဲ့သည့်ကျေးရွာများမှ လယ်သမားကြီးများသည် ၎င်းတို့၏ ကိုယ်ပိုင်စီးပွားရေးအခြေအနေများကြောင့် လယ်သမားငယ်များနှင့် အလုပ်သမားများသို့ ငွေချေး ပေးမှုကိုပြန်လည် စတင်နိုင်စွမ်းမရှိခဲ့ကြပါ။

သမားရိုးကျအားဖြင့် ငါးဖမ်းလုပ်သားများသည် လယ်သမားများ၊ အလုပ်သမားများနှင့် နှိုင်းယှဉ်ပါက ချေးငွေရင်းမြစ်များအား လက်လှမ်းမီမှု ပိုမိုနည်းပါးပါသည်။ ပုဂ္ဂလိကငွေချေးသူများနှင့် ငါးပိုင်များသည် ၎င်းတို့အတွက် အဓိကချေးငွေရင်းမြစ်များ ဖြစ်ကြပါသည်။ သို့ရာတွင် ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းကဏ္ဍကျဆင်းနေသောကြောင့် ထိုရင်းမြစ်များကလည်း အသေးစားချေးငွေလုပ်ငန်းများ က မဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်သည့် ကွာဟချက်ကို ချေးပေးရန် စိတ်အားထက်သန်ခြင်း မရှိကြပါ။

အလုပ်သမားများအတွက် ချေးငွေရင်းမြစ်များမှာ ပြောင်းလဲခြင်းမရှိပါ။ သို့သော် ချေးငွေရရှိနိုင်မှုလျော့နည်းသွားပါသည်။ အလုပ်သမားများတွင် တူညီစွာအရေးပါသော ချေးငွေရင်းမြစ်(၄)နေရာရှိရာ ၎င်းတို့ မှာ လယ်သမားကြီးများ၊ ပုဂ္ဂလိကငွေချေးသူများ၊ အသေးစားချေးငွေထောက်ပံ့ပေးသူများနှင့် ချေးဆိုင်ပိုင်ရှင်များ ဖြစ်ကြပါသည်။ သို့ရာတွင် လယ်သမားကြီးများသည် လုပ်သားအနည်းငယ်ကိုသာ ငှားရမ်းကြတော့သည့်အတွက် ၎င်းတို့၏

အရေးပါမှုမှာ အချိန်နှင့်အမျှ ကျဆင်းနေပါသည်။ အလုပ်အကိုင်ရှားပါးခြင်းနှင့် ဝင်ငွေနည်းပါးခြင်းတို့ကြောင့် အလုပ်သမားများသည် ချေးငွေများအားပြန်ဆပ်ရာတွင် ပိုမိုကြီးမားသော စိန်ခေါ်မှုများကို ရင်ဆိုင်နေရပါသည်။ ချေးငွေများပြန်မဆပ်နိုင်ခြင်းသည် ဈေးဆိုင်ပိုင်ရှင်များက ၎င်းတို့အား ချေးငွေများ လျှော့ချစေသည့် အရေးကြီးသော အကြောင်းရင်းတစ်ရပ် ဖြစ်ပါသည်။

အခြေအနေကို မြှင့်ကြည့်ပါက ပိုမိုကောင်းမွန်သော ချေးငွေစည်းကမ်းချက်များဆီသို့ ဦးတည်နေပါသည်။

မြန်မာ့စိုက်ပျိုးရေးဘဏ်နှင့် အသေးစားချေးငွေလုပ်ငန်းတို့အား လူကြိုက်များရခြင်းမှာ ၎င်းမြို့ရှင်များ ယူသည့် အတိုးနှုန်းများ နိမ့်ခြင်းကြောင့်ဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာ့စိုက်ပျိုးရေးဘဏ်မှ ချေးငွေများအတွက် အတိုးနှုန်းမှာ တစ်လလျှင် ၀. ၇၅% ဖြစ်ပြီး၊ အသေးစားချေးငွေထောက်ပံ့သူများက တစ်လလျှင် ၂% မှ ၃% အထိ ဖြစ်ပါသည်။ ထိုနှုန်းများမှာ သမားဇွဲကျငွေချေးသူများက တောင်းဆိုသည့် အတိုးနှုန်းထက်များစွာနိမ့်ပါသည်။ ပုံမှန်အားဖြင့် ထိုအတိုးနှုန်းများသည် တစ်လလျှင် ၂၀% မှ ၃၀% အထိ ရောက်ရှိတတ်ပါသည်။

အခြားသော မြို့ရှင်များကတောင်းဆိုသည့် အတိုးနှုန်းများမှာ များသောအားဖြင့် ပြောင်းလဲခြင်းမရှိပါ။ ကျေးရွာပေါင်း (၃၀)ရွာမှ လယ်သမားများက နာဂစ်မုန်တိုင်းမတိုက်မီ အချိန်ကစ၍ အတိုးနှုန်းများ ပြောင်းလဲခြင်းမရှိကြောင်း ပြောကြားခဲ့ပါသည်။ ကျေးရွာ (၅) ရွာတို့တွင် အတိုးနှုန်းများသည် တစ်လလျှင် ၆%-၇% မှ ၁၀% ကျော်အထိ တိုးမြှင့်လာပြီး အခြားကျေးရွာ(၅)ရွာတွင်မူ တစ်လလျှင် ၁၀%မှ ၆%-၇% အထိ လျော့သွားကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ အတိုးနှုန်းမြင့်တက်လာ သည့်ကျေးရွာများသည် အကြွေးတင်ရှိမှုများပြားခြင်းကြောင့် ထိခိုက်ခဲ့ရပါသည်။ ထိုကျေးရွာ (၅)ရွာအနက် (၄)ရွာတို့သည် မုန်တိုင်းဒဏ်ကို ဆိုးရွားစွာ ခံခဲ့ရပါသည်။ အတိုးနှုန်းလျော့နည်းသွားသည့် ကျေးရွာများမှာ အနည်းငယ်သာ ထိခိုက်ခဲ့သည့် ကျေးရွာများဖြစ်ပြီး သွားလာရေးလွယ်ကူသည့်အတွက် မုန်တိုင်းဒဏ်မှပြန်လည်ထူထောင်နိုင်ခဲ့ပါသည်။ ကျေးရွာသားအချို့တို့သည်အနီးရှိ မြို့များမှ အတိုးနှုန်းနည်းပါးစွာဖြင့် ငွေချေးယူနိုင်ပြီး၊ ထိုငွေများကို လက်ရှိအတိုးနှုန်းထက်နည်း၍ အခြားကျေးရွာများသို့ ငွေပြန်ချေးပေးနိုင်သည့်အတွက် ထိုကျေးရွာများရှိ ပုံစံတကျမဟုတ်သော (Informal) ငွေချေးသူများအတွက် ၂၀၁၀-၂၀၁၂ ခုနှစ်မှစ၍ ပြိုင်ဆိုင်မှု ပိုများလာခဲ့ပါသည်။

ငါးဖမ်းလုပ်သားများနှင့် အလုပ်သမားများသည် အတိုးနှုန်းအမြင့်ဆုံးကို ရင်ဆိုင်နေရပြီး၊ ယင်းမှာ ၎င်းတို့၏ စီးပွားရေးအခြေ အနေများ ယိုယွင်းနေခြင်းကို ထင်ဟပ်နေပါသည်။ နာဂစ်မုန်တိုင်းတိုက်ပြီး နှစ်နှစ်အကြာတွင် ဤအုပ်စုများသည် တစ်လအတိုးနှုန်း ၅% မှ ၂၀% အထိ ကြုံတွေ့နေရပါသည်။ နောက်ထပ် သုံးနှစ် ကြာပြီးနောက်တွင် ငါးဖမ်းလုပ်သားငယ်များအတွက် ရင်းမြစ်အမျိုးမျိုးတို့မှ အတိုးနှုန်းများသည် တစ်လ ၂၀% ကို ကျော်လွန်ခဲ့ပြီး၊ ၃၀% အထိပင်ရောက်ရှိလာခဲ့ပါသည်။ ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းကဏ္ဍတွင် အကြပ်အတည်းဖြစ်ရသည့်အကြောင်းရင်းမှာ ၂၀၁၃ ခုနှစ်တွင် အသေးစားနှင့် အလတ်စား ငါးဖမ်းလုပ်သားများအတွက် ပုဂ္ဂလိကငွေချေးသူများက ငါးခိုင်များထက် ပိုမိုအရေးကြီးသော ချေးငွေရင်းမြစ်များဖြစ်လာခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းကို ကောင်းစွာ သိထားသော ငွေချေးသူများများစွာတို့က ထိုလုပ်ငန်းတွင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုကို ရပ်တန့်ခဲ့ကြပါသည်။

တရားဝင် (Formal) နှင့် ပုံစံတကျမဟုတ်သော(Informal) ငွေချေးသူများအကြား ဆက်သွယ်မှုများမှာ ရှုပ်ထွေးပါသည်။ ပုံစံတကျမဟုတ်သော (Informal) ချေးငွေဈေးကွက်၏ လက္ခဏာတစ်ခုမှာ ဆုံးရှုံးမှုအလားအလာမြင့်မားသော ငွေချေးယူမှုများအား အတိုးနှုန်းမြင့်မားစွာယူခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ အထူးသဖြင့် မြန်မာ့စိုက်ပျိုးရေးဘဏ်ကဲ့သို့ သော အတိုးနှုန်းနည်း သည့် ချေးငွေများသည် ပိုမိုအရေးကြီးသည့် ပုံစံတကျမဟုတ်သော ငွေချေးသူများအား ဖယ်ထုတ်နိုင်စွမ်းရှိပါသည်။ သို့ရာတွင် ၎င်းတို့ကို အပြည့်အဝဖယ်ထုတ်ရန်အတွက် လုံလောက်သော ငွေကြေးပမာဏမရှိကြပါ။ တစ်ချိန်တည်းတွင် ပုံစံတကျမဟုတ်သော ငွေချေးသူများသည် မြန်မာ့စိုက်ပျိုးရေးဘဏ်၏ ချေးငွေများကို ပြန်မဆပ်နိုင်ရန်အလားအလာရှိပြီး နောက်ပိုင်းတွင် ငွေချေးခွင့်မရနိုင်တော့သည့် ငွေချေးယူသူများအတွက် အရေးပါသော ပေါင်းကူးတစ်ခုအဖြစ် ဆောင်ရွက်ပေးနေပါသည်။ ဤဖြစ်စဉ်သည်

မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသရှိ ကျေးရွာများ၏ကျယ်ပြန့်သော လူမှုစီးပွားရေးဆိုင်ရာအခြေအနေကို ထင်ဟပ်နေပါသည်။ မြင့်မားသော အတိုးနှုန်းများက ပြန်လည်ထူထောင်ရေးကို နှောင့်နှေးစေပါသည်။ သို့ရာတွင် ကျေးရွာသားများစွာတို့သည် စီးပွားရေးအရပြန်လည်နာလံထူရန် လိုအပ်နေသေးပြီး၊ အကြွေးများကို ပြန်ဆပ်ရန် ဖျက်ကွက်နိုင်သည့် အလားအလာမြင့်မားသည့်အတွက် အတိုးနှုန်းများလည်း မြင့်မားရခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ အတိုးနှုန်းနည်းသော ချေးငွေများစွာကို ထည့်သွင်းပေးလိုက်ခြင်းဖြင့် အထူးသဖြင့် လယ်သမားငယ်နှင့် လယ်သမားလတ်များအတွက် ခဏတာ အသက်ရှူပေါက်ရရှိစေသော်လည်း ထိုချေးငွေများသည် ၎င်းတို့၏ လူမှုစီးပွားရေးမျှော်မှန်းချက်များကို တိုးတက်စေနိုင်ခြင်းမရှိပါ။ နာဂစ်မုန်တိုင်း၏ ပေါင်းစပ်သက်ရောက်မှုများက မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသရှိ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းအုပ်စုများ အားလုံးအပေါ် အရိပ်ထိုးနေဆဲပင် ဖြစ်ပါသည်။

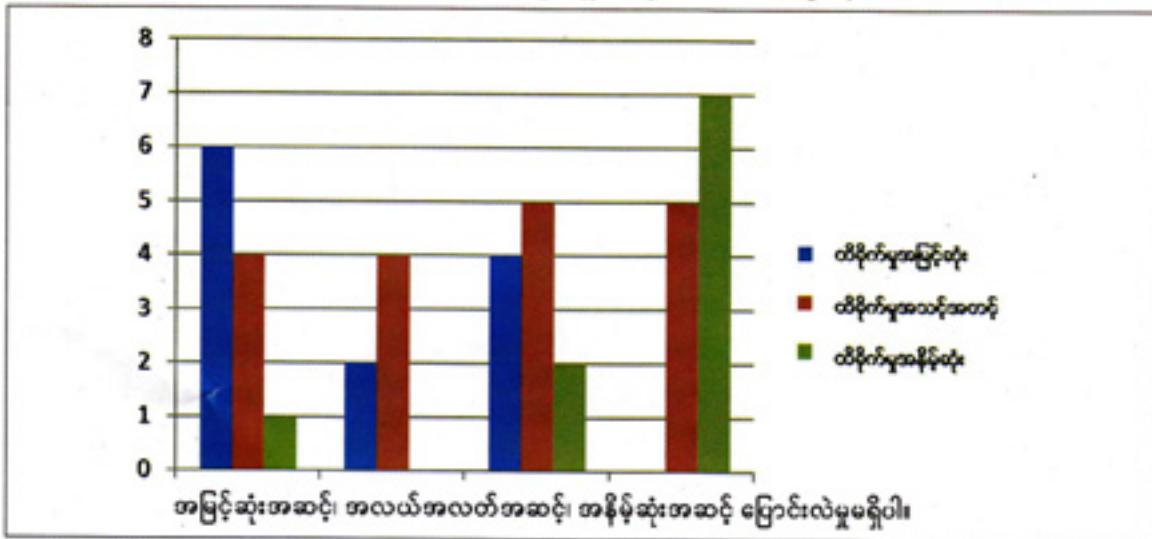
၃။ မြေယာ

စီးပွားရေးဆက်လက်ကြပ်တည်းနေခြင်းကြောင့် မြေရောင်းချမှုအရေအတွက်ကို တိုးလာစေပါသည်။

အထွက်နှုန်းနည်းပါးခြင်းနှင့် အကြွေးဆက်လက်တင်ရှိမှုတို့ကြောင့် မြေယာရောင်းချမှုများ ပိုများလာစေပါသည်။ နာဂစ်မုန်တိုင်း အပြီး (၆)လအကြာတွင် ပြုလုပ်ခဲ့သည့် (SIM 1) လေ့လာမှုအတွင်းတွင် လယ်သမားများက သူတို့၏အကြွေးများကို ပြန်မဆပ်နိုင်သေးပါက မြီရှင်များနှင့် ကာလရှည်ကြာဆက်ဆံလာခဲ့သည့်အတွက် အကြွေးပြန်ဆပ်ရမည့် အချိန်ကိုဆွဲဆန်ထားနိုင်လိမ့်မည်ဟု ယုံကြည်ခဲ့ကြပါသည်။ လယ်သမားများစွာတို့က ၎င်းတို့၏ စီးပွားရေးဒုက္ခရောက်မှုသည် ဆိုးရွားသော အချိန်ကာလတစ်ခုအထိ ရှည်ကြာမည်ဟု မမျှော်မှန်းခဲ့ကြပါ။ နာဂစ်မုန်တိုင်းတိုက်ပြီး တစ်နှစ်အကြာတွင် လယ်သမားများသည် ၎င်းတို့၏ မြီရှင်များ စိတ်မရွည်နိုင်တော့ပါက မြေယာများကို ရောင်းချပြီး အကြွေးပြန်ဆပ်ရတော့မည်ဖြစ်ကြောင်း စိတ်မပါစွာ အသိအမှတ်ပြုလာခဲ့ပါသည်။ မကြာမီပင် ထိုသို့ပြုလုပ်ကြရပါသည်။ လယ်ယာလုပ်ငန်းအကြပ်အတည်းသည် ဆက်လက်ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီး မြီရှင်များသည်လည်း ဒုက္ခတွေ့နေသည့်အတွက် ၂၀၀၉-၂၀၁၀ ခုနှစ်တွင် မြေယာရောင်းချမှုများ စတင်လာပြီး ၂၀၁၁-၂၀၁၂ ခုနှစ်တွင် အများအပြားဖြစ်လာပါသည်။ လယ်သမားများသည် ၎င်းတို့၏ အကြွေးများကို ပြန်မဆပ်နိုင်တော့သည့်အတွက်၊ ၎င်းတို့၏ မြေယာများကို ရောင်းချခြင်း၊ ပေါင်နှံခြင်း၊ ငှားရမ်းခြင်းတို့ကို ပိုမိုမှီခိုလာရပါသည်။

နမူနာကျေးရွာများအနက် လေးပုံတစ်ပုံကျော်တွင် ၂၀၁၀ ခုနှစ်မှစ၍ မြေယာရောင်းချမှုအဆင့်များ ပိုမြင့်လာခဲ့ပါသည်။^{၂၀} ကျေးရွာတစ်ရွာမှအပ ကျန်ကျေးရွာအားလုံးတို့သည် နာဂစ်မုန်တိုင်းအတွင်း ဆိုးရွားစွာ သို့မဟုတ် အသင့်အတင့်ထိခိုက်ခဲ့သည့် ကျေးရွာများ ဖြစ်ကြပါသည်။ (ပုံ -၁၀) ကျေးရွာ (၁၂)ရွာတွင်သာ မြေရောင်းချမှုမတွေ့ရှိရဘဲ ထိုကျေးရွာများတွင် ဆိုးရွားစွာ ထိခိုက်ခဲ့သည့်ကျေးရွာများမပါဝင်ပါ။ ကျေးရွာများအနက် တစ်ဝက်ခန့်တွင် အများဆုံးတွေ့ရှိရသည့် မြေရောင်းချမှုပုံစံမှာ ပေါင်နှံခြင်း (လယ်ပြန်ငွေပြန်စနစ် သို့မဟုတ် ငွေပြန်ဆပ်ပါက လယ်ပြန်ပေးမည်ဟုသောစနစ်) ဖြစ်ပါသည်။ မြေဈေးနှုန်းမှာ တစ်စကလျှင် အနည်းဆုံးနှစ်သန်းကျပ်မှ အများဆုံး ၁၅ သိန်းကျပ်အထိ အမျိုးမျိုးရှိနိုင်ပါသည်။ မြေရောင်းချ/ပေါင်နှံမှုမရှိသည့် ကျေးရွာအများစုမှာ ကျိုက်လတ်နှင့် ငပုတောမြို့နယ်များတွင် တည်ရှိသော အနည်းငယ်သာ ထိခိုက်ခဲ့သည့် ကျေးရွာများနှင့် လယ်ယာလုပ်ငန်းသည် ဒေသတွင်းစီးပွားရေးအတွက် အရေးပါမှုနည်းသော ငါးဖမ်းလုပ်ငန်း ကျေးရွာ (၃)ရွာတို့ဖြစ်ကြပါသည်။

ပုံ(၁၀) ၂၀၁၀ ခုနှစ်မှစ၍ မြေရောင်းဝယ်မှုအဆင့်များ
(မုန်တိုင်းကြောင့် ထိခိုက်မှုအတိုင်းအတာအလိုက်)

ဆိုးရွားစွာထိခိုက်ခဲ့သည့် ကျေးရွာများအနက် တစ်ဝက်ခန့်တွင် မြေယာရောင်းချမှုအရေအတွက် မြင့်မားပါသည်။ သို့ရာတွင် ဤအချက်က အခြားသောဆိုးရွားစွာထိခိုက်ခဲ့သည့် ကျေးရွာများတွင် မြေယာနှင့် ပတ်သက်သည့် အခြေအနေပိုမိုကောင်းမွန်သည်ဟု ဆိုလိုခြင်းမဟုတ်ပါ။ ဤကျေးရွာများမှ လယ်သမားများက ၎င်းတို့မြေများကိုလည်း ဝယ်လိုသူများရှိပါက ရောင်းချမည်ဖြစ်ကြောင်း ပြောကြားခဲ့ပါသည်။ မြေယာဝယ်လို အားမရှိခြင်းမှာ လယ်မြေအများစုသည် ရေကြီးနိုင်သည့်အလားအလာများပြီး နာဂစ်တိုက်ပြီး နောက်ပိုင်းတွင် မြေဆီလွှာယိုယွင်းပျက်စီးလာခြင်းကြောင့် ဖြစ်နိုင်ပါသည်။

မြေယာခွဲဝေပိုင်ဆိုင်မှုတွင် မညီမျှမှုများ ပိုများလာပါသည်။

မြေယာပိုင်ဆိုင်မှု သိသာစွာ မညီမျှမှုများကို မြေယာရောင်းချမှုများပြားသော ကျေးရွာ (၁၁) ရွာအနက် (၆) ရွာတွင် တွေ့ရှိရပါသည်။ ထိုကျေးရွာများအနက် (၅) ရွာတွင် လယ်သမားငယ်များ ပိုင်ဆိုင်ခဲ့သော မြေယာ အများစုတို့ကို ၎င်းတို့၏ ဖြိုရှင်များကရယူထားပြီး ဖြစ်ပါသည်။ ထိုကျေးရွာများအနက် (၄) ရွာတို့မှာ နာဂစ်မုန်တိုင်းကြောင့် ဆိုးရွားစွာ ထိခိုက်ခဲ့သည့် ကျေးရွာများဖြစ်ပါသည်။ ကျေးရွာတစ်ရွာရှိ မြေယာအားလုံး၏ လေးပုံတစ်ပုံမှ တစ်ဝက်အထိကို လက် တစ်ဆုပ်စာလူနည်းစုက ပိုင်ဆိုင်ထားပြီဖြစ်ကြောင်း ကျေးရွာသားများ က ပြောကြားခဲ့ပါသည်။ ကျန်သော ကျေးရွာ (၂) ရွာမှာ အသင့်အတင့်ထိခိုက်ခဲ့သည့်ကျေးရွာများ ဖြစ်ပါသည်။ ထိုကျေးရွာများတွင်လည်း လယ်သမားငယ်အများစုသည် ၎င်းတို့၏ မြေများကို ဆုံးရှုံးခဲ့ပြီး ဖြစ်ပါသည်။

Box

ဖြစ်ရပ် (၁) ဒေးဒရဲမြို့နယ်ရှိဆိုးရွားစွာထိခိုက်ခဲ့သည့် ကျေးရွာများအနက် (၁)ရွာတွင် လယ်သမား (၃၂) ဦးရှိပြီး စုစုပေါင်း မြေယာ (၄၂၆) ဧကကို ပိုင်ဆိုင်ထားကြပါသည်။ ထိုမြေများအနက် (၁၂၀) ဧကခန့်မှာ ယခုအခါတွင် ကျေးရွာမှ စပါးကုန်သည်နှစ်ဦးနှင့် လယ်သမားကြီးတစ်ဦးတို့၏ လက်ထဲတွင် ရှိနေကြပါသည်။

ဖြစ်ရပ် (၂) ဘိုကလေးမြို့နယ်ရှိ ဆိုးရွားစွာထိခိုက်ခဲ့သည့် ကျေးရွာများအနက် (၁) ရွာတွင် လယ်သမား (၉၈)ဦး ရှိပြီး မြေယာစုစုပေါင်း (၁၂၇၀)ဧကကို ပိုင်ဆိုင်ထားပါသည်။ ကျေးရွာရှိ လိုင်စင်ရ အပေါင်ဆိုင်ကိုလည်း ပိုင်ဆိုင်ထားသည့် လယ်သမားကြီးတစ်ဦးသည် မြေဧက (၄၀၀) ကျော်ကို ပိုင်ဆိုင်ထားပါသည်။

ဖြစ်ရပ် (၃) ဒေးဒရဲမြို့နယ်ရှိ ဆိုးရွားစွာထိခိုက်ခဲ့သည့် အခြားကျေးရွာတစ်ရွာတွင် လယ်သမား (၄၃)ဦး ရှိရာ အနီးရှိရွာမှ လယ်သမား (၂၁) ဦးတို့က လယ်မြေဧက (၅၀၀) ကျော်ကို ပိုင်ဆိုင်လျက် ရှိပါသည်။ ထိုပမာဏမှာ ကျေးရွာမှ စုစုပေါင်းမြေပိုင်ဆိုင်မှု၏ တစ်ဝက်ခန့် ဖြစ်ပါသည်။

အကြွေး၊ မြေရောင်းချမှုများနှင့် လယ်ယာမြေဥပဒေ

လယ်ယာမြေဥပဒေသည် ကျေးရွာလူမှုဘဝများကို နည်းလမ်းအမျိုးမျိုးဖြင့် အကျိုးသက်ရောက်နေ ပါသည်။ အစိုးရသည် အမှန်တကယ်လယ်ယာလုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်နေသူများကို စာရင်းကောက်ယူနေကြောင်း ကျေးရွာသားများက ပြောကြားခဲ့ပါသည်။ ကျေးရွာသားများက ထိုအချက်အလက်များအား ၎င်းတို့အမှန်တကယ် စိုက်ပျိုးလုပ်ကိုင်နေသောလယ်ကို အမည်ပေါက်ပိုင်ဆိုင်ခွင့်ပေးရန် အသုံးပြုမည်ဟု ယုံကြည်နေကြပါသည်။ ဤလုပ်ငန်းစဉ်သည် ရှုပ်ထွေးမှုများရှိနေခဲ့ပါသည်။ နမူနာကျေးရွာများအနက် တစ်ဝက်ကျော်တွင် အငြင်းပွားမှု များထွက်ပေါ်လာခဲ့ရာ ပုံစံတကျမဟုတ်သော (Informal) မြေရောင်းချမှုများပြုလုပ်ခဲ့သော လယ်သမားများ၊ အပေါင်ပစ္စည်းအဖြစ် ရရှိထားသည့်မြေကို အသုံးပြုနေသော လယ်သမားများ ပါဝင်ကြပါသည်။ နမူနာကျေးရွာ များအနက် ငါးပုံတစ်ပုံခန့်တွင် တစ်ရွာလျှင် အငြင်းပွားမှု (၁၀) မှုခန့်ရှိကြပါသည်။ ဖြစ်ရပ်များစွာတို့မှာ မြေယာကို စိုက်ပျိုးလုပ်ကိုင်နေသော သို့မဟုတ် 'ပိုင်ဆိုင်ထားသော' လူများသည် မူလမြေယာပိုင်ဆိုင်ခွင့်ကို ကိုင်ဆောင် ထားသူများ မဟုတ်ကြသည့်အတွက် ပိုင်ဆိုင်မှုများကို လုနေကြခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ထိုအငြင်းပွားမှုများကို ပြေရှင်းနေရခြင်းနှင့် တိကျသော စာရင်းကောက်ယူခြင်းတို့သည် လူတိုင်းအတွက် တရားဝင်မှတ်ပုံတင် ခြင်းနှင့် အမည်ပေါက် ပိုင်ဆိုင်မှုလုပ်ငန်းစဉ်ကို နှောင့်နှေးစေနိုင်သည်ဟု လယ်သမားများက ယုံကြည်ကြပါသည်။ အမှု များစွာတို့မှာ နိုင်ငံရေးလှုံ့ဆော်မှုများဖြစ်ကြောင်းနှင့် နိုင်ငံရေးပါတီများ၊ နိုင်ငံရေးပါတီများနှင့် နီးစပ်သူများက ကျေးရွာရှိ လယ်သမားများအား ၎င်းတို့၏မြေကို ပြန်လည်တောင်းဆိုရယူရန် လှုံ့ဆော်နေကြောင်း ကျေးရွာ ခေါင်းဆောင်များက ရှုမြင်ကြပါသည်။

နမူနာကျေးရွာများအနက် သုံးပုံတစ်ပုံနီးပါးရှိ လယ်သမားများ၏ ၁၀% ခန့်က လယ်ယာမြေ ဥပဒေစတင်သက်ရောက်ပြီး၊ မြေယာများကို မှတ်ပုံတင်ပြီးသည်နှင့် ၎င်းတို့၏မြေများကို ရောင်းချ သို့မဟုတ် ပေါင်နှံမည်ဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြခဲ့ကြပါသည်။ ဤအချက်ကို အထူးသဖြင့် တစ်နှစ်လျှင် စပါးနှစ်သီးစိုက်ပျိုး နိုင်သော ဒေးဒရဲနှင့် ကျောင်းကုန်းမြို့နယ်များတွင် တွေ့ရှိရပါသည်။ လယ်သမားများက မြေယာကို အလွတ် သဘောရောင်းချခြင်း၊ ပေါင်နှံခြင်းထက် မှတ်ပုံတင်ပြီးမှ ရောင်းချပါက ပိုမိုအကျိုးဖြစ်ထွန်းနိုင်မည်ဟု မျှော်လင့် ကြပါသည်။ လယ်ယာလုပ်ငန်းကောင်းမွန်သည့် အချို့သောကျေးရွာများ၌ ၂၀၁၂ ခုနှစ်တွင် လယ်မြေဈေးနှုန်း တစ်ဧကလျှင် ၅ သိန်း၊ ၆ သိန်း မှ ၁၀ သိန်း၊ ၁၅ သိန်းအထိ မြင့်တက်သွားခြင်းသည် လယ်ယာမြေဥပဒေကြောင့် ဖြစ်ကြောင်း လယ်သမားများက ပြောကြားခဲ့ပါသည်။

ရင်ဆိုင်ဖြေရှင်းသည့် နည်းလမ်းများ

များစွာသောကျေးရွာသားများသည် ၎င်းတို့ကျေးရွာများတွင် ကြာမြင့်စွာ ဖြစ်ပေါ်နေသည့် စီးပွားရေး အကြပ်အတည်းကို ဖြေရှင်းရန်အတွက် နည်းလမ်းအမျိုးမျိုးတို့ကို ဆောင်ရွက်နေကြပြီး၊ ၎င်းတို့၏ ကြံ့ကြံခံနိုင် စွမ်းမှာမူ နည်းပါးလာပြီဖြစ်ပါသည်။ ယခင် SIM လေ့လာမှုများကဲ့သို့ပင် ရင်ဆိုင်ဖြေရှင်းသည့်နည်းလမ်းများမှာ ဝင်ငွေတိုးအောင် ပြုလုပ်ခြင်းနှင့် အသုံးစရိတ်လျှော့ချ ခြင်းဟူသည့် နည်းလမ်း (၂) မျိုးဖြစ်ပါသည်။ သို့ရာတွင် ထိုနည်းလမ်းများကို အသုံးပြုသည့် အတိုင်းအတာမှာ ၂၀၁၀ ခုနှစ်မှစ၍ ပိုများလာခဲ့ပါသည်။

ဝင်ငွေတိုးစေသည့် မဟာဗျူဟာများ

အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်းအမျိုးမျိုးရှိသည့် ကျေးရွာသားများသည် ဝင်ငွေတိုးစေရန်အတွက် အလုပ်ကြီးစားလုပ်ခြင်း၊ ရွှေ့ပြောင်းလုပ်ကိုင်ခြင်း၊ စိုက်ပျိုးရေးနည်းစနစ်များကို ပြောင်းလဲခြင်း၊ ပိုင်ဆိုင်မှုများကို ရောင်းချခြင်းနှင့် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း အလုပ်များ ပြောင်းလဲခြင်းစသည့် အရေးကြီးသော နည်းလမ်း(၅)မျိုးကို အသုံးပြုနေကြပါသည်။

အလုပ်ကြီးစားလုပ်ခြင်း

နမူနာကျေးရွာအားလုံးရှိ ကျေးရွာသားများက ၎င်းတို့အနေဖြင့် စားဝတ်နေရေးလိုအပ်ချက်များကို ဖြည့်ဆည်းနိုင်ရန် အလုပ်ကြီးစားလုပ်ရမည်ဖြစ်ကြောင်း ပြောကြားခဲ့ပါသည်။ ကိုယ်ပိုင်လယ်မြေမှ အထွက်နှုန်းမလုံလောက်သည့် လယ်သမားငယ်နှင့် လယ်သမားလတ်များသည် စိုက်ပျိုးချိန်နှင့် ရိတ်သိမ်းချိန်များတွင် အခြားကျေးရွာသားများ၏ လယ်မြေတွင် အလုပ်သမားများအဖြစ် လုပ်ကိုင်ရန် လိုအပ်လာပါသည်။ ၎င်းတို့၏ မိသားစုဝင်များသည်လည်း အလုပ်ကြီးစားလုပ်ရန် လိုအပ်ပါသည်။ လယ်သမားများ၏ မိန်းမများသည် နာဂစ်မတိုင်မီနှင့် တိုက်ပြီးစအချိန်တို့တွင် အများအားဖြင့် အိမ်တွင်နေ၍ ချက်ပြုတ်ခြင်း၊ ကလေးထိန်းခြင်းနှင့် အခြားအိမ်မှုလုပ်ငန်းများကိုသာ လုပ်ကိုင်ခဲ့ရသော်လည်း၊ ယခုအခါ လယ်ကွင်းများတွင် အလုပ်လုပ်ကြရပါသည်။ အိမ်ထောင်စုဝင် အားလုံးတို့သည် အပြင်ထွက်၍ အလုပ်လုပ်ရသောကြောင့် ကျေးရွာရှိ အိမ်များစွာတို့သည် နေ့အချိန်တွင် တံခါးပိတ်ထား ကြောင်း ကျေးရွာသားများက ပြောကြားခဲ့ပါသည်။ ထိုအချက်ကြောင့် ကျေးရွာ၏ လူမှုဘဝတွင် အရေးကြီးသော အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုဖြစ်သည့် အပြန်အလှန်လူမှုဆက်ဆံရေးကို လျော့ကျစေပါသည်။ ဤရက်ပိုင်းများတွင် ကျေးရွာသားများသည် အနားယူချိန်နည်းကြပြီး၊ အမျိုးသမီးများပင် အနားယူချိန်နည်းကြရပါသည်။

Box (၉) မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသရှိ လူများစွာတို့က အလုပ်ကြီးစားနေကြခြင်း
မိသားစုဝင်များသည် လွန်ခဲ့သော (၂)နှစ်ကာလအတွင်း ညနေစာစားချိန်များ ပို၍ ပို၍ နောက်ကျလာခဲ့ကြောင်း လယ်သမားတစ်ဦးက ပြောကြားပါသည်။ ထိုလယ်သမား၏ ဇနီးသည်သည် အိမ်တွင်နေ၍ ချက်ပြုတ်ပြီးနောက်၊ နံနက် (၁၀) နာရီခန့်တွင် လယ်တောသို့ ထမင်းချိုင့်ပို့ရပါသည်။ သူတို့မိသားစုသည် လုံးဝမမှောင်မီ ညနေပိုင်းတွင် လယ်တောမှ ပြန်လာမှသာ ညနေစာစားလေ့ရှိပါသည်။ ယခုအခါ သူ၏ ဇနီးအပါအဝင် မိသားစုဝင်အားလုံးတို့သည် အိမ်မှထွက်၍ အလုပ်လုပ်ကြရပါသည်။ အိမ်ရှိလူတိုင်းက အလုပ်လုပ်ရန် အပြင်ထွက်ကြသည့်အတွက် ထိုလယ်သမား၏ (၃)နှစ်အရွယ်မြေးငယ်ကို လယ်တောသို့ ခေါ်သွားရပါသည်။ လယ်သမား၏ ဇနီးနှင့်သမီးတို့က လယ်တောမှ ပြန်ရောက်သည့်အချိန်မှသာ ချက်ပြုတ်ကြရပါသည်။ ထိုအမျိုးသမီးများသည် သူတို့အားလုံးအချိန်မီ လုပ်ငန်းခွင်ဝင်နိုင်ရန်အတွက် ချက်ပြုတ်နိုင်ရန် နံနက်စောစော(၄)နာရီခန့်တွင် အိပ်ရာထရပါသည်။ ယခုအခါ သူတို့မိသားစုသည် ညနေစာကို နောက်ကျမှ စားပြီး အနားယူရန်နှင့် အချင်းချင်းစကားပြောဆိုရန်ပင် အချိန်နည်းလာခဲ့ပါသည်။

ကျေးရွာသားများသည် ဈေးဆိုင်ငယ်များဖွင့်ခြင်းဖြင့် ၎င်းတို့၏ဝင်ငွေကို ဖြည့်ဆည်းနေကြပါသည်။ အထူးသဖြင့် မြို့နှင့်သွားလာရေးပိုမိုလွယ်ကူသော ကျေးရွာများတွင် ကွမ်းယာ၊ သွားရည်စာများ၊ စားသုံးဆီများနှင့် ဆန် စသည် တို့ကို ရောင်းချနေသည့် ဆိုင်များသည် ၂၀၁၀ ခုနှစ်ထက် ပိုများလာကြောင်း SIM လေ့လာမှုအတွင်း တွေ့ရှိခဲ့ရပါသည်။ ထိုဈေးဆိုင်များကို လယ်သမားငယ်နှင့် လယ်သမားလတ်များက ပိုင်ဆိုင်ထားခြင်းဖြစ်ပြီး ပြင်ပသို့ ရွှေ့ပြောင်းအလုပ်လုပ်ကိုင်သော မိသားစုဝင်များက ပြန်လည်လွှဲပို့သည့် ငွေကြေးများဖြင့် တည်ထောင်ထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ သို့ရာတွင် ထိုဈေးဆိုင်အများစုတို့မှာ လအနည်းငယ်ထက်ပို၍ တည်တံ့နိုင်ခြင်း မရှိကြပါ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ၎င်းတို့က အကြွေးဖြင့် ရောင်းချနေသည့် ကျေးရွာသားများမှာ အကြွေးပြန်ဆပ်နိုင်သည့် အနေအထားမရှိသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ ထို့အပြင် ဈေးဆိုင်ပိုင်ရှင်များသည် ၎င်းတို့၏ ကုန်ပစ္စည်းများကို ကိုယ်တိုင်စားသုံးခြင်းဖြင့် အဆုံးသတ်သွားလေ့ရှိပါသည်။

ရွှေ့ပြောင်းအလုပ်လုပ်ခြင်း

အလုပ်သမားများက ၎င်းတို့၏ အကြပ်အတည်းမှ လွတ်မြောက်ရန်အတွက် အများဆုံးအသုံးပြုသည့် နည်းလမ်းမှာ ရွှေ့ပြောင်းအလုပ်လုပ်ကိုင်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ကျေးရွာများအနက် ၄၀% ခန့်တွင်၊ သုံးပုံနှစ်ပုံ သို့မဟုတ် ထို့ထက်ပိုသော အိမ်ထောင်စုများ၌ ရွှေ့ပြောင်းအလုပ်လုပ်ကိုင်နေသော မိသားစုဝင် အနည်းဆုံးတစ်ဦး ရှိကြပါသည်။ ရွှေ့ပြောင်းအလုပ်လုပ်ကိုင်ခြင်းသည် မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသရှိ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း အုပ်စု အမျိုးမျိုး ဖြစ်သည့် လယ်သမားများ၊ ငါးဖမ်းလုပ်သားများနှင့် အလုပ်သမားများတွင် အတွေ့ရအများဆုံးသော ရင်ဆိုင်ဖြေရှင်းသည့် နည်းလမ်းတစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။ နာဂစ်မုန်တိုင်းတိုက်ပြီးစအချိန်တွင် အထူးသဖြင့် အလုပ်သမားများအပါအဝင် ကျေးရွာသားများသည် အလုပ်အကိုင်ရှားပါးခြင်းနှင့် မုန်တိုင်းကြောင့် စိတ်ထိခိုက်ခြင်းတို့မှ လွတ်မြောက်ရန်အတွက် ရွှေ့ပြောင်းအလုပ်လုပ်ကြပါသည်။ ထိုရွှေ့ပြောင်းလုပ်သားများအနက် များစွာတို့မှာ မြို့များနှင့် မြို့ကြီးများရှိ အလုပ်အခြေအနေများမှာ ရှုပ်ထွေး၍ လုပ်ခများလည်း နည်းပါးကြောင်း တွေ့ရှိရသော ကြောင့် တစ်နှစ် သို့မဟုတ် နှစ်နှစ်ခန့်အကြာတွင် မူလကျေးရွာများသို့ ပြန်လာကြပါသည်။ ထို့အပြင်၊ ကျေးရွာ အများစုတို့ရှိ လယ်ယာလုပ်ငန်းများမှာလည်း ထိုအချိန်တွင် ပြန်လည်ကောင်းမွန်လာဟန် ရှိခဲ့ပါသည်။ သို့ရာတွင် နာဂစ်မုန်တိုင်းတိုက်ပြီး (၅)နှစ်အကြာတွင် မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသ၏ စီးပွားရေးမှာ ရုန်းကန်နေရဆဲဖြစ်ပြီး၊ ရွှေ့ပြောင်းအလုပ်လုပ်ကိုင်ခြင်းမှာ အလုပ်သမားများအတွက် နောက်ဆုံးနားခိုရာတစ်ခု ဖြစ်နေပါသေးသည်။

သို့ရာတွင် မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသရှိ ကျေးရွာသားများသည် စီးပွားရေးအကြောင်းရင်းတစ်ခုတည်းကြောင့် ရွှေ့ပြောင်းအလုပ်လုပ်ကြခြင်းမဟုတ်ပါ။ ရွှေ့ပြောင်းလုပ်ကိုင်သူများစွာတို့သည် အသက် ၁၇ နှစ်မှ ၂၅ နှစ်အကြားဖြစ်ကြပါသည်။ လူငယ်များ ရွှေ့ပြောင်းလုပ်ကိုင်မှုမှာ ၂၀၁၀ ခုနှစ်မှစ၍ ပိုမိုများပြားလာပြီး အချို့သောကျေးရွာများတွင် ကျေးရွာလူငယ်ဦးရေ၏ တစ်ဝက်ခန့်အထိ ရှိနေပါသည်။ ထိုလူငယ်များသည် ရန်ကုန်နှင့်ပုသိမ်ကဲ့သို့သော မြို့ကြီးများတွင် အဆုံးသတ်ပြီး အများစုမှာ စက်ရုံ အလုပ်ရုံများတွင် လုပ်ကိုင်ကြပါသည်။ အချို့မှာ စားသောက်ဆိုင်များ၊ အိမ်များနှင့်ဈေးဆိုင်များတွင် လုပ်ကိုင်ကြပါသည်။ ကျေးရွာများအနက် သုံးပုံတစ်ပုံခန့်တွင် ကျေးရွာတစ်ရွာမှ လူငယ်တစ်ဦးနှစ်ဦးတို့က မြို့ကြီးများသို့ ရွှေ့ပြောင်းလုပ်ကိုင်ပြီး အခြားလူငယ်များ ထပ်မံလာရောက်နိုင်ရန်အတွက် ကွန်ယက်တစ်ခုကို တည်ထောင်ပေးကြပါသည်။ လယ်သမားများ၏ သားသမီးများအပါအဝင် လူငယ်များသည် လယ်ယာလုပ်ငန်းတွင် အလုပ်လုပ်ရန် စိတ်မဝင်စားကြကြောင်းနှင့် မြို့ကြီးများ၏ လူနေမှုဘဝတွင် နေထိုင်လိုသည့် ဆွဲဆောင်မှုများက ကျေးရွာတစ်ရွာ၏ အကြပ်အတည်းကို ပိုဆိုးစေကြောင်း ကျေးရွာသားများက ပြောကြားခဲ့ပါသည်။

သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးပိုမိုကောင်းမွန်လာခြင်းကြောင့် ရွှေ့ပြောင်းလုပ်ကိုင်သည့် ပုံစံသစ်တစ်မျိုးဖြစ်သည့် နေ့စဉ်သွားရောက် လုပ်ကိုင်ခြင်းပုံစံတစ်ခုဖြစ်လာပါသည်။ ဒေသတွင်းတွင် အထူးသဖြင့် နေ့စပေါ့ စိုက်ပျိုးချိန်နှင့် ရိတ်သိမ်းချိန်များ၌ ရာသီအလိုက် ရွှေ့ပြောင်းအလုပ်လုပ်ခြင်းသည်၊ ကာလရှည်ကြာ တည်ရှိ ခဲ့သည့် အလေ့အထတစ်ခုဖြစ် ပါသည်။ ၂၀၁၀ ခုနှစ်မှစ၍ ကျေးရွာ (၆)ရွာ၊ (၇)ရွာတို့သည် မြို့ပြဒေသများနှင့် (ဥပမာ- နေ့စဉ်ကူးတို့ခရီးစဉ်များဖြင့်) ဆက်သွယ်ရေးပိုမိုကောင်းမွန်လာ ခဲ့ပါသည်။ ဥပမာအားဖြင့် ကျိုက်လတ် မြို့နယ်ရှိ ကျေးရွာများသည် အနီးရှိ မအူပင်ခရိုင်တွင် တက္ကသိုလ် (၃)ခု တည် ဆောက်နေခြင်းကြောင့် အကျိုးကျေးဇူးရှိခဲ့ပါသည်။ လပွတ္တာမြို့သည်လည်း မြို့သစ်တည်ဆောက်ခြင်းနှင့် လမ်းများ မောက်လုပ်ခြင်းတို့ကြောင့် ဖွံ့ဖြိုးလာခဲ့ပါသည်။ မော်လမြိုင်ကျွန်းမြို့သည် ယခုအခါ မအူပင်မြို့နှင့် ကားလမ်းဆက်သွယ်ရေး ပိုကောင်းလာပြီး ဆက်လက်၍ ရန်ကုန်မြို့နှင့်လည်း ဆက်သွယ်ရေးကောင်းလာခဲ့ပါသည်။ ကျေးရွာသားအများအပြားသည် ထိုသို့ တိုးတက်လာသော ဆက်သွယ်ရေးလမ်းကြောင်းများကို အသုံးပြု၍ အနီးရှိမြို့များသို့ နေ့စဉ်သွားရောက်၍ ထိုမြို့များရှိ ဆန်စက်များ၊ ငါးပိရုံများတွင် အလုပ်လုပ်ကြပါသည်။

ငါးဖမ်းလုပ်သားများသည်လည်း ရင်ဆိုင်ဖြေရှင်းသည့်နည်းလမ်းများကို ကိုယ်တိုင်ရှာဖွေကြပါသည်။ ငါးဖမ်းဆီးရမှု နှစ်ပေါင်းများစွာ ကျဆင်းပြီးနောက်တွင်၊ ယခင်က မြစ်ချောင်းများအတွင်း ငါးဖမ်းခြင်းကိုသာ မှီခိုနေရသည့် (အထူးသဖြင့် ဖျာပုံ၊ ဘိုကလေးနှင့် ဒေးဒရဲမြို့နယ်တို့မှ) ကျေးရွာ (၈) ရွာတို့မှ ငါးဖမ်းလုပ်သား

မိသားစုများ၏ တစ်ဝက်ခန့် (အထူးသဖြင့် ငယ်ရွယ်သူများ)သည် အိန္ဒိယသမုဒ္ဒရာအတွင်းရှိ ငါးဖမ်းသင်္ဘောကြီးများတွင် အလုပ်လုပ်လာကြပြီး၊ တစ်ကြိမ်အလုပ်လုပ်ပါက အိမ်မှလအတန်ကြာထွက်ခွာရပါသည်။ ၎င်းတို့အတွက် ပင်လယ်အတွင်း အန္တရာယ်ဖြစ်နိုင်မှုအလားအလာများနှင့် ကာလရှည်ကြာ မတွေ့ရခြင်းတို့ကြောင့် စိုးရိမ်မှုများလည်း ရှိနေပါသည်။ သို့ရာတွင် ပိုကောင်းမွန်သောအစားထိုးလုပ်ငန်းတစ်ခုရရှိရန်အတွက် ရွှေ့ပြောင်းအလုပ်လုပ်ကြပါသည်။

စိုက်ပျိုးရေးနည်းစနစ်များကို ပြောင်းလဲခြင်း

ကျေးရွာ (၄) ရွာ (မော်လမြိုင်ကျွန်းမြို့နယ်တွင် သုံးရွာနှင့် ဘိုကလေးမြို့နယ်တွင် တစ်ရွာ)တို့ရှိ လယ်သမားများသည် ၂၀၁၀ ခုနှစ်မှစ၍ စပါးနှစ်သီး စတင်စိုက်ပျိုးလာကြပါသည်။ ထိုကျေးရွာများအနက် (၂) ရွာတို့တွင် နာဂစ်မုန်တိုင်းမတိုင်မီက နွေရာသီတွင် ပဲပျိုးစိုက်ပျိုးလေ့ရှိသော်လည်း နာဂစ်မုန်တိုင်းတိုက်ပြီးနောက်တွင် ပဲပျိုးများ အပြောင်းအလဲပြန်၍ လယ်သမားများ သိသာစွာဆုံးရှုံးခဲ့ရပါသည်။ ထိုကျေးရွာများအားလုံးတို့တွင် အဓိကဖြစ်သည့် မိုးစပါးများ အထွက်နှုန်းကျဆင်းမှုကို ခံခဲ့ရပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ နွေရာသီတွင် သီးထပ်စပါးကို စိုက်ပျိုးခြင်းဖြင့် လယ်သမားများစွာတို့၏ ဝင်ငွေကို ပြန်ဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်ခဲ့ပါသည်။ သို့ရာတွင် လယ်သမားငယ်များနှင့် လယ်သမားလတ်များစွာတို့သည် သီးထပ်စပါးစိုက်ပျိုးရန်အတွက် လိုအပ်သော အရင်းအနှီးများ မတတ်နိုင်ကြပါ။ သို့ဖြစ်၍ ဤနည်းလမ်းသည် မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသရှိစိုက်ပျိုးရေးဂေဟစနစ် အားလုံးအတွက် အလုပ်မဖြစ်ခဲ့ပါ။

ပိုင်ဆိုင်သည့်ပစ္စည်းများကို ရောင်းချခြင်းနှင့် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်းများပြောင်းလဲခြင်း

လယ်သမားများနှင့် ငါးဖမ်းလုပ်သားများသည် ၎င်းတို့၏ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်းများ တည်တံ့စေရန်အတွက် ပိုင်ဆိုင်သည့် ပစ္စည်းများအားရောင်းချခြင်းကို ပိုမိုမှီခိုနေရပါသည်။ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်းများအား ပြောင်းလဲမှုများ ပြုလုပ်ခြင်းသည်လည်း ဆက်လက်ဖြစ်ပေါ်နေသည့် စီးပွားရေးအခက်အခဲကို လိုက်လျောညီထွေရင်ဆိုင်ရာတွင် အရေးကြီးသော မဟာဗျူဟာတစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။ မြေယာများကို ရောင်းချခြင်း သို့မဟုတ် ပေါင်နှံခြင်းတို့အပြင်၊ လယ်သမားများက လယ်ယာသုံးပစ္စည်းများကို ရောင်းချရ၍ ငါးဖမ်းလုပ်သားများက လှေများ၊ ငါးဖမ်းပစ္စည်းများကို ရောင်းချရပါသည်။ ဤနည်းလမ်းကို သုံးခြင်းဖြင့် မိသားစုများသည် အနိမ့်ဆုံးစားသုံးမှုပုံစံကို ဆက်လက်ထိန်းသိမ်းနိုင်စွမ်းရှိလာပါသည်။ သို့ရာတွင် ဤနည်းလမ်းသည် ၎င်းတို့၏ ဝင်ငွေပြန်လည်ရရှိစေမည့် အခွင့်အရေးများကိုလည်း ဆုံးရှုံးစေပါသည်။ ၂၀၁၀ ခုနှစ်နှင့် ၂၀၁၃ ခုနှစ်အတွင်းတွင် စိုက်ပျိုးရေးအခြေအနေ 'ညှ'သော ကျေးရွာများအနက် တစ်ဝက်ခန့်မှ လယ်သမားငယ်နှင့် လယ်သမားလတ် ၂၀% မှ ၅၀% အကြားသည် အလုပ်သမားများ ဖြစ်လာကြပါသည်။ ထိုဖြစ်စဉ်သည် လယ်သမားငယ်များက မြီရှင်များသို့ မြေထိုးအပ်လိုက်ရသောကြောင့် သို့မဟုတ် အကြွေးဆပ်ရန်အတွက် မြေကို ရောင်းချလိုက် ရသောကြောင့် မြေရောင်းချမှု အများဆုံးတွေ့ရှိရသည့် ကျေးရွာ (၆)ရွာတို့တွင် ပို၍ပင်များပြားပါသေးသည်။ လယ်သမားမှ အလုပ်သမားသို့ ပြောင်းသွားသည့် မိသားစုများအနက် တစ်ဝက်ခန့်မှ လူငယ်များသည် မိဘများက ဇာတိကျေးရွာတွင် ဆက်လက်နေထိုင်၍ အလုပ်သမားများအဖြစ် အသက်မွေးနေစဉ်တွင် ၎င်းတို့က မြို့ကြီးများသို့ ရွှေ့ပြောင်းအလုပ်လုပ်ကိုင်နေကြပါသည်။ တစ်ချိန်တည်းတွင်ပင် အသေးစားငါးဖမ်းလုပ်သားဘဝမှ အလုပ်သမားအဖြစ်သို့ ပြောင်းလဲနေသည့် အလားအလာများကို ကျေးရွာ (၈)ရွာတို့တွင် ဆက်လက်တွေ့နေရဆဲဖြစ်ပါသည်။

အသုံးစရိတ်များကို လျှော့ချသောနည်းလမ်းများ

မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသရှိလူများသည် စီးပွားရေးကြပ်တည်းမှုကို ရင်ဆိုင်နိုင်ရန်အတွက် အသုံးစရိတ် လျှော့ချနိုင်မည့် နည်းလမ်းအမျိုးမျိုးကို အသုံးပြုနေကြပါသည်။ ထိုနည်းလမ်းများတွင် ထမင်းတစ်နပ်စာအရေအတွက် လျှော့ချခြင်း၊ လူမှုရေးအတွက် ကုန်ကျစရိတ်များလျှော့ချခြင်းနှင့် လယ်ယာသွင်းအားစုများကို လျှော့ချ

ခြင်းတို့လည်း ပါဝင်ပါသည်။ ပညာရေးနှင့် ကျန်းမာရေး အသုံးစရိတ်များသည် ကျေးရွာသားများ၏ ဦးစားပေး ကုန်ကျစရိတ်တွင် မည်သည့်အခါမှ ပါဝင်ခြင်းမရှိခဲ့ဘဲ မြန်မာနိုင်ငံ၏ မူလတန်းပညာရေးအတွက်လည်း တရား ဝင်ငွေကြေးများပေးသွင်းရန် မလိုအပ်ပါ။ သို့ရာတွင် မိဘများက သားသမီးများ အထက်တန်းကျောင်း သို့မဟုတ် တက္ကသိုလ်တက်ရန်အတွက် မြေယာများကို ပေါင်နှံ သို့မဟုတ် ရောင်းချရသည့် သာဓကအချို့ရှိခဲ့ပါသည်။

ထမင်းတစ်နပ်စာလျှော့စားရခြင်းသည် (မုန်တိုင်းကြောင့် ထိခိုက်မှုပေါ် မူတည်ခြင်းမရှိဘဲ) ကျေးရွာများ အနက် သုံးပုံတစ်ပုံခန့်တွင် အသုံးစရိတ်လျှော့ချရာ၌ အရေးပါသော နည်းလမ်းတစ်ခုအဖြစ် ဆက်လက် ရှိနေပါသည်။ အလုပ်သမားများသည် အဆိုးဆုံးခံစားရသော အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းအုပ်စုဖြစ်ပါသည်။ ကျေးရွာ ၅ ရွာ၊ ၆ ရွာခန့်တွင် အလုပ်သမားများအနက် ၁၀% ခန့် (အထူးသဖြင့် အမျိုးသားများ)သည် နေ့လည် စာမစားဘဲ ၁၀၀ ကျပ် မှ ၂၀၀ ကျပ်အထိသာကုန်ကျနိုင်သည့် ကွမ်းဝါးခြင်း၊ ဆေးလိပ်သောက်ခြင်း၊ ကော်ဖီ/ လဖက်ရည်ထုပ်များ သောက်ခြင်းတို့ကို ပြုလုပ်ကြပါသည်။ ဤနည်းလမ်းသည် အိမ်ထောင်စု၏ ကုန်ကျစရိတ် စာရင်းကို ရေတိုတွင် ထိန်းပေးထားနိုင်သော်လည်း၊ အချိန်ကြာမြင့်လာသည်နှင့်အမျှ ၎င်းတို့၏ အလုပ်လုပ်နိုင် စွမ်းကို ထိခိုက်စေခြင်း သို့မဟုတ် ပိုမိုမြင့်မားသော ကျန်းမာရေးကုန်ကျစရိတ်များ လိုအပ်ခြင်းတို့ကို ဖြစ်စေပါ သည်။

လူမှုရေးအတွက် ကုန်ကျစရိတ်များကို လျှော့ချခြင်းသည် အိမ်ထောင်စုအသုံးစရိတ်ကို လျှော့ချ ရာတွင် အထင်ရှားဆုံးသော ပုံစံတစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။ အထင်ရှားဆုံးကိစ္စရပ်များမှာ မင်္ဂလာဆောင်များနှင့် အသုဘအတွက် ကုန်ကျစရိတ်များဖြစ်ပါသည်။ ကျေးရွာများအနက် သုံးပုံတစ်ပုံနီးပါးရှိ လယ်သမားငယ်များ၊ လယ်သမားလတ်များနှင့် အလုပ်သမားများက ၎င်းတို့နှင့် ကောင်းစွာသိကျွမ်းခြင်းမရှိသော်လည်း ဆွေမျိုးနီးစပ် များ၏ မင်္ဂလာဆောင်များ၊ အသုဘများသို့ ယခင်ကသွားရောက်လေ့ရှိသော်လည်း၊ ယခုအခါ မင်္ဂလာဆောင် လက်ဖွဲ့များနှင့် အသုဘအတွက် ကုဋေများ မတတ်နိုင်တော့သည့်အတွက် ဆွေမျိုးများ သို့မဟုတ် မိတ်ဆွေရင်းများ ၏မင်္ဂလာဆောင်၊ အသုဘများသို့သာ သွားကြတော့ကြောင်း ပြောကြားခဲ့ပါသည်။ ဤ အချက်က ကျေးရွာအတွင်း နှင့် ကျေးရွာများအချင်းချင်းကြားရှိ လူမှုဆိုင်ရာ ချိတ်ဆက်မှုများကို အားနည်းစေပါသည်။

ကျေးရွာများအနက် လေးပုံသုံးပုံကျော်ရှိ လယ်သမားငယ်များနှင့် လယ်သမားလတ်များအတွက် အသုံးစရိတ်လျှော့ချရာတွင် အရေးကြီးသောနည်းလမ်းတစ်ခုမှာ လယ်ယာသွင်းအားစုများအတွက် အရင်းအနှီး (အထူးသဖြင့် ဓာတ်မြေဩဇာနှင့် လုပ်အားခ)များကို လျှော့ချခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဤကျေး ရွာများရှိ လယ်သမား တစ်ဝက်ကျော်သည် ဓာတ်မြေဩဇာအသုံးပြုမှုကို တစ်ဝက်မှ လေးပုံသုံးပုံအထိ လျှော့ချခဲ့ပါသည်။ ထိုလယ် သမားများသည် ပုံမှန်အားဖြင့် တစ်ဧကလျှင် ဓာတ်မြေဩဇာ(၂)အိတ် အသုံးပြုသော်လည်း၊ ယခုအခါ တစ်ဧက လျှင် အိတ်တစ်ဝက်မှ တစ်အိတ်အထိသာ အသုံးပြုကြပါသည်။ ထို့အပြင် ကျေးရွာများအနက် လေးပုံသုံးပုံခန့်ရှိ လယ်သမားများသည် တမံများကို ပြန်လည်ပြင်ဆင်ရန် လိုအပ်သော ရန်ပုံငွေများကို မစုဆောင်းနိုင်တော့ပါ။ သို့ဖြစ်၍ လယ်မြေများအား ရေလွှမ်းမိုးမှု မကြာခဏဖြစ်ပေါ်ပြီး၊ အကြိမ်ကြိမ် (၂ ကြိမ်မှ ၃ ကြိမ်) ပြန်လည်ထွန် ယက်ရပါသည်။ ဤသို့ရင်ဆိုင်သည့် နည်းလမ်းနှစ်ခုလုံးကြောင့် မလွဲမရှောင်သာပင် အထွက်နှုန်းကျဆင်းခြင်းနှင့် သီးနှံပျက်စီးခြင်းများ ဖြစ်စေပါသည်။

SIM တွေ့ရှိချက်များအား QSEM ၏ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းဆိုင်ရာတွေ့ရှိချက်များနှင့် နှိုင်းယှဉ်ခြင်း

၂၀၁၃ ခုနှစ်အထိ QSEM တွေ့ရှိချက်အများစုသည် SIM တွေ့ရှိချက်များနှင့် ညီညွတ်မှုရှိပါသည်။ QSEM လေ့လာမှုတွင် ဒေသအားလုံး၌ တူညီသော မိုးလေဝသဆိုင်ရာ ဒုက္ခရောက်မှုများ၊ စိုက်ပျိုးရေးမှ ဝင်ငွေနည်းခြင်း၊ အကျိုးအမြတ်နည်းခြင်းတို့ကို တွေ့ရှိခဲ့ပါသည်။ ထိုအချက်ကြောင့် အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများက ထောက်ပံ့ပေးနေသည့်တိုင်အောင်၊ လယ်သမားများအနေဖြင့် မျိုးစေ့သစ်များနှင့် ဓာတ်မြေဩဇာသစ်များကို စမ်းသပ်ရာတွင် ဆုံးရှုံးနိုင်မှုကို မြင့်မားစေပါသည်။ မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသတွင် အားကိုးလောက်သော ဓာတ်မြေဩဇာရောင်းချပေး မည့်သူမရှိသည့် လယ်သမားငယ်များနှင့် လယ်သမားလတ်များသည် မကြာခဏ ဓာတ်မြေဩဇာအတုများဖြင့် အလိမ်ခံရပြီး၊ နာမည်ရှိသောတံဆိပ်များကို သုံးစွဲရန် စိတ်မပါကြတော့ကြောင်း QSEM လေ့လာမှုတွင် တွေ့ရှိရပါသည်။

စက်ယန္တရားများဖြင့် လယ်ယာလုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်ခြင်းကို QSEM လေ့လာမှုဖြုလုပ်ခဲ့သည့် ကျေးရွာများ တွင်လည်း တွေ့ရှိရပါသည်။ QSEM လေ့လာမှုတွင် မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသရှိ လယ်သမားများသည် နာဂစ်ကာလအတွင်း ဆုံးရှုံးသွားသော တိရိစ္ဆာန်များနှင့် ပစ္စည်းကိရိယာများကို အစားထိုးရန်အတွက် နာဂစ်ပြီးနောက်ပိုင်းတွင် လယ်သမား ကြီးများထံမှ ထွန်စက်များနှင့် ခိုင်းကျွဲနွားများကို စုပေါင်းငှားရမ်း ခဲ့ကြကြောင်း တွေ့ရှိခဲ့ပါသည်။ သို့ရာတွင် ထိုသို့စက်ယန္တရားများအသုံးပြုခြင်းကြောင့် အလုပ်သမားများအတွက် အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်းများကို ကြီးမားစွာ လျော့ကျစေခဲ့ပါသည်။ QSEM လေ့လာခဲ့သည့် အကြိမ်တိုင်းနှင့် မြစ်ဝကျွန်းပေါ်အပါအဝင် ဒေသအားလုံးတွင် အကိုက်ညီဆုံးတွေ့ရှိချက်များအနက် တစ်ခုမှာ ရွှေ့ပြောင်းအလုပ်လုပ်ကိုင်ခြင်းကြောင့် လုပ်သားရှားပါးမှု ပိုဆိုးလာခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

QSEM လေ့လာမှုအတွင်း ငါးဖမ်းလုပ်သားများက ဖော်ပြခဲ့သည့် စိန်ခေါ်မှုများအနက်တစ်ခုမှာ လိုင်စင်ကိစ္စရပ်များကို စတင်ပြောင်းလဲနေပြီဖြစ်သော်လည်း လိုင်စင်ရယူရာတွင် ပွင့်လင်းမြင်သာမှုမရှိခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ကျေးရွာများ အားလုံးတို့တွင် လိုင်စင်ရယူခြင်းအတွက် လုပ်ငန်းအဆင့်ဆင့်နှင့် ကုန်ကျစရိတ်များမှာ အမျိုးမျိုးဖြစ်နေပြီး ငွေလက်ခံဖြတ်ပိုင်းများကို မည်သည့်အခါမှမရရှိခဲ့ကြပါ။ QSEM လေ့လာမှုတွင် ၂၀၁၃ ခုနှစ်အတွင်း ဧရာဝတီ တိုင်းဒေသကြီး၊ ငါးလုပ်ငန်းဦးစီးဌာနသည် ငါးဖမ်းလိုင်စင်အတွက် လေလံပွဲများကို တိုင်းအဆင့်မှ မြို့နယ်အဆင့်သို့ ရွှေ့ပြောင်းဆောင်ရွက်စေခြင်းဖြင့် ပွင့်လင်း မြင်သာမှုကို တိုးတက်စေခဲ့ပြီး၊ ကြားခံပွဲစားများ ပျောက်ကွယ်သွားကြောင်း တွေ့ရှိခဲ့ပါသည်။ သို့ရာတွင် တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သည့် ကျေးရွာသားအများစုတို့မှာ ထိုအပြောင်းအလဲကို သတိမပြုမိကြပါ။

QSEM လေ့လာမှုတွင် အကြွေးတင်ရှိမှုအဆင့်၊ မြေယာအငြင်းပွားမှုများနှင့် ရွှေ့ပြောင်းအလုပ်လုပ်ကိုင်ခြင်းတို့သည် ဒေသအားလုံးတို့တွင် ဒုက္ခရောက်ခြင်း၏ လက္ခဏာများဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရှိရခြင်းမှာ SIM လေ့လာမှုနှင့် ညီညွတ်ပါသည်။ မော်လမြိုင်ကျွန်းမြို့နယ်တွင် ၂၀၁၃ ခုနှစ်အတွင်း မြေယာအငြင်းပွားသည့် အမှုငယ်အရေအတွက်သိသာစွာ တိုးလာကြောင်း QSEM လေ့လာမှုတွင် တွေ့ရှိခဲ့ပါသည်။ ကျေးရွာအုပ်စုတစ်ခုတည်းတွင်ပင် တစ်နှစ်အတွင်း ကျေးရွာပေါင်း (၆)ရွာတို့၌ မြေယာအငြင်းပွားသည့် အမှုအသစ် (၇၀)ခန့် ရှိနေခဲ့ပါသည်။ မြေယာအငြင်းပွားမှုများ ဖြစ်ရသည့် အကြောင်းရင်းများမှာ အကြွေးတင်ရှိမှုနှင့် မြေဈေးများ မြင့်တက်လာမှုကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ ထွက်ပေါ်လာသော အမှုအများစုတို့မှာ အကြွေးနှင့် ဆက်စပ်နေကြပါသည်။ လယ်သမားများသမဂ္ဂနှင့် မြေယာမှတ်ပုံတင်ခြင်းလုပ်ငန်းစဉ် များပေါ်ပေါက်လာခြင်းနှင့်အတူ အကြွေးဖြင့် သိမ်းခြင်းကြောင့် မြေယာများကို ဆုံးရှုံးခဲ့ရသည့် မြေအနည်းငယ်သာပိုင်ဆိုင်သော လယ်သမားများသည် ၎င်းတို့၏ မူလမြေယာများကို ပြန်လည်တောင်းဆိုလာကြ ပါသည်။ သို့ရာတွင် မြေယာများစွာပိုင်ဆိုင်သူများက ထိုမြေများကို ပြန်မပေးလိုကြပါ။ တစ်ချိန်တည်းတွင်ပင် မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသရှိ QSEM လေ့လာမှုဖြုလုပ်ခဲ့သည့်နေရာများတွင် ပြင်ပသို့ ရွှေ့ပြောင်းအလုပ်လုပ်ကိုင် သူအရေအတွက် ပိုမိုများပြားလာကြောင်း တွေ့ရှိခဲ့ရပါသည်။

အခန်း (၃)

လူမှုဆက်ဆံရေးအခြေအနေများ

SIM လေ့လာမှုအတွင်းတွင် နာဂစ်မုန်တိုင်းနှင့် ဆက်လက်ဖြစ်ပေါ်သော ဒေသတွင်းနှင့် နိုင်ငံတွင်း ဖြစ်ရပ်များ၏ အကျိုးဆက်များ ဖြစ်သည့် အကူအညီပေးရေးလုပ်ငန်းများ၊ မုန်တိုင်းကြောင့် လူမှုစီးပွားဆိုင်ရာ ထိခိုက်မှုများ၊ ခေါင်းဆောင်မှုအပြောင်းအလဲများ၊ အုပ်စုတွင်းဆက်ဆံရေးတွင် ပြောင်းလဲမှုအရွေ့များနှင့် ဥပဒေ သစ်များ ပြဋ္ဌာန်းခြင်းကဲ့သို့သော ကောင်းကျိုးနှင့် ဆိုးကျိုးနှစ်ခုလုံးဖြစ်စေသည့် လူမှုဆိုင်ရာအရင်းအနှီး ပြောင်းလဲမှု များကို ဖြစ်ပွားပေါ်ပေါ်ဒေသရှိ ကျေးရွာများတွင် တွေ့ရှိခဲ့ရပါသည်။

SIM 1 လေ့လာမှုတွင် ဖြစ်ပွားပေါ်ပေါ်ကျေးရွာများ၏ မှတ်သားဖွယ်ကောင်းသော လူမှုရေးအားကောင်း မှုကို တွေ့ရှိခဲ့ရပါသည်။ ဒေသခံများသည် အစားအစာ၊ နေရာနှင့် လုပ်အားများပေးခြင်း၊ နေအိမ်များတည် ဆောက်ခြင်း၊ ရေကန်များ၊ လမ်းများ၊ တံတားများ စသည့် ကျေးရွာအခြေခံအဆောက်အဦးများကို ပြန်လည် တည်ဆောက်ရာတွင် ထည့်ဝင်ကူညီခြင်းစသည်တို့ဖြင့် တစ်ဦးကိုတစ်ဦးကူညီ၍ အရေးပေါ်အခြေအနေကို တုံ့ပြန်ခဲ့ကြပါသည်။ SIM 2 လေ့လာမှုတွင်မူ ကျေးရွာများတွင်ရှိ လူမှုစီးပွားရေး၊ ဘာသာရေး၊ လူမှုရေးအုပ်စု အဖွဲ့အစည်းတို့အကြားတွင် အကူအညီများခွဲဝေပေးရာ၌ အမှန်တကယ် သို့မဟုတ် မှန်းဆချက်အရ မညီမျှမှုများ ကြောင့် လူမှုဆက်ဆံရေးအခြေအနေများ ထိခိုက်ရကြောင်းကို မှတ်တမ်းတင်ခဲ့ပါသည်။ SIM 3 လေ့လာသည့် အချိန်တွင် အကူအညီများ နည်းပါးသွားခြင်းကြောင့် အကူအညီနှင့်ပတ်သက်သည့် တင်းမာမှုများ သိသာစွာ လျော့ကျသွားသော်လည်း၊ အချို့မှာ SIM 4 လေ့လာမှုအချိန်ထိ ဆက်လက်ရှိနေဆဲ ဖြစ်ပါသည်။ ခြုံငုံ၍ကြည့်ပါ က ကျေးရွာများရှိ လူမှုဆက်ဆံရေးအခြေအနေသည် အများအားဖြင့် ကောင်းမွန် သို့မဟုတ် မျှတပါသည်။ တစ်ချိန်တည်းတွင်ပင် စီးပွားရေး ကုန်ဆင်းနေသော ကျေးရွာအများစုတွင် ဒေသခံအစုအဖွဲ့များအတွင်း လူမှု ဆိုင်ရာဆိုင်ဆက်မှုများကို ခိုင်မာရန် ကူညီပေးနေသည့် လူမှုရေးလုပ်ငန်းများ ပိုနည်းလာကြပါသည်။ တစ်ဘက် တွင်မူ ကျေးရွာများတွင် ခေါင်းဆောင်မှုနှင့် လူမှုစီးပွားရေး ပြောင်းလဲမှုအရွေ့များက လူမှုဆက်ဆံရေး အခြေ အနေအပေါ် ကောင်းကျိုးများ သက်ရောက်စေခဲ့ပါသည်။

SIM 2 နှင့် SIM 3 လေ့လာမှုများအရ အကူအညီလုပ်ငန်းများကြောင့် အဖိုးသမီးများသည် လုပ်ပိုင်ခွင့် ပိုမိုရရှိလာကြောင်း ဖော်ပြနေပါသည်။ အကူအညီအများစုကို ရပ်နားလိုက်သည့်အချိန်တွင် အဖိုးသမီးများ လုပ်ပိုင်ခွင့်ရရှိမှုသည် လမ်းကြောင်း အဖိုးအမြင့် ဆက်လက်တိုးတက်လာခဲ့ပါသည်။ နမူနာကျေးရွာများတွင် အဖိုးသမီးများသည် အသစ်ဖွဲ့စည်းထားသည့် ဖွံ့ဖြိုးရေးကော်မတီများ၌ အဖွဲ့ဝင်များအဖြစ် မပါဝင်သော်လည်း ကျေးရွာ (၂)ရွာတို့တွင် အဖိုးသမီးများအား ဆယ်စိမ့်မှုများ အဖြစ် ရွေးကောက်တင်မြှောက်ထားပါသည်။ သို့ရာတွင် ခြုံငုံ၍ကြည့်ပါက အဖိုးသမီးများအနေဖြင့် ခိုးရာလေ့အရ ကျား/မဆိုင်ရာ စံနှုန်းများကို လိုက်နာရန် မျှော်လင့်ခံရပါသည်။ တစ်ချိန်တည်းတွင် SIM 4 လေ့လာမှုအတွင်း ကျေးရွာများတွင် လက်ရှိခေါင်းဆောင်မှု အပြောင်းအလဲများနှင့်ဆက်စပ်၍ လူငယ်များဦးဆောင်သော လုပ်ငန်းများကို ပိုမိုတွေ့မြင်လာရပါသည်။ နိုင်ငံ၏ အခြားဒေသများတွင် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်နှင့် မွတ်ဆလင်များအကြားတင်းမာမှုများ တင်းမာမှုများရှိနေသော် လည်း SIM လေ့လာမှုဆောင်ရွက်ခဲ့သည့် ကျေးရွာများတွင် လူမှုစုအုပ်စုများ၊ ဘာသာရေးအုပ်စုများအကြား ဆက်ဆံ ရေးမှာ ကောင်းမွန်နေဆဲ ဖြစ်ပါသည်။

နိုင်ငံအဆင့်တွင် နိုင်ငံရေးပြောင်းလဲမှုများ (၂၀၁၀ ခုနှစ် ရွေးကောက်ပွဲ၊ ၂၀၁၁ ခုနှစ်တွင် အစိုးရသစ် ဖွဲ့စည်းခြင်း)နှင့် ဒေသတွင်း ပြောင်းလဲမှုများ (၂၀၁၃ ခုနှစ်တွင် ကျေးရွာအုပ်စုအုပ်ချုပ်ရေးမှူးများ ရွေးကောက် ခြင်း)က ကျေးရွာသားများနှင့် ၎င်းတို့၏ တရားဝင်ခေါင်းဆောင်များအကြား ဆက်ဆံရေးကို သိသာစွာ အကျိုး သက်ရောက်နေပြီး များသောအားဖြင့် ပိုမို ကောင်းမွန်လာစေပါသည်။ ကျေးရွာများအနက် လေးပုံသုံးပုံခန့်တွင် ခေါင်းဆောင်အသစ်များကို ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခဲ့ပါသည်။ ခြုံငုံကြည့်ပါက ကျေးရွာသားများက ၎င်းတို့ခေါင်း ဆောင်များ၏ လုပ်ဆောင်ချက်များကို ကျေနပ်ကြပါသည်။ SIM 4 လေ့လာမှုတွင် ဒေသတွင်းခေါင်းဆောင်များ သည် ပိုမိုငယ်ရွယ်၍ ပညာတတ်သော မျိုးဆက်များဆီသို့ ရွေးနေကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။

ကျေးရွာတွင်း ဆက်ဆံရေးများ

SIM လေ့လာမှုတွင် နမူနာကျေးရွာများ၏ လူမှုဆက်ဆံရေးအခြေအနေများကို ကျေးရွာသားများ အချင်းချင်းဆက်ဆံရေး၊ လူမျိုးစုအုပ်စုများနှင့် ဘာသာရေးအုပ်စုများအကြားဆက်ဆံရေး၊ မျိုးဆက်တစ်ခုနှင့် တစ်ခုအကြားဆက်ဆံရေး၊ ကျေးရွာခေါင်းဆောင်များနှင့် ကျေးရွာသားများအကြားဆက်ဆံရေး၊ ကျား/မ အကြား ဆက်ဆံရေးစသည်ဖြင့် ရှုထောင့်အမျိုးမျိုးမှ ဆန်းစစ်ခဲ့ပါသည်။ ကျေးရွာတွင်းဆက်ဆံရေးများသည် နာဂစ်မုန်တိုင်း၏ တိုက်ရိုက်/သွယ်ဝိုက် ထိခိုက်မှုများ၊ အကူအညီပေးရေးလုပ်ငန်းများ၊ လူမှုစီးပွားရေးဆိုင်ရာ စိန်ခေါ်မှုများ၊ နိုင်ငံရေးအပြောင်းအလဲများ စသည့် အချက်များစွာတို့ကြောင့် အတက်အကျများဖြစ်နေကြောင်း တွေ့ရှိပါသည်။ မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသရှိ ကျေးရွာများစွာတို့သည် ထိုစိန်ခေါ်မှုများကို အောင်မြင်စွာ ကိုင်တွယ်နိုင်ခဲ့ ပြီး ခိုင်မာသော လူမှုဆိုင်ရာချိတ်ဆက်မှုများကို ထိန်းသိမ်းထားနိုင်ခဲ့ပါသည်။ သို့ရာတွင် အချို့သော မြစ်ရပ်များ တွင်မူ နာဂစ်မုန်တိုင်းတိုက်ပြီး (၅)နှစ်အကြာတွင်ရှိသည့် လူမှုဆက်ဆံရေးအခြေအနေများသည် မုန်တိုင်းမတိုက် မီအချိန်ကထက် သိသာစွာ ပိုမိုအားနည်းလာကြပါသည်။

ကျေးရွာသားများအချင်းချင်း လူမှုရေးသဟဇာတဖြစ်မှုနှင့် လူမှုဆက်ဆံရေးအခြေအနေများ လူမှုဆက်ဆံရေးအခြေအနေမှာ ယေဘုယျအားဖြင့် ကောင်းမွန်ပါသည်။

သုတေသနကျေးရွာများအနက် လေးပုံသုံးပုံခန့်တွင် လူမှုဆက်ဆံရေးအခြေအနေများ ကောင်းမွန် ကြောင်း သို့မဟုတ် အသင့်အတင့်ရှိကြောင်း စဉ်းစားနိုင်ပါသည်။ လူမှုဆက်ဆံရေးကောင်းမွန်သော နေရာများ တွင် ဒေသခံများသည် စုစည်းမှုရှိပြီး၊ ကျေးရွာသားများက ဘာသာရေးလုပ်ငန်းကဲ့သို့သော စုပေါင်းလှုပ်ရှားမှု များနှင့် လမ်းပြင်ခြင်း၊ ရေကန်သန့်ရှင်းခြင်းကဲ့သို့သော ပုံမှန်လူမှုလုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်ကြပါသည်။ လူမှု ဆက်ဆံရေးညံ့သောနေရာများတွင် ကျေးရွာသားများသည် အုပ်စုအမျိုးမျိုး ကွဲနေပြီး စုပေါင်းလုပ်ငန်းများကို လည်း ထိုအုပ်စုများအတွင်း၌သာ တွေ့ရပါသည်။ လူမှုဆက်ဆံရေးအသင့်အတင့်ရှိသော နေရာများတွင် ကျေးရွာသားများသည် စုပေါင်းလုပ်ငန်းများစွာကို ဆောင်ရွက်ခြင်းမရှိဘဲ ပဋိပက္ခများ၊ တင်းမာမှုများကိုလည်း မတွေ့ရှိရပါ။ ဇယား (၉) တွင် မုန်တိုင်းဒဏ်ခံရသည့် ထိခိုက်မှုအတိုင်းအတာအလိုက် ကျေးရွာတွင်းလူမှုဆက်ဆံ ရေးအခြေအနေများကို ဖော်ပြထားပါသည်။ လူမှုဆက်ဆံရေးညံ့သည့် ကျေးရွာများအနက် တစ်ဝက်ခန့်မှာ ဆိုး ရွားစွာထိခိုက်ခဲ့သည့် ကျေးရွာများဖြစ်ပြီး၊ ဆိုးရွားစွာထိခိုက်ခဲ့သည့်ကျေးရွာများအနက် သုံးပုံတစ်ပုံမှာ လူမှု ဆက်ဆံရေးညံ့ပါသည်။ အသင့်အတင့်နှင့် အနည်းငယ်သာထိခိုက်ခဲ့သည့် ကျေးရွာများမှာ သိသာစွာ ပိုမိုကောင်း မွန်ပြီး ယင်းကျေးရွာများ အနက် ၈၀% ခန့်မှာ ကောင်းမွန် သို့မဟုတ် သင့်တင့်သည့် ဆက်ဆံရေးအခြေအနေများ ရှိကြပါသည်။

ဇယား (၉) - မုန်တိုင်းဒဏ်ခံရသည့် အတိုင်းအတာအလိုက် ကျေးရွာတွင်းဆက်ဆံရေးများ

ထိခိုက်ခဲ့သည့်အဆင့်	ကောင်း	သင့်	ညံ့	စုစုပေါင်း
ဆိုးရွားစွာထိခိုက်သည်	၃	၅	၄	၁၂
အသင့်အတင့်ထိခိုက်သည်	၈	၇	၃	၁၈
အနည်းငယ်သာထိခိုက်သည်	၅	၃	၂	၁၀
စုစုပေါင်း	၁၆	၁၅	၉	၄၀

အကူအညီပေးရေးလုပ်ငန်းများက ဒေသခံများ၏ စွမ်းဆောင်ရည်ကို ခိုင်မာစေပါသည်။

အကူအညီပေးရေးလုပ်ငန်းများက အချို့သောကျေးရွာများရှိ လူမှုဆက်ဆံရေးအပေါ် ကောင်းကျိုးများ သက်ရောက်စေပြီး ထိုကျေးရွာများတွင် နာဂစ်မတိုင်မီကထက် လူမှုရေးသဟဇာတဖြစ်မှု ပိုရှိလာပါသည်။ အကူ အညီပေးရေး ကော်မတီများတွင် ပါဝင်ခဲ့သည့် ကျေးရွာသားများက ၎င်းတို့အသစ်ရရှိခဲ့သည့် အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ ကျွမ်းကျင်မှုများကို အသုံးပြု၍ ဒေသခံများဖြင့် စုစည်းဆောင်ရွက်သော လုပ်ငန်းများတွင် ပိုမိုပူးပေါင်း ပါဝင် ခဲ့ကြပါသည်။ Box 10 သို့ရာတွင် နာဂစ်မုန်တိုင်းပြီးနောက် ကယ်ဆယ်ရေးအဆင့်အပြီးတွင် နမူနာကျေးရွာများရှိ အရေးပေါ် အကူအညီပေးရေးကော်မတီများကို ဖျက်သိမ်းခဲ့ပါသည်။

Box (၁၀) အကူအညီများက လူမှုရေးသဟဇာတဖြစ်မှုကို မည်သို့ အထောက်အကူပြုသနည်း။

ကျေးရွာတစ်ရွာတွင် ၂၀၁၁ ခုနှစ်အတွင်းက နာရေးကူညီမှုအသင်းနှင့် လူမှုထောက်ပံ့ရေးအသင်း ဟူ၍ အဖွဲ့အစည်းနှစ်ခု ထွက်ပေါ်ခဲ့ပါသည်။ ထိုအဖွဲ့နှစ်ဖွဲ့လုံးကို လူလတ်ပိုင်းများနှင့် လူငယ်ကျေးရွာသား များက ဦးဆောင်ပြီး အစပိုင်းဖွဲ့စည်းခဲ့ပြီး ထိုလူများအနက်အချို့မှာ နာဂစ်မုန်တိုင်းတိုက်ပြီးစေအချိန်တွင် ဖွဲ့စည်း ခဲ့သော ဒေသတွင်းအကူအညီပေးရေး ကော်မတီတွင် ပါဝင်ခဲ့ကြပါသည်။ နာရေးကူညီမှုအသင်းသည် ဆင်းရဲ ချမ်းသာမခွဲခြားဘဲ အိမ်ထောင်စုအားလုံးတို့အား နာရေးနှင့်ဆိုင်သည့်လုပ်ငန်းများကို ထောက်ပံ့ပေးခဲ့ပါသည်။ လူမှုထောက်ပံ့ရေးအသင်းသည်လည်း ကျန်းမာရေးမကောင်းသည့် ဆင်းရဲသော သက်ကြီးရွယ်အိုများအား ဆေးကုသစရိတ်အတွက် ငွေကြေးများထောက်ပံ့ပေးခဲ့ပါသည်။ ထိုအတွက် ရန်ပုံငွေကို လူငယ်အဖွဲ့ဝင် များက တစ်ဦးလျှင် တစ်လ ၁၀၀၀ ကျပ်နှုန်းဖြင့် ထည့်ဝင်လှူဒါန်းထားကြခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ကျေးရွာရှိ လူငယ် များသည် အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများက အစပိုင်းဆောင်ရွက်သည့် အကူအညီပေးရေးလုပ်ငန်းများ တွင် လုပ်ကိုင်ခြင်းဖြင့် ရရှိလာသည့် အတွေ့အကြုံနှင့် စွမ်းဆောင်ရည်များ ကြောင့် ထိုကဲ့သို့သော လုပ်ငန်းများ ကို ဆောင်ရွက်နိုင်ခြင်းဖြစ်ကြောင်း ဒေသခံကျေးရွာသားများက မှတ်ချက်ပေးခဲ့ပါသည်။

ဆိုးရွားစွာထိခိုက်ခဲ့သည့် အခြားကျေးရွာတစ်ရွာမှကျေးရွာသားများက ၎င်းတို့အနေဖြင့်အကူအညီ ပေးသူတစ်ဦးက ထောက်ပံ့ပေးသည့် အိမ်ရာစီမံကိန်းပြီးနောက် ကျေးရွာတွင်းဆက်ဆံရေးများ ပိုခိုင်မာလာ ခဲ့ကြောင်း ပြောကြားခဲ့ပါသည်။ နာဂစ်မတိုင်မီက ထိုကျေးရွာရှိအိမ်များသည် အစုလိုက်အိမ်များဖြင့် ပြန့်ကျဲ တည်ရှိနေသည့်အတွက် ကျေးရွာသား များမှာလည်း ဘာသာရေးပွဲများ၊ လူမှုရေးပွဲများရှိမှသာ တွေ့ဆုံတတ် ကြပြီး တစ်ဦးကိုတစ်ဦး ကူညီပေးမှု ရှားပါးပါသည်။ နာဂစ်မုန်တိုင်းပြီးနောက်တွင် ဒေသခံအစုအဖွဲ့ စီမံချက်ကို အခြေခံ၍ အလှူရှင်တစ်ဦးက လှူဒါန်းသော အိမ်တစ်လုံးစီ လက်ခံရရှိခဲ့ပါသည်။ ယခုအခါ ကျေးရွာသားများ သည် တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦးကပ်လျက် နေထိုင်ကြသောကြောင့် အချင်းချင်း ပိုမိုသိကျွမ်းရင်းနှီးလာကြကာ အများ နှင့်ဆိုင်သော စိန်ခေါ်မှုများကို နားလည်လာပြီး အချင်းချင်း ရိုင်းပင်းကူညီစပြုလာပါ သည်။ ဥပမာအားဖြင့် ကျေးရွာသားများသည် ပြန်သုံးနိုင်သော ကလေး(သေးခဲ)ဘောင်းဘီများကို မျှဝေအသုံးပြုခြင်း၊ အခြားသူများ ၏ ကလေးများအား အစားအသောက်ကျွေးခြင်း၊ စောင့်ရှောက်ပေးခြင်းတို့ကို ပြုလုပ်လာကြပါသည်။ ယခု အခါ ကျေးရွာသားများက ပိုမိုကောင်းမွန်သော လူမှုဘဝကို ပျော်ရွှင်ခံစား နေပြီဖြစ်ကြောင်း ပြောကြားခဲ့ပါ သည်။

သို့ရာတွင် အကူအညီများကလည်း ရေရှည်တွင် လူမှုဆိုင်ရာ အရင်းအနှီးများကို အားနည်းစေပါသည်။

အကူအညီများခွဲဝေပေးရာ၌ အမှန်တကယ် သို့မဟုတ် မှန်းဆချက်အရ မညီမျှမှုများကြောင့် ကျေးရွာ သားများအကြား လူမှုဆိုင်ရာ တင်းမာမှုများသည် အများအားဖြင့် ပြေလည်သွားပြီးဖြစ်ပါသည်။ နာဂစ်မုန်တိုင်း တိုက်ပြီး (၁) နှစ်အတွင်းတွင် အကူအညီပေးသူများက ကျေးရွာအများစုရှိ သီးခြားလူမှုစီးပွားရေး အုပ်စုများကို သာဦးတည်ခဲ့ပြီး အကူအညီအမျိုးအစားနှင့် အကြိမ်ရေတို့မှာ လိုအပ်ချက်များနှင့်ကိုက်ညီမှုမရှိခဲ့ပါ။^{၁၂} ဆိုးရွား စွာထိခိုက်ခဲ့သည့် ကျေးရွာများသည် အနည်းငယ်သာ ထိခိုက်ခဲ့သည့်ကျေးရွာများထက် အကူအညီများ ပိုမိုလက်ခံ

ရရှိသည့်အတွက် အကူအညီနှင့်ပတ်သက်သည့် လူမှုဆိုင်ရာ တင်းမာမှုများကိုလည်း ပိုမိုကြုံတွေ့ခဲ့ရပါသည်။ ၂၀၁၀ ခုနှစ်မှစ၍ နာဂစ်မုန်တိုင်းကြောင့် ထိခိုက်ခဲ့သည့်ကျေးရွာများသို့ အကူအညီများ မရောက်ရှိတော့ပါ။ ထို့ကြောင့် ဖြစ်ရပ်အချို့တို့တွင် လူမှုဆက်ဆံရေးအခြေအနေကို ပြန်လည်တိုးတက်စေ နိုင်ခဲ့ပါသည်။

နာဂစ်မုန်တိုင်းတိုက်ပြီး (၅) နှစ်အကြာတွင် ကျေးရွာများအနက် လေးပုံတစ်ပုံခန့်၌ လူမှုဆက်ဆံရေးများ ဆိုးရွားခဲ့ပြီး၊ ကိစ္စရပ်အများစုမှာ အကူအညီပေးရေးလုပ်ငန်းများကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ ဤကျေးရွာများတွင် လူမှုဆိုင်ရာ သဟဇာတဖြစ်မှုလည်းမရှိခဲ့ပါ။ ဘာသာရေးနှင့် ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများကဲ့သို့သော ရိုးရာဓလေ့အရ စုပေါင်းဆောင်ရွက်သည့် လှုပ်ရှားမှုများတွင်လည်း ကျေးရွာသားများ၏ ပူးပေါင်းပါဝင်မှုမှာ ကျဆင်းသွားခဲ့ပါသည်။ ထိုလုပ်ငန်းများ ဆက်လက်တည်ရှိနေသော်လည်း ကျေးရွာတစ်ခုလုံးက ပါဝင်ဆောင်ရွက်သည်ထက် အုပ်စုငယ်များဖြင့် ဆောင်ရွက်ကြပါသည်။ ဇယား (၁၀) တွင် ကျေးရွာသားများ အကြား လူမှုဆက်ဆံ ရေးအခြေအနေ ညှိဖျင်းသည့်ဖြစ်ရပ်များကို အကျဉ်းချုပ်ဖော်ပြထားပါသည်။

ဇယား (၁၀) - လူမှုဆက်ဆံရေးအခြေအနေ ညှိသော ကျေးရွာများ

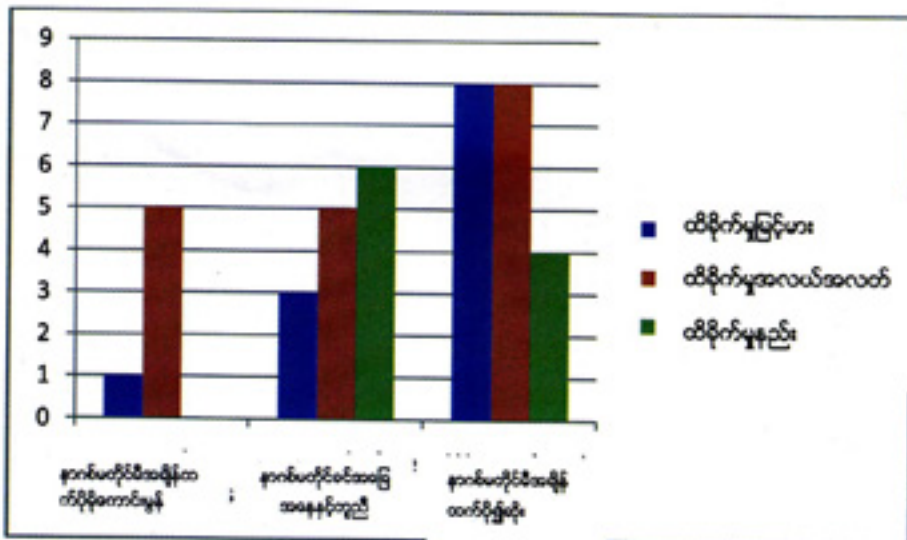
ဖြစ်ရပ်များ	ကျေးရွာအရေအတွက်
အကျိုးကျေးဇူးရရှိမည့်လူများအားခွေးရယ်ခြင်းနှင့် အကူအညီပေးခြင်းတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်သူများနှင့် ထိုလုပ်ငန်းများတွင် မပါဝင်ဘဲ၊ ဆုံးဖြတ်ချက်များပွင့်လင်းမြင်သာမှုမရှိ၊ အကျင့်ပျက်နေကြောင်း စဉ်းစားသည့် လူများအကြား အုပ်စုကွဲနေခြင်း	၄
ကျေးရွာသားများသည် ခေါင်းဆောင်နှစ်ဦးအကြား ပြိုင်ဆိုင်ရာတွင် အုပ်စုနှစ်ခုကွဲသွားပါသည်။ ခေါင်းဆောင်တစ်ဦးမှာ ကျေးရွာအုပ်ချုပ်ရေးမှူးဖြစ်ပြီး နောက်တစ်ဦးမှာ အကူအညီ ပေးရေးကော်မတီခေါင်းဆောင်ဖြစ်ပါသည်။	၁
နာဂစ်မုန်တိုင်းတိုက်ပြီးစနစ်များတွင် ရွာစံအလုပ်သမားသည် အကူအညီများရရှိနေသည့်အတွက် အလုပ်မလုပ်လိုကြခြင်း သို့မဟုတ် လုပ်အားပေးတိုးတောင်းခြင်းတို့ကြောင့် လယ်သမားများက အခြားရွာမှ အလုပ်သမားများကို ငှားရမ်းခဲ့ရပါသည်။ နောက်ပိုင်းတွင် လယ်သမားများက ရွာစံအလုပ်သမားများအား အလုပ်များစွာမခေမနိုင်သောကြောင့် သို့မဟုတ်အလုပ်သမားများ ငွေကြေးလိုအပ်လာသည့်အခါတွင် ငွေမရောသောကြောင့် လယ်သမားနှင့် အလုပ်သမားအကြားဆက်ဆံရေးမှာ ဆက်လက်တင်းမာခဲ့ပါသည်။	၂
ကျေးရွာ၏ အပိုင်းနှစ်ပိုင်းကို ဆက်သွယ်ရေးအတွက် တံတားတစ်ခုဆောက်ရန် နေရာရွေးချယ်ရာတွင် အမြင်ချင်းမတူညီသည့်အတွက် ကျေးရွာသားများသည် အုပ်စုနှစ်ခုကွဲသွားပါသည်။	၁
မွတ်ဆလင်များကိုသာ ထောက်ပံ့ပေးသော သီးခြားအကူအညီများကြောင့်လည်းကောင်း၊ လက်ရှိအချိန်တွင် နိုင်ငံ၏ အခြားနေရာများ၌ဖြစ်ပွားနေသော ဗုဒ္ဓဘာသာနှင့် မွတ်ဆလင်ဘာသာဝင်များအကြား ကျယ်ပြန့်သော တင်းမာမှုများကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဘာသာရေးအုပ်စုအမျိုးမျိုးအကြားဆက်ဆံရေးများ ယိုယွင်းလာပါသည်။	၁

လူမှုဆက်ဆံရေးအခြေအနေများသည် နာဂစ်မုန်တိုင်းမတိုင်မီကလောက် ခိုင်မာခြင်း မရှိတော့ပါ

လူမှုဆက်ဆံရေးအခြေအနေများသည် ရေရှည်တွင် အားနည်းလာပါသည်။ ကျေးရွာ (၆)ရွာတို့တွင် နာဂစ်မတိုင်မီကထက် လူမှုဆက်ဆံရေးများ ပိုကောင်းလာခဲ့ပြီး ယင်းတို့အနက် ကျေးရွာ(၂)ရွာမှာ လူမှုစီးပွားရေးအခြေအနေများ ပိုကောင်းလာသောကြောင့်ဖြစ်ပြီး ကျေးရွာ(၄)ရွာတို့မှာ ခေါင်းဆောင်မှုအပြောင်းအလဲများကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ လူမှုဆက်ဆံရေး အခြေအနေပိုမိုကောင်းမွန်သည့် ထိုကျေးရွာ (၆)ရွာအနက် (၃)ရွာတွင် စီးပွားရေးအခြေအနေများလည်း ကောင်းမွန်ကြပါသည်။ သို့ရာတွင် နမူနာကျေးရွာများအနက် တစ်ဝက်ခန့်တွင် နာဂစ်မုန်တိုင်းမတိုင်မီနှင့် နှိုင်းယှဉ်ပါက နာဂစ်မုန်တိုင်းတိုက်ပြီး (၅)နှစ်အကြာတွင် လူမှုဆက်ဆံရေးအခြေအနေများ ပိုဆိုးလာကြပါသည်။ (ပုံ - ၁၁) ကျေးရွာများအနက် (၁၁)ရွာတို့တွင် နာဂစ်တိုက်ပြီးစအချိန်များတွင် တိုးတက်မှုများရှိခဲ့သော်လည်း၊ နောက်ပိုင်းတွင် အခြေအနေများ ယိုယွင်းလာခဲ့ပါသည်။ အထူးသဖြင့် ၂၀၁၃ ခုနှစ်တွင် ဆိုးရွားစွာထိခိုက်ခဲ့သည့်ကျေးရွာများရှိ ကျေးရွာတွင်းဆက်ဆံရေးအခြေအနေများမှာ အဆိုးဆုံး ဖြစ်ခဲ့ပါသည်။ အသင့်အတင့်နှင့်အနည်းငယ်သာ ထိခိုက်ခဲ့သည့်ကျေးရွာများအနက် တစ်ဝက်နီးပါးတွင် နာဂစ်မတိုင်မီကာလထက် ဆက်ဆံရေးအခြေအနေ ပိုဆိုးလာခြင်းနှင့် နှိုင်းယှဉ်ပါက ဆိုးရွားစွာထိခိုက်ခဲ့သော ကျေးရွာများအနက် သုံးပုံနှစ်ပုံခန့်တွင် ဆက်ဆံရေးပိုဆိုးလာကြောင်း ဖော်ပြနေပါသည်။

ပုံ (၁၁)

မုန်တိုင်းကြောင့် ထိခိုက်မှုအတိုင်းအတာအလိုက် ကျေးရွာတွင် ဆက်ဆံရေးပြောင်းလဲမှုများ

ကျေးရွာများသည် လူမှုစီးပွားရေးဆိုင်ရာ စိန်ခေါ်မှုများကို ကွဲပြားစွာတုံ့ပြန်ကြပါသည်။

ကျေးရွာသားများ ရင်ဆိုင်ရသည့် လူမှုစီးပွားဆိုင်ရာ စိန်ခေါ်မှုများတွင် ကောင်းကျိုးသက်ရောက်မှု အနည်းငယ် ရှိပါသည်။ အလုပ်သမားများ အများစုနေထိုင်သည့် ကျေးရွာ (၃)ရွာတွင်၊ လယ်သမားငယ်များနှင့် အချို့လယ်သမားလတ်မီသားစုဝင်များသည် လယ်ယာလုပ်ငန်းမှ အကျိုးအမြတ်မရရှိမှုကို ဖြေရှင်းနိုင်ရန်အတွက် စက်ရုံများနှင့်အခြားသူများ၏ လယ်မြေများတွင် အလုပ်သမားများ ဖြစ်လာကြပါသည်။ ထိုကျေးရွာသားများသည် လူမှုရေးနှင့်ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများတွင် အပြန်အလှန် ဆက်ဆံနိုင်ခြင်းကြောင့် အကျိုးကျေးဇူး ရရှိခဲ့ပါသည်။ (Box - ၁၁)

Box (၁၁) စီးပွားရေးအကြပ်အတည်းက လူမှုအသိုက်အဝန်းကို မည်သို့ ပိုမိုခိုင်မာအားကောင်းစေပါသနည်း။

ကျေးရွာတစ်ရွာတွင် လယ်သမားမိသားစုများနှင့် မြေယာမဲ့မိသားစုများမှ လူငယ်များသည် ဝင်ငွေရှာဖွေနိုင်ရန်အတွက် ရန်ကုန်မြို့ရှိ စက်ရုံများတွင် အလုပ်လုပ်ကြပါသည်။ ရန်ကုန်မြို့တွင် ၎င်းတို့အချင်းချင်း ပိုမိုသိကျွမ်းလာပြီး ၎င်းတို့နှင့် မရင်းနှီးသည့် မြို့ပြအခြေအနေတွင် တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦးကူညီခဲ့ကြပါသည်။ ရွှေ့ပြောင်းအလုပ်လုပ်သူများထံမှ ငွေလွှဲပို့ခြင်းများ၊ သတင်းစကားများနှင့် အခြားပစ္စည်းများကို အတူတကွ ဖေပို့တတ်ကြသည့်အတွက် ကျေးရွာတွင် ကျန်ရစ်ခဲ့သော မိသားစုများသည်လည်း ပိုမိုရင်းနှီးလာကြပါသည်။ လူငယ်ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သားများသည် အလုပ်ပိတ်ရက်များတွင် ရွာသို့ပြန်လာ၍ ဘာသာရေးပွဲများအတွက် အလှူငွေထည့်ခြင်း၊ လုပ်အားပေးခြင်းတို့ကို ပြုလုပ်ကြရာ၊ ကျေးရွာသားများအနေဖြင့် စီးပွားရေးအဆင့် အတန်းမခွဲခြားဘဲ ပိုမိုစုစည်းညီညွတ်လာကြသည်ဟု ခံစားရကြောင်း ပြောကြားခဲ့ပါသည်။

နောက်ကျေးရွာတစ်ရွာတွင် လယ်သမားအချို့တို့သည် မိသားစုစားဝတ်နေရေးကို ဆက်လက် ထောက်ပံ့ပေးရန်အတွက် အလုပ်သမားများ ဖြစ်လာကြပါသည်။ ရှိနှင့်ပြီးသော အလုပ်သမားများသည် ပိုမို ကျွမ်းကျင်ပြီး အဆက်အသွယ်ကောင်းများလည်းရှိသည့်အတွက် အသစ်ဝင်လာသော အလုပ်သမားများက လေးစားကြပါသည်။ တစ်ချိန်တည်းတွင် အလုပ်သမားအုပ်စုသည် ပိုမိုများပြားလာပြီး လုပ်အားပိုရှိလာ သည့်အတွက် လုပ်အားခများပိုရရန် ညှိနှိုင်းနှိုင်းနှိုင်းလိုလာပါသည်။ SIM 4 သုတေသနပြုလုပ်သည့်အချိန်တွင် ထိုအလုပ်သမားအုပ်စုကို လူငယ်ခေါင်းဆောင်တစ်ဦးက ဦးစီးနေပြီး လယ်သမားများအုပ်စုတွင်း ဝင်ရောက် သည့်အချိန်မှစ၍ အုပ်စုစည်းမျဉ်းများကို ပိုမိုလိုက်လျောညီထွေဖြစ်စေရန် သတ်မှတ်ပေးခဲ့ပါသည်။ ဥပမာ အားဖြင့် အလုပ်ချိန်အတွင်း ဆေးလိပ်သောက်ခြင်းကို ခွင့်ပြုပေးခဲ့ပါသည်။ ကျေးရွာအများစုတို့တွင် လူငယ် များသည် အလုပ်သမားအုပ်စုများတွင် ပါဝင်လာသည်နှင့်အမျှ လူမှုရေးလုပ်ငန်းများအတွက် လူစုရန်လည်း ပိုမိုလွယ်ကူလာခဲ့ပါသည်။ ၂၀၁၀ ခုနှစ်မှ ၂၀၁၁ ခုနှစ်အတွင်းတွင် အလုပ်သမားများသည် လမ်းနှင့်တံတား များပြင်ဆင်ခြင်း၊ ကျေးရွာရှိကျောင်း စာသင်ခန်းများ ပြန်တည်ဆောက်ခြင်းတို့တွင် လုပ်အားနှင့် ငွေကြေးများ လှူဒါန်းခဲ့ကြပါသည်။

သို့ရာတွင် အများအားဖြင့် လူမှုစီးပွားရေးစိန်ခေါ်မှုများက လူမှုသဟဇာတဖြစ်မှုကို ဆိုးကျိုးများသက် ရောက်စေပါသည်။ နာဂစ်မုန်တိုင်းမတိုင်မီက ကျေးရွာတွင်းရှိ ချမ်းသာသောမိသားစုများ (အထူးသဖြင့် လယ် သမားကြီးများ)က အဓိကအားဖြင့် မတည်လှူဒါန်းပြီး၊ ကျန်ကျေးရွာသားများက လှူဒါန်းမှုအနည်းငယ်နှင့် လုပ်အားများ ထည့်ဝင်ခြင်းဖြင့် ဘာသာရေးပွဲတော်များကို ကြီးကျယ်စွာကျင်းပနိုင်ခဲ့ကြောင်း ကျေးရွာသားများက ပြောကြားခဲ့ပါသည်။ ယခုအခါ ထိုချမ်းသာသူများသည်လည်း ငွေကြေးအခက်အခဲကြုံတွေ့နေရသဖြင့် အလှူကြီး များမလုပ်နိုင်တော့ပါ။ အချို့သော ကိစ္စရပ်များတွင် ထိုချမ်းသာသူများသည် လယ်ယာလုပ်ငန်းတစ်ခုတည်းဖြင့် အကျိုးအမြတ်ဆက်လက် မဖြစ်ထွန်းနိုင်သည့်အတွက် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းသစ်များလုပ်ကိုင်ရန် မြို့ပြများသို့ ရွှေ့ပြောင်းသွားကြပါသည်။ ထိုအလှူရှင်များမရှိပါက ကျေးရွာသားများအနေဖြင့် ဝေသခံများအကြား လူမှုသဟ ဇာတ ဖြစ်မှု ခိုင်မာစေရေးအတွက် အရေးကြီးသောနေရာအဖြစ် အသုံးပြုနေသည့် ဘာသာရေးပွဲလမ်းများကို စည်းရုံးဆောင်ရွက်နိုင်စွမ်းမရှိတော့ပါ။ ထိုလှုပ်ရှားမှုများ လျော့နည်းသွားခြင်း၏ နောက်ထပ်အကြောင်းရင်း တစ်ခုမှာ ထိုပွဲလမ်းများတွင် အဓိက ပါဝင်သူများ ဖြစ်ကြသည့် လုပ်အားရှိသော ကျေးရွာသားလူငယ်များက ရွှေ့ ပြောင်းအလုပ်လုပ်ကိုင်မှု များပြားလာခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ ထို့အပြင် ကျေးရွာသားများသည် အလုပ်ပိုမို ကြိုးစားနေရသောကြောင့် လူမှုရေးကိစ္စအတွက် အချိန်ပေးနိုင်မှုနည်းသွားပါသည်။

တိုင်းရင်းသားအုပ်စုနှင့် ဘာသာရေးအုပ်စုများအကြားဆက်ဆံရေးများ

လူမျိုးဘာသာအမျိုးမျိုးရောနှောနေထိုင်သော နမူနာကျေးရွာ (၉)ရွာအနက် (၅)ရွာတွင် နာဂစ်မုန်တိုင်းအပြီး ရွေးချယ်ပေးအပ်သည့် အကူအညီများကြောင့် တိုင်းရင်းသားနှင့်ဘာသာရေးအုပ်စုများအကြား ဆက်ဆံရေး ယိုယွင်းလာခဲ့ပြီး အကူအညီများ ရပ်တန့်သွားသည့်အချိန်တွင် ပုံမှန်အတိုင်းပြန်ဖြစ်သွားခဲ့ပါသည်။ သို့ရာတွင် နာဂစ်မုန်တိုင်းတိုက်ပြီး (၅) နှစ်အကြာတွင် ဤကျေးရွာ(၅)ရွာရှိ ဘာသာရေးအုပ်စုများအကြားဆက်ဆံရေးမှာ နာဂစ်မတိုင်မီကာလကထက် ပိုမိုအားနည်းလာကြောင်း စဉ်းစားနိုင်ပါသည်။ လက်ရှိအချိန်တွင် မြန်မာနိုင်ငံ၏ အခြားနေရာများတွင် ဖြစ်ပွားနေသော တင်းမာမှုများကြောင့် အထူးသဖြင့် မွတ်ဆလင်နှင့် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များ နေထိုင်ကြသော ကျေးရွာများတွင် လူမှုဆက်ဆံရေးအခြေအနေများ အနည်းငယ်တန်းနေပါသည်။ တစ်ဦးနှင့် တစ်ဦးသတိထား၍ ပြောဆိုဆက်ဆံနေကြပြီး အချင်းချင်းချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်ရာတွင် ယခင်ကကဲ့သို့ သက်သောင့်သက်သာမရှိတော့ကြောင်း ကျေးရွာသားများက ဖော်ပြခဲ့ပါသည်။ ဥပမာအားဖြင့် ကျေးရွာတစ်ရွာရှိ မွတ်ဆလင်များက ၂၀၁၁ ခုနှစ်တွင် အစ်(Eid) နေ့မကျင်းပရန် တားမြစ်လိုက်သည့်အတွက် အုပ်စုနှစ်စုအကြား အပြန်အလှန် လူမှုဆက်ဆံရေး ကျဆင်းခဲ့ရကြောင်း ပြောကြားခဲ့ပါသည်။ အစ်နေ့သည် လူ့အဖွဲ့အစည်းနှစ်ခုမှ လူများ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး ရင်းနှီးစွာတွေ့ဆုံနိုင်သည့် အခမ်းအနားတစ်ခုဖြစ်ပါသည်။

ဘာသာရေးခေါင်းဆောင်များ အချင်းချင်းဆက်ဆံရေးသည် ဘာသာရေးအုပ်စုများအကြားဆက်ဆံရေးများကို ပုံဖော်ပေးနေသော အရေးကြီးသည့်အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုဖြစ်ပါသည်။ ဥပမာအားဖြင့် နာဂစ်မုန်တိုင်းအတွင်း အသက်ကြီးသော ဘာသာရေးခေါင်းဆောင်များ သေဆုံးပြီးနောက်ပိုင်းတွင် မွတ်ဆလင်နှင့် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များ အကြား ဆက်ဆံရေးကျဆင်းလာကြောင်း ကျေးရွာတစ်ရွာရှိ ဗုဒ္ဓဘာသာခေါင်းဆောင်တစ်ဦးက ပြောကြားခဲ့ပါသည်။ ထိုကျေးရွာရှိ မွတ်ဆလင်သက်ကြီးရွယ်အိုများသည် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်သက်ကြီးရွယ်အိုများနှင့် မိတ်ဆွေများ ဖြစ်ခဲ့ကြပြီး မွတ်ဆလင်လူကြီးတစ်ဦးမှာ လေးစားခံရသော ရပ်ရွာ ခေါင်းဆောင်များအနက် တစ်ဦးအဖြစ် သတ်မှတ်ခံရပါသည်။ နာဂစ်မုန်တိုင်းကာလအတွင်း မွတ်ဆလင်လူကြီးများ သေဆုံးသွား ပြီးနောက်တွင် မျိုးဆက်သစ် မွတ်ဆလင်ခေါင်းဆောင်များသည် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်လူကြီးများနှင့် အပြန်အလှန်ဆက်ဆံမှုမရှိ သလောက်နည်းခဲ့ပြီး ထိုအချိန်မှစ၍ ဆက်ဆံရေးများ လျော့ကျလာခဲ့ပါသည်။ ခရစ်ယာန်ဘာသာဝင် ကရင်လူမျိုးများနှင့် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်ဗမာလူမျိုးများနေထိုင်သည့်ကျေးရွာတစ်ရွာတွင်လည်း အလားတူဖြစ်ရပ်များ တွေ့ရှိရပါသည်။ လူ့အဖွဲ့အစည်းနှစ်ခုအတွင်း ဆက်ဆံရေးများသည် ၂၀၁၁ ခုနှစ်တွင် ကရင်နှင့် ဗမာနှစ်ဦးလုံး၏ အကျိုးကို အလေးထားသော ကရင်လူမျိုးခေါင်းဆောင်တစ်ဦး မသေဆုံးမီအချိန်အထိ ကောင်းမွန်ခဲ့သော်လည်း ထိုအချိန်နောက်ပိုင်းတွင် ဆက်ဆံရေးအခြေအနေ ကျဆင်းလာခဲ့ပါသည်။

မြိုင်ကြည့်ပါက နိုင်ငံ၏အခြားနေရာများတွင် ဆက်ဆံရေးယိုယွင်းနေသည့်ကြားမှပင် ကျေးရွာသားများသည် ဘာသာရေးအုပ်စုများအကြား လူမှုရေးချိတ်ဆက်မှုများကို ထိန်းသိမ်းထားနိုင်ခဲ့ပါသည်။ ဥပမာအားဖြင့် မွတ်ဆလင်ဦးရေတစ်ဝက်နီးပါးရှိသော ကျေးရွာတစ်ရွာရှိ ဗုဒ္ဓဘာသာခေါင်းဆောင်များနှင့် လူကြီးများက အုပ်စုနှစ်စုအကြားဆက်ဆံရေး ယိုယွင်းလာခြင်းမှာ 'မွတ်ဆလင်အိမ်ထောင်စု (၂၀) ကိုသာရွေးချယ်ပေးအပ်သည့် အကူအညီများ'ကြောင့် ဖြစ်ကြောင်း ပြောကြားခဲ့ပါသည်။ သို့ရာတွင် ကျေးရွာခေါင်းဆောင်များကမူ အကူအညီလိုအပ်နေသော ကျေးရွာသားတိုင်းအား ဆက်လက်ထောက်ပံ့ခဲ့ကြောင်း ၎င်းတို့က ပြောကြားခဲ့ပါသည်။ နမူနာကောင်းတစ်ခုအဖြစ် ဘာသာရေးအရ ခွဲခြားခြင်းမရှိဘဲ အကူအညီပေးရန် ဖွဲ့စည်းထားသော ကျေးရွာကျန်းမာရေးရန်ပုံငွေကို ညွှန်ပြခဲ့ပြီး မွတ်ဆလင်နှင့် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များအားလုံး ထိုရန်ပုံငွေစီမံခန့်ခွဲရေးတွင် ပါဝင်ကြောင်းနှင့် ဘာသာနှစ်မျိုးလုံးမှကျေးရွာသားများအားလုံးသည် ထိုရန်ပုံငွေကြောင့် အကျိုးရှိစေကြောင်းတို့ကို ရှင်းပြခဲ့ပါသည်။ SIM 4 သုတေသနအတွင်းတွင် မွတ်ဆလင်နှင့် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်ကျေးရွာသားများသည် အရင်းမပျောက်လည်ပတ်ရုံပုံငွေ စီမံခန့်ခွဲရေးကော်မတီတစ်ခုတွင် အဖွဲ့ဝင်များအဖြစ် စုပေါင်းအလုပ်လုပ်နေကြကြောင်း တွေ့ရှိခဲ့ရပါသည်။

ကျား/မ တန်းတူညီမျှစွာ ဆက်ဆံရေး

အကူအညီပေးရေးကော်မတီများတွင် ပါဝင်ခဲ့ကြသည့် အမျိုးသမီးအများစုတို့သည် ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးကော်မတီများတွင် မပါဝင်ကြတော့ပါ။ SIM 2 နှင့် SIM 3 လေ့လာမှုများအတွင်းတွင် အမျိုးသမီးများသည် အကူအညီပေးသူများက တည်ထောင်ပေးထားသော ဒေသန္တရကော်မတီများတွင် တက်ကြွစွာ ချိတ်ဆက်ပါဝင်ခဲ့ကြပါသည်။ နာဂစ်မုန်တိုင်းတိုက်ပြီး (၅) နှစ်အကြာဖြစ်သည့် ၂၀၁၃ ခုနှစ်အစောပိုင်းတွင် အစိုးရက ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေး အထောက်အကူပြုကော်မတီများကို ဖွဲ့စည်းပေးခဲ့ရာ ကျေးရွာအနည်းငယ်တွင်သာ နာဂစ်မုန်တိုင်းနောက်ပိုင်း အရေးပေါ်ကော်မတီကို အခြေခံထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ သို့ရာတွင် အမျိုးသမီးအဖွဲ့ဝင်များ မပါဝင်ခဲ့ပါ။ ယခင်က ကော်မတီဝင်များဖြစ်ခဲ့သည့် အမျိုးသမီးအများစုတို့သည် မိသားစု စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ သို့မဟုတ် လယ်ယာလုပ်ငန်းများလုပ်ခြင်း၊ အိမ်ထောင်ထိန်းသိမ်းရေးတာဝန်များထမ်းဆောင်ခြင်းတို့ဖြင့် သမားရိုးကျအမျိုးသမီးကဏ္ဍများသို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိသွားကြပါသည်။

အမျိုးသမီးများအားလုပ်ပိုင်ခွင့်ပေးခြင်းအတွက် လမ်းကြောင်းသစ်များ ထွက်ပေါ်လာခဲ့ပါသည်။ အမျိုးသမီးများသည် ဖွံ့ဖြိုးရေးကော်မတီများတွင် ၎င်းတို့၏ အခန်းကဏ္ဍကို ထိန်းထားခြင်းထက် ပိုမိုကျယ်ပြန့်သော ကျေးရွာကိစ္စရပ်များတွင် ဝင်ရောက်ပါဝင်လာကြပါသည်။ ကျေးရွာ (၂)ရွာတို့၌ ၂၀၁၃ ခုနှစ်တွင် အမျိုးသမီးများအား ဆယ်အိမ်မှုများအဖြစ် ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခဲ့ရာ ယင်းမှာ ပထမဆုံးဖြစ်ရပ်ဖြစ်ခဲ့ပါသည်။ ထိုကိစ္စမတိုင်မီအထိ ကျေးရွာ၏ တရားဝင်ခေါင်းဆောင်မှုကို အမျိုးသားများက ခိုင်မြဲစွာ ဆုပ်ကိုင်ထားခဲ့ပါသည်။ အမျိုးသမီးများအား ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခဲ့သည့် ကျေးရွာသားများက ထိုအမျိုးသမီးများသည် နာဂစ်မုန်တိုင်းနောက်ပိုင်း အကူအညီပေးရေးကော်မတီများတွင် ပါဝင်ခဲ့သည့်အတွက် လုပ်နိုင်စွမ်းရှိသည်ဟု သတ်မှတ်ခဲ့ကြပါသည်။ အခြားသော ကျေးရွာများမှ အမျိုးသမီးများကလည်း အမျိုးသမီးများ ဝင်ရောက်ရွေးချယ်ခံခွင့်ရှိကြောင်း သိရပါက သူတို့လည်း ရွေးကောက်ပွဲများတွင် ပါဝင်ခဲ့မည်ဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြခဲ့ကြပါသည်။ မည်သို့ဆိုစေကာမူ သမားရိုးကျ အမျိုးသမီးအခန်းကဏ္ဍများက ကျေးရွာ၏ တရားဝင်ခေါင်းဆောင်မှုတွင် ပါဝင်မည့် အမျိုးသမီးများ၏ အလားအလာကို ကန့်သတ်ထားဆဲ ဖြစ်ပါသည်။ သုတေသနအဖွဲ့သည် ကျေးရွာအုပ်စုအုပ်ချုပ်ရေးမှူးရွေးကောက်ပွဲတွင် ဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင်ရန် ဆုံးဖြတ်ထားသော်လည်း ကျေးရွာရပ်မိရပ်ဖများ၊ မိသားစုဝင်များနှင့် သူမ၏ အမျိုးသားကပင် မထောက်ခံကြသည့်အတွက် ပြန်လည်ရုပ်သိမ်းလိုက်ရသော အမျိုးသမီးတစ်ဦးကိုတွေ့ရှိခဲ့ရပါသည်။ ကျေးရွာအားလုံးတို့တွင် ကျား/မတန်းတူညီမျှစွာ ဆက်ဆံရေး အခြေအနေများ ကောင်းမွန်သည်ဟု စဉ်းစားနိုင်သော်လည်း ပြစ်ဝကျွန်းပေါ် ဒေသရှိ အမျိုးသမီးများအတွက် တရားဝင်ခေါင်းဆောင်ဖြစ်မှုကို လက်လှမ်းမီရေးမှာမူ အကန့်အသတ်များစွာ ရှိနေဆဲဖြစ်ပါသည်။

Box (၁၂) - မုန်မျက်နှာကျက်ကို မဖြိုခွဲနိုင်ခြင်း။
ကျွတ်လတ်မြို့နယ်ရှိ အမျိုးသမီးတစ်ဦးသည် ချမ်းသာသော လယ်သမားမိသားစုမှ ဖြစ်ပါသည်။ နာဂစ်မတိုင်မီက သူမသည် အထောက်အကူပြုပေးခြင်းမှတစ်ပါး ရပ်ရွာကိစ္စရပ်များတွင် များစွာပါဝင်လေ့မရှိဘဲ မိသားစု၏ လယ်လုပ်ငန်းနှင့် အိမ်ထောင် တာဝန်များကိုသာ ဆောင်ရွက်နေ ခဲ့ပါသည်။ နာဂစ်မုန်တိုင်းပြီးနောက်တွင် သူမသည် အကူအညီပေးရေးကော်မတီတွင် ဦးဆောင်သူအဖြစ် (၃) နှစ်နီးပါးမျှ ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခဲ့ပြီး၊ ကျေးရွာအတွင်းတွင်လည်း ဩဇာရှိလာပါသည်။ သူမသည် ထိုအချိန်က ကျေးရွာအတွင်းရှိ အရေးကြီးသောပြဿနာအချို့ကို ဖြေရှင်းရာတွင် ကူညီပေး ခဲ့ပါသည်။ သို့ရာတွင် ကျေးရွာအုပ်စုအုပ်ချုပ်ရေးမှူး၊ ရပ်ရွာခေါင်းဆောင်များနှင့် ကျေးရွာရပ်မိရပ်ဖများက သူမအား သမားရိုးကျ အမျိုးသမီးအခန်းကဏ္ဍများကို ကျော်လွန်လုပ်ဆောင်နေကြောင်း ထပ်ကာတလဲလဲ ဝေဖန်ခဲ့ကြပါသည်။ ရလဒ်အနေဖြင့် သူမ၏ မိခင်နှင့် ခင်ပွန်းဖြစ်သူတို့က သူမ၏ လုပ်ဆောင်ချက်များကို အသိအမှတ်မပြုရုံသာမက ပြစ်တင် ပြောဆိုခြင်းကိုပင် ခံနေရသည်မှာ မထိုက်တန်ကြောင်း စဉ်းစားကြပြီး ကျေးရွာအထောက်အပံ့များတွင် ပါဝင် ဆောင်ရွက်နေမှုများကို ရပ်တန့်ရန် သူမအားဖိအားပေးခဲ့ပါသည်။ နောက်ဆုံးတွင် ထိုအမျိုးသမီးက လိုက်နာခဲ့ပြီး ကျေးရွာအရေး

ပြု၍ ကွန်ရက်အဖွဲ့တွင် ပါဝင်နေသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ နမူနာ ဖြစ်ရပ်တစ်ခုမှာ အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းအမျိုးမျိုးတို့က ကျန်းမာရေးလုပ်သားကွန်ရက်အဖွဲ့တစ်ခုကို ဖွဲ့စည်းပေးထားသည့် မော်လမြိုင်ကျွန်းနှင့် ဘိုကလေး မြို့နယ်များရှိ ကျေးရွာများဖြစ်ကြပါသည်။ ထိုအဖွဲ့အစည်းများက အတူတကွလေ့ကျင့်ပေးခဲ့သော ကျန်းမာရေးလုပ်သားများသည် ယခုအခါကျေးရွာသားများ၏ ကျန်းမာရေးကို စောင့်ရှောက်ပေးလျက်ရှိပါသည်။ ဤလုပ်ငန်းတွင် မြို့နယ်ကျန်းမာရေးဦးစီးဌာနကလည်း ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ ကျေးရွာများမှကျန်းမာရေးလုပ်သားများသည် မြို့နယ်များတွင် ပြုလုပ်သည့် တစ်လတစ်ကြိမ် အစည်းအဝေးများသို့ အတူတက်ရပြီး အစိုးရကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းများနှင့် တွေ့ဆုံကာ ၎င်းတို့ကျေးရွာများရှိ အရေးပေါ်ကျန်းမာရေးအခြေအနေများကို ကျန်းမာရေးဦးစီးဌာနသို့ သတင်းပို့ကြရပါသည်။

ဇယား (၁၀) - ကျေးရွာများစွာပါဝင်သည့် ကွန်ရက်အဖွဲ့များ

ကွန်ရက်အဖွဲ့များ	ကျေးရွာအရေအတွက်	ပုဂ္ဂိုလ်
ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုညာပေးရေး	၁၃	ဇရာပုံတွင် (၂)ရွာ၊ လပွတ္တာတွင် (၄)ရွာ၊ မော်လမြိုင်ကျွန်း တွင် (၄)ရွာ၊ အေးခဲတွင် (၃) ရွာဖြစ်ပါသည်။ NGO အမျိုးမျိုးတို့က မတူညီသောမြို့နယ်များတွင် ငွေကြေးနှင့်နည်းပညာများထောက်ပံ့ပါသည်။
လူကုန်ကုမှု တားဆီးရေး	၃၃	ကွမ်းခြံကုန်မြို့နယ်တွင် တည်ရှိပါသည်။
လူဝယ်	၃	ဇရာပုံတွင် (၁)ရွာ၊ မော်လမြိုင်ကျွန်းတွင် (၂)ရွာ ဖြစ်ပါသည်။
ရေလုပ်ငန်း တိုးတက်ရေး	၇၁	တစ်ခုစီတွင် ရွာများစွာပါဝင်သော အဖွဲ့ (၂)ခု ဖြစ်ပါသည်။ ဇရာပုံတွင် (၁) ခွဲနှင့် အေးခဲတွင် (၁) ခွဲ ရှိပါသည်။ ဤအဖွဲ့ကို ၂၀၀၉ ခုနှစ်တွင် ကျေးရွာပေါင်း (၂၆) ရွာဖြင့် တော်ခွဲစည်းခဲ့ပါသည်။

SIM 4 လေ့လာမှုတွင် ကျေးရွာများအချင်းချင်းပြိုင်ဆိုင်မှုအသစ်အမျိုးမျိုးကို တွေ့ရှိရပါသည်။ ကျေးရွာအုပ်စုအချင်းချင်းသော်လည်းကောင်း၊ အုပ်စုတွင်းရှိ အချို့သော ကျေးရွာကြီးများအကြားတွင်လည်းကောင်း ပုံမှန် အားဖြင့် ပြိုင်ဆိုင်မှုအချို့ရှိကြပါသည်။ သို့ရာတွင် ကျေးရွာအုပ်စုအုပ်ချုပ်ရေးမှူးရွေးကောက်ပွဲကာလအတွင်း နမူနာကျေးရွာများအနက် ကျေးရွာ (၃) ရွာတို့တွင် ထိုပြိုင်ဆိုင်မှုများ ပြင်းထန်ခဲ့ပါသည်။

Box (၁၃) - ကျေးရွာများအကြားတွင် အာဏာအတွက် ပြိုင်ဆိုင်မှုများ

အာဏာအတွက်ပြိုင်ဆိုင်ခဲ့ကြသောကြောင့် ကျေးရွာတစ်ရွာ (က - ကျေးရွာ) သည် တူညီသော အုပ်စုတွင်းရှိ အခြားကျေးရွာ တစ်ရွာ (ခ - ကျေးရွာ)နှင့် ဆက်ဆံရေးမကောင်းခဲ့ကြောင်း ပြောကြားခဲ့ပါ သည်။ ကျေးရွာသားများ၏ ပြောကြားချက်အရ ပြိုင်ဆိုင်မှုမှာ ကျေးရွာအုပ်စုအုပ်ချုပ်ရေးမှူးရွေးကောက်ပွဲမှ စတင်ခဲ့ကာ ထိုရွေးကောက်ပွဲတွင် ခ - ကျေးရွာမှ ကိုယ်စားလှယ်က ရွေးချယ်ခံခဲ့ရပါသည်။ က - ကျေးရွာသားများအနေဖြင့် ထိုအုပ်ချုပ်ရေးမှူး အရွေးခံရရန်အတွက် ခ - ကျေးရွာမှ ချမ်းသာသူများက ကူညီပေးခဲ့သည်ဟု ထင်မြင်ခဲ့ကြပါသည်။ က - ကျေးရွာသားများက ခ - ကျေးရွာမှ မိဘများသည် သူတို့၏ ကလေးများအား က - ကျေးရွာတွင်ရှိသော အလယ်တန်းကျောင်းတွင် ဆက်မထားတော့ဘဲ၊ သူတို့ရွာရှိ မူလတန်းကျောင်းအတွက် ဆရာ/မများ ထပ်ငှားပြီး အလယ်တန်းကျောင်းအဖြစ် စတင်ခဲ့သည့် အချိန်မှစ၍ သဘောမတူကြတော့ပါ။ က - ကျေးရွာသားများက ခ - ကျေးရွာသည် အာဏာပိုမိုရှိလာသည့်အတွက် ထိုသို့ လုပ်ဆောင်ခြင်းဖြစ်သည်ဟု ထင်မြင်ကြပါသည်။

SIM တွေ့ရှိချက်များအား QSEM လူမှုဆက်ဆံရေးဆိုင်ရာတွေ့ရှိချက်များနှင့် နှိုင်းယှဉ်ခြင်း

SIM လေ့လာမှုနှင့် ညီညွတ်စွာပင် QSEM လေ့လာမှုတွင်လည်း ဒေသအားလုံး၌ လူမှုသဟဇာတ ဖြစ်မှုများ ခိုင်မာအားကောင်းကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ သို့ရာတွင် အချို့သောကျေးရွာများ၌ ကျေးရွာ အုပ်စုအုပ်ချုပ်ရေးမှူးမှူးကောက်ပွဲများအတွင်း တင်းမာမှုများ တွေ့ကြုံခဲ့ပါသည်။ ၂၀၁၃ ခုနှစ် နှစ်လည်ပိုင်း တွင် ရှမ်းပြည်နယ်ရှိ (၆)ရွာမှအပ QSEM မှ လေ့လာခဲ့သည့် ကျေးရွာအားလုံး၌ ကျေးရွာအုပ်စု အုပ်ချုပ်ရေး မှူးများ မွေးကောက်ပွဲ ပြုလုပ်ခဲ့ရာ ထိုမွေးကောက်ပွဲများသည် ပြိုင်ဆိုင်မှုအတွက် အရေးကြီးသောနေရာများ ဖြစ်လာခဲ့ပါသည်။ ထိုပြိုင်ဆိုင်မှုသည် ကျေးရွာသားများအတွက် ပိုမိုကောင်းမွန်သော ခေါင်းဆောင်တစ်ဦးကို ရွေးချယ်သည့် နည်းလမ်းတစ်ခုဖြစ်သော်လည်း ဧရာဝတီ၊ ရခိုင်နှင့် မကွေးဒေသများရှိ နမူနာကျေးရွာများ အနက် သုံးပုံတစ်ပုံခန့်တွင် မွေးကောက်ပွဲလုပ်ငန်းစဉ်အတွင်း ပြင်းထန်သောပြိုင်ဆိုင်မှုများ သို့မဟုတ် လူမှုရေး တင်းမာမှုများပေါ်ပေါက်ခဲ့ပါသည်။ ကျေးရွာအဆင့်တွင် ရာအိမ်မှူးအခန်းကဏ္ဍ နှင့်ပတ်သက်၍ ဥပဒေတွင် ပြဋ္ဌာန်းထားခြင်းမရှိသည့်အတွက် ရွှပ်ထွေးမှုများ ပေါ်ပေါက်လာပြီး အချို့ ကျေးရွာများတွင် ခေါင်းဆောင် နေရာလစ်လပ်မှုများရှိခဲ့ကြောင်း QSEM လေ့လာမှုတွင် မှတ်ချက်ပြုခဲ့ပါသည်။ ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီးရှိ လပွတ္တာနှင့် မော်လမြိုင်ကျွန်းမြို့နယ်တို့တွင် ကျေးရွာအုပ်စု အုပ်ချုပ်ရေးမှူးက (လုပ်ပိုင်ခွင့်ရှိမရှိ မသေချာ သော်လည်း) ကျေးရွာများ၌ ရာအိမ်မှူးများကို ခန့်ထားပါသည်။ သို့ရာတွင် ဘိုကလေးကဲ့သို့သော အခြားမြို့နယ် များတွင်မူ ကျေးရွာများတွင် ရာအိမ်မှူးများ၏အခန်းကဏ္ဍ ပျောက်ဆုံး သွားသဖြင့် ရွှပ်ထွေးမှုများဖြစ်စေပြီး ကျေးရွာအဆင့်တွင် ခေါင်းဆောင်လစ်လပ်မှုကို ဖြစ်စေပါသည်။ SIM လေ့လာမှုနှင့် မတူညီသည့်အချက်မှာ အကူအညီပေးခြင်းကြောင့် ဆက်လက်ဖြစ်ပေါ်နေသည့် တင်းမာမှုများ ကို ဖော်မပြထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

QSEM တွေ့ရှိချက်များအနက် အမျိုးသမီးများက ခေါင်းဆောင်မှုအခန်းကဏ္ဍတွင် မရှိခြင်းဟူသည့် အချက် သည် SIM တွေ့ရှိချက်များနှင့် များစွာကွဲပြားမှုမရှိပါ။ QSEM လေ့လာမှုတွင် အမျိုးသမီးများအများ ဆုံး ပါဝင်ဆောင်ရွက်နေသည့် အများပြည်သူ ဆိုင်ရာအဖွဲ့အစည်းများမှာ အမျိုးသမီးများအတွက် သမား ဇိုးကျ နှင့်သီးခြား ရည်ရွယ်ဖွဲ့စည်းထားသည့် အမျိုးသမီးဝတ်ရွတ်အသင်း၊ ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးကော်မတီကဲ့သို့ သော အဖွဲ့အစည်းများသာဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရှိခဲ့ပါသည်။ ထိုအုပ်စုများအားလုံးတွင်လည်း အမျိုးသမီးများက အဓိကကဆုံးဖြတ်ချက်များကို ချမှတ်ရလေ့ မရှိပါ။ အမျိုးသမီးများသည် အကြံပြုချက်များ၊ အကြံဉာဏ် များပေးနိုင်သော်လည်း (မည်သည့်ဟင်းချက်မည်၊ လူဘယ်နှစ်ဦးက ချက်ပြုတ်ကြမည်စသည့် အချက်များကို ပင်) အမှန်တကယ်ဆုံးဖြတ်ချက်များကိုမူ အမျိုးသားများကသာ ပြုလုပ်ပါသည်။

၃။ ခေါင်းဆောင်မှုနှင့် အဖွဲ့အစည်းများ

နိုင်ငံအဆင့်နိုင်ငံရေးပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများသည် ဒေသအဆင့်တွင် ချက်ချင်းသက်ရောက်မှုရှိပါသည်။

ကျေးရွာအဆင့် တရားဝင်ခေါင်းဆောင်မှုတွင် အရေးကြီးသော ပြောင်းလဲမှုအချို့ရှိခဲ့ပါသည်။ နိုင်ငံရေး ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများနှင့် ၂၀၁၁ ခုနှစ်တွင် အစိုးရသစ်သို့တိုးပြောင်းခြင်းတို့က ကျေးရွာအုပ်စုအဆင့်နှင့် ကျေးရွာ အဆင့်တို့ရှိ အုပ်ချုပ်မှုဆိုင်ရာမူဝါဒများကို ပြောင်းလဲစေခဲ့ပါသည်။ ၂၀၁၃ ခုနှစ်အစောပိုင်းတွင် ပြုလုပ်သည့် ကျေးရွာအုပ်စုအုပ်ချုပ်ရေးမှူး မွေးကောက်ပွဲများတွင် နမူနာကျေးရွာ (၂၆)ရွာတို့က ခေါင်းဆောင်သစ်များကို ရွေးချယ်ခဲ့ပြီး (၁၃)ရွာတွင် ခေါင်းဆောင်ဟောင်း များကို ပြန်လည်မွေးကောက်တင်မြှောက်ခဲ့ပါသည်။ ကျေးရွာ (၁) ရွာတွင်မူ တရားဝင်အုပ်ချုပ်ရေးမှူးရွေးချယ်နိုင်ခဲ့ခြင်းမရှိပါ။ ယခင်အုပ်ချုပ်မှုစနစ်နှင့် နှိုင်းယှဉ်ပါက ပိုမိုပွင့်လင်း ၍ ပူးပေါင်းပါဝင်မှုရှိသောနည်းလမ်းဖြင့် ရွေးချယ်ရသောကြောင့် ကျေးရွာသားများအနေဖြင့် ခေါင်းဆောင်နေရာ အတွက် အသင့်တော်ဆုံးဖြစ်သည်ဟု ယူဆသူများကို ရွေးချယ်နိုင်စွမ်းရှိခဲ့ပါသည်။

Box (၁၄) - တရားဝင်အုပ်ချုပ်ရေးမှူးကို မည်သို့ ရွေးချယ်ခဲ့ပါသနည်း။

၂၀၁၁ ခုနှစ်မတိုင်မီက ကျေးရွာအုပ်စုအဆင့်တွင် ကျေးရွာအုပ်စု အေးချမ်းသာယာရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေး ကောင်စီများ (VTPDC)၊ ကျေးရွာအဆင့်တွင် ကျေးရွာအေးချမ်းသာယာရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးကောင်စီများ (VPDC) သည် တရားဝင်အုပ်ချုပ်မှုဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများ ဖြစ်ကြပါသည်။ VTPDC နှင့် VPDC အဖွဲ့ဝင် များကို ရွေးချယ်သည့်နည်းလမ်းမှာ တစ်နေရာနှင့်တစ်နေရာ မတူညီကြဘဲ အများဆုံးအသုံးပြုသည့် နည်းလမ်းမှာ အထက်အဆင့် အာဏာပိုင်များနှင့် ကျေးရွာလူကြီးများက တိုက်ရိုက်ခန့်အပ်ကြခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ သို့ရာတွင် ၂၀၁၁ ခုနှစ်တွင် နိုင်ငံတော်အေးချမ်းသာယာရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးကောင်စီကို ရပ်နားလိုက်ပြီးနောက် ကျေးရွာအုပ်စုနှင့် ကျေးရွာအေးချမ်းသာယာရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးကောင်စီများလည်း ရပ်နားခဲ့ပါသည်။ လက်ရှိ အချိန်၌ ကျေးရွာနှင့်ကျေးရွာအုပ်စုအဆင့်တွင် တရားဝင် အုပ်ချုပ်ရေးမှူးများ ရွေးချယ်သည့်နည်းလမ်းမှာ ၂၀၁၂ ခုနှစ်၊ ရပ်ကွက်နှင့်ကျေးရွာအုပ်စုအုပ်ချုပ်ရေးဥပဒေအရ ရုတ်တရက် ပြောင်းလဲခဲ့ပါသည်။

ယခုအခါ ကျေးရွာမှ အိမ်ထောင်စုများက ပုံစံတကုမဟုတ်သော (Informal) ရွေးကောက်ပွဲများဖြင့် 'ဆယ်အိမ်မှူး' များ ကို ရွေးချယ်ရပါသည်။ ထို့နောက် ထိုဆယ်အိမ်မှူးများက ကျေးရွာအုပ်စုအုပ်ချုပ်ရေးမှူးကို မဲပေး၍ ရွေးချယ်ရပါသည်။ တစ်ချိန်တည်းတွင်ပင် 'ရပ်မိရပ်ဖ' (၅) ဦးကိုလည်း ရွေးချယ်ကြပါသည်။ ကျေးရွာ အုပ်စုတစ်ခုတွင် ကျေးရွာများစွာ ပါဝင်နိုင်သည့်အတွက် ကျေးရွာတိုင်းမှ 'ရပ်မိရပ်ဖ' များ မပါဝင် နိုင်ပါ။ ကျေးရွာအုပ်စုအုပ်ချုပ်ရေးမှူးသည် ကျေးရွာလူကြီးများ၊ ရပ်ရွာမှ လေးစားသူများနှင့်ညှိနှိုင်း၍ ကျေးရွာ တစ်ရွာလျှင် ဆယ်အိမ်မှူးများအနက်တစ်ဦးကို အုပ်ချုပ်ရေးအရာရှိ (အများအားဖြင့် ရာအိမ်မှူးဟု ခေါ်ဆိုကြ ပါသည်) အဖြစ် တာဝန်ပေးအပ်ပါသည်။ နမူနာကျေးရွာများအနက် ကျေးရွာအများစုတွင် ကြိုတင်ရွေး ချယ်ထားသော ကိုယ်စားလှယ်လောင်းကို ကျေးရွာအစည်းအဝေးတစ်ခုတွင် အများဆန္ဒဖြင့် အတည်ပြုကြ ပါသည်။

နမူနာကျေးရွာများအနက် (၁၅) ရွာတို့သည် ကျေးရွာအုပ်စုအုပ်ချုပ်ရေးမှူးနေထိုင်သည့် ကျေးရွာ များ ဖြစ်ကြပါသည်။ အခြားကျေးရွာများကို ရာအိမ်မှူးများ၊ ကျေးရွာလူကြီးများ၊ ရပ်ရွာမှလေးစားခံရသူများနှင့် ဆယ်အိမ်မှူးများက အောက်ပါအတိုင်း ဦးဆောင်ကြပါသည်။

အမြင့် ဆုံး တရားဝင် အုပ်ချုပ်ရေးမှူးနေရာ	
ကျေးရွာအုပ်စုအုပ်ချုပ်ရေးမှူး	၀၅
ရာအိမ်မှူး	၀၉
ရပ်မိရပ်ဖ *	၂
ဆယ်အိမ်မှူး	၃
တရားဝင်ခေါင်းဆောင် မရှိခြင်း	၀

* ကျေးရွာလူကြီးများနှင့် ရပ်ရွာမှ လေးစားသူများ

ခေါင်းဆောင်သစ်များနှင့် ခေါင်းဆောင်ဟောင်းများ၏ ပုံရိပ်များမှာ သိသာစွာ ခြားနားပါသည်။

ခေါင်းဆောင်သစ်များနှင့်ခေါင်းဆောင်ဟောင်းများအကြားတွင် သိသာသော တွဲပြားခြားနားချက်အချို့ ရှိပါသည်။ ခေါင်းဆောင်သစ်များသည် သတိပြုစရာကောင်းလောက်အောင် ပိုမိုငယ်ရွယ်ကြပြီး (ခေါင်းဆောင်ဟောင်းများ၏ သုံးပုံတစ်ပုံ အောက်သာ ငယ်ရွယ်သူများဖြစ်ခြင်းနှင့် နှိုင်းယှဉ်ပါက) တစ်ဝက်ကျော်သည် ၁၈ နှစ် နှင့် ၄၅ နှစ် အကြားဖြစ်ကြပါသည်။ (ဇယား - ၁၂) အသစ်ရွေးကောက်တင်မြှောက်လိုက်သည့် အုပ်ချုပ် ရေးမှူးများသည် ပညာပိုတတ်ကြပြီး (ယခင်ခေါင်းဆောင်များ၏ တစ်ဝက်ကျော်က အဆင့်မြင့် ပညာရေး ရှိထား ခြင်းနှင့် နှိုင်းယှဉ်ပါက) လေးပုံသုံးပုံနီးပါးသည် အဆင့်မြင့်ပညာရေးများ ရှိထားကြပါသည်။ SIM3 လေ့လာမှုတွင်

စီးပွားရေးအဆင့်အတန်းက တရားဝင်ခေါင်းဆောင်ရွေးချယ်ရာတွင် အရေးကြီးသောအခန်းကဏ္ဍမှ ဆက်လက်ပါဝင်နေကြောင်း တွေ့ရှိခဲ့ပါသည်။ ရွေးချယ်ခံရသော အုပ်ချုပ်ရေးမှူးတစ်ဝက်ခန့်သည် ချမ်းသာသူများဖြစ်ကြပြီး ယခင်ခေါင်းဆောင်ဟောင်းများထက်လည်း အတိုင်းအတာတစ်ခုအထိ ချမ်းသာကြပါသည်။^{၂၂}

ဇယား (၁၂) - ခေါင်းဆောင်ဟောင်းနှင့် ခေါင်းဆောင်သစ်များ၏ ဝိသေသလက္ခဏာများ

ဝိသေသလက္ခဏာများ	ပြန်လည်အဖွဲ့ခံရသည့် ခေါင်းဆောင်ဟောင်းများ	အသစ်ရွေးချယ်ခံရသည့် ခေါင်းဆောင်သစ်များ	စုစုပေါင်း
စုစုပေါင်း	၁၃	၂၆	၃၉
အသက် ၁၈ နှစ်မှ ၄၅ နှစ်အတွင်း	၄	၁၄	၁၈
စီးပွားရေးအခြေအနေကောင်းမွန်ခြင်း	၆	၁၄	၂၀
ပညာရေး*	၇	၁၉	၂၆

* တက္ကသိုလ် သို့မဟုတ် အထက်တန်းအောင်ပြီး

မုန်တိုင်းကြောင့် ထိခိုက်မှုအတိုင်းအတာသည် ခေါင်းဆောင်များအကြား ခြားနားချက်များနှင့် ဆက်စပ်မှုမရှိပါ။ ကျေးရွာများအနက် သုံးပုံနှစ်ပုံခန့်က ခေါင်းဆောင်သစ်များကို ရွေးချယ်ခဲ့ကြရာ မုန်တိုင်းကြောင့် ထိခိုက်မှုအတိုင်းအတာနှင့် မသက်ဆိုင်ကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ (ဇယား - ၁၃) ခေါင်းဆောင်များ၏ အသက်အပိုင်းအခြားမှာလည်း ဆင်တူကြပြီး အသက် ၄၅ နှစ်ထက်ကြီးသော ခေါင်းဆောင်အရေအတွက်က ငယ်ရွယ်သောခေါင်းဆောင်များထက် အနည်းငယ်သာများနေ ပါသည်။ သို့ရာတွင် ဆိုးရွားစွာထိခိုက်ခဲ့သည့် ကျေးရွာများတွင် အဆင့်မြင့်ပညာရေးရှိထားသည့် ခေါင်းဆောင်အရေအတွက် နည်းနေပြီး အားလုံးအတွက် သုံးပုံနှစ်ပုံရှိခြင်းနှင့်နှိုင်းယှဉ်ပါက ထိုကျေးရွာများတွင် တစ်ဝက်သာရှိနေပါသည်။

ဇယား (၁၃) - ခေါင်းဆောင်မှုနှင့် မုန်တိုင်းဒဏ်ပေးမှု

ထိခိုက်ပုံရိပ်	ခေါင်းဆောင်သစ်	ခေါင်းဆောင်များ၏ အသက် (၁၈-၄၅)	ပညာရေး*	စုစုပေါင်း
ဆိုးရွားစွာထိခိုက်ခဲ့သည်	၈	၅	၆	၁၂
အသင့်အတင့်ထိခိုက်ခဲ့သည်	၁၂	၉	၁၄	၁၈
အနည်းငယ်သာထိခိုက်ခဲ့သည်	၆	၄	၆	၁၀
စုစုပေါင်း	၂၆	၁၈	၂၆	၄၀

* တက္ကသိုလ် သို့မဟုတ် အထက်တန်းအောင်ပြီး

ကျေးရွာသားအများစုတို့သည် ၎င်းတို့၏ ခေါင်းဆောင်များအား ကျေနပ်မှုရှိကြပါသည်။

ကျေးရွာများအနက် လေးပုံသုံးပုံတွင် လူများသည် လက်ရှိတရားဝင်ခေါင်းဆောင်များ၏ လုပ်ဆောင်ချက်များကို ကောင်းစွာ ကျေနပ်ကြပါသည်။ နာဂစ်မုန်တိုင်းတိုက်ပြီး ပထမနှစ်နှစ်အတွင်းတွင် အကူအညီနှင့် ပြန်လည်ထူထောင်ရေး လုပ်ငန်းများက တရားဝင်ခေါင်းဆောင်များအတွက် ပိုမိုတာဝန်ယူရခြင်း၊ ရပ်ရွာခေါင်းဆောင်များနှင့် ဘာသာရေးခေါင်းဆောင်များအတွက် ပို၍ အရေးကြီးသောအခန်းကဏ္ဍများနှင့် ကျေးရွာသားများအတွက် ပူးပေါင်းပါဝင်နိုင်သည့် နေရာသစ်များကို ဖန်တီးပေးခဲ့ပါသည်။ နာဂစ်မုန်တိုင်းတိုက်ပြီး

(၅)နှစ်အကြာတွင် ကျေးရွာသားများနှင့် ၎င်းတို့၏ခေါင်းဆောင်များအကြား ဆက်ဆံရေးများမှာ ကျေးရွာ (၂၁)ရွာ တွင် ကောင်းမွန်၍ ကျေးရွာ (၉) ရွာတို့တွင် အသင့်အတင့်ရှိခဲ့ပါသည်။^{၂၁} (ပုံ - ၁၂) ကျေးရွာသားများ ကျေနပ် ရသည့် အကြောင်းပြချက်များအနက် အများဆုံးပါဝင်သည့်အချက်များမှာ ကျေးရွာ၏လူမှုရေး၊ ဘာသာရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးကိစ္စများအတွက် ငွေကြေးထည့်ဝင်လှူဒါန်းခြင်းနှင့် တက်ကြွစွာပူးပေါင်းပါဝင်ခြင်း၊ ဆက်ဆံရေး ကောင်း မွန်ခြင်း၊ စာရိတ္တကောင်းမွန်ခြင်းနှင့် ကျေးရွာအုပ်ချုပ်ရေးလုပ်ငန်းတွင် ယခင်က အတွေ့အကြုံရှိခြင်းတို့ ဖြစ်ပါ သည်။ (Box - ၁၅)

Box (၁၅) လူမှုဆက်ဆံရေးညံ့ဖျင်းမှုကို ခေါင်းဆောင်ကောင်းများက ပြောင်းလဲပေးနိုင်ခြင်း

လပတ္တမြို့နယ်ရှိကျေးရွာတစ်ရွာတွင် အများဆုံးဆိပ်ခံနှင့်တံတားတစ်ခု တည်ဆောက်ခဲ့သည့် ၂၀၁၁ ခုနှစ်မှစ၍ ကျေးရွာသားများအကြား တင်းမာမှုများရှိခဲ့ပါသည်။ ထိုတင်းမာမှုမှာကျေးရွာအောက်ပိုင်း တွင် နေထိုင်သည့် ငါးဖမ်းလုပ်သားအုပ်စုနှင့် ကျေးရွာအထက်ပိုင်းတွင် နေထိုင်သည့် လယ်သမားအုပ်စုတို့ အကြားတွင် စတင်ပေါ်ပေါက်ခဲ့ပါသည်။ ထိုအချိန်တွင် ကျေးရွာအုပ်စု အုပ်ချုပ်ရေးမှူးက ကျေးရွာအထက် ပိုင်းတွင် နေထိုင်သူတစ်ဦးကို ရာအိမ်မှူးအဖြစ် ခန့်အပ်ခဲ့ပါသည်။ ကျေးရွာအောက်ပိုင်းတွင် နေထိုင်သူများက ထိုရာအိမ်မှူးသည် ပြင်ပမှအကူအညီများနှင့်ပတ်သက်၍ အုပ်စုနှစ်စုအကြားတွင် အငြင်းပွားမှုများ ဖြစ်ပေါ် တိုင်း ရွာအထက်ပိုင်းတွင် နေထိုင်သူများဖက်မှသာ ဘက်လိုက်သည်ဟု ထင်ခဲ့ကြပါသည်။ ၂၀၁၃ ခုနှစ် ရွေး ကောက်ပွဲတွင် အခြားကျေးရွာမှလူတစ်ဦးကို ကျေးရွာ အုပ်စုအုပ်ချုပ်ရေးမှူးအဖြစ် ရွေးကောက် တင်မြှောက် ခဲ့ကြပါသည်။

ထိုကျေးရွာရှိ အိမ်ထောင်စုအရေအတွက်သည် (၁၇၀) ကျော်သည့်အတွက် ကျေးရွာအုပ်ချုပ်ရေး မှူးက ရွာအထက်ပိုင်းနှင့် ရွာအောက်ပိုင်းတို့မှတစ်ဦးစီကို ရာအိမ်မှူးများအဖြစ် တာဝန်ပေးအပ်ခဲ့ပါသည်။ ကျေးရွာအုပ်ချုပ်ရေးမှူးအသစ်မှာ တက္ကသိုလ်ဘွဲ့ ရတစ်ဦးဖြစ်ပြီး ကျေးရွာသားများကလည်း အုပ်ချုပ်ရေးမှူး သည် ကျေးရွာ၏လိုအပ်ချက်များကို ဖော်ထုတ် ဖြေရှင်းပေးခြင်းနှင့် မြို့နယ်အဆင့်တွင် ပြဿနာများအား တင်ပြဆွေးနွေးရာတွင် နည်းလမ်းမှန်စွာဆောင်ရွက်ပေးသည်ဟု ခံစားကြရပါသည်။ အကျိုးဆက်အဖြစ် ကျေးရွာသားအားလုံးက အုပ်ချုပ်ရေးမှူး၏ ဆုံးဖြတ်ချက်ကိုထောက်ခံခဲ့ကြပါသည်။ ထိုအုပ်ချုပ်ရေးမှူးသည် လယ်မြေဧက (၁၀၀)ကျော်ပိုင်ဆိုင်ထားသည့် ချမ်းသာသူတစ်ဦးဖြစ်ပြီး မြို့နယ်နှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက် သည့် (ဥပမာ - ကျေးရွာဆေးပေးခန်းပြန်လည်ပြင်ဆင်ခြင်း၊ ကျေးရွာတစ်ခုလုံးအတွက် မြေယာမှတ်ပုံတင်ခြင်း) လုပ်ငန်းများတွင် ငွေကြေးထည့်ဝင်မှုများလည်း ပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။ ထိုအုပ်ချုပ်ရေးမှူး၏ ကြိုးစား အားထုတ်မှုကြောင့် ကျေးရွာသည် တဖြည်းဖြည်း ပြန်လည်ညီညွတ်လာခဲ့ပါသည်။

ကျေးရွာသားများက သူတို့၏ခေါင်းဆောင်များအပေါ် ရှုမြင်ချက်များမှာ အသက်အရွယ်ပေါ် မူတည်ခြင်း မရှိပါ။

ကျေးရွာသားများက ခေါင်းဆောင်(၅)ဦးတွင် (၄)ဦးအပေါ် ကောင်မွန်သည့်အမြင် သို့မဟုတ် ပုံမှန် အမြင်ရှိကြပြီး ယင်းအမြင်များမှာ ခေါင်းဆောင်များ၏ အသက်အရွယ်ပေါ် မူတည်ခြင်းမရှိပါ။ ခေါင်းဆောင် များအနက် တစ်ဝက်အောက် အနည်းငယ်သာ လျော့သော အရေအတွက်သည် ၁၈ နှစ်နှင့် ၄၅ နှစ် အတွင်း ရှိကြပါသည်။ SIM 4 လေ့လာမှုအရ ဖြစ်ရပ်အများစုတွင် ပိုမိုငယ်ရွယ်သော တရားဝင်ခေါင်းဆောင်များသည် ကျေးရွာအတွင်း အခြားသောအလွတ်သဘောခေါင်းဆောင်များနှင့် လေးစားမှုရှိသော အပြန်အလှန် ဆက်ဆံ ရေးများ၊ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုများကို ဖော်ထုတ်နိုင်စွမ်းရှိကြကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ ကျေးရွာသားများက သူတို့၏ခေါင်းဆောင်များအား လူမှုဆက်ဆံရေးကောင်းခြင်း၊ အသက်ကြီးသော ခေါင်းဆောင်များထက် ပညာ ပိုတတ်ခြင်း၊ အကူအညီပေးသူများနှင့် နိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်းများထံမှသင်တန်းများ တက်ရောက်ထားသည့် အတွက် အလှူရှင်များနှင့် ထိတွေ့မှုပိုများခြင်း၊ မြို့နယ်အာဏာပိုင်များ၊ အရာရှိများနှင့် ပိုမိုကောင်းမွန်သော ဆက်ဆံရေးရှိခြင်း၊ ကျေးရွာများတွင် စုပေါင်းလုပ်ငန်းများကို ပိုမိုကောင်းမွန်စွာ အစပျိုးဆောင်ရွက်နိုင်ခြင်း၊

ကျေးရွာသားများအား ငွေကြေးနှင့်လုပ်အား အထောက်အပံ့များပေးရန် ပိုမိုဆန္ဒရှိခြင်း စသည်စွမ်းဆောင်ရည်များ ရှိထားသည်ဟု စဉ်းစားကြပြီး ငယ်ရွယ်သော ခေါင်း ဆောင်များကို ကြိုက်နှစ်သက်ကြပါသည်။ (Box - ၁၆)

Box (၁၆) လူမှုဆိုင်ရာ သဟဇာတဖြစ်ရေးအတွက် ခေါင်းဆောင်မှုအရေးကြီးခြင်း

ကျေးရွာတစ်ရွာတွင် အသက်အရွယ်နှင့် ကျား/မ မျိုးစုံပါဝင်သည့် ကျေးရွာသားများရွာတို့က ၎င်းတို့၏ကျေးရွာသည် ၂၀၁၃ ခုနှစ်အစောပိုင်းမှစ၍ တာဝန်ယူခဲ့သော ခေါင်းဆောင်လက်ထက်တွင် ဖွံ့ဖြိုးရေး လုပ်ငန်းများနှင့် ဘာသာရေး လုပ်ငန်းများအတွက် ပိုမိုစုစည်းညီညွတ်လာကြောင်း ပြောကြားခဲ့ကြပါသည်။ ထိုအချိန်မတိုင်မီအထိ ၎င်းတို့ကျေးရွာကို အသက် (၅၅) နှစ်ကျော်ရှိသည့် ရာအိမ်မှူးတစ်ဦးက^၁ (၁၅)နှစ် ကျော် ဦးဆောင်ခဲ့ပါသည်။ ထိုခေါင်းဆောင်သည် ကျေးရွာ၏အကျိုးထက် အထက်လူကြီးများနှင့် ဆက်ဆံ ရေးကိုသာ ပိုမိုဂရုစိုက်သည့်အတွက် ကျေးရွာသားများက မကြိုက်ကြပါ။ ပိုဆိုးသည်မှာ ထိုခေါင်းဆောင် သည် နာဂစ်ပြီးနောက် ကျေးရွာအတွက် ရရှိသည့်အကူအညီအများအပြားကို အလွဲသုံးစားလုပ်ခဲ့ကြောင်း ကျေးရွာ သားအများစုက ယုံကြည်နေကြပါသည်။

၂၀၁၃ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလတွင် ပြုလုပ်သည့် ကျေးရွာအုပ်စုအုပ်ချုပ်ရေးမှူးရွေးကောက်ပွဲအပြီးတွင် အသစ်ရွေးကောက် တင်မြှောက်ခံရသော ကျေးရွာအုပ်စုအုပ်ချုပ်ရေးမှူးက အစပိုင်းတွင် ရာအိမ်မှူးဟောင်း အား ကျေးရွာကို ဆက်လက်ဦးဆောင်ရန် တာဝန်ပေးခဲ့ပါသည်။ သို့ရာတွင် ရွာလူကြီးများနှင့် လူအများ လေး စားခံရသည့် ပုဂ္ဂိုလ်များ၊ လူငယ်အမျိုးသား/အမျိုးသမီး အဖွဲ့ဝင်များအပါအဝင် ကျေးရွာသားများက အသစ် ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခံရသည့် အုပ်ချုပ်ရေးမှူးအသစ်ထံသို့သွား၍ ကျေးရွာခေါင်းဆောင်အသစ်တစ်ဦး ခန့်အပ်ပေးရန် တောင်းဆိုခဲ့ပါသည်။ ကျေးရွာသားများက ကျေးရွာခေါင်းဆောင်သစ်အဖြစ် အစိုးရမဟုတ် သော အဖွဲ့အစည်းများထံမှ သင်တန်းများ တက်ရောက်ဖူးသည့် အသက်(၄၄)နှစ်အရွယ်ရှိ ကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်ရေးလုပ်သားတစ်ဦးကို အဆိုပြုခဲ့ကြပါသည်။ ထိုသူသည် ကျေးရွာကာလသား အုပ်စုခေါင်း ဆောင်လည်း ဖြစ်ပါသည်။ ကျေးရွာသားများ၏ တောင်းဆိုချက်ကို တုံ့ပြန်သောအားဖြင့် အုပ်စုအုပ်ချုပ် ရေးမှူးသည် ထိုကျေးရွာသို့လာရောက်ခဲ့ပြီး ကျေးရွာရပ်မိရပ်ဖများ၊ အခြားကျေးရွာသားများနှင့် အကြံယူ ဆွေးနွေးကာ အစည်းအဝေးတစ်ခုပြုလုပ်ပြီးနောက် ကျေးရွာသားများ၏ သဘောတူညီချက်ဖြင့် ၎င်းတို့အဆို ပြုထားသော ရာအိမ်မှူးကို ခန့်အပ်ခဲ့ပါသည်။

ကျေးရွာ၏ ရာအိမ်မှူးအသစ်သည်လည်း ခန့်အပ်ခံရပြီးသည်နှင့်တစ်ပြိုင်နက် ကျေးရွာ၏ လိုအပ် ချက်များကို အုပ်စု အမျိုးမျိုးတို့နှင့်ဆွေးနွေးခဲ့ရာ အထူးသဖြင့်လုပ်ငန်းများကို အကောင်အထည်ဖော်မည့် လူငယ်များနှင့် တိုင်ပင်ဆွေးနွေး ခဲ့ပါသည်။ ထိုရာအိမ်မှူးသည် ရပ်မိရပ်ဖများထံမှ သဘောတူညီချက်များ ကိုလည်း ရရှိခဲ့ပါသည်။ ထိုရာအိမ်မှူးက တာဝန်ယူပြီး လအနည်းငယ်အတွင်း ကျေးရွာလမ်းကို အဆင့်မြှင့် တင်ခြင်း၊ ကျေးရွာသောက်ရေကန်ကို ခြံစည်းဖို့ ခတ်ခြင်း၊ ကျေးရွာတွင်း တံတားနှစ်စင်းကို ပြင်ဆင်ခြင်းတို့ ဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့ပါသည်။ ကျေးရွာသားများကလည်း ငွေကြေးနှင့်လုပ်အားများကို စိတ်အားထက်သန်စွာ ထည့်ဝင်ခဲ့ကြပါသည်။ ဆင်းရဲသောသက်ကြီးရွယ်အိုများနှင့် မသန်စွမ်းသူများကို ထိုထည့်ဝင်ငွေများ ထည့်ရ ခြင်းမှ ကင်းလွတ်ပေးထားပြီး လိုအပ်သောငွေကို ကျေးရွာလူငယ်များနှင့် ကျေးရွာစည်းကမ်းဖောက်ဖျက်သူ များအား (ဥပမာ - အရက်မူးလာပြီး အခြားသူများအား နှောင့်ယှက်ရန်စသော ကျေးရွာသားများ) ဒဏ် ခြိုက်ငွေ များဖြင့် ပြည့်ဆည်းပေးပါသည်။ ကျေးရွာသားများက ယခင်ကျေးရွာခေါင်းဆောင်ဟောင်းသည် ရွာ၏အကျိုး ကို အလေးထားခြင်းမရှိကြောင်း ပြောကြားခဲ့ပါသည်။ လူငယ်များကလည်း ကျေးရွာသားများသည် ခေါင်း ဆောင်သစ်က ချမှတ်ထားသောကျေးရွာတွင်းစည်းကမ်းများ (ဥပမာအားဖြင့် နွေရာသီတွင် ရေချွေတာရေး အတွက် ရေခပ်ချိန်များကို ကန့်သတ်ထားခြင်း)ကို လိုက်နာကြကြောင်း ပြောကြားခဲ့ပါသည်။ ထိုစည်းကမ်း ချက်များကို ၎င်းတို့မယုံကြည်သော ယခင်ခေါင်းဆောင်ဟောင်းက ချမှတ်ပါက ကျေးရွာသားများအနေနှင့် လိုက်နာဆောင်ရွက်ကြလိမ့်မည်မဟုတ်ပါ။

တရားဝင်ခေါင်းဆောင်များ၏ ဥပဒေနှင့်ညီညွတ်မှုမှာ အငြင်းပွားစရာမရှိသော်လည်း ထိုခေါင်းဆောင်များသည် ကျေးရွာတွင် ဩဇာအရှိဆုံးသူများ မဟုတ်ကြပါ။ SIM ၏ ယခင်လေ့လာမှုများကဲ့သို့ပင် တရားဝင် (Formal) ခေါင်းဆောင်နှင့် အလွတ် သဘော (Informal) ခေါင်းဆောင်တို့အကြား ခွဲခြားထားချက်များမှာ ဝေဝါးနေတတ်ပါသည်။ ကျေးရွာများတွင် ရပ်မိရပ်ဖများနှင့် ဘာသာရေးခေါင်းဆောင်များသည် တရားဝင်ခေါင်းဆောင်များ၏ ဆုံးဖြတ်ချက်များကို စိန်ခေါ်နိုင်သည့် အင်အားရှိသည့်အတွက် ထိုအာဏာပိုင်တို့အပေါ် အရေးကြီးသော အပြန်အလှန်ထိန်းကျောင်းမှုကို ထောက်ပံ့ပေးထားပါသည်။ နမူနာကျေးရွာ (၈) ရွာအနက် ခေါင်းဆောင်သစ်များရှိနေသည့် ကျေးရွာ (၅) ရွာတွင် ကျေးရွာအတွက် ဆုံးဖြတ်ချက်များ ချမှတ်ရာတွင် အလွတ်သဘောခေါင်းဆောင်များကပင် ပို၍ ပြောဆိုခွင့်ရနေပါသည်။ ကျေးရွာ(၅)ရွာတို့တွင် ဘာသာရေး ခေါင်းဆောင်များသည် ဩဇာလွှမ်းမိုးမှုအရှိဆုံးဖြစ်ဟန်ရှိပါသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ကျေးရွာသားများသည် တရားဝင် အလွတ်သဘောခေါင်းဆောင်များ ပြောကြားသည်ထက် ဘာသာရေးခေါင်းဆောင်များ၏ ပြောကြားချက်များကို ပိုမိုနားထောင် ကြသောကြောင့်ဖြစ်ပါသည်။ ကျေးရွာ (၆) ရွာမှအပ ကျန်ကျေးရွာအားလုံးတို့တွင် ကျေးရွာခေါင်းဆောင်များ၏ အဓိကအုပ်စု (တရားဝင်ခေါင်းဆောင်များ၊ အလွတ်သဘောခေါင်းဆောင်များ၊ အချို့ကျေးရွာများတွင် ဘာသာရေးခေါင်းဆောင်များ) သည် ထိရောက်စွာ ပူးတွဲအလုပ်လုပ်နေကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။

ကျေးရွာသားများက ခေါင်းဆောင်အနည်းငယ်ကိုသာ အဆိုးမြင်ကြပါသည်။

နမူနာကျေးရွာများအနက် ငါးပုံတစ်ပုံတွင် ကျေးရွာသားများက ၎င်းတို့၏ ခေါင်းဆောင်များအား အဆိုးမြင်ကြပါသည်။ အထူးသိသာထင်ရှားသည်မှာ ထိုကျေးရွာ(၈)ရွာအနက် (၇) ရွာတို့မှာ အသစ်ရွှေ့ကောက် တင်မြှောက်ထားသော ခေါင်းဆောင်များ ဖြစ်နေသည့် အချက်ပင်ဖြစ်ပါသည်။ (ပုံ - ၁၂ ကိုကြည့်ပါ။) ထိုကိစ္စရပ်များအားလုံးကို ဆိုးရွားစွာ ထိခိုက်ခဲ့သည့်ကျေးရွာများနှင့် အသင့်အတင့်ထိခိုက်ခဲ့သည့် ကျေးရွာများတွင် တွေ့ရှိရပါသည်။ (ဇယား-၁၄) အချိုးအစားဖြင့် ဖော်ပြပါက ဆိုးရွားစွာ ထိခိုက်ခဲ့သည့် ကျေးရွာများအနက် သုံးပုံတစ်ပုံတွင် ညံ့သောခေါင်းဆောင်များ ရထားသော်လည်း အသင့်အတင့် ထိခိုက်ခဲ့သည့် ကျေးရွာများအနက် လေးပုံတစ်ပုံထက်နည်းသော ကျေးရွာများတွင်သာ ညံ့သောခေါင်းဆောင်များ ရထားပါသည်။

ဇယား (၁၄) - ခေါင်းဆောင်မှုအပေါ်အမြင်များနှင့် မုန်တိုင်းကြောင့်ထိခိုက်စံရမှု

မုန်တိုင်းကြောင့် ထိခိုက်မှု	ကောင်းသည်ဟုမြင်	အလယ်အလတ်	ညံ့သည်ဟုမြင်	မသိရှိပါ	စုစုပေါင်း
ဆိုးရွားစွာထိခိုက်သော ကျေးရွာ	၄	၄	၄	၀	၁၂
အသင့်အတင့် ထိခိုက်သော ကျေးရွာ	၁၀	၃	၄	၀	၁၇
အနည်းငယ်သာထိခိုက်သောကျေးရွာ	၇	၂	၀	၀	၉
စုစုပေါင်း	၂၁	၉	၈	၀	၃၈

ဖြစ်ရပ် (၃)ခုတို့တွင် ကျေးရွာသားများက ခေါင်းဆောင်သစ်များ၏ လုပ်ဆောင်ချက်များကို မလုံလောက်ကြောင်းနှင့် မထိရောက် ကြောင်း ရိုးရှင်းစွာရှုမြင်ကြပါသည်။ အခြားသောကျေးရွာများတွင်မူ ခေါင်းဆောင်များအား ပြဿနာများကို ဖြေရှင်းပေးနိုင်စွမ်း မရှိခြင်း၊ အတွေ့အကြုံမရှိခြင်း၊ ကျေးရွာအပေါ် ဩဇာညောင်းမှုမရှိခြင်း စသည်ဖြင့် ရှုမြင်ကြပါသည်။ (ဩထ - ၁၇) ထို ခေါင်းဆောင်များအား အိမ်နီးချင်းများ ရန်ဖြစ်ခြင်း၊ လောင်းကစားခြင်းကဲ့သို့သော ပိုမိုရှုပ်ထွေးသည့်ပြဿနာများကို ဖြေရှင်းရန် အတွက် ရဲတပ်ဖွဲ့ကို အလွန်အမင်းအားကိုးနေသူများဟုလည်း မြင်ကြပါသည်။

Box - (၁၇) ရွေးကောက်ခံရသော်လည်း ထိရောက်မှုမရှိပါ

ကျောင်းကုန်းမြို့နယ်ရှိ ကျေးရွာတစ်ရွာတွင် ကျေးရွာသားများသည် ကျေးရွာအုပ်စုအုပ်ချုပ်ရေးမှူးအသစ်၏ လုပ်ဆောင်ချက်များကို ကျေနပ်မှုမရှိခဲ့ကြပါ။ ၎င်းတို့၏ လယ်မြေများဘေးရှိ တူးမြောင်းများသည် အလွန်တိမ်လာသဖြင့် ကျေးရွာအနေဖြင့် ထိုတူးမြောင်းများကိုပြင်ဆင်နိုင်ရန် အစိုးရထံမှ အထောက်အပံ့လိုအပ်နေပါသည်။ ကျေးရွာသားများက အုပ်ချုပ်ရေးမှူးအား မြို့နယ်၏အကူအညီတောင်းခံရန် တိုက်တွန်းခဲ့ပြီး အုပ်စုအုပ်ချုပ်ရေးမှူးကလည်း မြို့နယ် အုပ်ချုပ်ရေးမှူးသို့ပြဿနာအကြောင်း ရှင်းပြခဲ့ပါသည်။ မြို့နယ်အုပ်ချုပ်ရေးမှူးက မြို့နယ်အနေဖြင့် စက်ယန္တရားများ ထောက်ပံ့ပေးနိုင်ပြီး စက်သုံးဆီအတွက် ကုန်ကျစရိတ်ကိုမူ ကျေးရွာသားများက ကျခံရန် ပြန်ပြောခဲ့ပါသည်။ သို့ရာတွင် မိုးရာသီစပါးစိုက်ချိန်ရောက်သည်အထိ မည်သည့်စက်ယန္တရားမျှ မရောက်လာခဲ့ပါ။ ထိုအခါ ကျေးရွာသားများကက အုပ်စုအုပ်ချုပ်ရေးမှူးအား မြို့နယ်သို့ပြန်လည်ဆက်သွယ်ရန် တိုက်တွန်းခဲ့သော်လည်း အုပ်စုအုပ်ချုပ်ရေးမှူးက မဆောင်ရွက်ခဲ့ပါ။

ထို့အပြင် ယခင်ကျေးရွာအုပ်စုအုပ်ချုပ်ရေးမှူးဟောင်းနှင့် နှိုင်းယှဉ်ပါက ယခုအုပ်ချုပ်ရေးမှူးသည် ကျေးရွာ၏လိုအပ်ချက် များကို ဖော်ထုတ်ဖြေရှင်းရန်အတွက် တက်ကြွစွာ ကြိုးစားခြင်းမရှိပါ။ ယခင်အုပ်ချုပ်ရေးမှူးသည် နာဂစ်တိုက်ခတ်ပြီး နောက် ကျေးရွာ၏လိုအပ်ချက်များကို အလေးထားပြီး မြို့နယ်အဆင့် အာဏာပိုင်များထံမှ အကူအညီများတောင်းခံခဲ့ပါ သည်။ ထိုနည်းလမ်းဖြင့် ကျေးရွာလမ်းများ၊ တံတားများ၊ ရေကန်များကို ပြန်လည်တည်ဆောက်နိုင်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ လက်ရှိနှင့် ယခင်ကျေးရွာအုပ်စုအုပ်ချုပ်ရေးမှူးများကို နှိုင်းယှဉ်ကြည့်လိုက်သောအခါ ကျေးရွာသားများသည် လက်ရှိခေါင်းဆောင်အား ကျေနပ်မှုမရှိကြတော့ပါ။

ထိရောက်မှုမရှိသော အကူအညီများက နာဂစ်မုန်တိုင်းတိုက်ပြီး (၅)နှစ်ကြာသည်အထိ အရိပ်ထိုးနေဆဲဖြစ်ပါသည်။

SIM 4 လေ့လာမှုအတွင်းတွင် ကျေးရွာသားများနှင့် ၎င်းတို့၏ခေါင်းဆောင်များအကြား၌ အကူအညီလုပ်ငန်းများမှ ဖြစ်ပေါ်လာသော တင်းမာမှုအနည်းငယ်ကို တွေ့ရှိခဲ့ရပါသည်။ SIM ၏ ယခင်လေ့လာမှုများတွင် အကူအညီများကို ခွဲဝေ ပေးရာတွင် အမှန်တကယ်မညီမျှမှု သို့မဟုတ် မညီမျှဟု ထင်မြင်ချက်များသည် တစ်ခါတစ်ရံတွင် ကျေးရွာခေါင်းဆောင်များအား မကျေနပ်ဖြစ်စေသည့် အဓိကအကြောင်းတရားဖြစ်လာကြောင်း တွေ့ရှိခဲ့ပါသည်။ SIM3 သုတေသနတွင် ကျေးရွာ(၂၁) ရွာတို့၌ ကျေးရွာသားများနှင့် ၎င်းတို့၏ခေါင်းဆောင်များအကြား တင်းမာမှုလက္ခဏာများကို အစီရင်ခံခဲ့ပါသည်။ SIM4လေ့လာမှုတွင် တင်းမာမှုများကို ကျေးရွာ(၁၆)ရွာတွင် တွေ့နေရဆဲဖြစ်ပါသည်။ (ဇယား - ၁၅) ထိုတင်းမာမှုများအားလုံးအနက် တစ်ဝက်ခန့်သည် ဆိုးရွားစွာ ထိခိုက်ခဲ့သည့် ကျေးရွာများတွင် ဖြစ်ပြီး ဆိုးရွားစွာထိခိုက်ခဲ့သည့်ကျေးရွာများအနက် သုံးပုံနှစ်ပုံတို့မှာ အကူအညီနှင့်ပတ်သက်သည့် တင်းမာမှုများကို ခံစားကြရပါသည်။ နှိုင်းယှဉ်ကြည့်ပါက အသင့်အတင့်ထိခိုက်ခဲ့သည့် ကျေးရွာများအနက် ၄၀% အောက်တွင်သာ တင်းမာမှုများကို တွေ့ရှိရပါသည်။

ဇယား (၁၅) - အကူအညီရရှိမှုနှင့်ပတ်သက်သည့် တင်းမာမှုများ (မုန်တိုင်းဒဏ်ခံရသည့်)

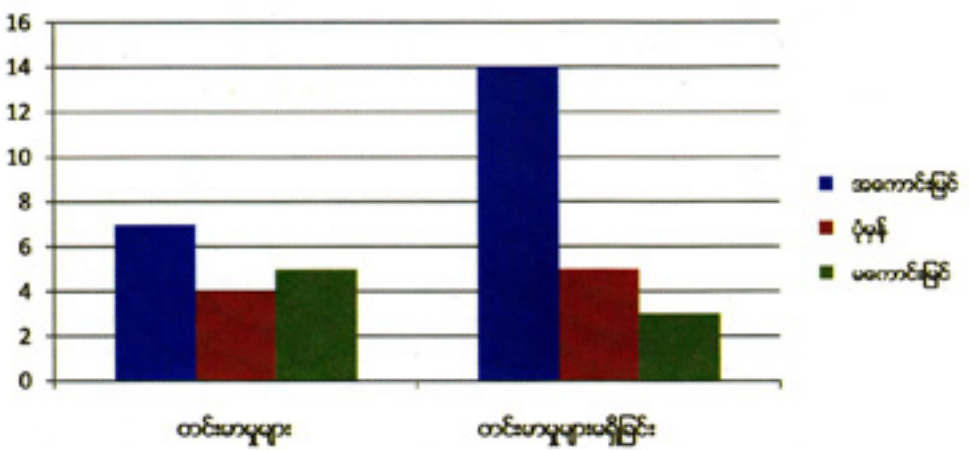
မုန်တိုင်းကြောင့် ထိခိုက်မှု	တင်းမာမှုများရှိသည်	တင်းမာမှုများ မရှိပါ	မသိရှိပါ	စုစုပေါင်း
ဆိုးရွားစွာထိခိုက်သောကျေးရွာ	၀	၄	၀	၁၂
အသင့်အတင့်ထိခိုက်သောကျေးရွာ	၇	၁၀	၀	၁၈
အနည်းငယ်သာထိခိုက်သောကျေးရွာ	၀	၀	၀	၁၀
စုစုပေါင်း	၁၆	၂၂	၂	၄၀

အတိုင်းအတာအလိုက်

အကူအညီနှင့်ပတ်သက်၍ တင်းမာမှုများရှိနေသော ကျေးရွာများအနက် သုံးပုံနှစ်ပုံကျော် (၁၁ ရွာ)တွင် အသစ် ရွေးကောက်တင်မြှောက်ထားသော ခေါင်းဆောင်များ ဖြစ်ကြပါသည်။ ဤအချက်က ကျေးရွာသား များအနေဖြင့် ကာလရှည်ကြာနေသည့် ပဋိပက္ခများကို ဖြေရှင်းရန်အတွက် ခေါင်းဆောင်သစ်များအား ရွေး ကောက်တင်မြှောက်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြနေပါသည်။ ဒေသန္တရရွေးကောက်ပွဲများနှင့် SIM 4 လေ့လာမှု အကြားတွင် အချိန်အနည်းငယ်သာရှိသေးသည့်အတွက် ထိုခေါင်းဆောင် များသည် ပဋိပက္ခများအား ဖြေရှင်း ပေးနိုင်ခြင်း မရှိကြသေးပါ။

သို့ရာတွင် အကူအညီနှင့်ပတ်သက်သည့် တင်းမာမှုများရှိခြင်းကြောင့် ကျေးရွာခေါင်းဆောင်များ အပေါ် အဆိုးမြင်စိတ်ရှိနေသည်ဟု တိုက်ရိုက်အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆို၍ မရပါ။ အကူအညီများကြောင့် ခေါင်း ဆောင်များအား အဆိုးမြင်ခြင်းကို SIM 3 လေ့လာမှု အတွင်း ကျေးရွာ (၆)ရွာတွင် တွေ့ရှိခဲ့ပြီး SIM 4 လေ့လာမှု တွင် ကျေးရွာ(၅)ရွာသို့ ကျဆင်းသွားကြောင်း တွေ့ရှိရပါ သည်။ (ပုံ - ၁၃) ထိုကျေးရွာများအနက် (၄)ရွာ၏ ခေါင်း ဆောင်များမှာ အသစ်ရွေးကောက်တင်မြှောက်ထားသော ခေါင်းဆောင်များ ဖြစ်ကြပါသည်။ ကျေးရွာ(၃) ရွာ တို့တွင် ကျေးရွာတွင်း၌ ခေါင်းဆောင်များအကြား သို့မဟုတ် အုပ်စုများအကြား တွင် ရှင်းလင်းစွာ ကွဲပြားနေ ကြပါသည်။ ကျေးရွာတစ်ရွာတွင် ချမ်းသာသူအုပ်စုနှင့် ဆင်းရဲသူအုပ်စုအဖြစ် ကွဲပြားနေပြီး ကျေးရွာ(၂)ရွာ တွင်မူ လူမှုရေးတင်းမာမှုများနှင့် အကူအညီခွဲဝေပေးရာတွင် မညီမျှဟု ထင်မြင်သည့်အတွက် မယုံကြည်မှုများ ကြောင့် အုပ်စု (၃)စုအဖြစ် ကွဲပြားနေသည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။ ထိုသို့ ကွဲပြားနေသော အုပ်စုတစ်စုချင်းစီတွင် တရားဝင် သို့မဟုတ် အလွတ်သဘောခေါင်းဆောင်များ ရှိကြပြီး ထိုခေါင်းဆောင်တို့က တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး ပူးပေါင်း ဆောင် ရွက်ခြင်း မရှိကြပါ။ အခြားကျေးရွာ (၂) ရွာတွင် ကရင်နှင့်ဗမာလူမျိုးများ နေထိုင်ကြပါသည်။ ထိုလူမျိုးနှစ်မျိုး တို့၏ဆက်ဆံရေးမှာ ကောင်းမွန်ပြီး လူမှုဆိုင်ရာတင်းမာမှုများမရှိသော်လည်း အုပ်စုတစ်စုမှ တရားဝင်ခေါင်း ဆောင်တစ်ဦးသည် အခြားအုပ်စုကို ဩဇာလွှမ်းမိုးနိုင်ရန် ခက်ခဲပါသည်။

ပုံ (၁၃) - အကူအညီနှင့်ပတ်သက်သည့် တင်းမာမှုများနှင့် ခေါင်းဆောင်များအပေါ် သဘောထားအမြင်များ

မှတ်ချက်။ ။ ကျေးရွာတစ်ရွာတွင် ဆက်သွယ်မှုများ ရောထွေးနေပါသည်။ ရပ်မိရပ်မများက တရားဝင်ခေါင်းဆောင်အသစ်ကို ထောက်ခံကြပါသည်။ သို့သော် အချို့က ရပ်မိရပ်မများသည် ထိုခေါင်းဆောင်အပေါ် အလွန်လွှမ်းမိုးသည်ဟု ထင်ကြသည့်အတွက် ထိုခေါင်းဆောင်ကို မကြိုက်ကြပါ။ နောက်ထပ်ရွာတစ်ရွာအတွက် အချက်အလက်များ မရရှိ ပါ။

အခန်း (၄)

အကြံပြုချက်များနှင့် ပြန်လည်သုံးသပ်ချက်များ

လူမှုဆိုင်ရာထိခိုက်မှုများကို ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်းလုပ်ငန်းသည် နာဂစ်အလွန်အကူအညီပေးရေးလုပ်ငန်းများကဲ့သို့ပင် မြန်မာနိုင်ငံ သမိုင်းတွင် ထူးခြားသောအချိန်တစ်ခု၌ ဆောင်ရွက်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ သို့ဖြစ်ရာ ဒေသန္တရအဆင့်တွင် အစိုးရ-အရပ်ဖက် ဆက်ဆံရေးများအကြောင်း ကောင်းစွာ မသိသေးသည့်အချိန်တွင် SIM လေ့လာမှုက ကျေးရွာများ၏ လူနေမှုဘဝများအကြောင်းကို ထဲထဲဝင်ဝင် ထောက်ပံ့ပေးထားပါသည်။ နိုင်ငံရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာပြီး ဒေသခံပြည်သူများနှင့် နက်ရှိုင်းစွာ ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက် ရေးနှင့် အထောက်အပံ့ပေးရေးကို ခွင့်ပြုလာပါက (ဥပမာအားဖြင့် အလှူရှင်များစွာပါဝင်သော LIEF ရန်ပုံငွေနှင့် နိုင်ငံအဆင့်ဖွံ့ဖြိုး ရေးစီမံကိန်းများမှတစ်ဆင့်) ထိုအသေးစိတ်အချက်များက တန်ဖိုးရှိလာပါလိမ့်မည်။

ထူးခြားသော နိုင်ငံရေးအခြေအနေများကလည်း SIM လေ့လာမှု၏ ထူးခြားသောအသုံးဝင်မှုကို အတိုင်းအတာတစ်ခုအထိ ဆုံးဖြတ်ပေးပါသည်။ နိုင်ငံတကာအသိုက်အဝန်းက နားမလည်သေးသော နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံတွင် ကြီးမားသော အဖျက်ဘေးနှင့် ကယ်ဆယ်ရေးလုပ်ငန်းများဖြစ်ပေါ်ခဲ့သည်မှာ ရှားပါးမှုတစ်ခုဖြစ်ပါသည်။ အကျိုးဆက်အနေဖြင့် SIM လေ့လာမှုမှ အချို့သော သင်ခန်းစာများသည် လေ့လာမှုဆောင်ရွက်ခဲ့သော အချိန်နှင့် နေရာဒေသအလိုက် ထူးခြားနေပါသည်။ သဘာဝဘေးအန္တရာယ်များကြောင့် လူမှုဆိုင်ရာထိခိုက်မှုများကို နာဂစ်မုန်တိုင်းကဲ့သို့ ပြည့်စုံစွာ လေ့လာမှုများမရှိခဲ့သည့်အတွက် ဤလေ့လာမှုတွင် အခြားနေရာများ၌ အသုံးပြု နိုင်သော သင်ခန်းစာများစွာပါဝင်နေပါသည်။ ဤအချက်ကြောင့် ကမ္ဘာ့သဘာဝဘေးအန္တရာယ် လျှော့ချရေးနှင့် ပြန်လည်ထူထောင်ရေးအဖွဲ့ (Global Facility for Disaster Reduction and Recovery - GFDRR) က လူမှု ဆိုင်ရာထိခိုက်မှုများအား သရုပ်ခွဲဆန်းစစ်သည့်နည်းစနစ်^{၁၂} ကို ဖော်ထုတ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ပြီး ထိုနည်းစနစ်ကို ဖိလစ်ပိုင်၊ ထိုင်း၊ ပါကစ္စတန်နှင့်ဘိုလီဗီးယားနိုင်ငံတို့တွင် သဘာဝဘေးအန္တရာယ်ပြီးနောက် ဆန်းစစ်ခြင်းလုပ်ငန်းများတွင် အသုံးပြုခဲ့ပြီးဖြစ်ပါသည်။

ဤအစီရင်ခံစာ၏ နောက်ဆုံးအခန်းတွင် အပိုင်း (၃)ပိုင်း ပါဝင်ပါသည်။ ပထမပိုင်းတွင် SIM လေ့လာမှုမှ တွေ့ရှိချက်များအရ အကူအညီပေးရေးလုပ်ငန်းများအား မည်သို့ကွဲပြားခြားနားစွာပြုလုပ်သင့်ကြောင်း အကြံပြုချက်အချို့ကို ထောက်ပံ့ပေးထားပါသည်။ ထို့နောက် သဘာဝဘေးအန္တရာယ်နောက်ပိုင်း လူမှုဆိုင်ရာအခြေအနေကို အရည်အသွေးပြုလေ့လာဆန်းစစ်ခြင်း၏ အရေးပါမှုနှင့်ပတ်သက်သည့် အဓိကအချက်များကို ဆက်လက်တင်ပြထားပါသည်။ အဆုံးသတ်တွင် SIM အလျားလိုက် (Longitudinal) လေ့လာမှုမှရရှိခဲ့သော ကျယ်ပြန့်သည့်သင်ခန်းစာများကို ပြန်လည်သုံးသပ်ထားပါသည်။ ဆွေးနွေးချက်များတွင် နိုင်ငံတကာ၏ အရေးယူပိတ်ဆို့မှုဒဏ်ခံနေရသည့် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံတွင် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ရာ၌ နိုင်ငံရေးနှင့် ထောက်ပံ့မှုဆိုင်ရာရှုပ်ထွေးမှုများကို အသိအမှတ်ပြုထားပါသည်။ မည်သို့ဆိုစေကာမူ SIM လေ့လာမှုတွင် အကူအညီပေးရေးလုပ်ငန်းများနှင့် ဘေးအန္တရာယ်မှ ပြန်လည်ထူထောင်ရေးလုပ်ငန်းများကို ထိခိုက်ခံရသည့်ကျေးရွာသားများ၏ အမြင်ဖြင့် ဆန်းစစ်ထားပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ အနာဂတ်ကာလ သဘာဝဘေးအန္တရာယ်နောက်ပိုင်း အကဲဖြတ်ရေးလုပ်ငန်းများနှင့် အကူအညီပေးရေးလုပ်ငန်းများ အတွက် အရေးကြီးသော သင်ခန်းစာများကို ထောက်ပံ့ပေးထားပါသည်။

၁။ သဘာဝဘေးအန္တရာယ်နောက်ပိုင်းတွင် အကူအညီပေးခြင်းအတွက် အကြံပြုချက်များ

အကူအညီပေးခြင်းသည် မုန်တိုင်းတိုက်ပြီးစစာချိန်တွင် အလွန်အမင်းအရေးကြီးပါသည်။ အသက်ရှင် ကျန်ရစ်သူများတွင် ရောဂါများ ဖြစ်ပွားခြင်းကဲ့သို့သော ပြင်းထန်သည့်ကိစ္စရပ်များဖြစ်လာသောအခါတွင် လူ့ အသက်များကို ကယ်ဆယ်ရန် ကူညီနိုင်သည်သာမက ထိခိုက်ခံရသူများကိုလည်း ဘေးအန္တရာယ်မှ ပြန်လည် ထူထောင်ရာတွင် ကြုံတွေ့ရမည့် အလွန်ကြီးမားသော စိန်ခေါ်မှုများအား ၎င်းတို့ချည်းသာ ရင်ဆိုင်နေရခြင်း မဟုတ်ဘဲ အကူအညီများရှိနေကြောင်း သိမြင်အားပေးမှုကိုလည်း ထောက်ပံ့ပေးပါသည်။^{၂၆} ကနဦးအကူ အညီများကို ဒေသတွင်းရှိ အရပ်ဖက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများက မောင်းနှင်ပြီး ထိခိုက်ခံရသည့် ကျေးရွာသားများ အတွက် များစွာအကျိုးရှိစေပါသည်။ ထိုအချိန်က အစိုးရသည် မုန်တိုင်းဒဏ်ခံရသည့်ဒေသသို့ ပြင်ပအကူအညီ များ ဝင်ရောက်မှုကို အစပိုင်းတွင်ကန့်သတ်ထားသော်လည်း နောက်ပိုင်းတွင် နိုင်ငံတကာအကူအညီများကို လျင်မြန်စွာ ခွင့်ပြုပေးခဲ့ပါသည်။ မုန်တိုင်းနောက်ပိုင်းအကူအညီများကို ၂၀၁၀ ခုနှစ်တွင် ရပ်ဆိုင်းခဲ့သော်လည်း ထိုအကူအညီများ၏ တိုက်ရိုက်နှင့် သွယ်ဝိုက်အကျိုးသက်ရောက်မှုများမှာ ထိုအချိန်မှစ၍ နှစ်ပေါင်းများစွာ ကြာအောင် ဆက်လက်ဖြစ်ပေါ်နေပါသည်။

အကူအညီပေးရေးလုပ်ငန်းများနှင့်ပတ်သက်၍ SIM လေ့လာမှုတွင် မည်သည့်အကူအညီကို ထောက် ပံ့ခဲ့သည်၊ အကူအညီကို မည်သို့ထောက်ပံ့ခဲ့သည်နှင့် အကူအညီသည် ပိုမိုကျယ်ပြန့်သော နိုင်ငံရေးအကြောင်း အရာနှင့် မည်သို့ ဆိုက်ဆက်နေသည် စသည့် ကျယ်ပြန့်သော အချက် (၃)ချက်ကို တွေ့မြင်ခဲ့ရပါသည်။ ထိုတွေ့ရှိ ချက်များအားလုံးက အနာဂတ်ကာလတွင် ဆောင်ရွက်မည့် သဘာဝဘေးအန္တရာယ်နောက်ပိုင်း အကူအညီပေး လုပ်ငန်းများနှင့် အကူအညီပေးရေးလုပ်ငန်းများအား ဒီဇိုင်းရေးဆွဲရာတွင် အချက်အလက်များပံ့ပိုးပေးပါလိမ့် မည်။ အဓိကအားဖြင့် SIM4 လေ့လာမှုမှ ထုတ်နုတ်ထားသော အကြံပြုချက်များအားလုံးသည် ယခင် SIM လေ့လာမှုများမှ တွေ့ရှိချက်များကလည်း ထပ်မံအတည်ပြုထားပါသည်။

မည်သည့်အကူအညီကို မည်မျှထောက်ပံ့ပေးခဲ့ပါသနည်း။

သိမြင်ပြီးဖြစ်သော်လည်း ဖော်ပြရမည့်အချက်မှာ အကူအညီများကို သဘာဝဘေးအန္တရာယ်ကြောင့် ထိခိုက်ခဲ့သည့် လူများ၏ လိုအပ်ချက်များနှင့်အညီ ဦးတည်ပံ့ပိုးပေးသင့်ပါသည်။ ပံ့ပိုးလိုက်သော အကူအညီများ သည် ကျေးရွာသားများအတွက် များစွာတန်ဖိုးရှိပါသည်။ သို့သော် ထိုအကူအညီသည် ကျေးရွာသားများ အလို အပ်ဆုံးအရာ အမြဲတမ်းမဖြစ်နိုင်ဘဲ ပြန်လည် ထူထောင်ရေးကာလအတွင်း ပြောင်းလဲနေသော လိုအပ်ချက် များနှင့် ကိုက်ညီခြင်းမရှိနိုင်ပါ။^{၂၇} ထို့အပြင် အကူအညီပေးသူများသည် ကျေးရွာများ၏ လူမှုရေး စံနှုန်းများ သို့မဟုတ် မုန်တိုင်းနောက်ပိုင်းအခြေအနေမှန်များနှင့် မကိုက်ညီလျှင်ပင် ကြိုတင် ဆုံးဖြတ်ထားသော စံနှုန်းများ (ဥပမာ အားဖြင့် မုန်တိုင်းမတိုက်မီက ကျေးရွာတွင်းရှိ အဆင်းရဲဆုံးသူများကို ဦးစားပေးခြင်း) ကို အသုံးပြု ခဲ့ကြောင်း ဖြစ်ရပ်များစွာတို့တွင် တွေ့ရှိရပါသည်။ နာဂစ်မုန်တိုင်းတိုက်ပြီး ၂၀၀၈ ခုနှစ်မှ ၂၀၁၀ ခုနှစ်အတွင်း တွင် အကူ အညီများကို အလွန်တင်းကျပ်သော နိုင်ငံရေးအခြေအနေအောက်တွင် ထောက်ပံ့ပေးခဲ့ရပြီး နိုင်ငံ တော် အေးချမ်းသာယာရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးကောင်စီကလည်း (ပြည်တွင်းပြည်ပမှ) အလှူရှင်များ၏ပါဝင်မှုကို အနီးကပ်စောင့်ရှောက်ခဲ့ပါသည်။ သို့ရာတွင် ထောက်ပံ့ပေးလိုက်သော ပစ္စည်းများသည် ကျေးရွာသားများ၏ ဦးစားပေး လိုအပ်ချက်များ မဖြစ်ခဲ့ကြောင်းကို ဤအချက်တစ်ခုတည်းဖြင့် ရှင်းပြနိုင်ခြင်းမရှိပါ။

ထိုအချိန်က မြန်မာနိုင်ငံတွင် ထူးခြားသော အခြေအနေရှိခဲ့သော်လည်း ကယ်ဆယ်ရေးနှင့် ပြန်လည် ထူထောင်ရေးလုပ်ငန်းများကို ဦးတည်ရာတွင် ဒေသခံပြည်သူများ၏ အမြင်များကို ရှာဖွေရန်နှင့် ပြောင်းလဲနေ သော လိုအပ်ချက်များကို မျှော်မှန်းနိုင်ရန်အတွက် အခွင့်အလမ်းများရှိရာ SIM လေ့လာမှုသည်လည်း နမူနာ တစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ထူးခြားသောအခြေအနေတွင် ထိုလုပ်ငန်းများကို ပိုမိုလွယ်ကူစွာ လုပ်နိုင် ခဲ့သင့် ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရက မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသသို့ ခရီးသွားရန်နှင့် အကူအညီပေးရာတွင် ကန့်သတ်ချက် များကို ဖယ်ရှားပေးခဲ့သော်လည်း အခြားနယ်ပယ်များတွင် အချို့သောစည်းကမ်းချက်များ

(ဝီဇာထုတ်ပေးခြင်း ကဲ့သို့သော) ရှိနေသောကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ကာလရှည်ကြာစွာ အကူအညီပေးနေပြီး လုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်နေခဲ့သည့် အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းအများစုက ထိုလုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့ပါသည်။ အကူအညီပေးရေး လုပ်ငန်းစဉ်တစ်ခုလုံးတွင် ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းမှုများ ပိုမိုပြုလုပ်နိုင်ခဲ့ပြီး ဒေသတွင်း အခြေအနေကို အခြားသူများထက် ပိုမိုနက်ရှိုင်းစွာ သိထားသော အဖွဲ့အစည်းများက ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြပါသည်။

ပြန်လည်ထူထောင်ရေးအကူအညီများသည်လည်း အကူအညီပေးရေးလုပ်ငန်းများကြောင့် သက်ရောက်မှုများ အပါအဝင် အချိန်နှင့်အမျှထွက်ပေါ်နေသော စုပေါင်းထိခိုက်မှုများကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန် လိုအပ်ပါသည်။ အဓိကညွှန်ပြလိုသော ဖြစ်ရပ်တစ်ခုမှာ ငါးဖမ်းလှေများနှင့်ဆက်စပ်ပစ္စည်းများကို ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းအား အရေးကြီးအသက်မွေးဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်းအဖြစ် မလုပ်ကိုင်သည့်ကျေးရွာများကိုပင် ထောက်ပံ့ပေးခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ထို့အပြင် ငါးဖမ်းပိုက်များသည်လည်း ဒေသတွင်းရှိ ငါးမျိုးများကို ဖမ်းဆီးရန်မသင့်တော်ပါ။ ထို့ကြောင့် ဤအကူအညီသည် ဒေသများစွာတို့၌ ငါးအလွန်အကျွံဖမ်းခြင်းဆီသို့ ဦးတည်စေပြီး ကျေးရွာများစွာတို့အတွက် အရေးပါသောအသက်မွေးဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်းတစ်ခုဖြစ်သည့် ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းကို တဖြည်းဖြည်း ကျဆင်းစေခဲ့ပါသည်။ ထို့အတူပင် ဆိုးရွားစွာထိခိုက်ခဲ့သည့်ကျေးရွာများတွင် နာဂစ်မုန်တိုင်း၏ တိုက်ရိုက်နှင့် သွယ်ဝိုက်သက်ရောက်မှုများကို ပိုမိုပြည့်စုံစွာနားလည်ထားပါက ဒေသခံပြည်သူများက ဆက်လက်ဖြစ်ပေါ်လာသည့် သဘာဝဖြစ်ရပ်များကို ကြိုကြိုခံစေနိုင်မည့်တမံများ ပြန်လည်တည်ဆောက်ပေးခြင်း၊ ချောင်းများအား နန်းဆယ်တင်ပေးခြင်းစသည့် လုပ်ငန်းများတွင် ပိုမိုတူညီပေးရန် အကူအညီပေးသူများအား လမ်းညွှန်နိုင်ခဲ့ပါလိမ့်မည်။ နောက်ထပ်အရေးကြီးသော လုပ်ငန်းတစ်ခုမှာ မြစ်ဝကျွန်းပေါ် ဒေသရှိ လယ်ယာလုပ်ငန်းများ ရေရှည်တည်တံ့စေရေးအတွက် အမှတ်အသား ကျောက်တိုင်တစ်ခုအဖြစ် အထွက်နှုန်းများ ပြန်လည် ကောင်းမွန်စေရန် စုပေါင်းဆောင်ရွက်ပေးသင့်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ အကူအညီ လုပ်ငန်းများ၏ သက်ဆိုင်မှုကို စောင့်ကြည့်ဆန်းစစ်သင့်ပြီး ဒေသခံများ၏ လိုအပ်ချက်များကို မဖြေရှင်းနိုင်သောအချိန်တွင် ထိုအကူအညီများကို လိုက်လျောညီထွေပြောင်းလဲပေးသင့်ပါသည်။

ဆင်းရဲသူများကိုသာ ဦးတည်သော အကူအညီများကြောင့် ရေရှည်ပြန်လည်ထူထောင်ရေးတွင် အရေးကြီးသည့် တန်ဖိုးကွင်းဆက် အတွင်းမှ အခြားနေရာများကို လွတ်သွားစေပါသည်။ လယ်သမားကြီးများနှင့် လယ်သမားလတ်များသည် ဧရာဝတီမြစ်ဝကျွန်းပေါ် ဒေသတွင် အလုပ်အကိုင်နှင့်ချေးငွေကို အဓိကထောက်ပံ့ပေးနေသူများ ဖြစ်ကြပါသည်။ အသေးစားငါးဖမ်း လုပ်သားများသည် လည်း ချေးငွေများပံ့ပိုးပေးပြီး ဖမ်းမိသော ငါးများကိုဝယ်ယူပေးသည့် ငါးခိုင်များကို သိသာစွာမှီခိုနေရပါသည်။ နာဂစ်မုန်တိုင်း မတိုင်မီက လယ်သမားကြီးများ၊ လယ်သမားလတ်များနှင့် ငါးခိုင်များသည် လယ်သမားငယ်များ၊ အသေးစားငါးဖမ်းလုပ်သားများထက် သိသာစွာ ပိုမိုချမ်းသာကြပါသည်။ ထိုသူများသည် မုန်တိုင်းဒဏ်ကို တူညီစွာခံစားခဲ့ရသော်လည်း အကူအညီများကို မရရှိခဲ့ကြပါ။ ၎င်းတို့ကိုယ်တိုင် ပြန်လည်ထူထောင်နိုင်သည့်အတွက် ထိုလူများစွာတို့သည် အလုပ်အကိုင်နှင့် ချေးငွေများကို ထောက်ပံ့ပေးနိုင်စွမ်း မရှိကြတော့ပါ။

ငွေကြေးလွှဲပြောင်းပေးခြင်းဖြင့် သဘာဝဘေးအန္တရာယ်မှ အသက်ရှင်ကျန်ရစ်သူများကို လုပ်ကိုင်နိုင်စွမ်းရှိစေပါသည်။ မုန်တိုင်းပြီး ကာလအချိန်တွင် အလှူရှင်အချို့တို့က ငွေကြေးအကူအညီများ ထောက်ပံ့ပေးခဲ့သော်လည်း ထိုအချိန်က နိုင်ငံရေးအခြေအနေ အရ ငွေကြေးအမြောက်အမြားထောက်ပံ့ခြင်းကို တားမြစ်ထားပါသည်။ ကျေးရွာသားများအနေဖြင့် ၎င်းတို့အတွက် အရေးကြီးဆုံး လိုအပ်ချက်များတွင် အသုံးပြုနိုင်သောကြောင့် ငွေကြေးအကူအညီအမျိုးအစားကို အကြိုက်ဆုံးဖြစ်ခဲ့ပါသည်။^{၁၈} SIM လေ့လာမှု (၄) ကြိမ်လုံးတွင် ကျေးရွာသားများ၏ ပြောကြားချက်အရ ဘေးကင်းစွာ ခိုလှုံနိုင်မည့်နေရာမရှိသော သို့မဟုတ် ဆုံးရှုံးသွားသူများသည် (ဥပမာ - မိသားစုကို လုပ်ကိုင်ကျွေးနေသူဆုံးရှုံးသွားသူများ၊ မိသားစုမရှိတော့သည့် သက်ကြီးရွယ်အိုများ) သူတို့ကိုယ်သူတို့ အဆိုးရွားဆုံးလူများအဖြစ် ရှုမြင်ကြပါသည်။ အားကိုးရာမရှိသူများအား (စည်းကမ်းချက်ဖြင့် ဖြစ်စေ၊ အလွတ် သဘောဖြစ်စေ) ဦးတည်၍ ငွေကြေးထောက်ပံ့ပေးခြင်းဖြင့် ၎င်းတို့၏ ဆိုးရွားသော အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းဆိုင်ရာ စိုးရိမ်မှုများကို ဖြေလျှော့ပေးနိုင်ပါသည်။

ဘေးအန္တရာယ်ဖြစ်ပြီးနောက်ပိုင်းအခြေအနေအများစုတွင် ပေးလိုက်သော အကူအညီများသည် လူတိုင်း၏ လိုအပ်ချက်များကို လုံလောက်စွာ မဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်ပါ။ ဤကိစ္စတွင် မြန်မာနိုင်ငံသည်လည်း ခြွင်းချက်တစ်ခုမဟုတ်ပါ။ သုံးပွင့်ဆိုင်ကြီးကြပ်ရေး အဖွဲ့ကို နာဂစ်မုန်တိုင်းတိုက်ပြီး နောက်နှစ်တွင်မှ ဖွဲ့စည်းခဲ့သော်လည်း နာဂစ်မုန်တိုင်းပြီးနောက် ပေးအပ်သော အကူအညီ အများစုကို မုန်တိုင်းတိုက်ပြီး တစ်နှစ်အတွင်း ထောက်ပံ့ပေးခဲ့ပါသည်။ မုန်တိုင်းတိုက်ပြီးနောက် နိုင်ငံရေးအရ နိုင်ငံတကာ အသိုက်အဝန်းကို နက်ရှိုင်းစွာ ချိတ်ဆက်ပါဝင်ခွင့်မပြုမီ အချိန်အထိ (၄) နှစ်ကြာမြင့်ခဲ့ပါသည်။ ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီးနှင့် မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသတို့သည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ အဆင်းရဲဆုံးဒေသများတွင် မပါဝင်သည့်အတွက် ၂၀၁၂ ခုနှစ်တွင် နိုင်ငံရေးအရ ပွင့်လင်းလာပြီးနောက်ပေးအပ်သည့် ဖွံ့ဖြိုးရေးအကူအညီများမှာ နိုင်ငံ၏အခြားဒေသများကိုသာ ဦးတည်ခဲ့ပါသည်။ မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသရှိ ဆိုးရွားစွာထိခိုက်ခဲ့သည့် နေရာများတွင် လူမှုစီးပွားရေးအခြေအနေအများအတွက် ပြန်လည်ထူထောင်ရေး အကူအညီများဦးတည်ပေးရန် လိုအပ်နေဆဲဖြစ်သော်လည်း မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသသို့ ပေးအပ်သည့် အကူအညီများကို သဘာဝ ဘေးအန္တရာယ်မှ ပြန်လည်ထူထောင်ရေးခေါင်းစဉ်ဖြင့် ရှုမြင်၍ မရတော့ပါ။

အကူအညီများကို မည်သို့ ထောက်ပံ့ခဲ့ပါသနည်း။

အကူအညီနှင့် လိုအပ်ချက်အကြား ဆက်စပ်မှုမရှိခြင်းကြောင့် အကူအညီနှင့်ပတ်သက်သည့် ဆုံးဖြတ်ချက်များ ချမှတ်ရာတွင် ဒေသခံပြည်သူများ၏ ပူးပေါင်းပါဝင်မှုများစွာမရှိခဲ့ပါ။ SIM လေ့လာမှု ပထမ (၃) ကြိမ်အတွင်းတွင် မည်သည့်အကူအညီကို ထောက်ပံ့မည်၊ မည်သို့က အကူအညီရသင့်သည် စသည့် ဆုံးဖြတ်ချက်များကို အကူအညီပေးသူများက ပြုလုပ်ခဲ့ကြောင်း တွေ့ရှိခဲ့ရပါသည်။ နေရာအများစုတွင် ကျေးရွာသားများက မိမိတို့အသိုက်အဝန်းအတွင်း အကျိုးခံစားရမည့်သူများကို သတ်မှတ်ရာတွင်သာ ပါဝင်ခဲ့ကြပါသည်။ ဤချဉ်းကပ် နည်းသည် ကျေးရွာသားများအချင်းချင်းကြားတွင်လည်းကောင်း၊ ကျေးရွာသားများနှင့် ၎င်းတို့၏ခေါင်းဆောင်များအကြားတွင်လည်းကောင်း အစောပိုင်းမှစ၍ တင်းမာမှုများဖန်တီးပေးခဲ့ကြောင်း SIM လေ့လာမှုများတွင် မှတ်တမ်းတင်ထားခဲ့ပါသည်။ အချို့သောမြစ်ရပ်များတွင် ဦးတည်ထားသည့် လုပ်ငန်းစဉ်များကို မပြောင်းလဲပေးပါက သို့မဟုတ် သူတို့၏ အဓိကလိုအပ်ချက်များနှင့်အညီ အကူအညီများကို ပြန်လည်ခွဲဝေပေးခြင်းမပြုပါက ကျေးရွာသားများက ပူးပေါင်းပါဝင်ရန် ငြင်းဆိုမှုများရှိခဲ့ပါသည်။ သဘာဝဘေးအန္တရာယ် တုန့်ပြန်မှုနှုန်းနှင့် ဒေသခံများ၏ ပူးပေါင်းပါဝင်မှုတို့သည် အပြန်အလှန်ဖယ်ထုတ်နေကြသည့် ဖြစ်စဉ်များ မဟုတ်ကြောင်းနှင့် ထိုဖြစ်စဉ်များသည် တစ်ခုကိုတစ်ခု အားဖြည့်ပေးနိုင်ပြီး အကူအညီပေးရေးလုပ်ငန်းများကို ပိုမိုထိရောက်စေကြောင်း အချို့သော NGO အဖွဲ့များက သက်သေပြခဲ့ကြ ပါသည်။ သို့ရာတွင် ဒေသခံအများအပြား မှာ အကူအညီများကို တစ်ဆင့်ခံလက်ခံသူများအဖြစ် ဆက်ဆံခြင်းခံခဲ့ရပါသည်။

'သမားရိုးကျ' အကူအညီပေးသူများ (ပြင်ပမှအလှူရှင်များနှင့် အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများ)က အကူအညီများ ခွဲဝေပေးရေးကို ကူညီရန် ဒေသန္တရကော်မတီများကို ဖွဲ့စည်းပေးခဲ့ကြပါသည်။ ထိုကော်မတီများတွင် ရိုးရာဓလေ့ထုံးတမ်းများမှ သွေဖီ၍ အမျိုးသမီးများနှင့်လူငယ်များလည်း ပါဝင်လာကြပါသည်။ ထိုအဖွဲ့ဝင်များက တာဝန်များကို သင့်တော်စွာ ဆောင်ရွက်နိုင်ရန်အတွက် သင်တန်းများကိုလည်း ထောက်ပံ့ပေးခဲ့ပါသည်။ ဤကဲ့သို့ လူ့စွမ်းအားအရင်းအမြစ်များတွင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံပေးခြင်းသည် နာဂစ်မုန်တိုင်း ပြန်လည်ထူထောင်ရေးကာလထုတ်ပင် ကျော်လွန်၍ အကျိုးရှိစေခဲ့ပါသည်။ ကော်မတီ ဟောင်းများစွာတို့သည် ၎င်းတို့၏ အသိုက်အဝန်းများ အကျိုးရှိစေရေးအတွက် ရရှိထားသော ကျွမ်းကျင်မှုများကို ဆက်လက်အသုံးပြုခဲ့ပြီး ကျေးရွာသားများကလည်း အလွန်ကြိုက်နှစ်သက်ခဲ့ပါသည်။ အကူအညီလုပ်ငန်းများ ရပ်ဆိုင်းသွားပြီးနောက် ရိုးရာဓလေ့ ထုံးတမ်းဆိုင်ရာစံနှုန်းများကို မကြာခဏ ပြန်လည်သွတ်သွင်းလာကြသော်လည်း အမျိုးသမီးများအတွက်မူ ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်သည့် လုပ်ငန်းများတွင်ပါဝင်ခြင်းသည် ကျားမတန်းတူညီမျှခြင်းဆီသို့ ရောက်ရှိရန် အရေးကြီးသော မောင်းနှင်အားများ ဖြစ်ခဲ့ပါသည်။

SIM လေ့လာမှုများအရ ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်တွင် တရားဝင်ခေါင်းဆောင်များ ပါဝင်သော အခါ အကူအညီများကို အထိရောက်ဆုံးပေးနိုင်ခဲ့ကြောင်း တွေ့ရှိခဲ့ရပါသည်။^{၁၆} မုန်တိုင်းဖြစ်ချိန်တွင် ကျေးရွာနှင့် ကျေးရွာအုပ်စု အေးချမ်းသာယာရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးကော်မတီများမှာ အနိမ့်ဆုံးအဆင့်ရှိသည့် အာဏာပိုင်များဖြစ်ကြပြီး ပြင်ပမှအကူအညီပေးသူများအနေဖြင့် တရားဝင် ခေါင်းဆောင်များ ပူးပေါင်းပါဝင်လာစေရန် ခက်ခဲကြောင်း တွေ့ရှိခဲ့ရပါသည်။ အကူအညီပေးသူများစွာတို့က အကူအညီများကို ပြန်ဝေရာတွင် ခေါင်းဆောင်များကို ရှောင်လွှဲနိုင်ရန် ရည်ရွယ်ချက်တစ်ခုတည်းဖြင့် ကော်မတီများကိုဖွဲ့စည်းကြရာ အခြားအကူအညီပေးသူများက ဖွဲ့စည်းထားသော ကော်မတီများကိုပင် ဂရုစိုက်နိုင်တော့ပါ။ ထိုသို့ အပြိုင်အဖွဲ့အစည်းများ တည်ထောင်ခြင်းကြောင့် ကျေးရွာများစွာတို့တွင် ကျေးရွာသားများနှင့် ခေါင်းဆောင်များအကြား တင်းမာမှုများကို ဖန်တီးပေးခဲ့ပြီး အပြန်အလှန် ဆက်သွယ်မှုနှင့် မကျေနပ်မှုဖြေရှင်းရေးစနစ်များ မရှိခြင်းတို့ကြောင့် ထိုတင်းမာမှုများ ပိုဆိုးလာခဲ့ပါသည်။ ထိုတင်းမာမှုများ ကြောင့် လူမှုဆိုင်ရာသဟဇာတဖြစ်မှုကို အားနည်းစေပြီး အချို့ဖြစ်ရပ်များတွင် အကူအညီများရပ်ဆိုင်းပြီးနောက်တွင်ပင် ကာလ ရှည်ကြာစွာ ဆက်လက်ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပါသည်။ ထို့အပြင် အကူအညီပေးသူများက တည်ထောင်ခဲ့သော ဒေသန္တရအဖွဲ့များသည် အကူအညီများ ရပ်ဆိုင်းသွားသည်နှင့် ရပ်တန့်သွားခဲ့ပြီး တရားဝင်အဖွဲ့အစည်းများမှာမူ ဆက်လက်တည်ရှိခဲ့ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ထူးခြားသောဖြစ်စဉ်အရ ထိုအဖွဲ့အစည်းများသည် ပိုမိုကိုယ်စားပြုမှုရှိသော အုပ်ချုပ်မှုပုံစံအတွက် အလွန်ကြီးမားသော အသွင်တူးပြောင်းမှုကို ပြုလုပ်ခဲ့ကြပါသည်။ ကျေးရွာသားများနှင့် ၎င်းတို့၏ တရားဝင်ခေါင်းဆောင်များအကြား ဆက်ဆံရေးကို ပြောင်းလဲပစ်ခြင်းကြောင့် အကူအညီပေးရေးလုပ်ငန်းများသည် ဒေသခံများ၏ ရေရှည်သဟဇာတဖြစ်မှုကို မဆောင်ကြဉ်း ပေးနိုင်သည့် အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ အခင်းအကျင်း ဖျက်ပြားမှုကို ဖြစ်စေခဲ့ပါသည်။

သဘာဝဘေးအန္တရာယ်နောက်ပိုင်း အကူအညီများနှင့် ကဏ္ဍအလိုက်မူဝါဒများ

နာဂစ်မုန်တိုင်းနောက်ပိုင်း ပြန်လည်ထူထောင်ရေးဆိုင်ရာ အကူအညီများသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေးဆိုင်ရာ မူဝါဒများကြောင့် နှောင့်နှေးခဲ့ရပါသည်။ ထူးခြားစွာအရေးပါသော မူဝါဒများတွင် မြေပိုင်ဆိုင်မှုဆိုင်ရာ မူဝါဒများ (ပုံစံမကျသော မြေရောင်းဝယ်မှုများ မကြာခဏဖြစ်နေသော်လည်း မြေယာအားလုံးကို နိုင်ငံတော်က ပိုင်ဆိုင်ခြင်း)၊ စိုက်ပျိုးရေးထုတ်လုပ်မှု ဆိုင်ရာ မူဝါဒများ (စပါးအတွက် တာဝန်ကျေကိုယ်တာစနစ်များ သတ်မှတ်ထားခြင်း၊ မည်သည့်သီးနှံစိုက်ပျိုးရမည်ကို ညွှန်ကြားခြင်း)၊ ငါးဖမ်းလိုင်စင်နှင့် တရားဝင်အေးငွေဆိုင်ရာ မူဝါဒများ (တရားဝင်ရင်းမြစ်များမှ ငွေကြေးထောက်ပံ့မှု မလုံလောက်ခြင်း) စသည်တို့ ပါဝင်ပါသည်။ ထိုမူဝါဒများအား ပြန်လည်ပြင်ဆင်ထိန်းညှိပေးခြင်းဖြင့် ပြန်လည်ထူထောင်ရေး လုပ်ငန်းများကို အလွန်ကြီးမားစွာ ပံ့ပိုးပေးနိုင်သော်လည်း ပြင်ပမှ အလှူရှင်များအနေဖြင့် နိုင်ငံတော်အေးချမ်းသာယာရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးကောင်စီသို့ တင်ပြရန် မဖြစ်နိုင်ခဲ့ပါ။

ကဏ္ဍအလိုက် မူဝါဒဆိုင်ရာပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများသည် ပြန်လည်ထူထောင်နိုင်သည့် အဆင့်ပေါ်မူတည်၍ တွဲပြားခြားနားသော အကျိုးသက်ရောက်မှုများ ရှိခဲ့ပါသည်။ ၂၀၁၁ ခုနှစ်တွင် တာဝန်ယူခဲ့သည့် အစိုးရသစ်သည် မူဝါဒဆိုင်ရာ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှု များစွာကို ပြုလုပ်ခဲ့ရာ ဥပမာအားဖြင့် မြေယာအတွက် တစ်ဦးချင်းအမည်ပေါက်စနစ်ကို မိတ်ဆက်ပေးသည့် လယ်ယာမြေဥပဒေ လည်း အပါအဝင်ဖြစ်ပါသည်။ ကျေးရွာသားများစွာတို့က ထိုဥပဒေအရ စိုက်ပျိုးရေးထုတ်လုပ်မှုကို တိုးတက်စေရန် ရင်းမြစ်များ စုဆောင်းရာတွင် အကူအညီပေးနိုင်သည့်အတွက် ထိုဥပဒေကို ကောင်းချီးပေးမှုတစ်ခုအဖြစ် ရှုမြင်ကြပါသည်။ သို့ရာတွင် ထိုဥပဒေတွင် မမြင်နိုင်သော ဆိုးကျိုးသက်ရောက်မှုများလည်း ရှိနိုင်ပါသည်။ SIM4 လေ့လာမှုတွင် မြေမှတ်ပုံတင်များ ထုတ်ပေးသည်နှင့်တစ်ပြိုင်နက် မြေယာရောင်းချမှုအရေအတွက်လည်း များလာနိုင်ကြောင်း ဖော်ပြခဲ့ပါသည်။ အထူးသဖြင့် စီးပွားရေးအခက်အခဲ ကြုံနေရဆဲဖြစ်သည့် ကျေးရွာများတွင် လယ်သမားငယ်များနှင့် လယ်သမားလတ်များသည် ၎င်းတို့၏ ကြွေးမြီပြန်ဆပ်ရန်အတွက် မြေယာများကို ရောင်းချရန် ဖိအားပေးခံရနိုင်ပါသည်။

ထိုသို့ရောင်းချမှုများကြောင့် ရရှိလာသော ငွေကြေးကို ရင်းနှီးမြှုပ်နှံခြင်းမပြုလုပ်နိုင်သည့်အတွက် စိုက်ပျိုးရေး ကဏ္ဍထုတ်လုပ်မှုကို တိုးတက်စေမည် မဟုတ်ပါ။

၂။ သဘာဝဘေးဒဏ်ခံရပြီးနောက် လူမှုဆိုင်ရာ ဆန်းစစ်မှုများပြုလုပ်ရန် လိုအပ်ခြင်း

မြန်မာနိုင်ငံတွင် လူမှုဆိုင်ရာထိခိုက်မှုများကို ဆန်းစစ်လေ့လာရေးလုပ်ငန်းများသည် မုန်တိုင်းပြီးနောက် ဆန်းစစ်ခြင်းလုပ်ငန်း တွင်သာမက အစိုးရနှင့် နိုင်ငံတကာအသိုက်အဝန်းတို့က လက်ရှိတရားဝင်တည်ထောင်ထားသည့် သဘာဝဘေးအန္တရာယ်အလွန် စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးရေးစနစ်တွင်လည်း စနစ်တကျပေါင်းစပ်ပါဝင်နေသည့်အတွက် တွင်းလုပ်ငန်းအခြေခံသည့် လူမှုရေးအရည်အသွေးကို သရုပ်ခွဲဆန်းစစ်ရာတွင် အထင်ရှားဆုံးဥပမာများအနက် တစ်ခုဖြစ်ပါသည်။ ဤလေ့လာမှုများ၏ အတွေ့အကြုံတွင် သဘာဝဘေးအန္တရာယ်အလွန်လေ့လာဆန်းစစ်ခြင်းလုပ်ငန်းကို အထောက်အပံ့ဖြစ်စေမည့် သင်ခန်းစာများ ပါဝင်ပါသည်။

လူမှုရေးအရည်အသွေးကို ထိခိုက်မှုဆန်းစစ်ခြင်းလုပ်ငန်းကို သဘာဝဘေးအန္တရာယ်အလွန်ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်း လုပ်ငန်းတွင် ပေါင်းစပ်ထည့်သွင်းနိုင်၍ လက်ရှိလူမှုဆိုင်ရာ ထိခိုက်မှုဆန်းစစ်လေ့လာခြင်းလုပ်ငန်းအတွက် အခြေခံအဖြစ် အသုံးပြုနိုင်ပါသည်။ ထိုဆန်းစစ်မှုများမှ တွေ့ရှိချက်များကို တရားဝင်အကူအညီတောင်းခံရာတွင် ပေါင်းစပ်ထည့်သွင်းနိုင်ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် လူမှုသိပ္ပံပညာရှင် (၃)ဦးတို့က နာဂစ်အလွန် ပူးတွဲဆန်းစစ်ခြင်းလုပ်ငန်းနှင့်ပူးတွဲ၍ မုန်တိုင်းအလွန် လူမှုဆိုင်ရာထိခိုက်မှုများကို ကနဦးဆန်းစစ်ရန်နှင့် အနာဂတ်ကာလလူမှုဆိုင်ရာထိခိုက်မှုများကို ဆန်းစစ်ရာတွင် ယူဆချက်များကို ဖော်ထုတ်ရန်အတွက် မုန်တိုင်းဒဏ်ခံရသည့်ဒေသများသို့ တွင်းဆင်း၍ ဆန်းစစ်လေ့လာခဲ့ကြပါသည်။ ထိုဆန်းစစ်လေ့လာမှုကို နာဂစ်အလွန်ပူးတွဲဆန်းစစ် ခြင်းအတွက် တရားဝင်အစီရင်ခံစာ (Post Nargis Joint Assessment report) တွင် ထည့်သွင်းပေါင်းစပ်ခဲ့ပြီး နောက်ပိုင်း ဆောင်ရွက်မည့် လူမှုဆိုင်ရာဆန်းစစ်လေ့လာမှုများအတွက် အခြေခံတစ်ခုလည်း ဖြစ်လာခဲ့ပါသည်။ ဆက်လက် ပြုလုပ်သည့် ဆန်းစစ်လေ့လာမှုများကို ပြည်တွင်းသုတေသနအဖွဲ့အစည်းတစ်ခုက ဆောင်ရွက်ပြီး တွေ့ရှိချက်များကို သုံးပွင့်ဆိုင်ကြီးကြပ်ရေးအဖွဲ့က တရားဝင်တည်ထောင်ထားသည့် သဘာဝဘေးအန္တရာယ်ပြီးနောက် စောင့်ကြည့်လေ့လာရေးမူဘောင်တွင် ထည့်သွင်း ဖော်ပြပါသည်။ သုံးပွင့်ဆိုင်ကြီးကြပ်ရေးအဖွဲ့သည် ပြန်လည်ထူထောင်ရေးလုပ်ငန်းများအတွက် ကိန်းဂဏန်းအချက်အလက်များဖြင့် ဖော်ပြထားသည့် “အချိန်ပိုင်းအလိုက်ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်း (Periodic Review)” အစီရင်ခံစာနှင့် အရည်အသွေးပြနည်းလမ်းများဖြင့် ဆောင်ရွက်သည့် လူမှုဆိုင်ရာထိခိုက်မှုဆန်းစစ်ခြင်းအစီရင်ခံစာများကို ထုတ်ဝေပါသည်။ လူမှုဆိုင်ရာ သရုပ်ခွဲဆန်းစစ်ခြင်းနှင့် ရလဒ်မူဘောင်များအရ ဖော်ထုတ်ထားသော ရင်းမြစ်လိုအပ်ချက်များကို ရံပုံငွေအကူအညီတောင်းခံရေးတွင် ထည့်သွင်းအသုံးပြု နိုင်ပါသည်။

SIM လေ့လာမှုတွင် အသုံးပြုခဲ့သော အရည်အသွေးပြနည်းစနစ်များသည် အကူအညီပေးရေးလုပ်ငန်းများအား ‘အဘယ်ကြောင့်’ နှင့် ‘မည်သို့’ ထောက်ပံ့ပေးကြောင်းကို ဦးတည်စဉ်းစားရာတွင်လည်းကောင်း၊ အကူအညီလမ်းကြောင်းများနှင့် လုပ်ငန်းအဆင့်ဆင့်တို့ကို နားလည်စေရာတွင်လည်းကောင်း၊ ပမာဏပြနည်းစနစ်တစ်ခုတည်းဖြင့် ဆန်းစစ်လေ့လာရာတွင် ကျန်ခဲ့နိုင်သော ပြဿနာများကို ဖော်ထုတ်ရာတွင်လည်းကောင်း အရေးကြီးပါသည်။ ဥပမာအားဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံတွင် SIM လေ့လာမှုအရ လယ်သမားများနှင့် ယုံကျအလုပ်သမားများသည် အကြွေးသံသရာနှင့်အတိုးနှုန်းမြင့်မားမှုပြဿနာတို့ကို ရင်ဆိုင်နေရကြောင်း လျင်မြန်စွာ ဖော်ထုတ်ခဲ့ရာ နာဂစ်နောက်ပိုင်း ပြန်လည်ထူထောင်ရေးစီမံချက်တွင် ချေးငွေများထောက်ပံ့ပေးရန်အတွက် ရန်ပုံငွေ အမေရိကန် ဒေါ်လာသန်း (၅၀)ခွဲဝေချထားပေးခဲ့ပါသည်။ အရည်အသွေးပြနည်းစနစ်များကို အသုံးပြုခြင်းဖြင့် မုန်တိုင်းနောက်ပိုင်း ပြန်လည်ထူထောင်ရေး လုပ်ငန်းများတွင်ပါဝင်နေသည့် အဖွဲ့အစည်းများအား (၁) စိုက်ပျိုးရေးနှင့်ပညာရေးကဏ္ဍတို့ကို ကျော်လွန်၍ အုပ်ချုပ်မှုယန္တရားနှင့် လူမှုဆိုင်ရာတာဝန်ခံမှုကဲ့သို့သော အဓိကပြဿနာများ (၂) အကူအညီပေးရေးလုပ်ငန်းများ အောင်မြင်စေရန်အတွက် အရေးကြီးသော အကူအညီထိရောက်မှု ထိခိုက်လွယ်မှုနှင့် လူမှုဆိုင်ရာ ဖယ်ထုတ်ခံရမှုတို့အပေါ် ဒေသခံပြည်သူများ၏ သဘောထားအမြင်များ (၃) ကျေးရွာများအတွင်း လူမှုဆိုင်ရာပြောင်းလဲမှုအရွေ့များ သို့မဟုတ် အကူအညီများက ကျေးရွာ

အဆင့်တွင် မည်သို့ပါဝင်နေမှုစသည့် လုပ်ငန်းအဆင့်ဆင့်စစ်ဆေးခြင်းတို့ကို နားလည်စေရန် ကူညီပေးနိုင်ပါသည်။ ဤနည်း စနစ်သည် အကူအညီပေးရေးလုပ်ငန်းများကြောင့် ထွက်ပေါ်လာနိုင်သော (ပဋိပက္ခများ သို့မဟုတ် အထက်တန်းလွှာတစ်စုကသာ ချုပ်တိုင်ထားခြင်း) ပြဿနာများအတွက် ကြိုတင်သတိပေးစနစ်တစ်ခုအနေဖြင့်လည်း ဆောင်ရွက်ပေးနိုင်ပါသည်။

လူမှုဆိုင်ရာ ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်းသည် အကူအညီပေးရေးလုပ်ငန်းများကို ဒေသတွင်းအခြေအနေမှန်များနှင့်အညီ တုန့်ပြန်နိုင်စွမ်း ပိုမိုရှိစေ၍ အကူအညီပေးရေးလုပ်ငန်းများကြောင့် လူမှုရေးပြိုကွဲမှုမဖြစ်စေကြောင်း သေချာစေရန် ကူညီပေးပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဆောင်ရွက်ခဲ့သော SIM လေ့လာမှုများသည် အကူအညီပေးရေး အဖွဲ့ အစည်းများအား အကူအညီပေးခြင်းနှင့် ပတ်သက်သည့် လူမှုဆိုင်ရာပြဿနာများကို သတ်မှတ်ဖော်ထုတ်ပေးနိုင်ခဲ့ပါသည်။ အထူးသဖြင့် အကူအညီပေးရာတွင် မညီမျှမှုဖြစ်ပွားနိုင်ခြေများ၊ အကူအညီပေးရေးလုပ်ငန်းစဉ်များကြောင့် လူမှုဆိုင်ရာတင်းမာမှုဖြစ်ပေါ်နိုင်ခြေများ၊ အကူအညီပေးရန် ဦးတည်ရာတွင် ကြိုတင်သတ်မှတ်ထားသော ထိခိုက်လွယ်မှုဆိုင်ရာစံနှုန်းများသည် လူမှုဆိုင်ရာစံနှုန်းများနှင့် ဝိရောမိဖြစ်နိုင်ခြေရှိမှု စသည်တို့ကို သတ်မှတ်ဖော်ထုတ်ပေးနိုင်ပါသည်။ အကူအညီပေးမှုသည် ဒေသတွင်းအခြေအနေမှန်များနှင့် ကိုက်ညီမှုရှိရန်နှင့် ရေရှည်တွင် အကူအညီပေးရေးလုပ်ငန်းများကို ထိခိုက်ပျက်စီးစေသည့် လူမှုဆိုင်ရာတင်းမာမှု များ မဖြစ်စေရန်အတွက် မုန်တိုင်းပြီးနောက် ပေးအပ်သည့်အကူအညီများက လူမှုရေးဖွဲ့စည်းမှုပုံစံများ၊ ခေါင်းဆောင်မှုနှင့်အဖွဲ့အစည်းများအား မည်သို့အကျိုးသက်ရောက်စေ ကြောင်းကို နားလည်ထားရန် အရေးကြီးပါသည်။

သို့ရာတွင် မုန်တိုင်းပြီးနောက်အခြေအနေများအောက်တွင် လူမှုဆိုင်ရာသရုပ်ခွဲဆန်းစစ်မှုများကို ကောင်းမွန်စွာ ပြုလုပ်နိုင်ရန် စိန်ခေါ်မှုများ ရှိနေပါသည်။ အဓိကစိန်ခေါ်မှုများအနက် တစ်ခုမှာ အချိန်ဖြစ်ပါသည်။ မုန်တိုင်းပြီးနောက် ဆန်းစစ်မှုများကို ကြီးမားသော အချိန်ဖိအားအောက်တွင် ဆောင်ရွက်ရတတ်ပြီး SIM လေ့လာမှုသည်လည်း “ခြင်းချက်” တစ်ခုမဟုတ်ပါ။ ဒုတိယအချက်မှာ မုန်ကန်သော သုတေသနတွဲဖက်ကို ရှာဖွေခြင်းဖြစ်ပါသည်။ အချို့သောအခြေအနေများ၊ အထူးသဖြင့် စွမ်းဆောင်ရည်နိမ့်ပါးသော နိုင်ငံများတွင် ဒေသတွင်းဆိုင်ရာဆက်တိုက်ကောင်းမွန်ပြီး အချက်အလက်သရုပ်ခွဲဆန်းစစ်မှု ကျွမ်းကျင်မှုများ၊ ကျေးရွာများသို့ ကွင်းဆင်းလုပ်ငန်းကျွမ်းကျင်မှုများရှိထားသည့် ဒေသခံသုတေသနတွဲဖက်တစ်ဦးကိုရှာတွေ့ ရန် ခက်ခဲပါသည်။ သုတေသနပြုလုပ်ခွင့်နှင့် နိုင်ငံရေးအရ ကန့်သတ်ချက်များသည်လည်း ပြဿနာတစ်ခုဖြစ်နိုင်ပါသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် SIM လေ့လာမှုကို နာဂစ်မုန်တိုင်းအလွန်ဆန်းစစ်ခြင်းအတွက် တည်ထောင်ထားသော တရားဝင်မူဘောင်၏ အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုအနေဖြင့် ဆောင်ရွက်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ SIM လေ့လာမှုမှ အတွေ့အကြုံသည် လူမှုဆိုင်ရာ ဆန်းစစ်လေ့လာမှုပြုလုပ်ခြင်း၏ တန်ဖိုးကိုဖော်ပြနေပါသည်။ လူမှုဆိုင်ရာဆန်းစစ်လေ့လာမှုအတွက် တိကျသောပုံစံသည် အကြောင်းအရာပေါ် မူတည်၍ အမျိုးမျိုးကွဲပြားနိုင်သော်လည်း နောက်ပိုင်းအတွေ့အကြုံများအရ လေ့လာမှုနည်းစနစ်များကို လွယ်ကူလျင်မြန်စွာ လိုက်လျောညီထွေပြောင်းလဲနိုင်ကြောင်း အကြံပြုထားပါသည်။

၃။ ပြန်လည်သုံးသပ်ချက်များ

နာဂစ်မုန်တိုင်းအလွန် လူမှုဆိုင်ရာထိခိုက်မှုများကို စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းလုပ်ငန်းသည် ကြီးမားသော သဘာဝဘေးအန္တရာယ် တစ်ခုအဖြစ်တွင် အသက်ရှင်ရပ်တည်ရန်နှင့် ပြန်လည်ထူထောင်ရန် လူသားများက ထိပ်တိုက်ရင်ဆိုင်နေရပုံကို ထောက်ပံ့ပေးထားပါသည်။ ဤလေ့လာမှုများအရ သဘာဝဘေးအန္တရာယ်များက ထိခိုက်ခံရသည့်ကျေးရွာများ၏ ခုခံနိုင်မှုစနစ်အား ဖျက်ဆီးမှုများ ကိုလည်းကောင်း၊ ထိခိုက်ပျက်ဆီးမှုများနှင့် ခုခံနိုင်မှုစနစ်များက အချိန်နှင့်အမျှ မည်သို့ဖြစ်ပေါ်တိုးတက်နေကြောင်းကိုလည်းကောင်း ဖော်ပြပေးပါသည်။ နာဂစ်မုန်တိုင်းအလွန်ပြန်လည်ထူထောင်ရေးလုပ်ငန်း၏ ထင်ရှားသော သွင်ပြင်လက္ခဏာများအပေါ် ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်းဖြင့် အနာဂတ်ကာလတွင် သဘာဝဘေးအန္တရာယ်ကျရောက်ပြီးနောက်ပိုင်း အကူအညီများကို စီမံချက် ရေးဆွဲခြင်းနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းလုပ်ငန်းများကို ပံ့ပိုးကူညီပေးနိုင်ပါသည်။

ရေရှည်တွင် ပြန်လည်ထူထောင်နိုင်မှုကို အချက်များစွာတို့က ဆုံးဖြတ်ပေးပါသည်။

ပြန်လည်ထူထောင်နိုင်ရန်အတွက် အချိန်ကြာမြင့်စွာယူရပြီး ယေဘုယျအားဖြင့် ရည်မှန်းထားသော အကူအညီများ ပြီးဆုံးပြီး နောက်ပိုင်းတွင် ကြာမြင့်စွာ ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ရပါသည်။ တဖြည်းဖြည်းထောက်ပံ့ပေးခဲ့သည့် ရင်းမြစ်များသည် ခန့်မှန်းထားသော ဆုံးရှုံးမှုများ၊ ထိခိုက်ပျက်ဆီးမှုများထက် များစွာနည်းနေသော်လည်း အကူအညီ၏ပမာဏသည် ပြန်လည် ထူထောင်ရေးလုပ်ငန်းများကို ပုံဖော်ပေးနေသော အရေးကြီးသည့် အချက်တစ်ချက်ဖြစ်ကြောင်း SIM လေ့လာမှုတွင် ဖော်ပြထားပါသည်။^{၁၀} သို့ရာတွင် မုန်တိုင်းနောက်ပိုင်း အကူအညီများကို အချိန်ကန့်သတ်ထားသောကြောင့် ပြန်လည်ထူထောင်ရေးအတွက် မလုံလောက်နိုင်ပါ။ ပြန်လည်ထူထောင်ရေးအတွက် အရေးကြီးသော အခြားအချက်များတွင် ထိခိုက်မှုအတိုင်းအတာ (သေဆုံးသည့်အရေအတွက်ထက် ထိခိုက်ပျက်စီးသည့် ပမာဏဖြင့်တိုင်းတာပါသည်) တရားဝင်နှင့် အလွတ်သဘော ခေါင်းဆောင်မှု၏အရည်အသွေး၊ ဆက်လက်ဖြစ်ပေါ်သော ပြင်ပဖြစ်ရပ်များ၏ အရေအတွက်နှင့် ပြင်းထန်မှု၊ အကူအညီပေးအပ်သည့် နည်းလမ်း စသည်တို့ ပါဝင်ပါသည်။

ပြန်လည်ထူထောင်ရေးအတွက် အရေးကြီးသော နောက်ထပ်အချက်တစ်ချက်မှာ တည်နေရာဖြစ်ပါသည်။ သဘာဝဖြစ်ရပ် များသည် တည်နေရာတိကျမှုရှိပြီး ၎င်းတို့ဖြစ်ပွားသည့်နေရာပေါ် မူတည်၍ ပြန်လည်ထူထောင်ရေးလုပ်ငန်းများကို အမျိုးမျိုးလွှမ်းမိုးနေပါသည်။ ဧရာဝတီမြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသတွင် တစ်ရွာနှင့် တစ်ရွာနီးကပ်စွာ တည်ရှိနေသော ကျေးရွာများသည် ဆက်လက်ဖြစ်ပေါ်သော သဘာဝဖြစ်ရပ်များကို ကွဲပြား ခြားနားစွာ ခံစားခဲ့ရပါသည်။ ရလဒ်အနေဖြင့် ဒေသန္တရအဆင့်တွင်ရှိသော အမျိုးမျိုးပြောင်းလဲမှုများကို နားလည်ထားခြင်း မရှိပါက ကျယ်ပြန့်သော ဧရိယာတစ်ခုလုံးအတွက် ပြန်လည်ထူထောင်ရေး လမ်းကြောင်းကို ကြိုတင်ခန့်မှန်းနိုင်မည် မဟုတ်ပါ။

အုပ်စုအမျိုးမျိုး၊ ကျေးရွာအမျိုးမျိုးတို့သည် ကွဲပြားခြားနားစွာ ပြန်လည်ထူထောင်လာကြပါသည်။

ဧရာဝတီမြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသရှိ ကျေးရွာများ၏ လူမှုရေးနှင့် လူမှုစီးပွားရေးအသိုက်အမြုံတို့သည် နာဂစ်မုန်တိုင်းမီက အတော်အသင့် တစ်သားတည်းဖြစ်ခဲ့သော်လည်း မုန်တိုင်းနှင့် ဆက်လက်ဖြစ်ပေါ်သည့် ဖြစ်ရပ်များ၊ အခြားအချက်များက ကျေးရွာလူမှုဘဝကို ကွဲပြားခြားနားသော အဆင်တစ်ခုအဖြစ် ဖန်တီးပေးခဲ့ပြီး ဖြစ်ပါသည်။ ကျေးရွာအတွင်းနှင့် ကျေးရွာများအချင်းချင်းတွင် မညီမျှမှုများ တိုးလာနေပြီး အချို့သော ကျေးရွာများနှင့် အုပ်စုများသည် လုံးဝပြန်လည်ထူထောင်နိုင်ခြင်းမရှိကြောင်း SIM လေ့လာမှုတွင် ဖော်ပြခဲ့ပါသည်။ အသက်ရှင်ကျန်ရစ်သူများက ကြီးမားသော သဘာဝဘေးအန္တရာယ်တစ်ခုမှ ပြန်လည် ထူထောင်နိုင်မည့် စွမ်းဆောင်ရည်သည် ယင်းသဘာဝဘေးအန္တရာယ်အတွင်း ၎င်းတို့၏ပိုင်ဆိုင်မှုများ မည်မျှဆုံးရှုံးသွားသည်ဟူသော အချက်အပေါ် ပိုမိုမူတည်နေပါသည်။

ကျေးရွာတစ်ရွာသည် ပိုမိုထိခိုက်ခဲ့ပါက အခြားသဘာဝဖြစ်ရပ်များကို စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေးနှစ်မျိုးစလုံးအရ ကြုံကြုံခံနိုင်စွမ်းရှိမှု ပိုမိုနည်းလာပါသည်။ နာဂစ်မုန်တိုင်းနောက်ပိုင်းကဲ့သို့ လုံလောက်သော အကူအညီ မရရှိပါက ဆိုးရွားစွာထိခိုက်ခဲ့သည့် ကျေးရွာများသည် ကိုယ်ပိုင်အင်အားဖြင့် ပြန်လည်ထူထောင်နိုင်သည့် စွမ်းဆောင်ရည်မရှိကြတော့ပါ။ လူမှုဆိုင်ရာအရင်းအနှီးများ အားကောင်းပြီး ကာလတိုပြန်လည်ထူထောင်ရေးအတွက် ကူညီနိုင်ခဲ့သော်လည်း ဆက်လက်ဖြစ်ပေါ်နေသည့် စီးပွားရေး ထိခိုက်မှု၏ အကျိုးသက်ရောက်မှုများကို ခုခံနိုင်စွမ်းမရှိတော့ပါ။

ပြန်လည်ထူထောင်ရေးသည် ပိုမိုကျယ်ပြန့်စွာဖြစ်ပေါ်နေပြီး အမြဲတမ်းတစ်ဖြောင့်တည်း မဖြစ်နိုင်ပါ။

ဒေသတစ်ခုကို ထိခိုက်နေသော သဘာဝဘေးအန္တရာယ်ကြီးတစ်ခုသည် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်းများကို ထိခိုက်စေသည့် တစ်ခုတည်းသောဖြစ်ရပ် မဟုတ်ပါ။ ပြန်လည်ထူထောင်ရေးကို အကျိုးသက်ရောက်နေသော ပြင်ပဖြစ်ရပ်များကလည်း ဆိုးကျိုးများ ဆက်လက်ဖြစ်ပေါ်စေပါသည်။ SIM လေ့လာမှုတွင် များပြားစွာ သရုပ်ဖော်ပြထားသကဲ့သို့ပင် အထူးသဖြင့် သဘာဝသယံဇာတများအား အသုံးပြုခြင်းကို ပိုမိုနေရ

သည် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်းများသည် ဆက်လက်ဖြစ်ပေါ်သော သဘာဝဖြစ်ရပ်များကြောင့် ထိခိုက်လွယ်ကြပါသည်။ သို့ရာတွင် သဘာဝဘေးဒဏ်ခံရသည့် ကျေးရွာများသည် ၎င်းတို့ လက်လှမ်းမမီသော နိုင်ငံအဆင့်နှင့်နိုင်ငံတကာအဆင့် ဖြစ်ရပ်များကိုလည်း ကြုံတွေ့ရတတ်ပါသည်။ ဒေသတွင်းဆန်စပါး ထောက်ပံ့မှုသည် နာဂစ်မုန်တိုင်းနောက်ပိုင်းတွင် ဆိုးရွားစွာထိခိုက်ခဲ့သော်လည်း နိုင်ငံတကာဆန်ဈေးနှုန်းကျဆင်းခြင်းကြောင့် မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသတွင်လည်း ဒေသတွင်းဈေးနှုန်းများမည်သို့ကျဆင်းရကြောင်းကို SIM လေ့လာမှုတွင် ဖော်ပြခဲ့ပါသည်။ နိုင်ငံအဆင့် နိုင်ငံရေးပြောင်းလဲမှုများသည် ကျေးရွာအဆင့်တွင် မည်သို့သက်ရောက်နေကြောင်း၊ ထိုပြောင်းလဲမှုများက တစ်ခါတစ်ရံတွင် ပြန်လည်ထူထောင်ရေးကို မည်သို့ကူညီကြောင်း၊ တစ်ခါတစ်ရံတွင် မည်သို့ ရှုပ်ထွေးစေကြောင်းတို့ကိုလည်း ထုတ်ဖော်ပြထားပါသည်။

အလျားလိုက် စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း (Longitudinal Monitoring) ဖြင့် ဤရှုပ်ထွေးမှုကို နားလည်စေပါသည်။

မုန်တိုင်းပြီးနောက်ပြန်လည်ထူထောင်ရေးလုပ်ငန်းများသည် ရှုပ်ထွေးပါသည်။ လူများ၏ဘဝများသည် အချိန်ကာလတစ်ခုအတွင်း တိုးတက်လာနိုင်၍ ပြန်လည်မထူထောင်နိုင်သေးမီတွင် ပြန်ဆိုးသွားနိုင်ပါသည်။ ဤသို့ တစ်မြေတည်းမရှိခြင်းကြောင့် အချိန်ပိုင်းအလိုက် စောင့်ကြည့်လေ့လာမှုများကို အချိန်ကာလကြာမြင့်သည်အထိ ဆက်လက်ပြုလုပ်ရန် ပို၍ အရေးကြီးလာပါ သည်။ ထိုသို့စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းသည် အချိန်ကြာမြင့်လာသည်နှင့်အမျှ မုန်တိုင်းကြောင့် အကျိုးသက်ရောက်မှုများနှင့် အခြားဖြစ်ရပ်များကြောင့် အကျိုးသက်ရောက်မှုများကို ခွဲထုတ်ဆန်းစစ်ရန် ပိုမိုခက်ခဲလာပါသည်။ မုန်တိုင်းတိုက်ပြီးနောက် အချိန်တိုအတွင်း စောင့်ကြည့်လေ့လာမှုပြုလုပ်ပြီးနောက် မျှားမြှောင့်အတိုင်းပြန်လည်ထူထောင်ရေးပုံစံကိုယူ၍ ခန့်မှန်းတွက်ချက်ပါက အခြေအနေမှန်နှင့် လုံးဝကွာခြားသော သုံးသပ်ချက်များ ထွက်ပေါ်လာပါလိမ့်မည်။ အမှန်တကယ်အခြေအနေများကို အချိန်ပိုင်းအလိုက် ကာလကြာမြင့်စွာစောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းဖြင့် ကြိုတင်ကာကွယ်နိုင်၍ မှန်ကန်သောလုပ်ငန်းများကို ဖော်ထုတ်သတ်မှတ်နိုင်ပါမည်။

နောက်ဆက်တွဲ (၁) - နမူနာကျေးရွာများ၏ တည်နေရာ

နောက်ဆက်တွဲ (၂) - လူမှုဆိုင်ရာထိခိုက်မှုများကို လေ့လာဆန်းစစ်ရာတွင် အသုံးပြုသည့်နည်းစနစ်

မြန်မာ့အလင်းပွင့်သုတေသနအဖွဲ့ (EMR) သည် ကမ္ဘာ့ဘဏ်၏ နည်းပညာအထောက်အပံ့ဖြင့် SIM4 အတွက် တွင်းဆင်းလုပ်ငန်းများနှင့် အချက်အလက်သရုပ်ခွဲခြင်းလုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ သုတေသနအဖွဲ့ဝင်များအားလုံးမှာ မြန်မာနိုင်ငံ အရပ်ဖက်လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းမှဖြစ်ပြီး ဝေးလံသောကျေးရွာများတွင် အလုပ်လုပ်သည့်အတွေ့အကြုံနှင့် လူမှုဆိုင်ရာ ဆန်းစစ်လေ့လာမှုလုပ်ငန်းအတွေ့အကြုံ ကောင်းစွာ ရှိကြပါသည်။ လူမှုဆိုင်ရာထိခိုက်မှုများကို လေ့လာဆန်းစစ်သည့် သုတေသနအဖွဲ့တွင် မြန်မာနိုင်ငံ၏ တိုင်းရင်းသားနှင့် ဘာသာရေးအုပ်စုများ ရောနှောနေပြီး အမျိုးသမီးများက တစ်ဝက်ကျော် ပါဝင်ပါသည်။ သုတေသနလုပ်ငန်းကို ဒေသတွင်း ဘာသာစကားဖြင့် ပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။

SIM လေ့လာမှုမှ တွေ့ရှိချက်များသည် တွင်းဆင်းလုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ခဲ့သည့် ကျေးရွာများကိုသာ ကိုယ်စားပြုသော်လည်း အခြားအချက်အလက်များနှင့် သုံးပွင့်ဆိုင်တိုက်ဆိုင်စစ်ဆေးချက်များအရ တွေ့ရှိချက်များစွာတို့ကို နာဂစ်မုန်တိုင်းကြောင့် ထိခိုက်ခဲ့သည့် ဒေသအားလုံးအတွက် ကျယ်ပြန့်စွာအသုံးပြုနိုင်ကြောင်း အကြံပြုလိုပါသည်။ SIM 4 လေ့လာမှုတွင်ဖြည့်စွက်ထားသော နောက်ထပ်တန်ဖိုးတစ်ခုမှာ (၅)နှစ်ကာလအတွင်း ကျေးရွာ(၄၀)တွင် တွေ့ရှိရသည့် ဒေသန္တရအခြေအနေများကို အလျားလိုက် နှိုင်းယှဉ်လေ့လာထားခြင်း (Longitudinal Comparison) ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့ နှိုင်းယှဉ်ခြင်းဖြင့် မုန်တိုင်းဒဏ်ကြောင့် ဆိုးရွားစွာ ဖျက်စီးခဲ့ရသည့် ဒေသရှိကျေးရွာသားများ၏ နေ့စဉ်လူမှုဘဝများကို ကြည့်နိုင်မည့် ပြတင်းပေါက်တစ်ခုကို ထောက်ပံ့ပေးထားပါသည်။

ဦးတည်နယ်ပယ်များ

SIM 1 မှ SIM 3 အထိ လေ့လာမှုများတွင် (က) မုန်တိုင်းကြောင့်ထိခိုက်ခဲ့သည့် ကျေးရွာ (၄၀)တို့သည် မုန်တိုင်းတိုက်ပြီး (၆)လ၊ (၁၂)လနှင့် (၂၄)လအကြာတို့တွင် မည်သို့ပြန်လည်ထူထောင်နေသည် (၂) အတူအညီ ပေးရေးလုပ်ငန်းများက ဒေသတွင်းအဆင့်တွင် မည်သည့်အခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်နေသည်နှင့် (၃) ကျေးရွာများ၏ လူမှုရေးနှင့် လူမှုစီးပွားရေးဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်မှု အပြောင်းအလဲများကို ဆန်းစစ်ခဲ့ပါသည်။ SIM လေ့လာမှုသည် နာဂစ်မုန်တိုင်းအလွန် လိုအပ်ချက်ဆန်းစစ်ခြင်းနှင့် တရားဝင်စောင့်ကြည့်လေ့လာရေးစနစ်၏ အဓိကအစိတ်အပိုင်းတစ်ခုအဖြစ် အချိန်ပိုင်းအလိုက်ဆောင်ရွက်သော ပထမဆုံး လေ့လာဆန်းစစ်မှု ဖြစ်ပါသည်။

SIM 4 လေ့လာမှုသည် ၂၀၀၈ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လတွင် ထုတ်ဝေခဲ့သည့် နာဂစ်မုန်တိုင်းအလွန်ပူတွဲဆန်းစစ်ခြင်း (PostNargisAssessment) အစီရင်ခံစာ၏ အစိတ်ကပိုင်းတစ်ခုဖြစ်သည့် လူမှုဆိုင်ရာထိခိုက်မှုကို ကနဦးဆန်းစစ်လေ့လာရေး လုပ်ငန်းတွင် ဖော်ထုတ်ထားသော နယ်ပယ်(၃)ခုအနက် လူမှုစီးပွားရေးအခြေအနေ များနှင့် လူမှုဆက်ဆံရေးနှင့် အဖွဲ့အစည်းများဟူသည့် နယ်ပယ် (၂)ခုကို ဦးတည်လေ့လာခဲ့ပါသည်။ အကူအညီပေးရေးလုပ်ငန်း အများစုသည် ၂၀၁၀ ခုနှစ်တွင် ရပ်ဆိုင်းသွားသည့် အတွက် SIM 1 မှ SIM 3 အထိ ဆောင်ရွက်ခဲ့သည့် အကူအညီ၏ထိရောက်မှုကို ဆန်းစစ်ခြင်းမှာ လက်တွေ့မကျတော့ပါ။ သို့ဖြစ်၍ SIM 4 တွင် ကျေးရွာများ၏ အခြေခံအဆောက်အအုံများကို ကန့်သတ်လေ့လာခဲ့ပါသည်။ ယင်းအခြေခံအဆောက်အအုံအများစုမှာ နာဂစ်မုန်တိုင်းပြီးနောက် ပြန်လည်တည်ဆောက်ထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။ (နောက်ဆက်တွဲ-၃) ထို့အပြင် SIM 3 လေ့လာမှုသည် SIM 3 လေ့လာမှုနောက်ပိုင်းတွင် ကျေးရွာလူမှုဘဝများကို ပုံဖော်ပေးနေသော ပြင်ပဖြစ်ရပ်များကို သတ်မှတ် ဖော်ထုတ်ရန်လည်း ရည်ရွယ်ခဲ့ပါသည်။ ဦးတည်နယ်ပယ်နှစ်ခုမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်ပါသည်။

- လူမှုစီးပွားရေးအခြေအနေများ - ဤအပိုင်းတွင် နာဂစ်မုန်တိုင်းနှင့်ဆက်လက်ဖြစ်ပေါ်သော အခြားသဘာဝဘေးဒဏ် များက အဓိကအလုပ်အကိုင်အုပ်စုများဖြစ်သည့် လယ်သမားများ၊ ငါးဖမ်းလုပ်သားများနှင့် ယုံကျလုပ်သားများအပေါ် ပေါင်းစပ်သက်ရောက်မှုများကို စစ်ဆေးလေ့လာထားပြီး အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းစနစ်များ၊ ချေးငွေနှင့်ငွေကြေးအခြေအနေများ၊ ရင်ဆိုင်ဖြေရှင်းသည့် နည်းလမ်းများနှင့်ပတ်သက်သည့် ပြဿနာများအား ဆန်းစစ်ထားပါသည်။

- လူမှုဆက်ဆံရေးနှင့် အဖွဲ့အစည်းများ - ဤအပိုင်းတွင် နာဂစ်မုန်တိုင်း၊ ယင်းအတွက် အကူအညီများနှင့် ဖြစ်ပေါ်တိုးတက်လာသော စီးပွားရေးအခြေအနေများက လူမှုအရင်းအနှီးများ၊ စုပေါင်းလှုပ်ရှားမှုများအတွက် စွမ်းဆောင်ရည်၊ ကျေးဇူးတောင်းနှင့် ကျေးဇူးအချင်းချင်းဆက်ဆံရေးများ၊ ကျေးဇူးသားများနှင့် ၎င်းတို့၏ ခေါင်းဆောင်များအကြား ဆက်ဆံရေးတို့အပေါ် မည်သို့အကျိုးသက်ရောက်နေကြောင်း စူးစမ်းဖော်ထုတ်ထားပါသည်။

နမူနာကျေးဇူးများရှေးချယ်ခြင်း

ပြောင်းလဲနေသောအခြေအနေများကို အချိန်နှင့်အမျှ ခြေရာခံလေ့လာနိုင်ရန်အတွက် SIM 1 မှ SIM2 အထိ လေ့လာခဲ့သော ကျေးဇူး (၄၀) ကိုပင် SIM 4 တွင် ဆက်လက်လေ့လာခဲ့ပါသည်။ ထိုကျေးဇူးများသည် မုန်တိုင်းဒဏ်ကို အဆိုးရွားဆုံးခံခဲ့ရသည့် မြို့နယ် (၈) မြို့နယ်တွင် တည်ရှိပြီး (က)ဝေးလံမှုအဆင့်ကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားထားပြီး ကျယ်ပြန့်သော ပထဝီအနေအထားရှိခြင်း (ခ) ကျေးဇူး၏ အဓိကအသက်မွေးဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်းများ ကွဲပြားမှုရှိခြင်း (ဖြစ်ကျွန်းပေါ်ဒေသတွင် ထိုအသက်မွေး ဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်းများ၏ အရေးပါမှုအချိုးအစားအလိုက်) (ဂ) နာဂစ်မုန်တိုင်းကြောင့် ကနဦးထိခိုက်ခံရသည့် အတိုင်းအတာတို့ကို အခြေခံ၍ ရွေးချယ်ခဲ့ပါသည်။^{၁၁} ထိုသတ်မှတ်ချက်များကို ပြန်လည်ထုထောင်ရေးလုပ်ငန်းကို အကျိုးသက်ရောက်စေသည့် ယူဆချက်များအဖြစ်လည်း အသုံးပြုခဲ့ပါသည်။ ထိုနမူနာကျေးဇူးများမှ ရည်ရွယ်ချက်ရှိစွာဖြင့် စုဆောင်းထားသော (၅)နှစ်တာ တာလအတွက် အရည်အသွေးပြအချက်အလက်များသည် ကျေးဇူးများက ကြီးမားသော သဘာဝဘေးဒဏ်မှ မည်သို့ပြန်လည် ထူထောင်နေသည်ဟူသော အသေးစိတ်အချက်များကို ထောက်ပံ့ပေးပါသည်။

အစပိုင်းတွင် နာဂစ်မုန်တိုင်းကြောင့်ထိခိုက်မှုအတိုင်းအတာကို မုန်တိုင်းအတွင်း သေဆုံးခဲ့ရသော လူအရေအတွက်နှင့်တိုင်းတာ ခဲ့ပါသည်။^{၁၂} ကျေးဇူးများ၏ လူမှုဘဝကို (၅)နှစ်ကြာ ဆန်းစစ်လေ့လာပြီးနောက် တွင် SIM သုတေသနအဖွဲ့ဝင်များက ကျေးဇူးတစ်ရွာ၏ လူမှုစီးပွားရေးအခြေအနေဖြင့် ရှင်းပြထားသော ထိခိုက်မှုအတိုင်းအတာသည် လူသေဆုံးသည့်အရေအတွက်ဖြင့် တိုင်းတာခြင်းထက် ပိုမိုကောင်းမွန်ကြောင်း တွေ့ရှိခဲ့ပါသည်။ တစ်နည်းအားဖြင့် အသက်ရှင်ကျန်ရစ်သူများက ကြီးမားသော သဘာဝဘေးအန္တရာယ်မှ ပြန်လည်ထူထောင်နိုင်သည့် စွမ်းဆောင်ရည်သည် ယင်းသဘာဝဘေးအတွင်း ၎င်းတို့၏ ပိုင်ဆိုင်မှုများ မည်မျှဆုံးရှုံးရသည်ဟူသော အချက်ပေါ် ပိုမိုမူတည်နေပါသည်။ အကျိုးဆက်အဖြစ် SIM 4 သုတေသနတွင် ကျေးဇူးသားများနှင့် သုတေသီများက ဆန်းစစ်ဖော်ထုတ်ထားသည့် အောက်ပါအဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက်များကို အသုံးပြုခဲ့ပါသည်။

- အနည်းငယ်သာထိခိုက်သည့်/ ထိခိုက်မှုမရှိသည့်ကျေးဇူးများ (၁၀ ရွာ) - လူနေအိမ်နှင့် အခြေခံအဆောက်အဦးများအား ထိခိုက်မှုအလွန်နည်းသည် သို့မဟုတ် ထိခိုက်ပျက်ဆီးမှုမရှိပါ။
- အသင့်အတင့် ထိခိုက်ခဲ့သည့်ကျေးဇူးများ (၁၈ ရွာ) - လူနေအိမ်အားလုံးနီးပါး အနည်းငယ်သာ ထိခိုက်ပြီး အချို့မှာ ရေနေောက်ဖျောပါသွားပါသည်။ ကျောင်းများ၊ လမ်းများ၊ တံတားများ ပျက်စီးသွားသော်လည်း အနည်းငယ်သာ ဖြစ်ပါသည်။
- ဆိုးရွားစွာထိခိုက်ခဲ့သည့် ကျေးဇူးများ (၁၂ ရွာ) - လူနေအိမ်နှင့် ပိုင်ဆိုင်မှုအားလုံးနီးပါး ရေနေောက်ပါသွားပြီး အရေးကြီးသော ကျေးဇူးအခြေခံအဆောက်အဦးများ ပျက်စီးခဲ့ပါသည်။

SIM 1 လေ့လာမှုနည်းစနစ်ကို အသုံးပြုပါက အနည်းငယ်သာထိခိုက်သည်။ ထိခိုက်မှုမရှိသည့်ကျေးဇူး (၂၅)ရွာ အသင့်အတင့် ထိခိုက်သည့်ကျေးဇူး (၆) ရွာနှင့် ဆိုးရွားစွာထိခိုက်ခဲ့သည့်ကျေးဇူး (၉)ရွာဖြစ်ပါသည်။ ထိုနည်းစနစ်နှစ်ခုကို နှိုင်းယှဉ်လေ့လာ ခြင်းဖြင့် အောက်ပါအချက်(၂)ချက် ထွက်ပေါ်လာပါသည်။ အနည်းငယ်သာ ထိခိုက်သည့် သို့မဟုတ် ထိခိုက်မှုမရှိသည့် ကျေးဇူးများအားလုံးတွင် လူသေဆုံးမှုမရှိ သို့မဟုတ် နည်းပါးသည်။ ဆန့်ကျင်ဖက်အားဖြင့် လူသေဆုံးမှုများပြားသော ကျေးဇူးအားလုံးတို့သည် ထိခိုက်ပျက်စီးမှုလည်း များပြားပါသည်။ အဓိကခြားနားချက်မှာ လူသေဆုံးမှုမရှိသည့်/နည်းပါးသည့် ကျေးဇူး (၁၄)ရွာတို့တွင် အသင့်အတင့်ထိခိုက်ပျက်စီးမှုများရှိခဲ့ပြီး ပြန်လည်ထူထောင်ရေးကို နှောင့်နှေးစေခဲ့ပါသည်။

SIM 4 သုတေသနခေါင်းစဉ်များနှင့် မေးခွန်းများ

SIM 4 လေ့လာမှုသည် အများအားဖြင့် SIM 1 မှ SIM 3 အထိ လေ့လာခဲ့သည့် တူညီသောခေါင်းစဉ် များကိုပင် ဦးတည် ထားပါသည်။ သို့ရာတွင် ယခင်လေ့လာမှုများမှ တွေ့ရှိချက်များနှင့် နှိုင်းယှဉ်ခြင်းထက် ကျေးရွာသားများ အား နာဂစ်ပြီးနောက် (၅) နှစ်အတွင်း အခြေအနေများကို ပြန်လည်သုံးသပ်ပြောကြားရန်နှင့် နာဂစ်မတိုင်မီကာလမှစ၍ လူမှုဘဝများ မည်သို့ ပြောင်းလဲခဲ့ကြောင်းကို ပြောကြားခိုင်းခဲ့ပါသည်။ သဘာဝ ဘေးအန္တရာယ်များ၏ ရေရှည်ထိခိုက်မှုများ၊ စုပေါင်းသက်ရောက်မှု များကို ခွဲထုတ်နိုင်ရန်နှင့် အနာဂတ်ကာလ တွင် ထို အကြောင်းအရာများကို လေ့လာပါက သင်ခန်းစာများ ထုတ်နုတ်နိုင်ရန် ရည်ရွယ်၍ ထိုပြောင်းလဲမှုများ ကို ပြုလုပ်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

လေ့လာခဲ့သည့် နယ်ပယ် (၂)ခုအတွက် အဓိကမေးခွန်းများမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်ပါသည်။

လူမှုစီးပွားရေးအခြေအနေများ

- အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်းများတွင် ပြောင်းလဲမှုများရှိပါသလား။
- ထိုပြောင်းလဲမှုများသည် မုန်တိုင်းကြောင့် ထိခိုက်ခံရမှု အတိုင်းအတာနှင့် ကွဲပြားနေပါသလား။
- ကျေးရွာများ၏အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်းများကို လွှမ်းမိုးနေသော အဓိကအချက်များမှာ ဘာဖြစ်ပါသနည်း။
- အကြွေးနှင့် မြေယာအခြေအနေတို့သည် အချိန်နှင့်အမျှ ပြောင်းလဲခဲ့ပါသလား။
- ကျေးရွာသားများက မည်သည့် ရင်ဆိုင်ဖြေရှင်းသည့်နည်းလမ်းများကို အသုံးပြုပါသနည်း။

လူမှုဆက်ဆံရေးနှင့် အဖွဲ့အစည်းများ

- ကျေးရွာအတွင်းနှင့် ကျေးရွာများအချင်းချင်းတွင်လည်းကောင်း၊ လူမှုအုပ်စုများအကြားတွင် လည်းကောင်း လူမှုဆက်ဆံရေး ပြောင်းလဲမှုများ မည်သို့ပြောင်းလဲခဲ့ပါသနည်း။
- ကျေးရွာများ၏ အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာအခင်းအကျင်း ပြောင်းလဲခဲ့ပါသလား။
- ကျေးရွာတွင် မည်သည့်အဖွဲ့အစည်းများသည် အရေးကြီးပါသနည်း။ ထိုအဖွဲ့အစည်းများ၏ အခန်းကဏ္ဍများ မည်သို့ ပြောင်းလဲနေပါသနည်း။
- ကျေးရွာခေါင်းဆောင်မှု ပြောင်းလဲခဲ့ပါသလား။

သတင်းအချက်အလက်ပေးသူများ

ကျေးရွာတစ်ရွာချင်းစီအတွက် အချက်အလက်စုဆောင်းသည့်နည်းလမ်းများမှာ SIM 1 မှ SIM 3 အထိ နည်းလမ်းများအတိုင်း ဖြစ်ပါသည်။ သုတေသနအဖွဲ့သည် ကျေးရွာရှိ အလွှာအားလုံးပါဝင်စေရန် တွေ့ဆုံ မေးမြန်း ခဲ့ပါသည်။ တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သူများတွင် ကျေးရွာခေါင်းဆောင်နှင့် အခြားတရားဝင်ခေါင်း ဆောင်များ၊ ကျေးရွာမှ ရပ်မိရပ်ဖများနှင့် ဘာသာရေးခေါင်းဆောင်များ၊ ကျေးရွာတွင်း အကူအညီဆိုင်ရာ ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်ရာတွင် ပါဝင်သည့် အခြားသူများ၊ လယ်သမားများ၊ ငါးဖမ်းလုပ်သားများ၊ အလုပ်သမားများ၊ အခြား အလုပ်လုပ်ကိုင်နေသူများ၊ အမျိုးသမီးဦးဆောင်သော အိမ်ထောင်စုများ၊ မသန်စွမ်းသူ သို့မဟုတ် ဒဏ်ရာ ရထားသူများ၊ သက်ကြီးရွယ်အိုများအပါအဝင် (အလားအလာရှိသော) ထိခိုက်လွယ်အုပ်စုများ၊ လူငယ်များနှင့် အမျိုးသမီးများ ပါဝင်ကြပါသည်။ အဓိကသတင်းအချက်အလက်ပံ့ပိုးပေးသူများအနက် လေးပုံတစ်ပုံခန့်မှာ ယခင် SIM လေ့လာမှုများတွင် တွေ့ဆုံမေးမြန်းဖူးသူများ ဖြစ်ကြပါသည်။

ရရှိသော သတင်းအချက်အလက်များကို စုစည်းနိုင်ရန်အတွက် အုပ်စုတိုင်းတွင် တူညီသော ခေါင်းစဉ်များ ဆွေးနွေးခြင်းဖြင့် ကျေးရွာသားများ၏အမြင်ကို တတ်နိုင်သမျှရရှိစေရန် ကြိုးစားခဲ့ပါသည်။ ထိုသို့ တူညီသောခေါင်းစဉ်များကို မေးမြန်းခဲ့ခြင်းသည် မတူညီသောအပြေများ ရှိလာသောအခါတိုင်းတွင် လူမှုဆိုင်ရာ ထိခိုက်မှုများနှင့် ဒေသတွင်းအပြောင်းအလဲများကို သရုပ်ခွဲဆန်းစစ်ရာတွင် များစွာအရေးကြီးပါသည်။

SIM4 အတွက် ကွင်းဆင်းလုပ်ငန်းများ

သုတေသနတွင်ပါဝင်သူများအား သင်တန်းတစ်ပတ်ကြာပေးပြီးနောက် ၂၀၁၃ ခုနှစ်၊ မတ်လအတွင်း တွင် ကြိုတင်စမ်းသပ်မှုတစ်ခုကို ကျေးရွာ (၂) ရွာ၌ ပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။ ထိုကနဦး ကွင်းဆင်းလုပ်ငန်းအတွင်း သုတေသနနည်းလမ်းများနှင့် ချဉ်းကပ်မှုများကို စစ်ဆေးအတည်ပြုနိုင်ခဲ့ပါသည်။ ကြိုတင်စမ်းသပ်စဉ်အတွင်း သုတေသီ (၁၂)ဦးပါဝင်သော ကွင်းဆင်းအဖွဲ့တစ်ဖွဲ့လုံးပါဝင် ခဲ့ပြီး တွေ့ရှိချက်များအား အကျဉ်းချုပ်ရှင်းလင်း ခြင်းကို (၃)ရက်ကြာ ပြုလုပ်ခဲ့ရာ အချက်အလက်သရုပ်ခွဲဆန်းစစ်သည့် နည်းလမ်းများကို ဖော်ထုတ်ခြင်း၊ သုတေသနနည်းလမ်းများကို အသေးစိတ်ပြင်ဆင်ခြင်းများ ဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့ပါသည်။ ထို့နောက် ၂၀၁၃ ခုနှစ်၊ ဧပြီလမှ မေလအတွင်း ကွင်းဆင်းလုပ်ငန်း (၂) ကြိမ်ပြုလုပ်ခဲ့ရာ သုတေသီနှစ်ဦးနှင့် အဖွဲ့ငယ် ခေါင်းဆောင် တစ်ဦး ပါဝင်သော သုတေသနအဖွဲ့ (၄)ဖွဲ့တို့က နမူနာကျေးရွာများသို့ဖြန့်သွား၍ ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြပါသည်။ ကွင်းဆင်း လုပ်ငန်း တစ်ကြိမ်နှင့်တစ်ကြိမ်အကြားတွင် သုတေသနအဖွဲ့ငယ်များအား ပြန်လည်စုစည်းရန်နှင့် မှတ်တမ်းတင် လုပ်ငန်းများ အပြီးဆောင်ရွက်ရန်အတွက် (၁၅)ရက် အချိန်ယူခဲ့ပါသည်။ သုတေသနအဖွဲ့ တစ်ဖွဲ့စီသည် ခရီးသွား သည့် အချိန်မပါဝင်ဘဲ ကျေးရွာတစ်ရွာတွင် (၂)ရက်ခန့် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ခဲ့ကြပါသည်။

သုတေသနနည်းလမ်းများ

သုတေသနနည်းလမ်း (၃)ခုကို အသုံးပြုခဲ့ကြပါသည်။

ပထမနည်းလမ်းမှာ အထက်တန်းလွှာနှင့် ပုံမှန်ကျေးရွာသားများအား အသေးစိတ်တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု များ ပြုလုပ်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုများကို တစ်ဝက်တစ်ပျက်ပုံစံချထားသော သို့မဟုတ် လွတ်လပ် စွာ မေးမြန်းသောပုံစံဖြင့် ပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။ သုတေသီများသည် ဆွေးနွေးဖြေဆိုသူများတွင် ရှိနေသော အချက် အလက်များကို မှတ်တမ်းတင် ထူးခြားသော ပြဿနာများကို ဦးတည်ကာ နောက်ထပ်အသေးစိတ်မေးခွန်းများ မေးမြန်းခြင်းဖြင့် လွယ်ကူစွာ ပြောင်းလဲမေးမြန်းနိုင်ပါသည်။ တွေ့ဆုံ မေးမြန်းရာတွင် ဦးတည်ချက်မပျောက် စေရန်အတွက် သုတေသီများအား လမ်းညွှန်မေးခွန်းများ ထောက်ပံ့ပေးထားပါသည်။ သို့ရာတွင် သုတေသီများ အနေဖြင့် ထိုမေးခွန်းများကို ဒေသတွင်း အခြေအနေနှင့် ကိုက်ညီမှုရှိစေရန်အတွက် လိုအပ်သကဲ့သို့ ပြုပြင်ခြင်း၊ လိုက်လျောညီထွေပြောင်းလဲခြင်းများကို လွတ်လပ်စွာပြုလုပ်နိုင်ပါသည်။ SIM4 လေ့လာမှုအတွင်းတွင် အဓိက သတင်းပံ့ပိုးသူများနှင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု (၁၉၁) ကြိမ်ပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။

ဒုတိယနည်းလမ်းမှာ လေ့လာခဲ့သည့် ကျေးရွာတစ်ရွာချင်းစီတွင် မတူညီသော အသက်မွေးဝမ်း ကျောင်းအုပ်စုများ (လယ်သမား အုပ်စု၊ ငါးဖမ်းလုပ်သားအုပ်စု၊ အလုပ်သမားအုပ်စု၊ အသေးစားလုပ်ငန်းရှင် များ အုပ်စု စသည်ဖြင့်) နှင့် ဦးတည်အုပ်စုအလိုက် ဆွေးနွေးပွဲများ (FGDs) ပြုလုပ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ဆွေးနွေးပွဲတစ်ခုစီတွင် ပါဝင်ဖြေဆိုသူ (၄)ဦးမှ (၈)ဦးအထိကို အတူ တကွ ဆွေးနွေးမေးမြန်းခဲ့ခြင်းဖြင့် ဖြေကြား ချက်များအပေါ် ပွင့်လင်းစွာဆွေးနွေးစေရန် ကူညီပေးနိုင်ခဲ့ပါသည်။ SIM4 လေ့လာမှု အတွင်းတွင် အုပ်စု လိုက်ဆွေးနွေးပွဲ (၁၆၀) ကြိမ်ပြုလုပ်ခဲ့ရာ ပါဝင်ဆွေးနွေးသူ (၇၀၄)ဦးရှိခဲ့ပါသည်။

တတိယနည်းလမ်းမှာ အလွတ်သဘောတွေ့ဆုံမေးမြန်းခြင်းနှင့် ပါဝင်ဖြေဆိုသူများအား မျက်မြင် အကဲခတ်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဤနည်းလမ်းတွင် သုတေသီများတည်းခိုသည့်အိမ်မှ လူများနှင့်ဆွေးနွေးခြင်း၊ ထမင်းစားချိန်များတွင် တစ်ဦးချင်း သို့မဟုတ် အုပ်စုလိုက်ဆွေးနွေးခြင်းများပြုလုပ်ပြီး ညဉ့်နက်ချိန် ဆွေးနွေးမှု များစွာ ပါဝင်ပါသည်။ အပြောင်းအလဲများနှင့် အကျိုးသက်ရောက် မှုများကို တိုက်ရိုက်အကဲခတ်ခြင်းဖြင့်လည်း ကျေးရွာသားများလုပ်ဆောင်နေသည့် နည်းလမ်းများကိုလည်းကောင်း၊ နာဂစ် မုန်တိုင်းနှင့် အခြားသဘာဝ ဘေးများ၏ စုပေါင်းသက်ရောက်မှုများကိုလည်းကောင်း၊ နိုင်ငံအဆင့်ပြောင်းလဲမှုများသည် ကျေးရွာအဆင့်တွင် မည်မျှကျန်ရှိနေသည်ကိုလည်းကောင်း စသည်သတင်းအချက်အလက်များ ထောက်ပံ့ပေးနိုင်ခဲ့ပါသည်။

အချက်အလက်များအား အသုံးပြုခြင်း

SIM 4 အစီရင်ခံစာတွင် အချက်အလက်အမျိုးအစား (၃)မျိုးကို အသုံးပြုထားပါသည်။

ပထမအမျိုးအစားမှာ ကျေးရွာလူမှုဘဝ၏ ရှုထောင့်အမျိုးမျိုးနှင့်ပတ်သက်၍ စံသတ်မှတ်ထားသော အချက်အလက်များကို သုတေသနအဖွဲ့က စုဆောင်းခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ထိုအချက်အလက်များကို ကျယ်ပြန့်သောပုံစံများနှင့် ပြောင်းလဲကိန်းရင်းမြစ်များကို မြေပုံရေးဆွဲပေးနိုင်သော ဇယားများပြင်ဆင်ရာတွင် အသုံးပြုပါသည်။ စုဆောင်းခဲ့သော ညွှန်းကိန်းများစွာတို့မှာ ယခင် SIM လေ့လာမှုများမှ ညွှန်းကိန်းများကို အခြေခံထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ဒုတိယအမျိုးအစားမှာ ကျေးရွာတိုင်းအတွက် အရည်အသွေးပြအချက်အလက်များကို အကျဉ်းချုပ် ရေးသားထားပြီး ယင်းတို့ကို Spread sheet များတွင် ထည့်သွင်းဆန်းစစ်ခြင်းဖြင့် ပြောင်းလဲမှုလမ်းကြောင်း များကို လျင်မြန်စွာ သရုပ်ခွဲ ဆန်းစစ်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

နောက်ဆုံးအမျိုးအစားမှာ နာဂစ်မုန်တိုင်းကြောင့် ထိခိုက်ခဲ့သည့် ကျေးရွာများမှ ထူးခြားသော မိသားစု များ၊ အုပ်စုများ၏ အတွေ့အကြုံများကို ဖြစ်ရပ်အလိုက်လေ့လာမှုများဖြစ်ပါသည်။ ဤသို့လေ့လာခြင်းဖြင့် နာဂစ် မုန်တိုင်းနှင့် ဆက်လက်ဖြစ်ပေါ်သော ဖြစ်ရပ်များက လူအမျိုးမျိုးတို့၏ဘဝများအား မည်သို့ထိခိုက်စေ ကြောင်းကို အသေးစိတ်စူးစမ်းလေ့လာနိုင်ပါသည်။ ဖြစ်ရပ်လေ့လာမှုများမှာ ပထမပိုင်းတွင် ပုံမှန်လူဦးရေ အများစုကို ကိုယ်စားပြုသောလူများ၊ မိသားစုများ၏ အတွေ့အကြုံများကို ဦးတည်ထားပါသည်။ ထိုသို့ဦးတည် ခြင်းဖြင့် ထူးခြားသောတစ်ဦးချင်းပုဂ္ဂိုလ်များ၊ အိမ်ထောင်စုများ၏ အတွေ့အကြုံမှ အခြားသူများ၏ ဖြစ်ရပ်များကို ခန့်မှန်းနိုင်ခဲ့ပါသည်။

ဖြစ်ရပ်လေ့လာမှုများသည် ကောင်းမွန်သော သို့မဟုတ် ဆိုးရွားသော အတွေ့အကြုံများ ရှိနေသည့် 'ခြွင်းချက်'ဖြစ်ရပ်များကိုလည်း ဖော်ပြနိုင်ပါသည်။ ထိုဖြစ်ရပ်များတွင် သုတေသီများအနေဖြင့် ထိုတစ်ဦးချင်း သို့မဟုတ် အိမ်ထောင်စုများက အဘယ်ကြောင့် အခြားသူများထက် ပိုဆိုးအောင်လုပ်ခဲ့သည်၊ သို့မဟုတ် ပိုကောင်းအောင် လုပ်နိုင်သည်ကို ဆုံးဖြတ်ရန် ကြိုးစားရပါသည်။ တစ်ဖန် ထိုသို့လေ့လာခြင်းဖြင့် ကျေးရွာများ အတွင်းနှင့် ကျေးရွာအချင်းချင်းကြားရှိ ရလဒ်များ၊ အတွေ့အကြုံများပြောင်းလဲ စေသည့် ဇာစ်မြစ်များကို ဆုံးဖြတ်ရာတွင်လည်း ကူညီပေးနိုင်ပါသည်။ ရွေးချယ်ထားသော ဖြစ်ရပ်လေ့လာမှုများကို ဤ အစီရင်ခံစာ တစ်လျှောက်လုံးတွင် ဖော်ပြထားပါသည်။

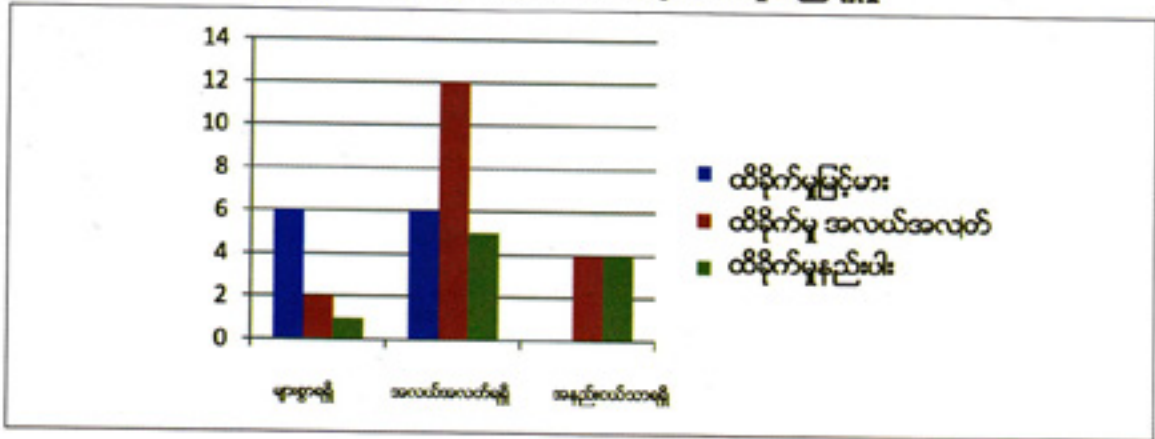
နောက်ဆက်တွဲ (၃) - ကျေးရွာ၏ အခြေခံအဆောက်အအုံများ

SIM1 မှ SIM3 အထိ လေ့လာမှုများတွင် အကူအညီအမျိုးအစားနှင့်ပမာဏ၊ အကူအညီများ၏ ထိရောက်မှုနှင့် အကူအညီပေးသည့် လုပ်ငန်းအဆင့်ဆင့်^{၇၇}တို့ကို ဆန်းစစ်လေ့လာခဲ့ပါသည်။ အကူအညီ ပေးရေးလုပ်ငန်းအများစုသည် ၂၀၁၀ ခုနှစ်တွင် ရပ်ဆိုင်းခဲ့သည့်အတွက် SIM4 လေ့လာမှုတွင် SIM3 လေ့လာမှုနောက်ပိုင်းပေးခဲ့သည့် အကူအညီအနည်းငယ်၏ ထိရောက်မှုကို မဆန်းစစ်ခဲ့ဘဲ ကျေးရွာ၏ အခြေခံ အဆောက်အအုံများအခြေအနေကို အကန့်အသတ်ဖြင့် လေ့လာခဲ့ပါသည်။ ယင်းတို့ကို ဤနောက်ဆက်တွဲတွင် ဖော်ပြထားပါသည်။

အကူအညီပေးသည့် ပုံစံများ

နာဂစ်မုန်တိုင်း နောက်ပိုင်း ပေးအပ်သည့်အကူအညီအများစုသည် ထိခိုက်ပျက်စီးမှုကို အခြေခံသော လမ်းကြောင်းဖြင့် ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ SIM4 လေ့လာမှုတွင် နာဂစ်မုန်တိုင်းပြီးနောက် ပထမနှစ်နှစ်အတွင်း လက်ခံရရှိခဲ့သည့် အကူအညီများကို ပြန်လည်သတ်မှတ်ထားသော ထိခိုက်မှုအတိုင်းအတာအလိုက် သရုပ်ခွဲဆန်းစစ်ခဲ့ပါသည်။ ဆိုးရွားစွာထိခိုက်ခဲ့သည့် ကျေးရွာများ သည် ပိုမိုများပြားသော အကူအညီများကို လက်ခံရရှိခဲ့ပြီး အသင့်အတင့်ထိခိုက်ခဲ့သည့် ကျေးရွာများမှာ အကူအညီ အလယ်အလတ် ရရှိခဲ့ကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။^{၇၈-၇၉} (ပုံ - ၁၄)

ပုံ (၁၄) - ထိခိုက်မှုအတိုင်းအတာအလိုက် အကူအညီရရှိမှု

နာဂစ်မုန်တိုင်းတိုက်ပြီး ပထမနှစ်နှစ်အတွင်းတွင် အကူအညီပေးသည့်ပုံစံများသည် ကျေးရွာများ၏ အခြေခံ အဆောက်အအုံများ အပေါ် ရေရှည်အကျိုးသက်ရောက်မှုဖြစ်စေပါသည်။ အကူအညီအမျိုးအစားနှင့် ပမာဏမှာ အချိန်နှင့်အမျှ သိသာစွာ ပြောင်းလဲခဲ့ပါသည်။^{၁၆} အထင်ရှားဆုံးသော အခြေခံအဆောက်အအုံ ထောက်ပံ့မှုမှာ လူနေအိမ်များ၊ ပညာရေး၊ ရေနှင့် မိလ္လာစနစ်တို့ ဖြစ်ကြပါသည်။ ထိုအဆောက်အအုံများကို ကျေးရွာအများစုတွင် တည်ဆောက်ခဲ့ကြပါသည်။ နာဂစ်မုန်တိုင်းပြီးနောက် (၅)နှစ်အကြာတွင် အိမ်များ၊ ကျောင်းများ၊ ရေရရှိရေးနှင့် အိမ်သာအဆောက်အအုံများ၏ အခြေအနေမှာ ကျေးရွာများအနက် ၈၀% တွင် ကောင်းမွန် သို့မဟုတ် အသင့်အတင့်ရှိနေသေးကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ (ဇယား - ၁၆) ကျေးရွာ (၅) ရွာတွင် စာသင်ကျောင်းများမရှိဘဲ ကျေးရွာ(၂)ရွာတွင် ရေနှင့်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ အဆောက်အအုံများ မရှိကြပါ။ တစ်ဖက်တွင်မူ ကျေးရွာများအနက် သုံးပုံနှစ်ပုံခန့်တွင် ဆေးပေးခန်းအဆောက်အအုံများမရှိဘဲ ကျန်းမာရေး ကဏ္ဍအတွက် အကူအညီအနည်းငယ်သာ ပေးခဲ့ခြင်းနှင့် ကိုက်ညီနေပါသည်။ တစ်ခုလုံးအနေဖြင့် မြို့ကြည့်ပါက SIM 4 လေ့လာမှုရှိ နမူနာကျေးရွာများသည် နာဂစ်မုန်တိုင်းမတိုက်မီကထက် ပိုကောင်းသော အရည်အသွေး ရှိခဲ့ပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ ကျေးရွာသားများနှင့် အကူအညီပေးသူများက 'နောက်ခံအကြောင်းကို ခိုင်မာအောင် တည်ဆောက်နိုင်ခဲ့သည်'ဟု ယူဆနိုင်ပါသည်။

ဇယား (၁၆) - နမူနာကျေးရွာများ၏ အဓိကအခြေခံအဆောက်အအုံအခြေအနေ

အမျိုးအစား	ကောင်း	သင့်	ညံ့	မရှိ	စုစုပေါင်း
လူနေအိမ်များ	၁၃	၁၉	၈	-	၄၀
စာသင်ကျောင်းများ	၂၃	၁၀	၂	၅	၄၀
ရေနှင့်မိလ္လာစနစ်	၁၁	၁၉	၈	၂	၄၀
ကျန်းမာရေး	၁၀	၃	၀	၂၇	၄၀

ကျေးရွာရှိ အဓိကအခြေခံအဆောက်အအုံအနက် စာသင်ကျောင်းများသည် အကောင်းဆုံးအခြေအနေတွင် ရှိပါသည်။ မုန်တိုင်းကြောင့် ထိခိုက်မှုအတိုင်းအတာနှင့် သက်ဆိုင်ခြင်း မရှိဘဲ ကျေးရွာများရှိ စာသင်ကျောင်းများအနက် ၆၀% ခန့်မှာ 'ကောင်းမွန်သော' အခြေအနေတွင် ရှိပါသည်။ (ဇယား - ၁၇) တစ်ချိန်တည်းတွင်ပင် ဆိုးရွားစွာ ထိခိုက်ခဲ့သည့်ကျေးရွာများတွင် လူနေအိမ်များအနက် ငါးပုံ တစ်ပုံ သာ ကောင်းမွန်သော အခြေအနေတွင်ရှိပြီး အသင့်အတင့်ကောင်းမွန်သောကျေးရွာများတွင် ကောင်းမွန်သော လူနေအိမ် သုံးပုံတစ်ပုံ ကျော် ရှိပါသည်။ ထို့အပြင် ရေ/မိလ္လာနှင့် ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ အဆောက်အအုံများမှာ အသင့်အတင့်ထိခိုက်ခဲ့သော ကျေးရွာများတွင် တစ်ဝက်နီးပါးကောင်းမွန်နေသော်လည်း ဆိုးရွားစွာထိခိုက်ခဲ့သည့်ကျေးရွာများတွင် (ဆေးပေးခန်းတစ်ခုမှလွဲ၍) မရှိကြတော့ပါ။

ဇယား (၁၇) - မုန်တိုင်းဒဏ်ခံရသည့် အတိုင်းအတာအလိုက် ကျေးရွာအဓိက အခြေခံအဆောက်အအုံအမျိုးအစား

ကောင်းမွန်မှုအခြေအနေ

ထိခိုက်ခံရသည့်အတိုင်းအတာ	လူနေအိမ်များ	စာသင်ကျောင်းများ	Wet/San	ကျန်းမာရေး
ဆိုးရွားစွာထိခိုက် (၁၂ ရွာ)	၂	၆	၀	၀
အသင့်အတင့်ထိခိုက် (၁၈ ရွာ)	၇	၁၀	၈	၈
အနည်းငယ်သာထိခိုက် (၁၀ ရွာ)	၄	၆	၃	၀
စုစုပေါင်း (၄၀ ရွာ)	၁၃	၂၂	၁၁	၈

လူနေအိမ်များ

ဆိုးရွားစွာထိခိုက်သော ကျေးရွာအများစုတွင်ပင် နာဂစ်မုန်တိုင်းတိုက်ပြီး (၅)နှစ်အကြာတွင် လူနေအိမ်များ၏ အခြေအနေသည် ကောင်းမွန် သို့မဟုတ် သင့်တင့်ပါသည်။ ဤကျေးရွာများအနက် လေးပုံတစ်ပုံတွင်သာ အခြေအနေများ 'ညံ့'သည်ဟု စဉ်းစားနိုင်ပါသည်။ အကူအညီများသည် လူနေအိမ်များအတွက် အဓိကအစိတ်အပိုင်းဖြစ်သော်လည်း ထိုအချက်တစ်ခုတည်းကြောင့် ဆောက်လုပ်နိုင်ခြင်းမဟုတ်ပါ။ အမှန်တကယ်တွင် ဆိုးရွားစွာထိခိုက်ခဲ့သည့် ကျေးရွာများအနက် (၇)ရွာတွင်သာ အိမ်ပြန်လည်ဆောက်လုပ်ခြင်း ပြင်ဆင်ခြင်းအတွက် အကူအညီများရခဲ့ပါသည်။ ကျေးရွာ (၁၁)ရွာတို့တွင် လူနေအိမ်ဆောက်လုပ်ခြင်းအတွက် အကူအညီများ မရရှိခဲ့ကြပါ။ အရေးကြီးသောနောက်အချက်မှာ မူလလူနေအိမ်များ၏ အရည်အသွေးဖြစ်ပါသည်။ မုန်တိုင်းကြောင့် ထိခိုက်မှုအတိုင်းအတာနှင့်သက်ဆိုင်ခြင်းမရှိဘဲ ပိုမိုခိုင်ခံ့စွာ ဆောက်ထားသောအိမ် များမှာ မုန်တိုင်းဒဏ်ကို ပိုမိုခံနိုင်ရည်ရှိပြီး စီးပွားရေးအခြေအနေမကောင်းမွန်သော ကျေးရွာများတွင်ပင် ဤကျေးရွာသားများ၏ အိမ်များမှာ အတော်အသင့်ကောင်းမွန်ကြပါသည်။

စီးပွားရေးအခြေအနေများသည် လူနေအိမ်များ၏ အခြေအနေကောင်းမွန်ရေးအတွက် အရေးကြီးသောအချက်တစ်ချက်ဖြစ်ပါသည်။ စီးပွားရေးအရ ရုန်းကန်နေရဆဲဖြစ်သော ကျေးရွာများတွင် လူနေအိမ်များ၏ အခြေအနေမှာ ပိုဆိုးကြပါသည်။ စီးပွားရေးအခြေအနေ 'ညံ့'သော ကျေးရွာများအနက် သုံးပုံတစ်ပုံ (၁၆ ရွာအနက် ၅ ရွာ) တွင် အိမ်များမကောင်းကြပါ။ ကျေးရွာသားများသည် အိမ်ပြန်ဆောက်ရန် သို့မဟုတ် ပြင်ဆင်ရန်ပင် မတတ်နိုင်ကြပါ။ ထို့ပြင် ပြင်းထန်သောရာသီဥတုကြောင့်လည်း အိမ်ရှိအစိတ်အပိုင်းအမျိုးမျိုးကို ပုံမှန်လဲလှယ်ကြရပါသည်။ တစ်ချိန်တည်းတွင် စီးပွားရေးအရကောင်းမွန်သောကျေးရွာများတွင် အိမ်နှင့်ပတ်သက်သည့် ပြဿနာများမရှိကြဘဲ စီးပွားရေးအသင့်အတင့်ကောင်းမွန်သည့် ကျေးရွာများအနက် ခြောက်ပုံ တစ်ပုံတွင်သာ အိမ်အခြေအနေညံ့ကြပါသည်။

ပညာရေးနှင့် ကျန်းမာရေး

နမူနာကျေးရွာများတွင် စာသင်ကျောင်းအဆောက်အအုံများ၏ အရည်အသွေးမှာ တိုးတက်လာကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ ကျေးရွာများအနက် ၈၀% ကျော်တွင် စာသင်ကျောင်းသစ်များတည်ဆောက်ခြင်း သို့မဟုတ် လက်ရှိအဆောက်အအုံများကို ပြင်ဆင်ခြင်းများဆောင်ရွက်ခဲ့ကြပါသည်။ အားလုံးခြုံငုံကြည့်ပါက နာဂစ်မုန်တိုင်းပြီးနောက် (၅)နှစ်အကြာတွင် ထိုကျေးရွာများ၏ ပညာရေးအခြေခံအဆောက်အအုံ အခြေအနေသည် ယခင်ကထက် ပိုကောင်းလာပါသည်။ အစိုးရနှင့် အကူအညီပေးသည့် အဖွဲ့အစည်းများသည် စာသင်ကျောင်းများတည်ဆောက်ခြင်း၊ ပြုပြင်ခြင်းတို့အတွက် အဓိကကျေးဇူးရှင်များဖြစ်ကြပါသည်။ စာသင်ကျောင်း မရှိသည့် ကျေးရွာ (၅) ရွာတို့တွင် ဆေးပေးခန်းများလည်း မရှိကြပါ။

နမူနာကျေးရွာအများစုတွင် ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာအဆောက်အအုံများ မရှိကြပါ။ နမူနာကျေးရွာ (၄၀)ရွာအနက် (၁၀) ရွာတွင်သာ ကျေးလက်ဆေးပေးခန်း သို့မဟုတ် ဆေးခန်းများ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်နေပါ သည်။

စီးပွားရေးအခြေအနေ အသင့်အတင့်ရှိသော ကျေးရွာ (၁၂) ရွာနှင့် စီးပွားရေးအခြေအနေညံ့သော ကျေးရွာ (၁၂)ရွာတို့တွင် ဆေးပေးခန်းများ မရှိကြောင်းတွေ့ရှိရပြီး ဆေးပေးခန်းများမရှိခြင်းသည် ကျေးရွာ၏ စီးပွားရေးအခြေအနေနှင့် ဆက်စပ်ခြင်းမရှိပါ။ စီးပွားရေး အခြေအနေကောင်းမွန်သော ကျေးရွာ (၃) ရွာ၌ ဆေးပေးခန်းများ မရှိကြပါ။ ကျေးရွာဆေးပေးခန်းမရှိသော ကျေးရွာ (၃၀) အနက် (၁၄) ရွာတွင် ရွာခံကျန်းမာရေးလုပ်သားတစ်ဦးစီ ရှိကြပြီး ကျေးရွာ (၁၂) ရွာတွင် ကိုယ်ဝန်ဆောင် မိခင်လောင်းများအား စောင့်ရှောက်ပေးသည့်သားဖွားဆရာမများ ရှိကြပါသည်။

သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး

သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးအခြေအနေများ ပိုမိုတိုးတက်လာကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသတွင် လမ်းများ၊ တံတားများ၊ ဆိပ်ခံများသည် ကျေးရွာတွင်းနှင့် ကျေးရွာများအချင်းချင်း ဆက်သွယ်ရာတွင် မရှိမဖြစ်လိုအပ်ပါသည်။ ခြုံငုံကြည့်ပါက ကျေးရွာများအနက် ၉၀% ကျော်တွင် သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးဆိုင်ရာ အခြေခံအဆောက်အဦးများ ကောင်းစွာ အလုပ်လုပ်နေကြောင်း တွေ့ရပါသည်။ သို့ရာတွင် ထိုအခြေခံအဆောက်အဦးများအား တစ်နှစ်ပတ်လုံး အသုံးပြုနိုင်သည်ဟု ဆိုလိုခြင်း မဟုတ်ပါ။ ကျေးရွာ (၂၂) ရွာတို့တွင် လမ်းများသည် မိုးသည်းထန်စွာရွာသွန်းပါက ပုံမှန်ဖျက်စီးကြပါသည်။ ထို့အပြင် လမ်းများ၊ ဆိပ်ခံများနှင့် တံတားများကို အရည်အသွေးမြင့်တင်ရန်လည်း လိုအပ်ပါသည်။ သို့ရာတွင် တစ်ခုလုံး ခြုံငုံကြည့်ပါက ကျေးရွာအများစုတို့ရှိ ကျေးရွာသားများသည် နာဂစ်မုန်တိုင်းမတိုင်မီကထက် ပိုမိုကောင်းမွန်လာသော လက်ရှိသယ်ယူပို့ဆောင်ရေးအခြေအနေနှင့် အဆင်ပြေမှုတို့ကို ကျေနပ်ရောင့်ရဲနေကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ အဖွဲ့အစည်းများ၊ ပုဂ္ဂလိကအလှူရှင်များနှင့် အစိုးရအကူအညီများက သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးဆိုင်ရာ အခြေခံအဆောက်အဦးများ တိုးတက်ရေးအတွက် ကူညီပေးနိုင်ခဲ့ပါသည်။ သို့ရာတွင် ထိုတိုးတက်မှုများဖြစ်ပေါ်စေရန် ကျေးရွာသားများ ကိုယ်တိုင်က အများဆုံးထည့်ဝင်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ကျေးရွာ (၂၂) ရွာတွင် လမ်းများ၊ တံတားများနှင့် ဆိပ်ခံများ ပြန်လည်ပြုပြင်ရေးအတွက် ကျေးရွာသားများက ကိုယ်ပိုင်ရံပုံငွေ စုဆောင်းခဲ့ပြီး လုပ်အားလည်း ထည့်ဝင်ခဲ့ကြပါသည်။

လျှပ်စစ်ဓာတ်အား

ကျေးရွာအများစုတို့တွင် လျှပ်စစ်ဓာတ်အား အသုံးမပြုနိုင်ကြပါ။ နမူနာကျေးရွာများအနက် လေးပုံတစ်ပုံခန့်သာ လျှပ်စစ်မီးရရှိကြပါသည်။ ကျေးရွာ (၆) ရွာသည် အစိုးရဓာတ်အားလိုင်းမှ ရရှိပြီး (၅) ရွာတို့က မီးစက်ကြီးများအသုံးပြုသော ပုဂ္ဂလိက ရောင်းချသူများထံမှ ရရှိပါသည်။ ပုဂ္ဂလိကမီးစက်များမှ လျှပ်စစ်ဓာတ်အားဈေးနှုန်းမှာ ပိုမိုမြင့်မားပြီး သုံးစွဲရသည့် ဦးအားကန့်သတ် ချက်များရှိကာ အများအားဖြင့် မီးထွန်းခြင်းအတွက်သာ အသုံးပြုနိုင်ပါသည်။ လျှပ်စစ်ဓာတ်အား မရရှိခြင်းအတွက် ကျေးရွာသားများက နည်းလမ်း အမျိုးမျိုးဖြင့် ရင်ဆိုင်ဖြေရှင်းနေကြရာ ဘဏ္ဍရီများဖြင့် မီးထွန်းခြင်း(ထိုဘဏ္ဍရီများ အားသွင်းရန် အတွက် ရွာရှိကားပိုင်ရှင်တစ်ဦးကို ငွေကြေးပေးရပါသည်)နှင့် ပိုမိုများပြားလာသော ဆိုလာပြားများဖြင့် မီးထွန်းခြင်းလည်း ပါဝင်ပါသည်။ အချို့သောကျေးရွာများတွင် မီးစက်အသေးများဖြင့် အိမ်ထောင်စုအနည်းငယ်ကို မီးအားပေးနေသူများလည်း ရှိပါသည်။ အစိုးရဓာတ်အားလိုင်းကို သုံးစွဲနိုင်သောကျေးရွာများမှာ စီးပွားရေးအခြေအနေကောင်းမွန်ကြပြီး ကျေးရွာ၏ အခြေခံအဆောက်အဦးများလည်း ပိုမိုကောင်းမွန်သော အရည်အသွေးရှိကြပါသည်။ ထိုကျေးရွာများအားလုံးသည် သယ်ယူပို့ဆောင် ရေး အခြေခံအဆောက်အဦးများ ကောင်းမွန်ကြပြီး ကျောင်းနှင့် ကျန်းမာရေးအဆောက်အဦးများလည်း ရှိကြပါသည်။

ရေနှင့် မိလ္လာစနစ်

နမူနာကျေးရွာများအနက် လေးပုံသုံးပုံတွင် ရေရရှိမှု အသင့်အတင့်အဆင်ပြေပြီး ရေရှားပါးမှုကြုံတွေ့ရခြင်းမရှိပါ။ ကျေးရွာ (၃၀) ရွာတို့တွင် ကောင်းစွာအသုံးပြုနိုင်သော ရေကန်တစ်ကန် သို့မဟုတ် တစ်ကန်ထက် ပိုရှိကြပါသည်။ ကျေးရွာ (၁၀) ရွာတို့တွင် ရေတွင်းများကို ပြန်လည်ပြုပြင်ရန်အတွက် ကျေးရွာသားများကိုယ်တိုင်

ရန်ပုံငွေရှာဖွေရပါသည်။ အကူအညီပေးသူများက ကျေးရွာ (၃)ရွာတို့တွင် ရေကန်သစ်များ တူးဖော်ရန်နှင့် အခြားကျေးရွာများတွင် လက်ရှိရေကန်များအား ပြန်လည်ပြင်ဆင်ရန် ရန်ပုံငွေထောက်ပံ့ခဲ့ပါသည်။ တစ်ချိန်တည်းတွင်ပင် ကျေးရွာများအနက် လေးပုံတစ်ပုံတို့က ရာသီအလိုက် ရေပြတ်လပ်ခြင်း သို့မဟုတ် ရေအရင်းအမြစ်များကို အသုံးပြုရာတွင် အဆင်မပြေမှုများ ကြုံတွေ့နေရပါသည်။ ထိုကျေးရွာများတွင် ကောင်းစွာ အသုံးပြုနိုင်သော ရေတွင်းများမရှိကြပါ။ သို့ဖြစ်၍ ထိုကျေးရွာများသည် မြစ်ချောင်းများကို မှီခိုနေရပြီး ရေကြောင့်ဖြစ်သော ရောဂါများကို ထိတွေ့နေရပါသည်။ ကျေးရွာ (၆) ရွာတို့သည် အနီးအနားမှ ကျေးရွာများရှိ ရေတွင်းများတွင် ရေခပ်ရန်အတွက် ခရီးဝေးသွားနေရပါသည်။

ကျေးရွာများစွာတို့တွင် ကျန်းမာရေးနှင့်ညီညွတ်သော မိလ္လာစနစ်များ မရှိကြပါ။ နမူနာကျေးရွာများအနက် (၂၂) ရွာတို့တွင် ကောင်းစွာတည်ဆောက်ထားသော သို့မဟုတ် ပစ္စည်းများဖြည့်ဆည်းထားသော အိမ်သာများနှင့် သန့်ရှင်းသောရေ အသုံးပြုမှုကဲ့သို့သော မိလ္လာစနစ်များ လုံလောက်စွာ မရှိကြပါ။ ကျေးရွာ (၁၁) ရွာတို့သည် မိလ္လာစနစ်များ တည်ဆောက်ရန်အတွက် သင်တန်းနှင့် အခြားပစ္စည်းများ (အိမ်သာခွက်များ၊ ပိုက်များ၊ ဆောက်လုပ်ရေးပစ္စည်းများ) ရရှိခဲ့သော်လည်း အခြားကျေးရွာ (၂၉) ရွာတို့သည် မည်သည့်အကူအညီမှ မရရှိခဲ့ပါ။ အချို့သောဖြစ်ရပ်များတွင် ကျေးရွာသားများသည် စီးပွားရေးအခက်အခဲများ ကြောင့် ၎င်းတို့ရရှိသော မိလ္လာစနစ်အတွက် ပစ္စည်းများကို ကျေးရွာတွင်းရှိ အခြားသူများသို့ ရောင်းချခြင်းများ တွေ့ရှိရပါသည်။

မိလ္လာစနစ်အသုံးမပြုနိုင်ခြင်းသည် မုန်တိုင်းကြောင့် ထိခိုက်မှုအတိုင်းအတာနှင့် ဆက်စပ်ခြင်းမရှိပါ။ မိလ္လာစနစ်၏ အရည်အသွေးသည် မြို့ပြမှ အကွာအဝေးနှင့် မိလ္လာစနစ်ဆိုင်ရာပစ္စည်းများလက်ခံရရှိမှုနှင့် ဆက်စပ်နေပါသည်။ မိလ္လာစနစ်များ ကောင်းစွာ ရှိနေသော ကျေးရွာ (၁၈)ရွာတို့သည် မြို့ပြများနှင့် နီးကပ်စွာ တည်ရှိကြပါသည်။ သို့မဟုတ် သင်တန်းနှင့် ပစ္စည်းအကူအညီများကို ကောင်းစွာရရှိခဲ့ကြပါသည်။ ထိုကျေးရွာများမှာ ဆိုးရွားစွာထိခိုက်သည့်ရွာ၊ အသင့်အတင့်ထိခိုက်သည့် ရွာ၊ အနည်းငယ်သာထိခိုက် သည့်ရွာ (၆၀) ရွာစီ တူညီစွာ ရှိနေကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ ထိုကျေးရွာများအားလုံးတို့သည် ရေကို ကောင်းစွာ သို့မဟုတ် အသင့်အတင့် ရရှိကြသောကျေးရွာများ ဖြစ်ကြပါသည်။ ကျေးရွာ (၁၀) ရွာတို့သည် အကူအညီပေးသူများထံမှ အိမ်သာခွက်များ၊ အခြားသန့်ရှင်းရေးပစ္စည်းများ (ဆပ်ပြာစသည်ဖြင့်) လက်ခံရရှိခဲ့သည့်အတွက် မိလ္လာစနစ်များ သန့်ရှင်းပါသည်။ ကျန် (၈)ရွာတို့မှာ အကူအညီများ မရရှိခဲ့သော်လည်း မြို့ပြနှင့် နီးစပ်သည့် ကျေးရွာကြီးများဖြစ်သည့်အတွက် မိလ္လာစနစ်များ ကောင်းမွန်ပါသည်။

- ၁ သုံးပွင့်ဆိုင်ကြီးကြပ်ရေးအဖွဲ့ (TCG)၊ ၂၀၀၈ ခုနှစ်၊ နာဂစ်မုန်တိုင်းတိုက်ခတ်ပြီးနောက်ပိုင်းအခြေအနေကို ပူးတွဲဆန်းစစ် လေ့လာခြင်း၊ ရန်ကုန်မြို့။
- ၂ အသုံးပြုခဲ့သော နည်းစနစ်အကြောင်း ဆွေးနွေးချက်အပြည့်အစုံကို နောက်ဆက်တွဲ (၂) တွင်ကြည့်ပါ။
- ၃ အကူအညီများကို ၂၀၁၀ ခုနှစ်တွင် အပြီးသတ်ခဲ့သည့်အတွက် SIM 4 လေ့လာမှုတွင် အကူအညီလုပ်ငန်းများကို ပြန်လည် သုံးသပ်ခြင်း မပြုလုပ်ခဲ့ပါ။ သို့ရာတွင် လေ့လာမှုအတွင်း ကျေးရွာများ၏ အခြေခံအဆောက်အအုံများကို ဆန်းစစ်ခြင်း ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ အသေးစိတ်ကို နောက်ဆက်တွဲ (၃) တွင်ကြည့်ပါ။
- ၄ သုံးပွင့်ဆိုင်ကြီးကြပ်ရေးအဖွဲ့ (၂၀၀၈ ခုနှစ်) - နာဂစ်မုန်တိုင်းတိုက်ခတ်ပြီးနောက်ပိုင်းအခြေအနေကို ပူးတွဲ ဆန်းစစ် လေ့လာခြင်းအစီရင်ခံစာတွင်လည်းကောင်း၊ သုံးပွင့်ဆိုင်ကြီးကြပ်ရေးအဖွဲ့ ၂၀၀၉ ခုနှစ် (က) ၂၀၀၈ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာ လတွင် ဆောင်ရွက်သည့် နာဂစ်မုန်တိုင်းအလွန် လူမှုဆိုင်ရာထိခိုက်မှုဆန်းစစ်ခြင်း အစီရင်ခံစာတွင်လည်းကောင်း၊ သုံးပွင့်ဆိုင် ကြီးကြပ်ရေးအဖွဲ့ ၂၀၀၉ ခုနှစ် (ခ) ၂၀၀၉ ခုနှစ်၊ ဇွန်လတွင် ဆောင်ရွက်သည့် နာဂစ်မုန်တိုင်းအလွန် လူမှုဆိုင်ရာ ထိခိုက်မှု ဆန်းစစ်ခြင်း အစီရင်ခံစာတွင်လည်းကောင်း၊ သုံးပွင့်ဆိုင်ကြီးကြပ်ရေးအဖွဲ့ (၂၀၁၀ ခုနှစ်) ၂၀၁၀ ခုနှစ်၊ ဧပြီလတွင် ဆောင်ရွက်သည့် နာဂစ်မုန်တိုင်းအလွန် လူမှုဆိုင်ရာထိခိုက်မှုဆန်းစစ်ခြင်းအစီရင်ခံစာတွင် လည်းကောင်း ကြည့်ပါ။
- ၅ မြန်မာအလင်းပွင့်သုတေသနအဖွဲ့နှင့် ကမ္ဘာ့ဘဏ်၊ လူမှုရေးနှင့်စီးပွားရေးအရည်အသွေးတို့ကို ဆန်းစစ်လေ့လာ ခြင်း၊ ပထမအကြိမ်လေ့လာမှုအစီရင်ခံစာ (၂၀၁၂ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ)။ ဒုတိယအကြိမ်လေ့လာမှု အစီရင်ခံစာ (၂၀၁၃ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ)။ တတိယအကြိမ်လေ့လာမှုအစီရင်ခံစာ (၂၀၁၃ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ)။
- ၆ SIM 4 လေ့လာမှုတွင် ထိခိုက်ခံရမှုအတိုင်းအတာကို အောက်ပါအတိုင်းသတ်မှတ်ထားပါသည် - ဆိုးရွားစွာ ထိခိုက်ခံရသော ကျေးရွာများသည် လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးပစ္စည်းများ၊ စုဆောင်းပစ္စည်းများအားလုံး (ငွေကြေး၊ ဓွေ စပါးစသည်ဖြင့်) နှင့် အရေးအကြီးဆုံးဖြစ်သည့် လူသားရင်းမြစ်များဆုံးရှုံးကြပါသည်။ အသင့်အတင့်ထိခိုက်ခံရ သော ကျေးရွာများသည် လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးပစ္စည်းများနှင့် စုဆောင်းပစ္စည်းများဆုံးရှုံးကြပါသည်။ အနည်းငယ်သာ ထိခိုက်ခံရသော ကျေးရွာများသည် စပါးများသာ ဆုံးရှုံးကြပါသည်။ အသုံးပြုထားသော နည်းစနစ်အကြောင်း အသေးစိတ်ဆွေးနွေးချက်ကို နောက်ဆက်တွဲ (၁) တွင် ကြည့်ပါ။
- ၇ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်းများကောင်းစွာ အလုပ်ဖြစ်နေပြီး အလုပ်သမားများတွင် အလုပ်ရှိသောအခါ (ဒေသတွင်း သို့မဟုတ် ဓွေပြောင်းလုပ်သားအဖြစ်)၊ ထိုကျေးရွာကို စီးပွားရေးအခြေအနေ "ကောင်းမွန်သည်" ဟု သတ်မှတ်ပါသည်။ "အသင့်အတင့်" ဆိုသည်မှာ အဓိကအသက်မွေးဝမ်းကျောင်း (လယ်ယာ) လုပ်ငန်းများ ကောင်းစွာအလုပ်ဖြစ်သော်လည်း အကြွေးတင်ရှိမှု လျော့ကျလောက်အောင် မကောင်းမွန်သေးသော အခြေအနေ ဖြစ်ပါသည်။ တစ်ချိန်တည်းတွင် အခြား အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း (ငါးဖမ်းခြင်း) လုပ်ငန်းများ ကျဆင်းပြီး ငါးဖမ်းသူများစွာတို့က အခြားအသက်မွေးဝမ်းကျောင်း အလုပ်များသို့ ပြောင်းလဲရသော ကျေးရွာများဖြစ်ပါသည်။ စီးပွားရေးအခြေအနေ "ညံ့သည်" ဟူသော ကျေးရွာများမှာ အဓိကနှင့် အခြား အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်း များ သိသာစွာကျဆင်းနေသော ကျေးရွာများဖြစ်ပါသည်။
- ၈ တစ်ခါတစ်ရံတွင် ပြင်ပဖြစ်ရပ်များသည် ကျေးရွာတစ်ရွာတွင် ဖြစ်ပွားသော်လည်း အနီးရှိ ကျေးရွာများတွင် မဖြစ်ပွားကြောင်း သတိပြုပါ။
- ၉ SIM 4 သုတေသနလုပ်ငန်းကို ၂၀၁၃ ခုနှစ် သီးနှံရိတ်သိမ်းချိန်မတိုင်မီတွင် ဆောင်ရွက်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။
- ၁၀ မျိုးစေ့စူးနှုန်းမှာ တစ်တင်းလျှင် ၆၀၀၀ ကျပ်ခန့်ရှိပြီး၊ ပုံမှန်အားဖြင့် တစ်ဧကလျှင် မျိုးစေ့ နှစ်တင်းခန့်ကြိုရပါသည်။
- ၁၁ အကြမ်းဖျင်းအားဖြင့် တစ်ဧကတွင် ယက်ရန် စက်သုံးဆီ (၃) ဂါလံလိုအပ်ပါသည်။
- ၁၂ နာဂစ်မတိုင်မီက တစ်ရာသီတွင် ကုန်ကျစရိတ် ၆၀၀၀ ကျပ်ဖြစ်ပြီး၊ ၂၀၁၂ ခုနှစ်တွင် ၁၀၀၀၀ ကျပ်ခန့် ဖြစ်လာပါသည်။
- ၁၃ တစ်သိန်းကျပ် = ၁၀၀၀၀၀ ကျပ်

- ၁၄ ဘေးကျားစပါးမျိုးမှာ အရည်အသွေးပိုမြင့်ပြီး မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသအများစုတွင် ပုံမှန်စိုက်ပျိုးသော စပါးမျိုး ဖြစ်ပါသည်။ သို့ရာတွင် ဘေးကျားမျိုးမှာ ရင့်မှည့်ရန် ၁၅၀ ရက်ကြာမြင့်ပြီး၊ အရွှန်မျိုးမှာမူ ၁၀၀ ရက်မှ ၁၁၅ ရက် အတွင်းသာ ကြာမြင့်ပါသည်။ ဘေးကျားမျိုးကို မိုးရာသီတွင်စိုက်ပျိုးကြပြီး၊ အရွှန်မျိုးကို နွေစပါးအဖြစ် ပိုမိုစိုက်ပျိုး လေ့ရှိပါသည်။
- ၁၅ ဖမ်းသည့် ငါးအမျိုးအစားနှင့် တည်နေရာတို့ပေါ်မူတည်၍ ငါးဖမ်းရာသီသည် ဇွန်လမှ ဖေဖော်ဝါရီလအထိ (၆)လမှ (၉)လအထိ ကြာမြင့်ပါသည်။ သို့ရာတွင် (၃)လမှ (၄)လ ကာလခန့်သာ ငါးအရများပါသည်။
- ၁၆ ငါးခိုင်များသည် ငါးဖမ်းလုပ်ငန်း၏ တန်ဖိုးကွင်းဆက်တွင် မရှိမဖြစ်သော ချိတ်ဆက်တစ်ခုဖြစ်ပါသည်။ အသေးစား ငါးဖမ်းလုပ်သားများနှင့် မတူညီသည့်အချက်မှာ ၎င်းတို့ကို ဆင်းရဲသူများဟု မသတ်မှတ်သည့်အတွက် နာဂစ်ပြီး နောက်ပိုင်း ကာလတွင် အကူအညီများ မရရှိခဲ့ကြပါ။
- ၁၇ ငါးရှည်ခိုင်များသည် လိုင်စင်ကြေးများပေးဆောင်ရန်မလိုအပ်ဘဲ ငါးရှည်ဖမ်းဆီးရမှုမှာလည်း ကျဆင်းခြင်း မရှိပါ။ အများအားဖြင့် ငါးရှည်ကို အသေးစားနှင့် တစ်ပိုင်တစ်နိုင်ငါးဖမ်းလုပ်သားများက ဖမ်းဆီးကြပါသည်။
- ၁၈ ဖျာပုံမြို့နယ်ရှိ ကျေးရွာတွင် ငါးပိရုံများအနက် တစ်ဝက် (၈ ရုံ)သာ နာဂစ်မုန်တိုင်းပြီးနောက်တွင် လုပ်ငန်းများ ပြန်လည်လုပ်ကိုင်နိုင်ခဲ့ပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ ထိုကျေးရွာရှိ ငါးပိလုပ်ငန်းတွင် လုပ်ကိုင်နေသော အလုပ်သမား (၆၀၀) ကျော်တို့သည် အလုပ်မရှိကြတော့ပါ။
- ၁၉ မော်လမြိုင်ကျွန်းမြို့နယ်ရှိ ကျေးရွာများမှ အပ ကျန်ကျေးရွာအများစုတွင် ဖြစ်ပါသည်။
- ၂၀ မြေရောင်းချရမှုအဆင့်ကို ကျေးရွာသားများ၏ သိမြင်မှုပေါ်တွင် အခြေခံထားပါသည်။ ကျေးရွာတစ်ရွာတွင် မြေပေါင် သို့မဟုတ် ရောင်းချရသူ ၄ ဦး - ၅ ဦးရှိပါက "အဆင့်နိမ့်သည်" ဟုသတ်မှတ်ပါသည်။ မြေရောင်းချ/ပေါင်နံ ရသူ ၁၅ ဦးအထိရှိပါက "အသင့်အတင့်" ဟုသတ်မှတ်ပြီး ၁၅ ဦးထက်ပိုပါက "မြင့်သည်" ဟု သတ်မှတ်ပါသည်။
- ၂၁ သုံးပွင့်ဆိုင်ကြီးကြပ်ရေးအဖွဲ့ (၂၀၁၀ ခုနှစ်) - ၂၀၁၀ ခုနှစ်၊ ဧပြီလတွင် ဆောင်ရွက်သည့် နာဂစ်မုန်တိုင်းအလွန် လူမှုဆိုင်ရာ ထိခိုက်မှုဆန်းစစ်ခြင်းအစီရင်ခံစာ၊ ပုံ (၁) နှင့် ပုံ (၃)။
- ၂၂ ကျေးရွာ၏ လူမှုရေး၊ ဘာသာရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများတွင် ငွေကြေးအရ ထည့်ဝင်လှူဒါန်းနိုင်သော ချမ်းသာသည့် ခေါင်းဆောင်များကို အကောင်းဖက်မှ ပိုမိုရွေးမြင်ကြပြီး၊ ထိုသို့ မထည့်ဝင်နိုင်သူများထက်လည်း ဩဇာပိုလွှမ်းမိုးနိုင် ကြပါသည်။
- ၂၃ SIM 4 လေ့လာမှုကို ဒေသန္တရရွေးကောက်ပွဲများပြုလုပ်ပြီး လေးလအကြာတွင် ဆောင်ရွက်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည့် အတွက် အချို့သော ကျေးရွာသားများအနေဖြင့် ၎င်းတို့ရွေးကောက်တင်မြှောက်ထားသော ခေါင်းဆောင်များ၏ လုပ်ဆောင်ချက်များကို ဆန်းစစ်ရန် အချိန်စောနေပါသေးသည်။
- ၂၄ ရပ်ကွက်၊ ကျေးရွာအုပ်စုအုပ်ချုပ်ရေးဥပဒေတွင် ကျေးရွာအဆင့် ခေါင်းဆောင်နေရာအတွက် ဖော်ပြထားခြင်း မရှိသော်လည်း၊ ကျေးရွာအတွက် တရားဝင်ခေါင်းဆောင်ကို "ရာအိမ်မှု" ဟု ခေါ်ဆိုလေ့ရှိကြပါသည်။
- ၂၅ ကမ္ဘာ့ဘဏ်နှင့် ကမ္ဘာ့သဘာဝဘေးအန္တရာယ်လျှော့ချရေးနှင့် ပြန်လည်ထူထောင်ရေးအဖွဲ့ (၂၀၁၁ ခုနှစ်)၊ ဘေးအန္တရာယ် များကြောင့် လူမှုဆိုင်ရာ ထိခိုက်မှုများကို သရုပ်ခွဲဆန်းစစ်ခြင်း၊ အတွဲ (၁) - နည်းစနစ်ပိုင်း၊ အတွဲ (၂) - နည်းလမ်းများ။
- ၂၆ သုံးပွင့်ဆိုင်ကြီးကြပ်ရေးအဖွဲ့ (၂၀၀၈ ခုနှစ်) - နာဂစ်မုန်တိုင်းတိုက်ခတ်ပြီးနောက်ပိုင်းအခြေအနေကို ပူးတွဲဆန်းစစ်လေ့လာခြင်းအစီရင်ခံစာ၊ စာ - ၇၁။
- ၂၇ သုံးပွင့်ဆိုင်ကြီးကြပ်ရေးအဖွဲ့ (၂၀၁၀ ခုနှစ်) - ၂၀၁၀ ခုနှစ်၊ ဧပြီလတွင် ဆောင်ရွက်သည့် နာဂစ်မုန်တိုင်းအလွန် လူမှုဆိုင်ရာ ထိခိုက်မှုဆန်းစစ်ခြင်းအစီရင်ခံစာ၊ ပုံ (၁) နှင့် ပုံ (၃) တွင် အသေးစိတ်ကြည့်ပါ။
- ၂၈ အရေးပေါ်အခြေအနေများတွင် ငွေကြေးထောက်ပံ့ပေးခြင်းသည် လိုအပ်သောနေရာတိုင်းတွင် အသုံးပြုနိုင်သော ကြောင့် ထိခိုက်ခံရသည့်လူများကို အကူအညီပေးနိုင် ဆုံးဖြစ်ကြောင်း သာဓကများစွာရှိပါသည်။ အကူ အညီပေးသူများအနေ နှင့် ရန်ပုံငွေအလွဲသုံးစားပြုမှုအတွက် စိုးရိမ်ကြခြင်းကို အတွေ့များသော်လည်း သာဓက

များမရှိပါ။ ဥပမာအားဖြင့် - ကမ္ဘာ့ဘဏ်၏ Operation Policy and Country Services: 2008. Cash Transfer Programs in Emergency Situations: A Good Practice and Guidance Note. တွင် အသေးစိတ် ကြည့်နိုင်ပါသည်။

- ၂၉ နာဂစ်မုန်တိုင်းတိုက်ခတ်ပြီးနောက်ပိုင်း အခြေအနေကို ပူးတွဲဆန်းစစ် လေ့လာဆန်းစစ်ခြင်းအစီရင်ခံစာတွင် အကူအညီများကို ထိရောက်စွာပေးနိုင်ရန်အတွက် တရားဝင်ခေါင်းဆောင်များ၊ အလွတ်သဘော ခေါင်းဆောင် များနှင့် ပူးတွဲ လုပ်ကိုင်ရန်လိုအပ်ကြောင်း ညွှန်ပြထားပါသည်။ သုံးပွင့်ဆိုင်ပူးတွဲကြီးကြပ်ရေးအဖွဲ့ (၂၀၀၈ ခုနှစ်)၊ ညွှန်းထားသည့် အစီရင်ခံစာ၊ နောက်ဆက်တွဲ (၁၅)။
- ၃၀ ဥပမာအားဖြင့် Reliefweb (2008). Myanmar: Cyclone Nargis OCHA Situation Report No. 54 ကို ကြည့်ပါ။
- ၃၁ နမူနာကျေးရွာရွေးချယ်သည့် အသေးစိတ်လုပ်ငန်းများကို SIM 1 အစီရင်ခံစာတွင်လည်းကောင်း၊ သုံးပွင့် ဆိုင်ကြီးကြပ် ရေးအဖွဲ့ (၂၀၀၉ ခုနှစ်)၊ နာဂစ်အလွန် လူမှုဆိုင်ရာထိခိုက်မှုကို စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း၊ နိုဝင်ဘာ၊ ၂၀၀၈ ခုနှစ်တွင်လည်းကောင်း ဖော်ပြထားပါသည်။ နမူနာကျေးရွာများတွင် ထိခိုက်မှုနည်းပါးသော ကျေးရွာ (၄)ရွာကိုလည်း နှိုင်းယှဉ်လေ့လာနိုင်ရန် ထည့်သွင်းထားပါသည်။ ထိုကျေးရွာများသည် အခြားကျေးရွာများထက် ထိခိုက်မှုများစွာနည်းပါးသည့်အတွက် နာဂစ်မုန်တိုင်းကြောင့် ထိခိုက်ခံရသည့်ကျေးရွာများစာရင်းတွင် မပါဝင်ပါ။ လယ်ယာလုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်သည့် ကျေးရွာတစ်ရွာ (နှိုင်းယှဉ်လေ့လာသည့်ရွာမဟုတ်ပါ) ကိုလည်း မုန်တိုင်းကြောင့် တိုက်ရိုက်ထိခိုက်သည့် ကျေးရွာစာရင်းမှ ဖယ်ထုတ်ထားပါသည်။
- ၃၂ ကျေးရွာများကို နာဂစ်မုန်တိုင်းကြောင့် ထိခိုက်ဆုံးရှုံးမှုအဆင့်များအလိုက် အတန်းအစားခွဲခြားပါသည်။ အတန်း အစား ခွဲခြားခြင်းအတွက် အသုံးပြုသော စံနှုန်းမှာ သေဆုံးသူအရေအတွက်ဖြစ်ပြီး၊ နာဂစ်မတိုင်မီက ကျေးရွာလူဦး ရေ၏ ရာခိုင်နှုန်းဖြင့် တွက်ချက်ဖော်ပြပါသည်။ ကျေးရွာတိုင်းနီးပါးတွင် လူနေအိမ်အများအပြားပျက်စီးဆုံးရှုံး ရသည့်အတွက် ထိုအရေအတွက်ကို စံအဖြစ်သတ်မှတ်ရန်ခက်ခဲပါသည်။ လူသေဆုံးမှုမရှိသော ကျေးရွာများအား "အနည်းငယ်" ထိခိုက် သည်။ ကျေးရွာ လူဦးရေ၏ ၁% မှ ၅% အထိသေဆုံးသူရှိပါက "အလယ်အလတ်" ထိခိုက် သည်။ ကျေးရွာလူဦးရေ၏ ၅% အထက် သေဆုံးပါက "ဆိုးရွားစွာ" ထိခိုက်သည်ဟု သတ်မှတ်ပါသည်။ သုံးပွင့်ဆိုင် ကြီးကြပ်ရေးအဖွဲ့ (၂၀၀၉ - က) အထက်တွင် ညွှန်းထားသည့်အစီရင်ခံစာ၊ စာမျက်နှာ ၇၊ အောက်ခြေမှတ်စု ၇။
- ၃၃ ဤအစီရင်ခံစာအတွက်သာ ရည်ရွယ်၍ အကူအညီဆိုသည်မှာ ကျေးရွာများက ကဏ္ဍမျိုးစုံတို့တွင် ငွေကြေး သို့မဟုတ် ပစ္စည်းအသွင်ဖြင့် လက်ခံရရှိသော အကူအညီအမျိုးအစားအားလုံးကို ဆိုလိုပါသည်။ ကျေးရွာသားများ သည် အထောက်အပံ့အစွမ်းများကို အမျိုးအစားမခွဲခြားနိုင်သည့်အတွက် ကျေးရွာပြင်ပမှ အကူအညီပေးသူ အမျိုးအစားအားလုံး (အစိုးရ၊ ပြည်တွင်းပြည်ပ NGOs များ၊ ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့အစည်းများ၊ ဗဟိုကဏ္ဍ အလှူရှင်များ၊ ဘာသာရေးအုပ်စုများ) ကို ဤအစီရင်ခံစာတွင် "အကူအညီပေးသူများ" ဟု ရည်ညွှန်းပါမည်။ သုံးပွင့်ဆိုင်ကြီးကြပ် ရေးအဖွဲ့ (၂၀၀၉ ခုနှစ်)၊ နာဂစ် အလွန်လူမှုဆိုင်ရာ ထိခိုက်မှု စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း၊ နိုဝင်ဘာ၊ ၂၀၀၈ ခုနှစ်၊ စာမျက်နှာ ၅။ နမူနာကျေးရွာများရှိ အချို့သော အခြေခံအဆောက်အအုံများမှာ သုံးပွင့်ဆိုင်ကြီးကြပ်ရေးအဖွဲ့ကို ဖျက်သိမ်းပြီးနောက်ပိုင်းတွင်မှ တည်ဆောက်ထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ သို့ရာတွင် ထိုအဆောက်အအုံများကိုလည်း ကျေးရွာသားများက အကူအညီအဖြစ် ရည်ညွှန်းကြပါသည်။
- ၃၄ အကူအညီဆိုသည်မှာ ကျေးရွာများက ကဏ္ဍမျိုးစုံတို့တွင် ငွေကြေး သို့မဟုတ် ပစ္စည်းအသွင်ဖြင့် လက်ခံရရှိသော အကူအညီအမျိုးအစားအားလုံးကို ဆိုလိုပါသည်။ SIM 1 မှ SIM 3 အထိ လေ့လာမှုများကို ပေါင်းစပ်ခြင်းဖြင့် အကူအညီ များ "ခြင်းဆိုသည်မှာ အကူအညီအမျိုးအစား (၂၁) မျိုးထက်ပိုမိုရရှိခြင်း၊ "အလယ်အလတ်" ဆိုသည်မှာ အကူအညီအမျိုးအစား ၁၁ မျိုးမှ ၂၀ မျိုးအထိ ရရှိခြင်း၊ "နည်း" ခြင်းဆိုသည်မှာ အကူအညီအမျိုး အစား ၁၀ မျိုးအောက် ရရှိခြင်းကို ဆိုလိုပါသည်။
- ၃၅ ရရှိထားသော အချက်အလက်များအရ မုန်တိုင်းပြီးနောက်အကူအညီလုပ်ငန်းများနှင့် ရေရှည်စီးပွားရေး ပြန်လည် ထူထောင်နိုင်မှုတို့၏ ဆက်စပ်မှုကို ခိုင်မာစွာသရုပ်ခွဲဆန်းစစ်ခြင်း မပြုလုပ်နိုင်ပါ။ သို့ရာတွင် ရရှိထားသော အချက်

အလက်များအရ ကျေးရွာများ၏ စီးပွားရေးအခြေအနေသည် ထောက်ပံ့ပေးသော အကူအညီပမာဏနှင့် ဆက်စပ်မှုမရှိကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ စီးပွားရေးအခြေအနေ အသင့်အတင့်ရှိသော ကျေးရွာများသည် အကူအညီများစွာကိုလည်းကောင်း၊ စီးပွားရေး အခြေအနေညံ့သောကျေးရွာများသည် အကူအညီအသင့်အတင့်ကို လည်းကောင်း လက်ခံရရှိခဲ့ကြ ပါသည်။

- * သုံးပွင့်ဆိုင်ကြီးကြပ်ရေးအဖွဲ့ (၂၀၁၀ ခုနှစ်) - ၂၀၁၀ ခုနှစ်၊ ဧပြီလတွင် ဆောင်ရွက်သည့် နာဂစ်မုန်တိုင်းအလွန် လူမှုဆိုင်ရာ ထိခိုက်မှုဆန်းစစ်ခြင်းအစီရင်ခံစာ၊ စာမျက်နှာ ၆၊ ပုံ (၁) တွင် အသေးစိတ်ကြည့်ပါ။

